

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Анализ на съществуващото положение

1. Въведение

2. Регионални проблеми

- 2.1. Пространствени проблеми
- 2.2. Икономически проблеми
- 2.3. Социални проблеми
- 2.4. Културни проблеми
- 2.5. Екологични проблеми
- 2.6. Комуникационни проблеми
- 2.7. Други проблеми

3. Социално – икономически условия и проблеми

3.1. Демография

- Брой на населението
- Структура на населението (полова, възрастова, социална)
- Тенденции на развитие

3.2. Структура на заетостта

- Структура по отрасли
- Структура по сектори на дейност
- Социална и професионална категоризация
- Тенденции на развитие

3.3. Икономическа база

- Отрасли
- Структура на собствеността
- Ефективност
- Регионални характеристики

3.4. Райони със специфични проблеми

4. Териториални проучвания

4.1. Релеф

4.2. Климат

4.3. Геология и хидрология

4.4. Флора

4.5. Фауна

4.6. Поземлен ресурс по фондове

4.7. Структура на собствеността

4.8. Изводи

5. Обитаване

5.1. Количествено и качествено състояние на жилищния фонд

5.2. Видове пространствени структури на обитаване

5.3. Техничко-икономически характеристики на видовете обитаване

5.4. Градска динамика

5.5. Изводи, проблеми и потенциали

6. Здравеопазване

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

- 6.1. Териториално разположение на мрежата от обекти
- 6.2. Видове лечебни заведения по нива на обслужване
- 6.3. Собственост
- 6.4. Изводи, проблеми и потенциали

7. Образование

- 7.1. Териториално разположение на мрежата от обекти
- 7.2. Образователни равнища
- 7.3. Собственост
- 7.4. Изводи, проблеми и потенциали

8. Култура

- 8.1. Териториално разположение на мрежата от обекти
- 8.2. Значимост на обектите
- 8.3. Собственост
- 8.4. Изводи, проблеми и потенциали

9. Техническа инфраструктура

- 9.1. Електроснабдителна инфраструктура
 - Трасета
 - Съоръжения
 - Технически параметри
- 9.2. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура
 - Трасета
 - Съоръжения
 - Технически параметри
- 9.3. Газопроводна инфраструктура
- 9.4. Далекосъобщителна инфраструктура
 - Трасета и съоръжения
 - Технически параметри
- 9.5. Пътна мрежа
 - Класификация
 - Състояние
- 9.6. Железопътна мрежа
- 9.7. Големи структурни обекти
- 9.8. Радио – телевизионно покритие на територията на Общината
- 9.9. Покритие с други комуникационни системи
- 9.10. Пречистване на отпадъчни води
- 9.11. Отпадъци
 - Сметосъбиране
 - Третиране
 - Депониране

10. Отдых и туризъм

- 10.1. Обекти на отдыха и туризма
- 10.2. Значимост на обектите
- 10.3. Собственост
- 10.4. Влияние в общото икономическо развитие

11. Екологично състояние – въздух, води, почви, шум и радиация

II. Прогнози за развитие

1. Прогнози за социално – икономическо развитие

1.1. Демографско развитие

- Песимистичен вариант
- Оптимистичен вариант
- Реалистичен вариант

1.2. Икономическо развитие

- Развитие на промишлеността
- Развитие на селското стопанство
- Развитие на горското стопанство
- Развитие на транспорта
- Развитие на строителството
- Развитие на туризма

1.3. Развитие на социалната база

- Развитие на здравеопазването
- Развитие на образованието
- Развитие на културата
- Развитие на комунални дейности

2. Прогноза за пространствено развитие

2.1. Основно предназначение на териториите, режими на устройство и параметри на натоварване

2.2. Развитие на урбанизираните територии

2.3. Развитие на зелената система

2.4. Развитие на инфраструктурата

3. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица

3.1. Условия, при които може да се изменя планът

3.2. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица

4. Заключение

III. Приложения

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица I. Списък на абривиатурите и тяхното значение

Абревиатура	Значение
ADSL	Асиметрична цифрова абонатна линия
EVN	EVN България
GSM	Глобална система за мобилни комуникации
kVA	Киловолт ампери
MUX	Мултиплекс
MW	Мегават
PEHD	Полиетиленови тръби
UMTS	Универсална мобилно-телекомуникационна система
АГРС	Автоматични газорегулиращи станции
АД	Акционерно дружество
АПМП-ГП	Амбулатория за първична медицинска помощ – групов практика
АПМПДМ-ИП	Амбулатория за първична медицинска помощ по дентална медицина – индивидуална практика
АПМП-ИП	Амбулатория за първична медицинска помощ – индивидуална практика
АСМП-ГП	Амбулатория за специализирана медицинска помощ – групов практика
АСМП-ИП	Амбулатория за специализирана медицинска помощ – индивидуална практика
АЦ	Етернитови
БКТП	Бетонни комплектни трансформаторни постове
БПС	Бункерна помпена станция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВС	Водоснабдителна система
ГИС	Географски информационни системи
дка	площ в декари
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕТ	Едноличен търговец
ЗЗ	Защитена зона
ЗМ	Защитена местност
ЗУТ	Закон за устройство на територията
к.к.	курортен комплекс
КВС	Кадастър на възстановената собственост
КЕИ	Кладенец
КЕЦ	Клиентски енергоцентър
КИ	Кладенец
КН	Културно наследство
КЦ	Културна ценност
МДЦ	Медико-дентален център
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТП	Мачтов трафопост
МЦ	Медицински център
НИНKH	Национален институт за недвижимо културно наследство
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОДК	Общински детски комплекс

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма регионално развитие
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план община
П/ст	Подстанция
ПЗ	Природна забележителност
ПИ	Поземлен имот
ПОЦ	поцинкован
ПС	Помпена станция
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПУДООС	Предприятия за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РРТС	Ретранслатор
РЦКОТБО	Регионален център за обработка твърди битови отпадъци
Св.	Свети
СН	Средно напрежение
СОУ	Средно общообразователно училище
ст.бетон	стоманобетон
стом	стоманен
СУ	Спортно училище
ТИЦ	Туристически информационен център
ТП	Трансформаторни постове
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ФЕЦ	Фотоволтаична електроцентрала
ЦДГ	Целодневна детска градина

I. Анализ на съществуващото положение

1. Въведение;

Разработката на Проект на общ устройствен план на Община Върбица е възложена с Договор от 26.01.2015г. сключен между “Фор Райс” ООД и Община Върбица.

Мотивите за възлагане на задачата са необходимостта от създаване на законовите предпоставки за структуриране и преструктуриране на територията, определяне на териториални приоритети за развитие, изискванията на ЗУТ за устойчива териториално – устройствена основа за реализация на инвестиционните програми и намерения на Общината и инвеститорите, които имат интереси свързани с територията ѝ, както и за цялостното подобряване на жизнената среда с опазване и развитие на природните дадености и ресурси на територията.

Целите и приоритетите в развитието на Община Върбица, заложили в приетите и действащи стратегически и планови документи налагат мобилизирането на целия местен потенциал – човешки, инвестиционен, териториален за да може да се постигне търсеното ускоряване на развитието на общината. Разширяването на урбанизираните територии се обосновава с прилагането на по-високи стандарти за различните функционални системи и устройствени среди. Наред с това идват възможностите и задълженията за опазване на околната среда, възможностите за развитие на туризма (с акцент на спортния и културно – историческия туризъм), възможностите за ефективно използване на природните ресурси, възможностите за задоволяване на нуждите на бизнеса и др. Същите следва да бъдат доказани и утвърдени с анализи и прогнози, свързани с изработването на нов Общ устройствен план на общината.

Общият устройствен план на дадена община е стратегически документ от регионално значение, а в определени случаи и в национален аспект, който дава конкретни предвиждания за развитие на територията на общината. Той свежда всички стратегически документи от по-високо ниво на териториално ниво и фактически дава отражение на прогнозите на тези документи върху развитието на територията на общината. Общия устройствен план се явява ключов документ за постигане на устойчиво развитие на общината.

В резултат на желаното постигане на устойчиво развитие и на съществените промени настъпили в социално – икономическите условия през последните години, възниква необходимост от прилагане на качествено нови принципи и практически подходи в устройственото планиране, които следва да отчитат:

- качествено нови условия в развитието на различните видове среди - нормативно – правна, икономическа, социална, информационна, устройствена;
- равнопоставеност във формите на собственост;
- различни подходи при определяне цените на поземлените ресурси с използване на пазарните критерии за търсенето и прилагането;
- възможности за инвестиционна инициатива и еднакви условия и баланс на интересите на всички участници в устройствения процес.

Необходимостта от наличието на актуални устройствени планове на населените места и на териториални общности се обосновава и от редица изисквания, които са заложили в условията за финансиране на конкретните проекти и програми по линия на Националните оперативни програми и други финансови инструменти. Едно от основните изисквания за ползване на ресурсите по финансовия инструмент JESSICA (Съвместно европейско подпомагане за устойчиво развитие на градските ареали) – инициатива на Европейския съюз, Европейската инвестиционна

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

банка и Банката за развитие на Съвета на Европа и др. п.– е наличието на актуален общ устройствен план. Аналогични изисквания съществуват и по отношение на проекти, свързани с градското развитие, финансирани по Оперативна програма “Регионално развитие”.

2. Регионални проблеми

2.1. Пространствени проблеми

В природен аспект централни фактори в пространството на община Върбица заемат водните източници, земеделските земи, горите и защитените територии, съхраняващи това богатство.

В антропогенен аспект са оползотворени релефните дадености и водното богатство чрез язовир Тича. Населените места са равномерно разпределени и са със сходен териториален обхват и компактна структура, обвързани със транспортни връзки трети клас (изток-запад) и първокласни връзки (север-юг) и преминаване на Върбишки проход.

При този разнообразен контекст и „колеблива“ демографска структура е необходимо да се намери баланс между подпомагането на започнали формирани инициативи и тяхното пространствено разположение, като това не компрометира ценните природни дадености.

Заедно с изброеното до момента в населените места 1/3 от жилищните сгради са необитавани, а 2/3 от всички жилищни сгради са построени от други материали но не и тухли и стоманобетон в земетръсен район от седма степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник.

Общината има голям туристически потенциал, който не е оползотворен или разработен, а по отношение на вилния отдих съществуват едва 21 вилни сгради.

2.2. Икономически проблеми

Водещо място в структурата на реализираните нетни приходи от продажби в местната икономика през 2013 г. заемат секторите преработвателна промишленост, селско и горско стопанство. Едновременно с това в общината има 1/3 трудови мигранти, които пътуват до друго населено място за да работят в или извън самата община.

Туристическия сектор е много слабо развит въпреки богатите природни ресурси и наличните структурни обекти като к.к. Върбица и по-малки рекреационни територии.

2.3. Социални проблеми

През последните пет години се наблюдава тенденция за влошаване на естествения прираст на населението, а по отношение на механичния прираст е налице негативни показания през последните 14 години. Установено е по-бързо намаляване на жените спрямо мъжете в общината.

Установена е висока икономическа неактивност на трудоспособното население в общината, съпътствано и с висока безработица. Ниското образователно равнище е съпроводено и от ¼ от населението упражняващи професии, които не изискват специални квалификации.

Всички тези фактори възпрепятстват по-доброто развитие на месните икономика и човешкия ресурс.

2.4. Културни проблеми

В общината се разположени 9 читалища и 7 библиотеки с 61 318 книги, както и богат културно-исторически и религиозен потенциал формиран от 125 обекта на недвижими културни ценности и 21 религиозни обекта, които не са експонирани и социализирани въпреки, че почти половината са с национално значение.

Това заедно с туристическия потенциал на общината е предпоставка за съхраняването и експонирането на този ресурс, както и неговото опазване и респективно обвързването им в мрежа от маршрути.

2.5. Екологични проблеми

Необходимо е да се гарантира нормалното функциониране на основните човешки дейности (обитаване, труд, рекреация, обслужване и комуникация), а едновременно с това да се съхрани природното разнообразие.

Налице е липса на пречиствателни съоръжения за отпадни води във всички населени места и едновременно с това огромен водоизточник разположен „под“ самите населени места. Това налага „обезопасяването“, чрез изграждане на пречиствателни станции, а едновременно с това интегриране на система труд в обособени зони.

2.6. Комуникационни проблеми

Общината има добра транспортно-комуникационна инфраструктура, която е необходимо да се рехабилитира за да отговори на нужното качество за съответни видове пътища. Предимно състоянието им е лошо или средно добро.

Налице е амортизирана водопроводна мрежа и липса на развита канализационна мрежа и съответно отсъствие на завършващите елементи - пречиствателни станции.

Установени са инициативи на местно ниво за изграждане на газопроводна мрежа за решаване на отоплителните проблеми с обществените сгради в общината, както и намерения за изграждане на сепариращи инсталации, за които е необходимо да се задели териториален ресурс.

Има налични ВЕИ и инициативи за бъдещи такива, които е необходимо да намерят своето пространствено разположение за да може да бъде по лесно установен контрол по тази дейности.

2.7. Други проблеми

Слабо развита здравна инфраструктура за извънболнична помощ и отсъстваща такава за болнична помощ. Твърде нисък брой на докторите на глава от населението съпоставено с областното и националното ниво. Отсъстват яслени групи за отглеждане на малки деца.

Опасност от затваряне на учебни заведения и детски градини в дългосрочен аспект при намаляването на раждаемостта в общината и запазване на тенденцията през последните 5 години.

3. Социално – икономически условия и проблеми

3.1. Демография

Демографските процеси в община Върбица следват неблагоприятните тенденции, проявяващи се на голяма част от територията на страната. Протичащите неблагоприятни демографски процеси на национално ниво /ниска раждаемост, висока смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст на населението/, са пряко отражение на социално-икономическата ситуация в страната. За разликата от социално-икономическите тенденции и стойности на показатели, които чрез конкретни интервенции, инвестиции и мерки могат значително да се подобрят за период от 3-5 години, то дори активни мерки спрямо демографските процеси на дадена територия дава начален резултат, не по-рано от 5-7 години.

Наблюдаваният основно негативен темп на демографските процеси на национално ниво, се проявява и на по-ниските териториални нива в страната - регионално, областно, общинско. Неблагоприятните процеси на застаряване, стеснена репродуктивна нагласа и нестабилна социална сигурност на населението, съпътстват развитието на голяма част от териториалните единици в страната. Особено тревожно е, че успоредната проява на тези негативни процеси ще окаже цялостен неблагоприятен ефект върху демографското развитие на голяма част от териториалните единици в страната.

Стойностите на демографските показатели, характеризиращи динамиката на населението, раждаемостта, смъртността, естествения и механичен прираст на населението потвърждават, че територията на общината не прави изключение от наблюдаваната цялостно негативна тенденция в демографското развитие на национално ниво.

Всички данни, използвани при разработването на настоящия анализ са предоставени от Общинска администрация и от официални публикации на Националния статистически институт /НСИ/.

3.1.1. Брой на населението

По данни на НСИ от последното преброяване, към 01.02.2011 г. броят на населението на община Върбица е 10 391 д., от които 5 235 д. /50,4%/ мъже и 5 156 д. /49,6%/ жени. Отчетената стойност формира 5,8% от жителите на област Шумен, 1,1% от населението на Североизточен район от ниво 2 и 0,1% от това на България.

Към териториалния обхват на община Върбица се включват 16 населени места, от които един град - общинският център гр. Върбица и 15 села. Съотношението между градското и селското население, е в полза на селското население. Към 01.02.2011 г. в гр. Върбица живеят 3 325 д., съставляващи 32,0% от населението на общината, докато жителите на селата са в порядъка на 7 066 д., формиращи 68,0% от населението.

Според последните статистически данни за протичащите демографски процеси в страната, към 31.12.2014 г. в община Върбица живеят 10 177 д., които формират 5,8% от населението на областно ниво, 1,1% от жителите на района от ниво 2 и 0,1% от населението на страната. От посочените стойности става ясно, че в периода 01.02.2011 - 31.12.2014 г. не се отчита промяна в относителния дял, който жителите на общината формират от населението на областта, на района от ниво 2 и на страната.

В резултат на промяната в броя на населението се наблюдава и изменение в съотношението между градското и селското население. Към 31.12.2014 г. жителите на гр. Върбица формират 32,4% /3 301 д./ от населението на местно ниво, при стойност от 67,6%, или 6 876 д. за селата. Делът на градското население за периода между последното преброяване и последните статистически данни за демографските процеси, бележи ръст в порядъка на 0,4%. Отчетеното увеличение не се дължи на нарастване в броя на жителите на гр. Върбица, а на по-

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

тревожния темп на намаляване на жителите на населените места от селски тип в общината. В периода 01.02.2011-31.12.2014 г. жителите на гр. Върбица намаляват с 24 д., равняващи се на 0,7%. Намалението в броя на населението на селата е в порядъка на 190 д., или 2,7%.

В периода между последните две преброявания на населението /2001 и 2011 г./, жителите на община Върбица намаляват с 858 д., равняващи се на 7,6%. Разглежданият показател се отличава с по-неблагоприятна стойност спрямо средната за страната /-7,1%/ и за Североизточния район от ниво 2 /-5,2%/. Отчетената относителна стойност на намаление на населението на областно ниво /-11,7%/, отрежда на област Шумен по-тревожна позиция от тази на общинско ниво.

Тенденцията на намаление в броя на населението в общината се потвърждава и от последните статистически данни за демографските процеси в страната, според които в периода 01.03.2001-31.12.2014 г., жителите на община Върбица намаляват с 1 072 д., равняващи се на 9,5%. Посоченият прираст на местно ниво, се отличава с по-висока отрицателна стойност от тази за България и за Североизточния район и с по-благоприятна стойност от тази за област Шумен. Таблица 3.1.1.1. Динамика на населението в периода 2001-2014 г. /национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво/

	Брой на населението към:			Прираст %/	Прираст %/
	01.03.2001 г.	01.02.2011 г.	31.12.2014 г.	2001-2011 г.	2001-2014 г.
България	7 928 901	7 364 570	7 202 198	- 7,1%	- 9,2%
Североизточен район	1 019 297	966 097	949 957	- 5,2%	- 6,8%
Област Шумен	204 378	180 528	176 925	- 11,7%	- 13,4%
Община Върбица	11 249	10 391	10 177	- 7,6%	- 9,5%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В резултат на продължаващото намаление на населението на общината, само в периода 01.02.2011 г. - 31.12.2014 г. жителите на община Върбица намаляват с 214 д., равняващи се на 2,1%. Към 31.12.2014 г. броят на населението на местно ниво е 10 177 д., от които 5 121 д. /50,3%/ мъже и 5 056 д. /49,7%/ жени. Броят на населението към посочената дата отрежда на община Върбица пето място сред 10-те общини в обхвата на област Шумен.

Очертаването на тенденцията, проявяваща се в динамиката в броя на населението, се свързва с необходимостта от проследяване броя на жителите за достатъчно дълъг период. За такъв е избран 77 годишния период 1934-2011 г., като посоченият брой на жителите в разгледаните 9 години, се отнася към датата на съответното преброяване на населението в страната.

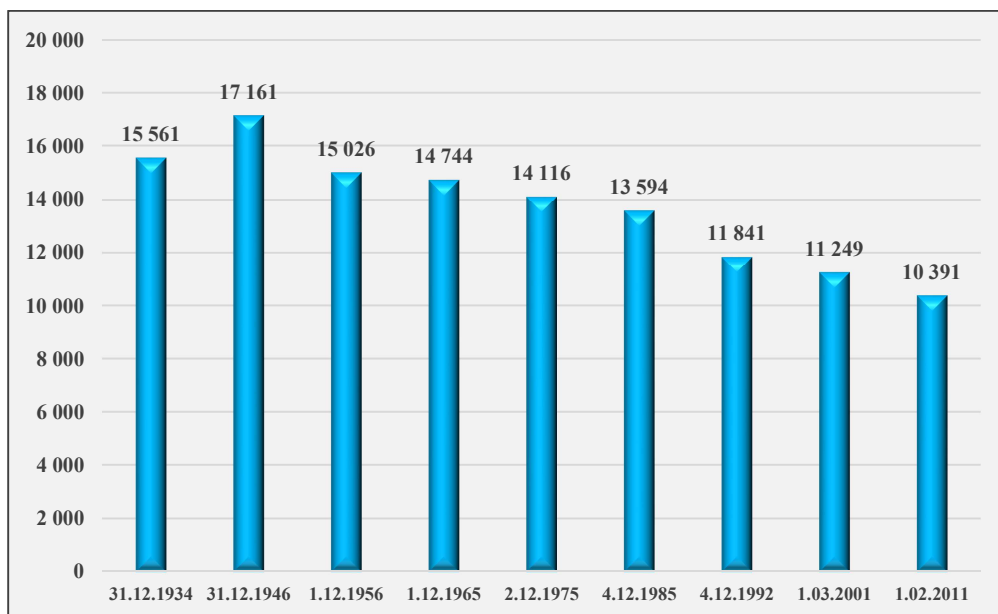
С най-голям брой на населението на община Върбица се отличава втората наблюдавана 1946 г., като към датата на проведеното преброяване /31.12.1946 г./ жителите на общината са в порядъка на 17 161 д. През следващите седем разгледани години, населението на общината бележи постепенен спад, за да достигне своята най-ниска стойност към датата на последното преброяване /01.02.2011 г./ - 10 391 д. Намалението на жителите на местно ниво между годината с най-висок брой население /1946 г./ и годината с най-малък брой население /2011 г./, е в порядъка на 6 770 д., равняващи се на 39,4%. Отчетената относителна стойност разкрива наблюдаваната неблагоприятна тенденция на намаление на жителите на община Върбица.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Особено тревожно се явява, че за посочения 65 годишен период /1946-2011 г./ населението на изследваната територия намалява с близо 40,0%.

Фиг. 3.1.1.1. Динамика на населението на община Върбица по преброявания за периода 1934-2011 г.

* Посочените данни в периода 1934-1965 г. отговарят на показателя „налично население“. Данните в периода 1965-2011 г. се отнасят до показателя „постоянно население“ към датата на проведеното преброяване.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Наблюдаваната динамика на броя на населението, следва да се обвърже с показателите абсолютен и относителен прираст на населението. Техните стойности за община Върбица са проследени към:

- **01.03.2001 г.** - предпоследно преброяване на населението в България;
- **31.12.2007 г.** - реперна година /членство на страната ни в ЕС/;
- **01.02.2011 г.** - проведено последно преброяване на населението;
- **31.12.2014 г.** - последни статистически данни за демографските процеси в страната.

В периода между предпоследното преброяване на населението и годината на членство на България в ЕС, жителите на община Върбица намаляват с 591 д., равняващи се на 5,3% - от 11 249 д. към 01.03.2001 г., на 10 658 д. към 31.12.2007 г. Отчетеният прираст в посочения период /относителна и абсолютна стойност/, се отличава с най-тревожната стойност на намаление на жителите на общината в сравнение с другите два периода, проследяващи промяната в броя към 01.02.2011 г. спрямо 31.12.2007 г. и към 31.12.2014 г. спрямо 01.02.2011 г. Отчетеният най-тревожен темп на намаление на населението обхваща най-дълъг времеви период на фона на останалите два периода.

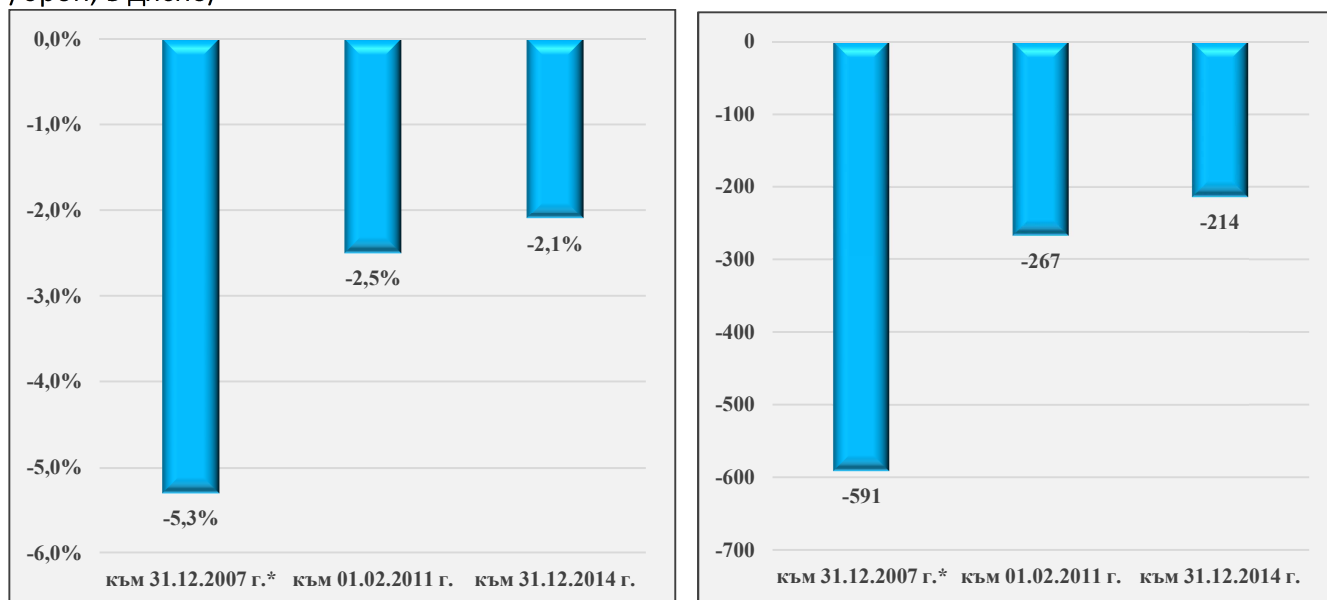
В периода 2007-2011 г. /данни към 31.12.2007 г. и към 01.02.2011 г./ жителите на общинско ниво бележат спад в порядъка на 267 д., които формират отрицателен относителен прираст от 2,5%. В периода между последното преброяване от 2011 г. и последните статистически данни за демографските процеси на национално ниво, населението на община Върбица намалява с 214 д., равняващи се на 2,1%.

Фиг. 3.1.1.2. Относителен прираст на населението на община Върбица в периода 2007-2014 г. /%, в ляво/

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Фиг. 3.1.1.3. Абсолютен прираст на населението на община Върбица в периода 2007-2014 г. /брой, в дясно/

* спрямо 01.03.2001 г.

към 01.02.2011 г. - спрямо броя към 31.12.2007 г.

към 31.12.2014 г. - спрямо броя към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Териториалното разпределение на жителите на община Върбица по населени места, се отличава с водещото място на едноименния общински център по показателя „брой население“. Към 01.02.2011 г. в рамките на единствения град в общината - гр. Върбица живеят 3 325 д., или 32,0% от населението на местно ниво. Посоченият брой на жителите бележи спад спрямо 2001 г. /стойност към 01.03.2001 г. - 3 668 д./ в порядъка на 343 д., равняващи се на 9,4%.

По данни от последното преброяване, по брой население след общинския център се нареждат селата: Бяла река /1 181 д./, Тушовица /851 д./, Чернооково /577 д./, Нова Бяла река /565 д./, Станянци /559 д./ С най-малък брой жители към разглежданата дата се отличават селата: Кьолмен /80 д./, Крайгорци /206 д./, Божурово /242 д./.

В периода между преброяванията от 2001 и 2011 г., населението на община Върбица намалява в рамките на 15 населени места. Единственото населено място, за което се отчита ръст в броя на населението, е с. Бяла река, чийто жители нарастват с 1,3% /15 д./ - от 1 166 д. към 01.03.2001 г., на 1 181 д. към 01.02.2011 г.

Най-тревожни стойности на относителния прираст на населението, са отчетени за селата Методиево /-22,5%/, Кьолмен /-18,4%/, Божурово /-16,8%/, Иваново /-12,5%/, Тушовица /-11,4%/. Поради малки брой на населението на с. Кьолмен, отчетената относителна стойност се равнява на спад в порядъка на 18 д. От друга страна, посочените стойности за селата Методиево и Тушовица, се формират съответно от 114 д. и 110 д.

С най-неблагоприятен абсолютен прираст /брой/ в периода, се отличава общинският център - гр. Върбица /-343 д./, следван от селата Методиево и Тушовица с отчетеното намаление на техните жители в порядъка на 114 и 110 д.

Таблица 3.1.1.2. Динамика на населението на община Върбица по населени места /01.03.2001 г. - 01.02.2011 г./

Населено място	Брой на населението	Прираст	Прираст %/
----------------	---------------------	---------	------------

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

				/брой/	
		към 01.03.2001 г.	към 01.02.2011 г.	2001-2011 г.	2001-2011 г.
1.	с. Божурово	291	242	- 49	- 16,8%
2.	с. Бяла река	1 166	1 181	15	1,3%
3.	гр. Върбица	3 668	3 325	- 343	- 9,4%
4.	с. Иваново	559	489	- 70	- 12,5%
5.	с. Конево	268	254	- 14	- 5,2%
6.	с. Крайгорци	208	206	- 2	- 1,0%
7.	с. Кьолмен	98	80	- 18	- 18,4%
8.	с. Ловец	444	403	- 41	- 9,2%
9.	с. Маломир	517	489	- 28	- 5,4%
10.	с. Менгишево	459	458	- 1	- 0,2%
11.	с. Методиево	507	393	- 114	- 22,5%
12.	с. Нова Бяла река	566	565	- 1	- 0,2%
13.	с. Станянци	601	559	- 42	- 7,0%
14.	с. Сушина	351	319	- 32	- 9,1%
15.	с. Тушовица	961	851	- 110	- 11,4%
16.	с. Чернооково	585	577	- 8	- 1,4%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Гъстотата на населението /д/км²/ е основен показател, който разкрива спецификата на протичащите демографски процеси на дадена територия. Към 01.02.2011 г. средната гъстота на населението на община Върбица е в порядъка на 22,7 д/км². Посочената стойност на показателя е по-ниска от средната за България, за Североизточен район от ниво 2 и за област Шумен.

В резултат на отчетения спад на населението на общинско ниво, се наблюдава и неблагоприятна промяна в стойността на гъстотата на населението, която към 31.12.2014 г. възлиза на 22,3 д/км². Тоест, в 01.02.2011 г. - 31.12.2014 г., средната гъстота на населението в община Върбица намалява с 0,4 д/км².

Таблица 3.1.1.3. Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. /данни от последното преброяване/ и промяна в стойностите на показателя към 31.12.2014 г.

	Територия /км ² /	Население - брой		Гъстота на населението /д/км ² /	
		01.02.2011 г.	31.12.2014 г.	01.02.2011 г.	31.12.2014 г.
България	111 001,9	7 364 570	7 202 198	66,3	64,9
Североизточен район	14 487,4	966 097	949 957	66,7	65,6
Област Шумен	3 390,2	180 528	176 925	53,2	52,2
Община Върбица	456,8	10 391	10 177	22,7	22,3

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

3.1.2. Структура на населението (полова, възрастова, социална)

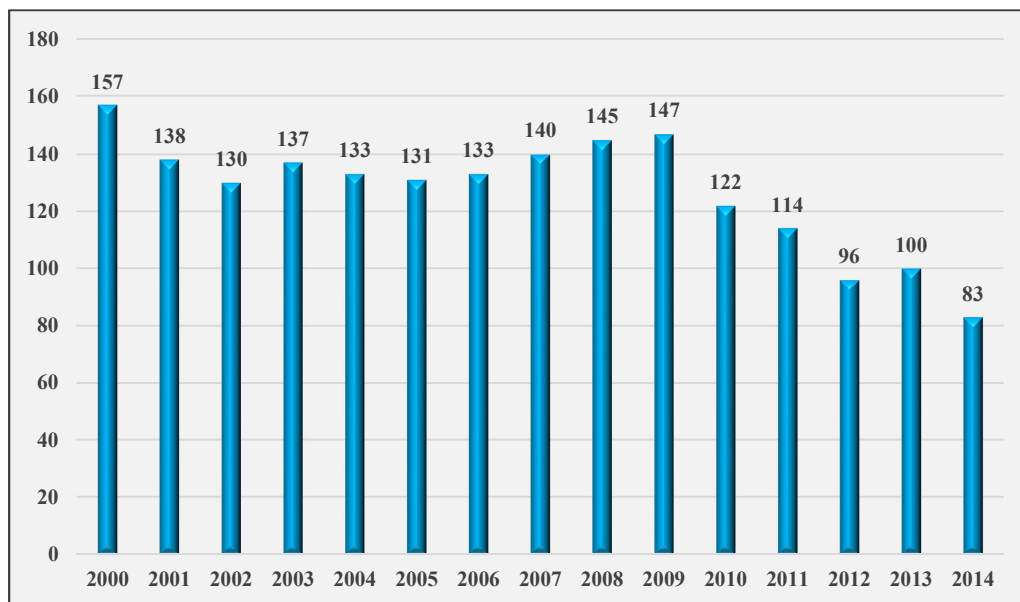
3.1.2.1. Раждаемост и смъртност на населението

В настоящия структурен елемент е извършен анализ на основни демографски показатели, разкриващи тенденциите в протичащите процеси на раждаемост и смъртност на населението в периода 2000-2014 г. Сред тези показатели са: брой живородени деца, брой живородени брачни и извънбрачни деца, коефициент на раждаемост на населението, брой умиралия, коефициент на смъртност на населението. Стойностите на тези показатели представляват пряко отражение на социално-икономическите реалности, обуславящи развитието на територията и на особеностите в репродуктивните нагласи на населението.

В периода 2000-2014 г. живородените деца в община Върбица варират между 83 бр. през 2014 г. и 157 бр. през 2000 г., когато е отчетена най-висока стойност на показателя. Отчетеният брой на живородените деца през последната изследвана година 2014, представлява най-неблагоприятната стойност за целия 15 годишен период. Живородените деца на местно ниво през 2014 г. формират 5,1% от тези в област Шумен /1 619 деца/. Отчетеният брой на живородените деца отрежда на община Върбица пето място сред 10-те общини в област Шумен.

В отделни години в периода, съотношението между живородените момчета и момичета варира. През последната изследвана 2014 г., това съотношение е в полза на живородените момчета - 54,2% /45 бр./, при стойност от 45,8% /38 бр./ за живородените момичета.

Фиг. 3.1.2.1.1. Брой живородени деца в община Върбица в периода 2000-2014 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

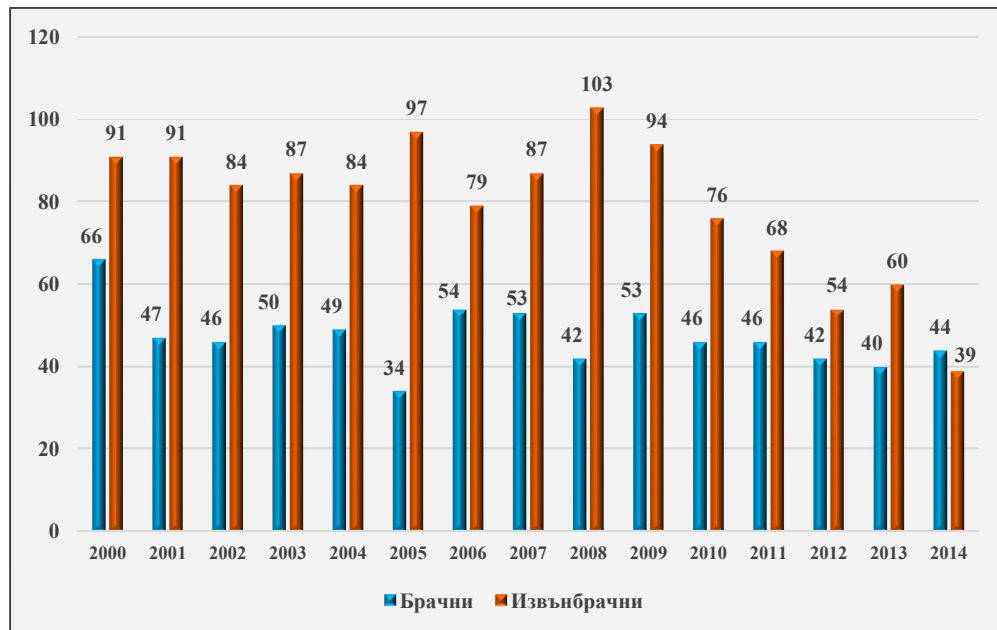
Важен елемент от настоящия демографския анализ, разкриващ особеностите на репродуктивните нагласи на населението, е изясняване на съотношението между живородените брачни и извънбрачни деца. В периода 2000-2013 г. броят на живородените брачни деца на местно ниво е по-нисък от броя на живородените извънбрачни деца. В тази връзка, особено показателна е 2008 г. когато живородените извънбрачни деца формират 71,0% /103 бр./ в структурата на живородените деца на местно ниво, при стойност от 29,0% /42 бр./ за живородените брачни деца. Изключение от наблюдаваната тенденция прави последната 2014 г., когато разглежданото съотношение е в полза на живородените брачни деца, които формират 53,0% /44 бр./, при стойност от 47,0% /39 бр./ за живородените извънбрачни.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Репродуктивните нагласи на населението, изразяващи се в по-големия брой живородени извънбрачни деца в община Върбица през 14 години в изследвания 15 годишен период, съответстват на наблюдаваната тенденция на национално ниво, изразяваща се в трайно установяване на по-висок дял извънбрачни деца в структурата на живородените деца.

Фиг. 3.1.2.1.2. Брой живородени брачни и извънбрачни деца в община Върбица в периода 2000-2014 г.

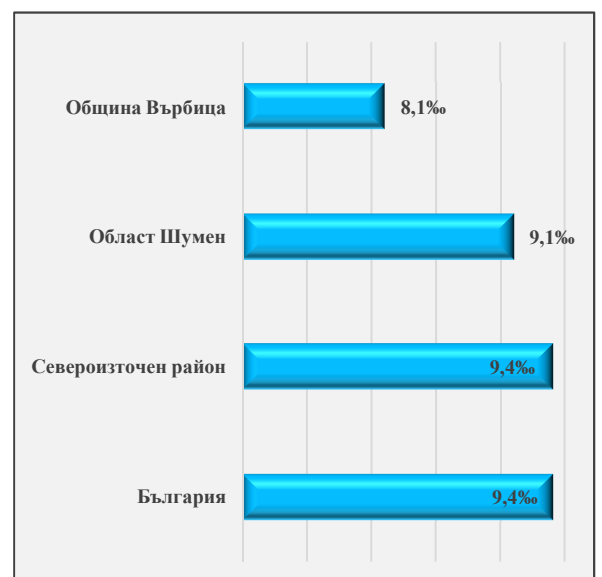
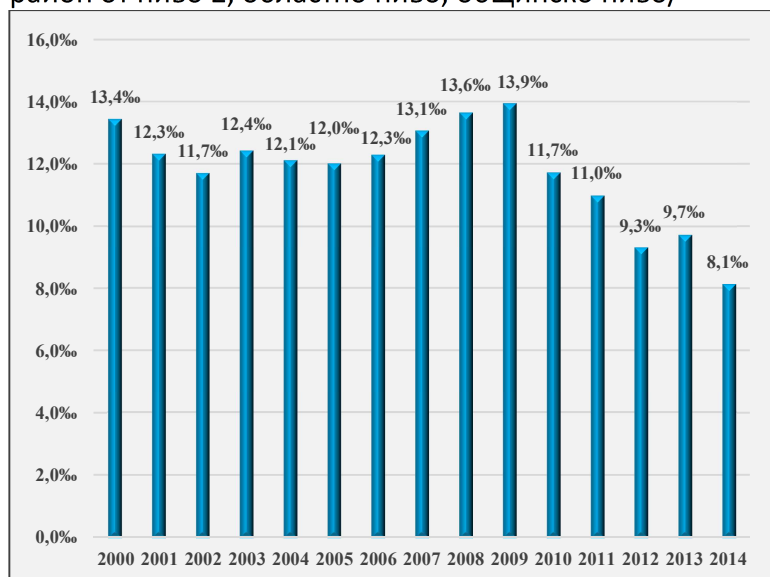

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Коефициентът на раждаемост на населението на територията на община Върбица варира между 13,9‰ през 2009 г. /най-висока стойност за периода/ и 8,1‰ през последната разглеждана 2014 г., когато е констатирана най-неблагоприятната стойност на показателя.

Фиг. 3.1.2.1.3. Коефициент на раждаемост на населението на община Върбица в периода 2000-2014 г.

Фиг. 3.1.2.1.4. Коефициент на раждаемост на населението през 2014 г. /национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво/

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

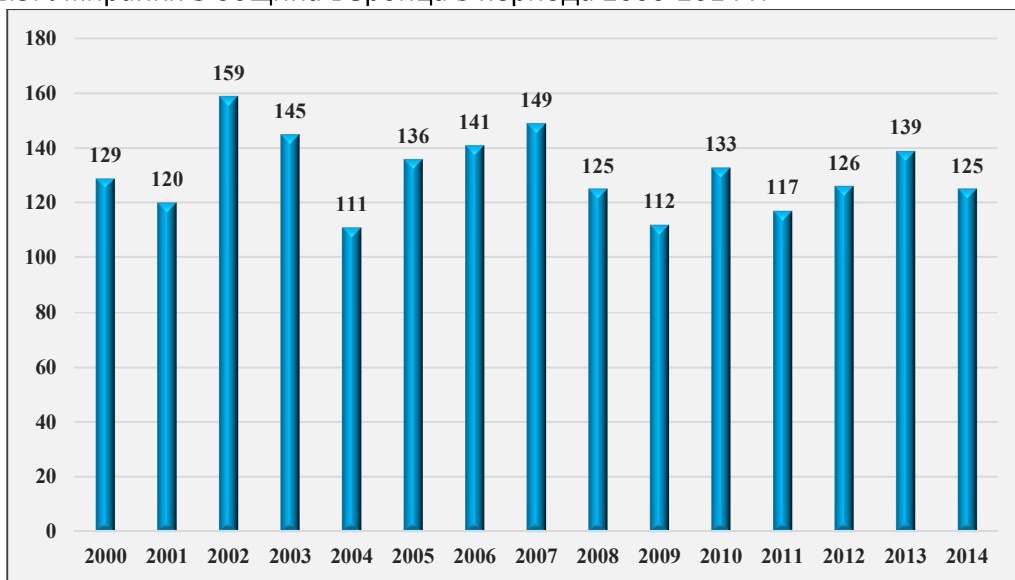

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Отчетената стойност на коефициента на раждаемост на местно през 2014 г., се отличава с по-тревожна стойност спрямо средната за страната /9,4‰/, за района от ниво 2 /9,4‰/ и за областта /9,1‰/.

В разглеждания 15 годишен период, броят на умиранията в община Върбица варират между 111 през 2004 г. /отчетена най-ниска стойност/ и 159 през 2002 г., когато е констатиран най-висок брой умирания. През последната разглеждана 2014 г. умиранията в общината са 125, които формират 4,6% от общия брой умирания в областта /2 733 бр./. Отчетената стойност отрежда на общината седмо място по разглеждания показател сред 10-те общини в област Шумен. С по-ниска стойност на показателя се отличават общините: Венец /80 бр./, Никола Козлево /81 бр./ и Хитрино /124 бр./.

Фиг. 3.1.2.1.5. Умирания в община Върбица в периода 2000-2014 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

През почти всички години в периода 2000-2014 г. умиранията при мъжете в общината надвишават умиранията при жените. През 2014 г. съотношението на умиранията по пол, отрежда по-неблагоприятна позиция на мъжете, които формират 52,8% /66 бр./, при стойност от 47,2% /59 бр./ за умиранията при жените.

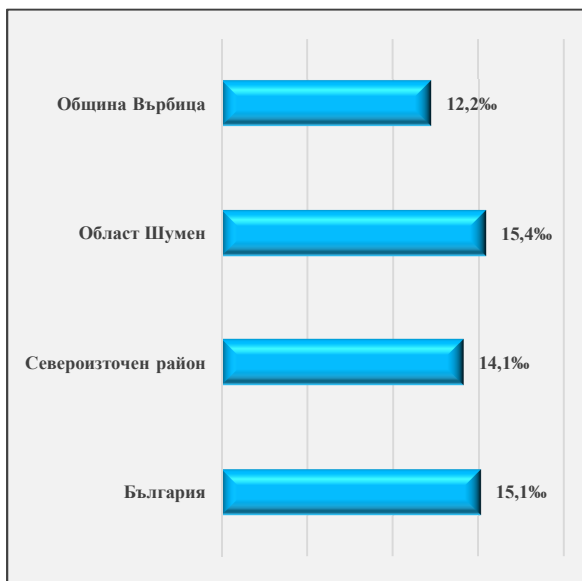
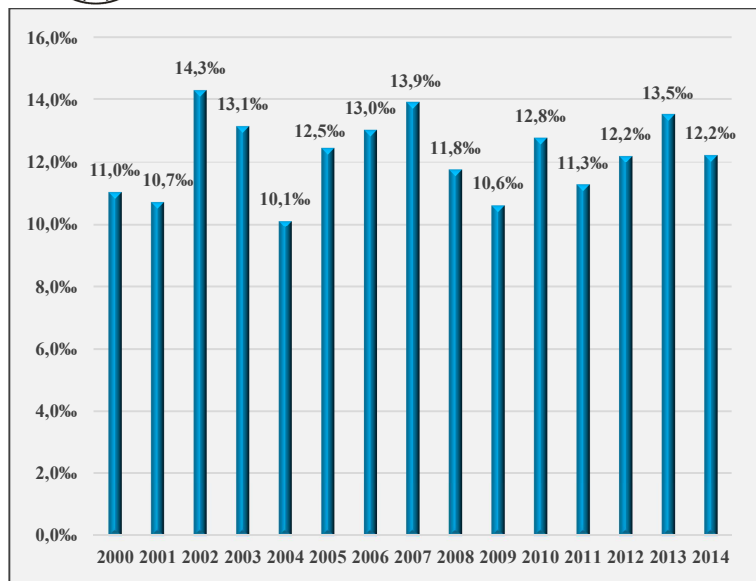
В изследвания период коефициентът на смъртност на населението на община Върбица варира между 10,1‰ през 2004 г., когато е отчетена най-благоприятна стойност и 14,3‰ през 2002 г., когато е констатираната най-тревожна стойност на коефициента. Посочените години с най-ниска и най-висока стойност на разглеждания показател съвпадат с годините, за които е отчетен най-малък /2004 г. - 111 бр./ и най-голям /2002 г. - 159 бр./ броя умирания на местно ниво за периода 2000-2014 г.

Фиг. 3.1.2.1.6. Коефициент на смъртност на населението на община Върбица в периода 2000-2014 г.

Фиг. 3.1.2.1.7. Коефициент на смъртност на населението през 2014 г. /национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво/

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Отчетената стойност на коефициента на смъртност на населението през 2014 г. на местно ниво /12,2%/, отрежда на община Върбица по-благоприятна позиция спрямо тази за страната /15,1%/, за района от ниво 2 /14,1%/, и за областта /15,4%./

3.1.2.2. Естествен и механичен прираст на населението

Стойността на естествения прираст на населението /разликата между броя живородени и броя умрели лица/ в община Върбица се отличава с положителна стойност през пет години в изследвания период - 2000, 2001, 2004, 2008, 2009. С най-висока положителна стойност се отличава 2009 г., когато броят на живородените /147 д./ надвишава този на умрелите /125 д./ лица с 35 д.

През останалите десет години в изследвания период, естественият прираст на населението на местно ниво, се отличава с отрицателна стойност. Особено тревожно се явява, че най-неблагоприятната стойност на показателя, е отчетена през последната 2014 г., когато броят на умрелите /125 д./ надвишава този на живородените /83 д./ с 42 д.

Таблица 3.1.2.2.1. Естествено движение на населението на община Върбица в периода 2000-2014 г.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Живородени	157	138	130	137	133	131	133	140	145	147	122	114	96	100	83
Умрели	129	120	159	145	111	136	141	149	125	112	133	117	126	139	125
Естествен прираст	28	18	- 29	- 8	22	- 5	- 8	- 9	20	35	- 11	- 3	- 30	- 39	- 42

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

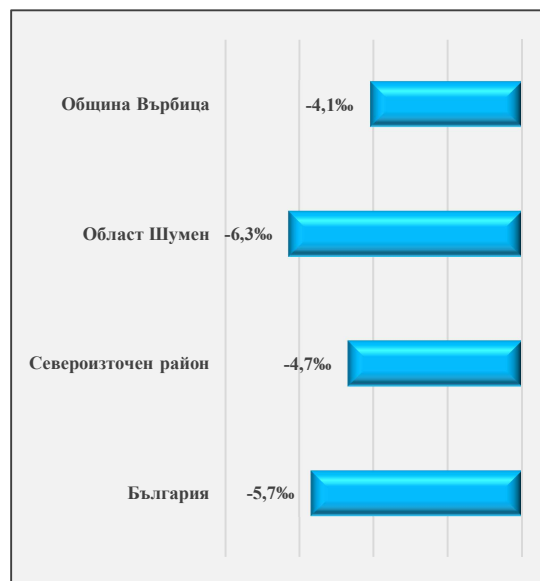
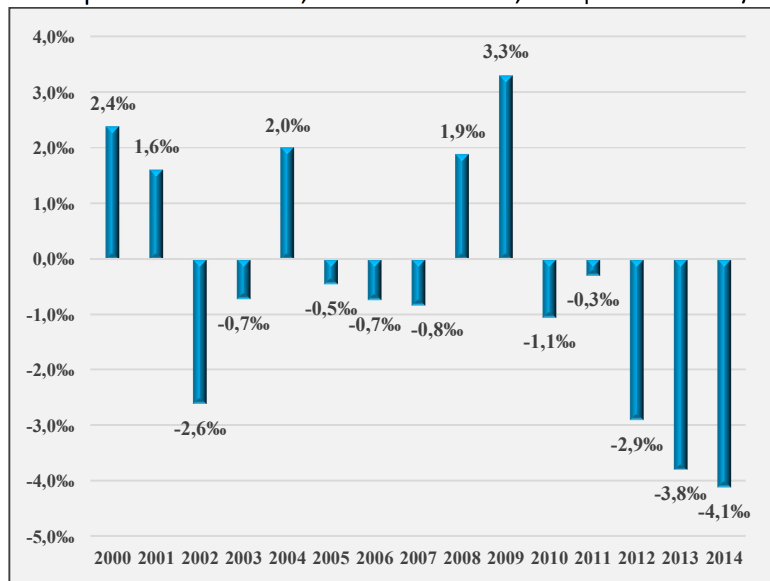
В резултат на отчетения по-голям брой умирация спрямо този на живородените в община Върбица, коефициентът на естествен прираст се отличава с отрицателни стойности през 2002, 2003, 2005, 2006, 2007, 2010, 2011, 2012, 2013 и 2014 г. Стойността на показателя варира между 3,3% през 2009 г. /най-благоприятна стойност/ и -4,1% през 2014 г., когато е констатирана най-тревожна стойност на показателя.

Фиг. 3.1.2.2.1. Коефициент на естествен прираст на населението на община Върбица в периода 2000-2014 г.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Фиг. 3.1.2.2.2. Коефициент на естествен прираст на населението през 2014 г. /национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво/

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Отчетеният коефициент на естествен прираст на населението на община Върбица през 2014 г. /-4,1%/, отрежда на територията по-благоприятна позиция спрямо тази за България /-5,7%/, за Североизточен район от ниво 2 /-4,7%/ и за област Шумен /-6,3%/.

Механичният прираст на населението /разликата между брой заселени и брой изселени/ в община Върбица се отличава с положителна стойност само през първата изследвана 2000 година, когато броят на заселените /304 д./ надвишава този на изселените /254 д./ с 50 д. През всички останали години в периода, разглежданият показател се характеризира с отрицателна стойност. Най-тревожна разлика между броя заселени и изселени лица, се отчита през 2010 г., когато механичният прираст на населението е в порядъка на -163 д.

През 2014 г. броят на изселените лица от територията на община Върбица /183 д./ надвишава този на заселените /150 д./ с 33 д.

Таблица 3.1.2.2.2. Механично движение на населението на община Върбица в периода 2000-2014 г.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Заселени	304	270	139	155	87	82	72	107	107	68	74	75	93	95	150
Изселени	254	336	234	182	170	166	154	211	184	212	237	119	116	100	183
Механичен прираст	50	-66	-95	-27	-83	-84	-82	-104	-77	-144	-163	-44	-23	-5	-33

* От 2007 г. механичното движение на населението включва не само вътрешната миграция, а и движението на лицата към и от страната

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

3.1.2.3. Полово-възрастова структура на населението

Към 01.02.2011 г. съотношението на населението на община Върбица по пол, се отличава с по-високата стойност на мъжете, които формират 50,4% /5 235 д./ от жителите на местно ниво, при стойност от 49,6% /5 156 д./ за жените.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Към посочената дата, лицата във възрастовата група между 30 и 34 години заемат първо място във възрастовата структура на населението на общината с дял от 7,6% /791 д./, следвани от хората на възраст 50-54 години - 7,3% /760 д./. Жителите на община Върбица на възраст между 0 и 4 години са 622 д., които формират 6,0% от общия брой население на местно ниво, при стойност от 83 д., или 0,8% за хората във възрастовата група 85+ години.

Във всички възрастови групи в интервала от 0-4 години до 50-54 години включително, делът на мъжете е по-голям от този на жените. Разглежданото съотношение се отличава с най-съществена разлика във възрастовата група 45-49 години, където мъжете /379 бр./ формират дял от 55,6% от общия брой население в посочената възраст /682 бр./, при стойност от 303 д., или 44,4% за жените.

Във всички възрастови групи от 55-59 години до 85+ години включително, делът на жените е по-висок от този на мъжете в съответната възрастова група. С най-съществена разлика се отличава съотношението на хората на възраст 85+ години, където делът на жените е 66,3% /55 д./, при стойност от 33,7% /28 д./ за мъжете.

Таблица 3.1.2.3.1. Полово-възрастова структура на населението на община Върбица към 01.02.2011 г.

Възраст	Общо	Мъже	Жени	% мъже	% жени
0 - 4	622	335	287	53,9%	46,1%
5 - 9	610	311	299	51,0%	49,0%
10 - 14	601	302	299	50,2%	49,8%
15 - 19	656	332	324	50,6%	49,4%
20 - 24	669	353	316	52,8%	47,2%
25 - 29	735	383	352	52,1%	47,9%
30 - 34	791	418	373	52,8%	47,2%
35 - 39	747	402	345	53,8%	46,2%
40 - 44	743	404	339	54,4%	45,6%
45 - 49	682	379	303	55,6%	44,4%
50 - 54	760	395	365	52,0%	48,0%
55 - 59	665	321	344	48,3%	51,7%
60 - 64	606	258	348	42,6%	57,4%
65 - 69	562	232	330	41,3%	58,7%
70 - 74	398	179	219	45,0%	55,0%
75 - 79	308	139	169	45,1%	54,9%
80 - 84	153	64	89	41,8%	58,2%
85 +	83	28	55	33,7%	66,3%
Общо	10 391	5 235	5 156	50,4%	49,6%

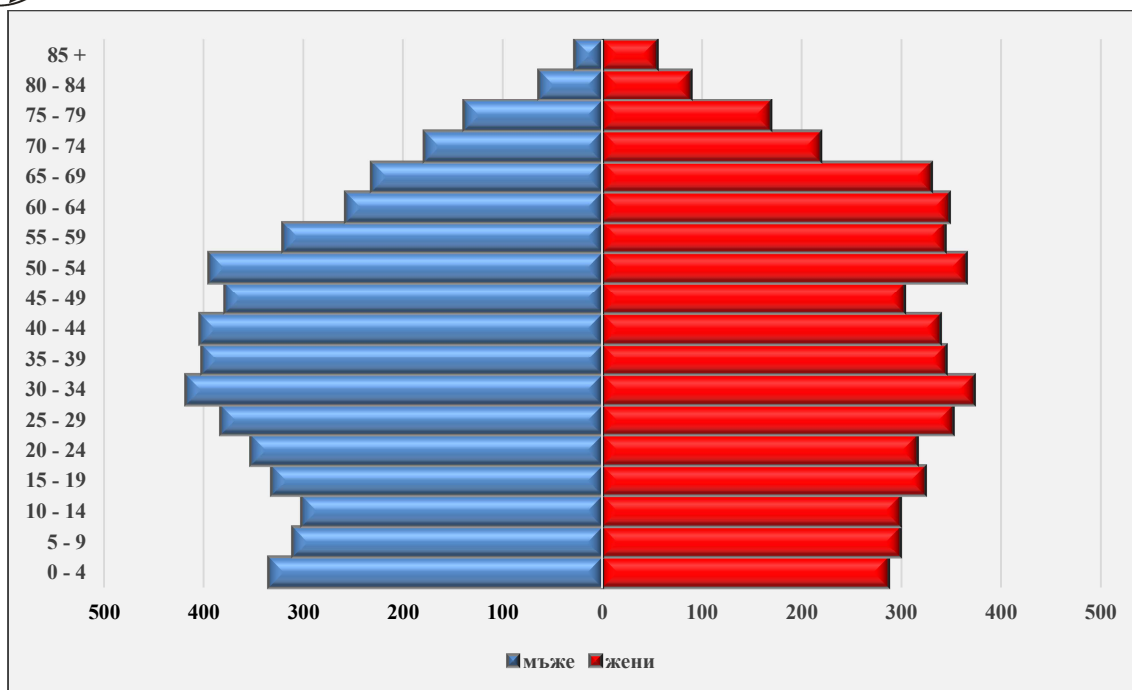
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Особеностите в съотношението на хората в отделните възрастови групи по пол и възраст в община Върбица, са представени посредством изработената полово-възрастова пирамида на населението. Стойностите за отделните възрастови групи население /общ брой и разпределение на представителите на съответната възрастова група по пол/, се базират на данни от последното преброяване на населението /данни към 01.02.2011 г./.

Фиг. 3.1.2.3.1. Полово-възрастова пирамида на населението на община Върбица към 01.02.2011 г.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Анализът на възрастовата структура на населението по населени места, е важен елемент от настоящия анализ, на базата на който да проследим наличието на териториални дисбаланси между възрастовата структура на населението в отделните населени места в община Върбица.

Сред населените места с по-голям дял на населението на възраст 0-14 г., се отличават общинският център гр. Върбица /707 д./ и селата: Бяла река /191 д./, Тушовица /118 д./, Станянци /96 д./, Чернооково /96 д./, Менгишево /93 д./, Маломир /92 д./, Нова Бяла река /92 д./. Посочените населени места от селски тип, се характеризират със значително по-малък брой жители в разглежданата възрастова група в сравнение с общинския център.

С най-неблагоприятно съотношение между населението в категории 0-14 и 70 и повече години, се отличават селата:

Таблица. 3.1.2.3.2. Населени места с най-неблагоприятно съотношение между населението

Населено място	Население на възраст между 0 и 14 години /брой/	Население на 70 и повече години /брой/
с. Конево	26	45
с. Кьолмен	12	10
с. Методиево	29	69

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Отчетените стойности, представящи броя на жителите в различните възрастови групи по населени места, разкриват съществуващите териториални дисбаланси между общинския център гр. Върбица и някои от останалите населени места от селски тип в обхвата на едноименната община.

Таблица. 3.1.2.3.3. Възрастова структура на населението в община Върбица по населени места към 01.02.2011 г.

Населени места	Общо	Възраст														
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 и повече
Община Върбица /общо/	10 391	622	610	601	656	669	735	791	747	743	682	760	665	606	562	942
с. Божурово	242	13	10	10	10	12	22	16	12	11	18	20	15	11	19	43
с. Бяла река	1 181	70	57	64	81	74	92	91	87	93	65	88	83	68	63	105
гр. Върбица	3 325	251	241	215	212	267	231	260	233	247	222	235	198	173	127	213
с. Иваново	489	28	21	31	25	33	18	44	36	34	25	31	30	41	26	66
с. Конево	254	9	11	6	17	20	19	13	13	19	22	23	10	9	18	45
с. Крайгорци	206	12	13	10	11	9	13	28	12	17	14	7	13	21	14	12
с. Кьолмен	80	3	7	2	5	5	8	5	6	6	9	3	4	5	2	10
с. Ловец	403	13	28	31	26	18	23	34	42	28	22	24	28	29	24	33
с. Маломир	489	37	29	26	21	37	40	41	27	31	37	40	37	22	24	40
с. Менгишево	458	37	34	22	34	29	41	35	24	32	27	24	25	27	28	39
с. Методиево	393	9	7	13	29	19	17	16	30	29	36	23	26	30	40	69
с. Нова Бяла река	565	33	27	32	46	43	57	34	29	32	43	57	30	29	27	46
с. Станянци	559	27	28	41	25	20	35	41	51	40	29	35	52	37	35	63
с. Сушина	319	12	27	22	24	8	20	22	35	24	24	16	21	24	16	24
с. Тушовица	851	37	40	41	64	46	55	63	60	61	56	83	54	49	61	81
с. Чернооково	577	31	30	35	26	29	44	48	50	39	33	51	39	31	38	53

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg>

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Анализът на възрастовата структура на населението на община Върбица, следва да се обвърже с проследяване съотношението между населението в под, във и над трудоспособна възраст. Към 01.02.2011 г. най-голям дял заемат хората в трудоспособна възраст - 62,5% /6 498 д./. На второ място се нареждат лицата в под трудоспособна възраст, които формират 18,9% /1 960 д./. Населението в категория „над трудоспособна възраст“ заема трето място - 18,6% /1 933 д./. Относителният дял на хората в над трудоспособна възраст, се отличава с близка, но по-ниска стойност спрямо дела на лицата в под трудоспособна възраст /разлика от 0,3 процентни пункта в полза на хората в под трудоспособна възраст/.

Таблица. 3.1.2.3.4. Население под, във и над трудоспособна възраст в община Върбица към 01.02.2011 г.

	Население /брой/	Структура %/
Под трудоспособна възраст	1 960	18,9%
В трудоспособна възраст	6 498	62,5%
Над трудоспособна възраст	1 933	18,6%
Общ брой население	10 391	100%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Според последните налични данни за протичащите демографски процеси в страната, към 31.12.2014 г. съотношението между трите групи население в общината, е както следва:

Таблица. 3.1.2.3.5. Население под, във и над трудоспособна възраст в община Върбица към 31.12.2014 г.

	Население /брой/	Структура %/
Под трудоспособна възраст	1 821	17,9%
В трудоспособна възраст	6 374	62,6%
Над трудоспособна възраст	1 982	19,5%
Общ брой население	10 177	100%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 01.02.2011 г. - 31.12.2014 г. делът на населението в под трудоспособна възраст бележи спад в порядъка на 1,0%. Хората в трудоспособна възраст нарастват незначително /ръст от 0,1%/ , а тези в над трудоспособна се увеличават с 0,9%.

Отчетеният дял на лицата в трудоспособна възраст в общината към 31.12.2014 г. /62,6%/ , се отличава с по-висока стойност спрямо средната за страната /61,1%/.

3.1.2.4. Етническа и конфесионална структура на населението

Въпросите за етническата и конфесионална принадлежност са право на личен избор на преброявания дали да посочи етническата и конфесионалната група, към които се самоопределя. Представените данни за етническата и конфесионалната структура на населението на община Върбица отразяват самоопределението на лицата, участвали в преброяването през 2011 г.

Отговор на въпроса за своята етническа принадлежност са дали 9 845 д., формиращи 94,7% от населението на местно ниво /10 391 д./. Отчетената относителна стойност е по-висока от средната за област Шумен, където броят на отговорилите /167 952 д./ формира 93,0% от жителите на областта.

Най-голям дял от жителите в общината се самоопределят към турската етническа група - 56,9%, равняващи се на 5 597 д. от лицата, дали отговор на разглеждания въпрос. На следващо място се нареждат лицата, които са се самоопределили към ромската етническа група - 24,7%, или 2 434 д. от отговорилите. Посочената относителна стойност на представителите на ромския етнос, е неколккратно пъти по-висока от тази за България

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

/4,9%/ и за област Шумен /8,2%/. Българската етническа група е трета по численост с дял от 9,3%, които формират 919 д.

Посочените три етнически групи формират 90,9% от жителите на община Върбица отговорили на въпроса за своята етническа принадлежност при последното преброяване на населението през 2011 г.

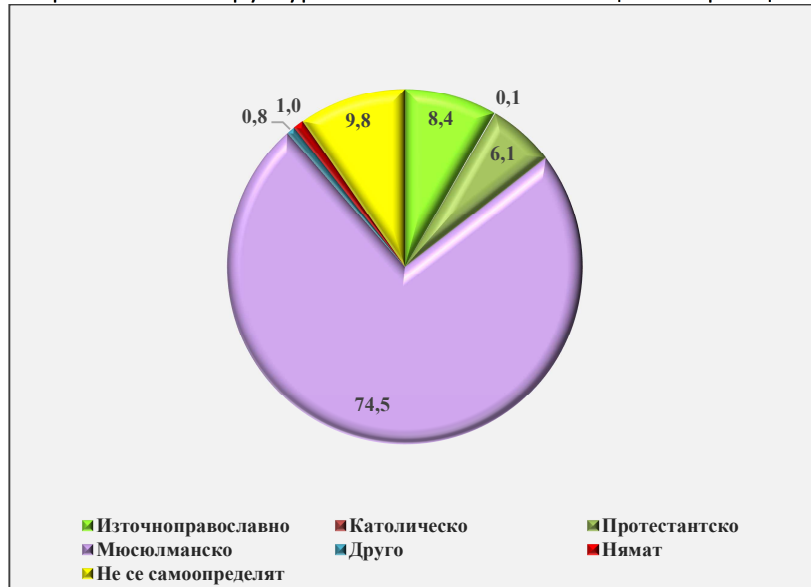
Таблица. 3.1.2.4.1. Етническа структура на населението към 01.02.2011 г.

	Етническа група /%/				
	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не се самоопределят
България	84,8%	8,8%	4,9%	0,7%	0,8%
Област Шумен	59,2%	30,3%	8,2%	1,2%	1,0%
Община Върбица	9,3%	56,9%	24,7%	6,9%	2,2%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 01.02.2011 г. лицата участвали в преброяването, които са дали отговор на въпроса за своето вероизповедание, формират 90,5% /9 401 д./ от населението на местно ниво. Най-голям дял заемат тези, които са заявили, че изповядват мюсюлманско вероизповедание - 74,5% /7 001 д./ от отговорилите. На второ място се нареждат лицата, които са заявили, че не се самоопределят - 9,8% /925 д./, следвани от тези, които изповядват източноправославно вероизповедание - 8,4% /793 д./. Лицата отговорили, че изповядват католическо /10 д./ и протестантско /575 д./ вероизповедание формират дял съответно от 0,1% и 6,1% от жителите на община Върбица, отговорили на въпроса за своята конфесионална принадлежност.

Фиг. 3.1.2.4.1. Конфесионална структура на населението в община Върбица към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

3.1.2.5. Образователна структура на населението

Към 01.02.2011 г. лицата на седем и повече навършени години в община Върбица са 513 д., които формират 91,6% от жителите на местно ниво. Сред тях най-голям дял по степен на завършено образование заемат лицата с основно образование - 42,0% /3 994 д./ от хората в разглежданата възрастова група, следвани от тези със завършено средно образование - 22,2% /2 109 д./. Отчетеният дял на лицата на седем и повече навършени години в община Върбица със завършено средно образование, се отличава с по-неблагоприятна стойност от

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

тази за България /43,4%/ и за област Шумен /38,1%/. От друга страна, делът на хората със завършено основно образование на местно ниво, е значително по-висок от този за страната и за областта.

Таблица. 3.1.2.5.1. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 01.02.2011 г.

	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете*
България	19,6%	43,4%	23,1%	7,8%	4,8%	1,2%	0,2%
Област Шумен	14,5%	38,1%	29,3%	11,1%	5,6%	1,2%	0,2%
Община Върбица	3,7%	22,2%	42,0%	21,7%	7,8%	2,4%	0,2%

/* деца на 7 навършени години, които още не са тръгнали на училище/

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

С тревожно висок дял се отличават лицата със завършено начално образование - 21,7% /2 069 д./. Отчетената стойност е над два и половина пъти по-висока от тази на национално ниво и близо два пъти по-висока от средната за областта.

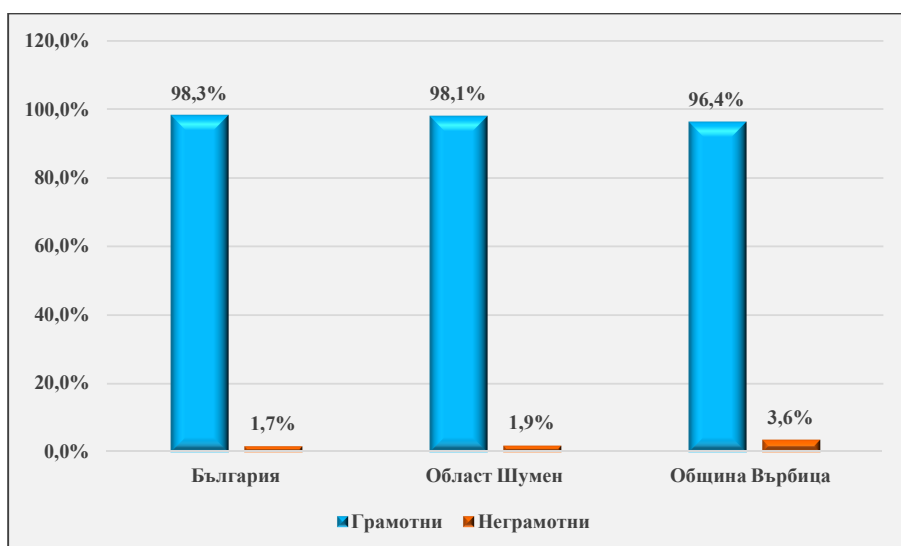
Неблагоприятната позиция на община Върбица спрямо тази за страната и за областта, се потвърждава от отчетената стойност на лицата със завършено висше образование, които формират едва 3,7% /348 д./ от жителите на седем и повече навършени години на местно ниво.

Особеностите на образователната структура на населението, следва да се обвържат и с показателя „грамотност на населението“. Към 01.02.2011 г. грамотните лица на девет и повече навършени години на общинско ниво, са 8 936 д., които съставляват 96,4% от жителите на общината, попадащи в посочената възрастова група /9 267 д./. Съотношението на грамотните лица пол, отрежда по-благоприятна позиция на мъжете - 50,7% /4 534 д./, спрямо 49,3% /4 402 д./ за жените.

Към разглежданата дата, броят на неграмотните лица /неумението да се чете или пише/ на девет и повече навършени години на местно ниво възлиза на 331 д., формиращи 3,6% от жителите на община Върбица в разглежданата възрастова група. По-голям дял от неграмотните лица в изследваната територия, са жени - 68,6% /227 д./, при стойност от 31,4% /104 д./ за неграмотните мъже.

Отчетеният относителен дял на неграмотните лица в община Върбица е по-висок от средния за България /1,7%/ и за област Шумен /1,9%/ и отрежда на изследваната територия четвърто място сред 10-те общини в териториалния обхват на областта. С по-висок дял на неграмотните лица се отличават общините Никола Козлево /6,7%/, Венец /5,0%/ и Каолиново /4,0%/.

Фиг. 3.1.2.5.1. Грамотност на населението на 9 и повече навършени години към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Относно териториалното разпределение на грамотните и неграмотните лица на девет и повече навършени години по местоживееие, следва да отбележим, че 30,7% /2 745 д./ от грамотните лица /8 936 д./ живеят в рамките на единствения град в общината - общинския център гр. Върбица. На територията на останалите 15 населени места от селски тип, са концентрирани останалите 69,3% /6 191 д./. Неграмотните лица в изследваната възрастова група в селата - 194 д., формират 58,6% от неграмотните на местно ниво, при стойност от 137 д., или 41,4% за гр. Върбица.

3.1.3. Тенденции на развитие

Извършеният анализ на протичащите демографски процеси в община Върбица, позволява да направим следните изводи за наблюдаваната демографска ситуация:

- В периода между последните две преброявания през 2001 и 2011 г., населението на общината намалява с 858 д., равняващи се на 7,6%. Отчетената относителна стойност е по-тревожна от средната за България /-7,1%/ и за Североизточен район /-5,2%/ и по-благоприятна спрямо тази за област Шумен /-11,7%/. Проявяващата се негативна тенденция на намаление на населението продължава, като в периода 01.02.2011 г. - 31.12.2014 г., жителите на община Върбица бележат спад в порядъка на 2,1% /214 д./;
- Броят на живородените деца в периода 2000-2014 г. се движи между 83 бр. /2014 г./ и 157 бр. /2000 г./. Посоченият брой на живородените деца през 2014 г. формира 5,1% от техния общ брой в областта /пето място сред 10-те общини в област Шумен по разглеждания показател/. Коефициентът на раждаемост на населението през 2014 г. /8,1‰/ отрежда на изследваната община по-неблагоприятна позиция от тази на България /9,4‰/, на Североизточен район /9,4‰/ и на област Шумен /9,1‰/;
- В периода 2000-2014 г. умиранията на местно ниво варират между 159 бр. през 2002 г., когато е отчетена най-тревожна стойност на показателя и 111 бр. през 2004 г., която се отличава с най-малък брой умирания. Броят умирания през 2014 г. /125 бр./ формира 4,6% от стойността на показателя на областно ниво и отрежда на общината седмо място по брой умирания сред 10-те общини в обхвата на областта. Коефициентът на смъртност на населението на община Върбица през 2014 г. /12,2‰/, се отличава с по-благоприятна стойност от тази за страната /15,1‰/, за района /14,1‰/ и за областта /15,4‰/;
- Естественят прираст на населението варира между 35 д. през 2009 г. и -42 д. през 2014 г. Отчетената стойност на показателя през последната разглеждана 2014 г., е най-тревожната стойност за целия 15 годишен период. Коефициентът на естествен

прираст на населението през 2014 г. $-4,1\%$ представлява най-неблагоприятната стойност на показателя за изследвания 15 годишен период и отрежда на община Върбица по-тревожна позиция спрямо тази на национално $-5,7\%$, на ниво район от ниво 2 $-4,7\%$ и на областно $-6,3\%$ ниво;

- Механичният прираст на жителите на общинско ниво, се характеризира с положителна стойност само през една година в периода 2000-2014 г. Най-благоприятна стойност на показателя, е констатирана през 2000 г. $/50$ д./, докато през 2010 г. е отчетена най-тревожната отрицателна стойност от -163 д. През 2014 г. механичният прираст на населението на общината, е в порядъка на -33 д.;
- Към 01.02.2011 г. най-голям дял от жителите на общината попадат във възрастовата група 30-34 години - $7,6\%$ $/791$ д./. Населението между 0 и 4 години формира $6,0\%$ $/622$ д./, докато хората в категория „85+ години“ съставляват $0,8\%$ $/83$ д./;
- Извършеният анализ на териториалното разпределение на жителите на общината по населени места разкрива, че към 01.02.2011 г. на територията на общинския център - гр. Върбица $/$ единствен град в общината $/$ живеят $3\,325$ д., или $32,0\%$ от жителите на едноименната община, докато в обхвата на останалите 15 населени места от селски тип живеят $7\,066$ д., равняващи се на $68,0\%$;
- Населението, самоопределило се към турската етническа група към 01.02.2011 г. - $56,9\%$ $/5\,597$ д./, заема първо място в етническата структура на населението на местно ниво. Представителите на ромската етническа група се нареждат на второ място в структурата на отговорилите лица с дял от $24,7\%$ $/2\,434$ д./. Към разглежданата дата, към българския етнос са се самоопределили $9,3\%$ $/919$ д./;
- Най-голям дял в конфесионалната структура на населението към 01.02.2011 г. заемат лицата, изповядващи мюсюлманско вероизповедание - $74,5\%$ $/7\,001$ д./, следвани от тези, които не се самоопределят - $9,8\%$ $/925$ д./. Изповядващите източноправославно вероизповедание формират $8,4\%$ $/793$ д./ от получените отговори на въпроса за конфесионалната принадлежност на населението на община Върбица;
- Характерна особеност на образователната структура на населението на местно ниво е, че най-висок дял сред лицата на седем и повече навършени години са със завършено основно образование - $42,0\%$ $/3\,994$ д./, следвани от хората със средно образование - $22,2\%$ $/2\,109$ д./. Тревожно висок е делът на лицата в разглежданата възрастова група с начално образование - $21,7\%$ $/2\,069$ д./. Посочената стойност е значително по-неблагоприятна от средната за страната $/7,8\%$ и за областта $/11,1\%$;
- Към 01.02.2011 г. делът на неграмотните лица на девет и повече навършени години $/3,6\%$, равняващи се на 331 д./, отрежда на община Върбица четвърто място по разглеждания показател сред 10-те общини в област Шумен. Посочената относителна стойност на неграмотните лица на общинско ниво, е по-неблагоприятна от средната за страната $/1,7\%$ и за областта $/1,9\%$.

3.2. Структура на заетостта

• Икономическа активност

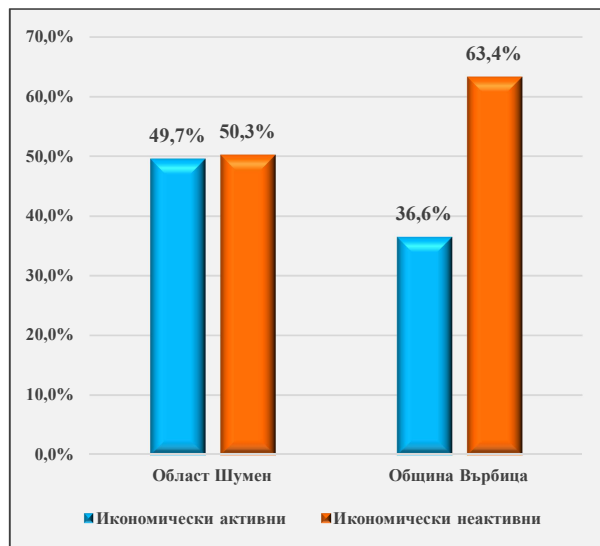
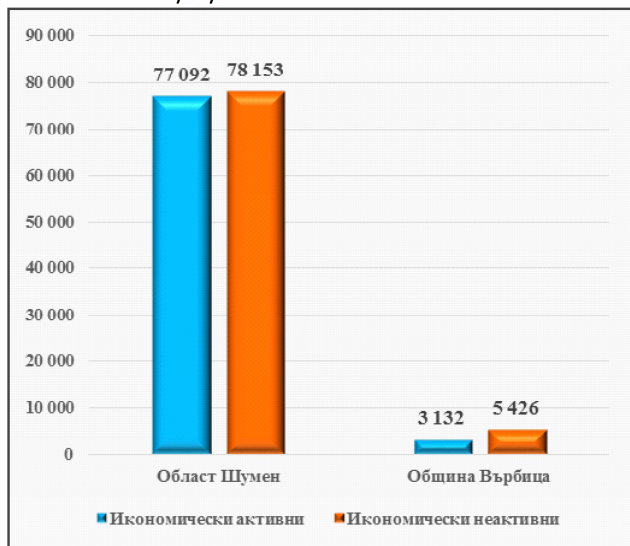
По данни на НСИ от последното преброяване на населението, към 01.02.2011 г. броят на икономически активното население /всички лица на 15 и повече навършени години, които са заети и безработни/ в община Върбица, е 3 132 д. Този брой формира 36,6% от населението в разглежданата възрастова група /8 558 д./. Посочената относителна стойност е по-ниска от средната за област Шумен /49,7%/ и отнежда на община Върбица място сред общините, отличаващи се с най-нисък дял икономически активни лица в областта. С по-неблагоприятна стойност на този дял се отличава само община Венец /34,4%/, като за община Хитрино се отчита същата стойност като при община Върбица /36,6%/.

По-голям дял в структурата на икономически активните лица на местно ниво формират мъжете - 55,6% /1 740 д./, при стойност от 44,4% /1 392 д./ за икономически активните жени в община Върбица.

Към разглежданата дата, броят на икономически неактивните лица в общината - 5 426 д. се равнява на 63,4% от лицата на 15 и повече навършени години на местно ниво. Жените формират по-голям дял в структурата на икономически неактивните лица - 53,1% /2 879 д./, при стойност от 46,9% /2 547 д./ за неактивните мъже в разглежданата възрастова група.

Фиг. 3.2.1. Икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години към 01.02.2011 г. /брой/

Фиг. 3.2.2. Икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години към 01.02.2011 г. /%/

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към икономически неактивните лица на 15 и повече навършени години се отнасят различни категории население: учащи; пенсионери; лица, ангажирани само с домашни задължения; други неактивни. Съотношението между категориите „учащи“ и „пенсионери“ следва да се разглежда в ролята на важен елемент на демографския анализ, разкриващ характера на наблюдаваните тенденции в развитието на пазара на труда.

По данни от последното преброяване, пенсионерите формират най-голям дял от икономически неактивните лица в посочената възрастова група в община Върбица - 41,0% /2 225 д./. Посочената относителна стойност е по-ниска от тази за областта /59,0%/ и от отчетените стойности за останалите девет общини в област Шумен.

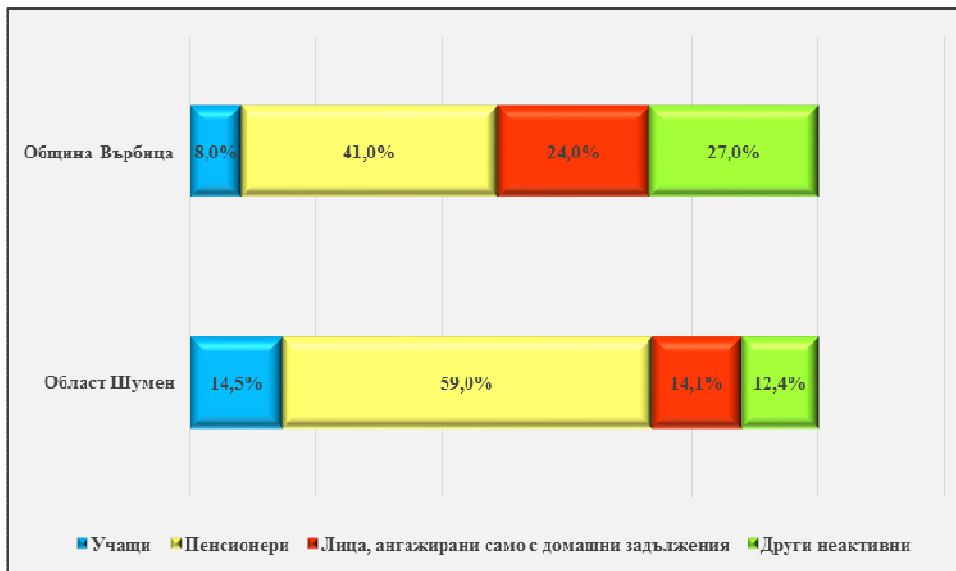
Делът на неактивното население в категория „учащи“ в общината - 8,0% /432 д./ отнежда по-неблагоприятна позиция на община Върбица спрямо тази за областта /14,5%/.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Делът на лицата, ангажирани само с домашни задължения на местно ниво - 24,0% /1 303 д./ се отличава с по-висока стойност от средната на областно ниво /14,1%/.

Фиг. 3.2.3. Структура на икономически неактивните лица на 15 и повече навършени години към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Важен структурен елемент на извършвания анализ, който е неотменна част от изясняване особеностите на трудовия пазар, представлява показателят икономическа активност на лицата на възраст 15-64 навършени години. Към 01.02.2011 г. броят на населението, попадащо в тази възрастова група в община Върбица, е 7 054 д., 44,1% от които /3 114 д./ се отнасят към категорията икономически активни лица. Посочената относителна стойност представлява т.нар. коефициент на икономическа активност на населението, който се отличава с по-неблагоприятна стойност спрямо средната за областта - 61,7%. Тревожна е отчетената разлика в стойността на коефициента на икономическа активност на общинско и областно ниво - 17,6% в полза на област Шумен. Отчетената стойност на разглеждания показател на местно ниво представлява втората най-ниска стойност на икономически активните лица в разглежданата възрастова група сред 10-те общини в областта. С по-ниска стойност се отличава само община Венец /42,2%/.

Икономически активните мъже формират по-голям дял в структурата на икономически активното население между 15 и 64 навършени години в община Върбица - 55,5% /1 727 д./, при стойност от 44,5% /1 387 д./ за икономически активните жени.

Разпределението на икономически активните лица в разглежданата възрастова група по местоживееене, отрежда на гр. Върбица 28,4% /883 д./ от икономически активните лица, при стойност от 71,6% /2 231 д./ за икономически активните лица на територията на селата в общината.

- **Заетост и безработица**

По данни на НСИ към 01.02.2011 г. заетите лица на възраст 15-64 навършени години формират 64,5% /2 008 д./ от икономически активните лица в тази възрастова група на територията на община Върбица /3 114 д./. Коефициентът на заетост на населението¹ в общината възлиза на 28,5%, при средна стойност за област Шумен от 49,2%. Отчетената стойност на местно ниво е по-ниска от средната за областта с 20,7%.

¹ **Коефициент на заетост на населението:** отношение на броя на заетите лица към населението във възрастовата група 15-64 навършени години;

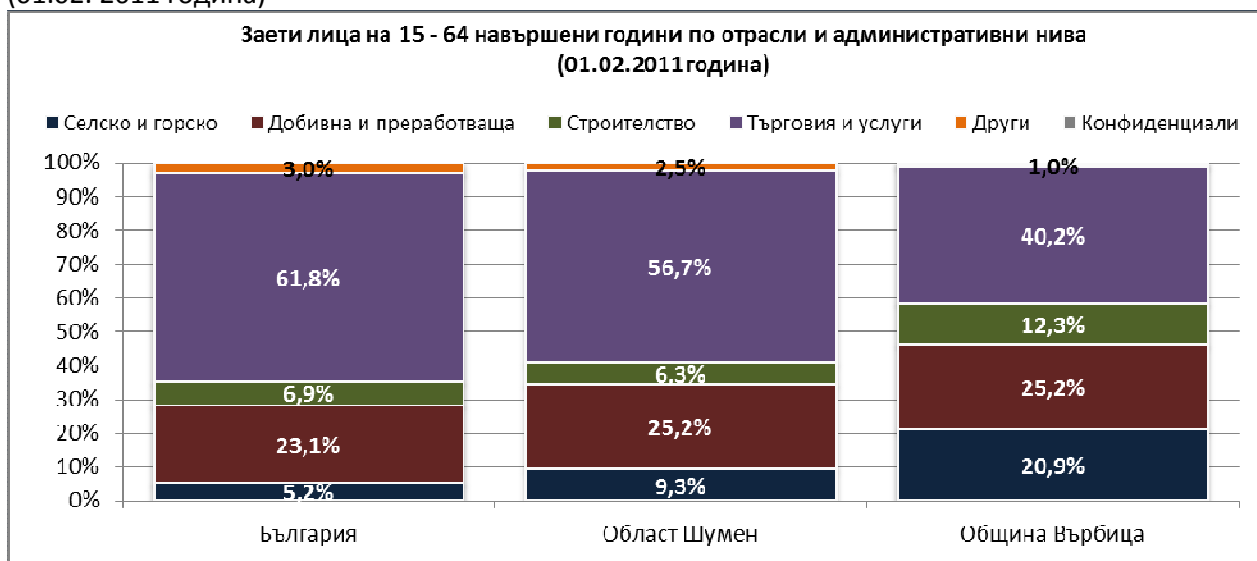

Броят на безработните лица към разглежданата дата, е 1 106 д., които формират 35,5% от икономически активното население на 15-64 годишна възраст в общината. Посочената стойност от 35,5% представлява т.нар. коефициент на безработица на населението². Отчетената стойност отрежда на общината по-неблагоприятна позиция спрямо тази за областта, където коефициентът е в порядъка на 20,3%. Отнасяйки посочената стойност на местно ниво към стойностите, отчетени за останалите общини в областта, следва да подчертаем, че община Върбица се отличава с втората най-неблагоприятна стойност на коефициента на безработица сред 10-те общини в област Шумен. Към разглежданата дата с по-тревожна стойност се отличава само община Никола Козлево /51,1%/.

3.2.1. Структура по отрасли

В община Върбица при преброяването на населението през 2011 година 20.9% от заетите лица на 15-64 години се занимава със земеделие горско стопанство, 25.2% с добивна и преработваща промишленост, 12.3% със строителство и 40.2% с търговия и услуги (Фиг. 3.2.1.1.).

Фиг. 3.2.1.1. Заети лица на 15 - 64 навършени години по отрасли и административни нива (01.02. 2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

3.2.2. Структура по сектори на дейност

Към 01.02.2011 г. най-голям дял от лицата на възраст 15-64 навършени години в община Върбица, са заети в „Преработваща промишленост“³ - 22,5% /452 д./, следвани от лицата, които упражняват дейност в „Селско, горско и рибно стопанство“⁴ - 20,9% /420 д./. Висок е и делът на заетите в икономическа дейност „Строителство“⁵ - 12,3% /247 д./. На последно място се нареждат лицата в разглежданата възрастова група, които са заети в „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“⁶ - 0,3% /6 д./.

Фиг. 3.2.2.1. Заети лица на 15-64 навършени години в община Върбица по класове икономически дейности към 01.02.2011 г.

² Коефициент на безработица на населението: отношение на броя на безработните лица към икономически активното население във възрастовата група 15-64 навършени години.

³ Сектор „С“ по КИД - 2008

⁴ Сектор „А“ по КИД - 2008

⁵ Сектор „F“ по КИД-2008

⁶ Сектор „J“ по КИД-2008

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2007-2013 г.7 броят на регистрираните безработни лица в община Върбица варира между 1 009 д. през 2009 г. /най-ниска стойност/ и 1 512 бр. през 2007 г., когато е отчетена най-тревожна стойност на показателя. Броят на регистрираните безработни лица към месец март на 2013 г. е в порядъка на 1 433 г. и представлява втората най-неблагоприятна стойност за посочения период.

През всички седем години в разглеждания период, жените формират по-голям дял в структурата на регистрираните безработни лица на местно. Съотношението на безработните по пол към 03.2013 г. се отличава с 60,1% /861 д./ за регистрираните безработни жени, при стойност от 39,9% /572 д./ за безработните мъже.

Равнището на безработица на територията на община Върбица варира между 17,9% през 2009 г. и 41,6% през 2012 г. Отчетената стойност на разглеждания показател към 03.2013 г. е в порядъка на 34,5% - втора най-тревожна стойност в периода 2007-2013 г.

Към месец март 2013 г. лицата в категория „55 и повече години“ формират 28,5% /409 д./ от регистрираните безработни лица на местно ниво. Висок е и дялът на безработните на възраст между 30 и 34 години - 11,7% /168 д./.

По отношение на завършената степен на образование на безработните лица, прави впечатление, че най-голям дял в структурата регистрираните безработни лица на местно ниво заемат лицата с основно образование - 41,2% /590 д./, следвани от тези в категория „начално и по-ниско образование“ - 39,4% /565 д./.

В периода 2010-2013 г. се отчита увеличение в броя на представителите на една от най-уязвимите групи на пазара на труда - продължително безработните лица с продължителност на регистрацията над една година. В посочения период, броят на тези лица нараства от 592 д. през 2010 г., на 705 д. към 03.2013 г. Отчетеното увеличение е в порядъка на 113 д., или 19,1%.

3.2.3. Социална и професионална категоризация

В община Върбица най-голям дял имат професиите неизискващи специална квалификация (25.8%), машинни оператори (17.2%), персонал зает с услуги на населението, търговия и охрана (14.6%), квалифицирани работници и сродни на тях занаятчийи (12.5%) и

⁷ Посочената стойност за 2013 г. се отнася към месец март на посочената стойност.

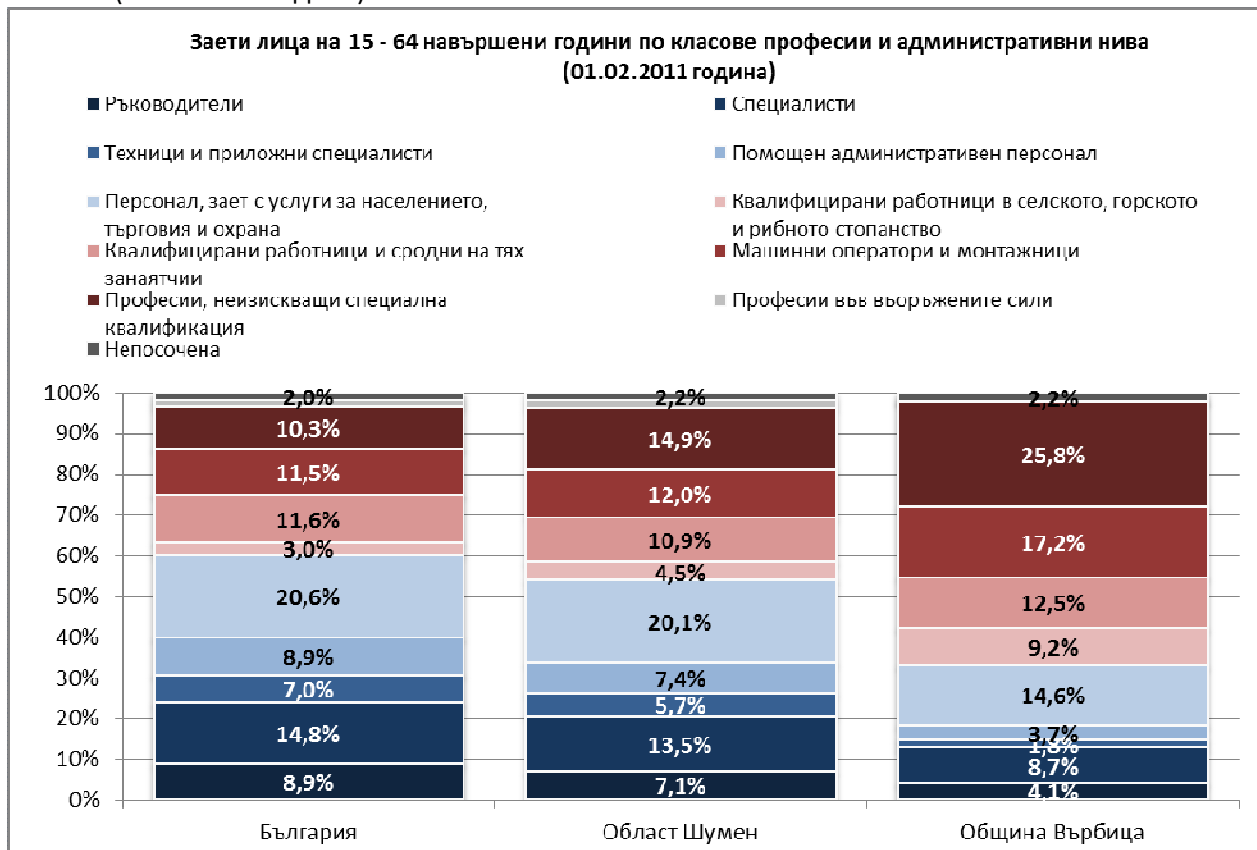

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

квалифицирани работници в селското горското и рибното стопанство (9.2%). Тези класове професии формират 79.3% от всички заети в общината (Фиг. 3.2.3.1.).

Отличително спрямо областното ниво са професиите неизискващи специална квалификация формирани ¼ от заетите в общината, което е логично и пряко свързано с образователното равнище на населението като цяло в общината.

Фиг. 3.2.3.1. Заети лица на 15 - 64 навършени години по класове професии и административни нива (01.02.2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

3.2.4. Тенденции на развитие

- **Изводи**

- Община Върбица се характеризира със силно влошено социално-икономическо състояние на населението формирано от висока икономическа неактивност и безработица.

- **Проблеми**

- Изключително висока икономически неактивност на работоспособното население (55.9%);
- Изключително висока безработица при преброяването на населението (35.5%);
- ¼ от заетите не упражняват професии неизискващи специални квалификации.

- **Потенциали**

- Отличително за общината е заетостта в селско и горско стопанство, преработваща промишленост строителство и образование;

3.3. Икономическа база

Спецификите на икономическото развитие на община Върбица, са отражение на проявлението на множество фактори от различно естество - разположение спрямо големи градове - центрове на растеж, особености на природноресурсния потенциал, традиции на местното население, степен на изграденост на различните видове инфраструктура и др.

Освен посочените фактори, влияние върху развитието на местната икономика оказват и т.нар. външни фактори, които се явяват „външни“ за разглежданата териториална единица. Ролята на такъв фактор играе световната финансова и икономическа криза - анализът следва да акцентира върху наблюдаваните неблагоприятни последствия, свързани с нейното проявление.

Не бива да разглеждаме икономическото развитие на дадена територия изолирано от процесите, случващи се на по-високи териториални нива в страната. Базирайки се на тази логика, следва да проследим динамиката в стойностите на основни показатели, характеризиращи икономическото развитие на областно, регионално⁸ и национално ниво. За такива показатели са избрани „брутен вътрешен продукт“ и „брутен вътрешен продукт на човек от населението“ - ключови показатели, разкриващи тенденциите в икономическото развитие на дадена териториална единица.

3.3.1. Отрасли

Икономиката на община Върбица е представена от икономически дейности на първичния, вторичния и третичния сектори. Използваните наименования в настоящия анализ съответстват на секторите, дефинирани в Класификацията на икономическите дейности /КИД/ от 2008 г. /еднобуквен код - сектори А, В, С, D и т.н./.

Таблица 3.3.1.1. Класификация на икономическите дейности /КИД - 2008 / - сектори

Класификация на икономическите дейности: сектори	
Код	Наименование на позицията
A	Селско, горско и рибно стопанство
B	Добивна промишленост
C	Преработваща промишленост
D	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
E	Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F	Строителство
G	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
H	Транспорт, складиране и пощи
I	Хотелиерство и ресторантьорство
J	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
K	Финансови и застрахователни дейности
L	Операции с недвижими имоти

⁸ Регионално - ниво от район 2 /NUTS 2/

М	Професионални дейности и научни изследвания
Н	Административни и спомагателни дейности
О	Държавно управление
Р	Образование
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа
R	Култура, спорт и развлечения
S	Други дейности
Т	Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
U	Дейности на екстериториални организации и служби

Източник: <http://www.kik-info.com/files/KID-2008.pdf>

3.3.1.1. Първичен сектор

Съгласно използваните наименования на позициите в категория „сектор“ по КИД - 2008, анализът на първичния икономически сектор трябва да включва сектори А - „Селско, горско и рибно стопанство“ и В - „Добивна промишленост“. В община Върбица броя на предприятията от сектор А са 29 броя за 2010г. и 27 за 2013г.

Представеният анализ на икономическите дейности на първичния сектор се базира на определената в КИД - 2008 последователност на позициите „сектор - раздел“. Съгласно националната класификация, позиция „сектор“ се отбелязва с еднобуквен код /А, В, С, D и т.н./, а позиция „раздел“ с двуцифрен код /01, 02, 03 и т.н./.

- **Селско стопанство**

Общият брой на стопанствата в община Върбица през 2010 г., е 1 244 бр. /вкл. стопанства без ИЗП⁹/, които формират 11,6% от стопанствата на областно ниво /10 740 бр./. Посочената стойност отрежда на общината четвърто място сред 10-те общини в област Шумен. С по-голям брой земеделски стопанства се отличават общините Каолиново /2 072 бр./, Венец /1 380 бр./ и Шумен /1 265 бр./.

Стопанствата с използвана земеделска площ в изследваната община /1 233 бр./ се равняват на 99,1% от всички стопанства на общинско ниво. Размерът на земеделската площ, използвана от тези стопанства, е 68 525,4 дка, които формират стойност на средната ИЗП в порядъка на 55,6 дка.

В периода 2003-2010 г. броят на стопанствата в община Върбица намалява с 878 бр., равняващи се на 41,4% /стойност за 2003 г. - 2 122 бр. стопанства/. От друга страна, поради протичащия процес на комасация на земеделските земи, в посочения период се отчита ръст в размера на ИЗП - от 54 941,0 дка през 2003 г., на посочените 68 525,4 дка през 2010 г.

Земеделските стопанства, които обработват най-голям размер ИЗП /44 010,7 дка/ в община Върбица попадат в категория „>=500,0“ /най-малък брой стопанства - 28 бр./. На второ място се нареждат земеделските стопанства в категория „>=20 дка и <100 дка“, използващи земеделска площ в порядъка на 9 121,3 дка. Отнасяйки размера на ИЗП към броя на отделните категории стопанства, следва да отбележим, че най-голям брой стопанства /684 бр./ попадат в категория „>0 дка и <10 дка“ /последно място по размер на

⁹ ИЗП - използвана земеделска площ

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

ИЗП/. Следващо място по брой заемат стопанствата в категория „ ≥ 20 дка и < 100 дка“ /242 бр., предпоследно място по размер на ИЗП/.

Таблица 3.1.1.1.1. Земеделски стопанства в община Върбица през 2010 г. - по класове използвана земеделска площ /дка/

	0 дка	>0 дка и <10 дка	≥ 10 дка и <20 дка	≥ 20 дка и <100 дка	≥ 100 дка и <500 дка	$\geq 500,0$
Брой стопанства	11	684	242	237	42	28
Използвана земеделска площ	-	2 997,1	3 312,8	9 121,3	9 083,5	44 010,7

Източник: Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

През 2010 г. лицата, влагащи труд в земеделските стопанства в община Върбица, са 2 511 д. Отчетените стойности за тяхното разпределение в категориите „несемейна“ и „семейна“ работна сила“ разкриват високата социална значимост на селското стопанство в общината. Семейната работна сила /2 447 д./ формира 97,5% в структурата на лицата, влагащи труда си в земеделските стопанства на местно ниво. Първо място в структурата на семейната работна сила заемат лицата в категория „стопанин“ - 50,3% /1 230 д./, следвани от лицата в категория „съпруг/а на стопанин“, които формират 40,9% /1 001 д./.

Таблица 3.1.1.1.2. Лица, влагащи труд в земеделските стопанства на територията на община Върбица през 2010 г. - в зависимост от родствената връзка със стопанина

Работна сила /общо/	2 511
- Несемейна работна сила	64
- Семейна работна сила	2 447
○ Стопанин	1 230
○ Съпруг/а на стопанин	1 001
○ Друга семейна работна сила	216

Източник: Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

През 2012 г. на територията на община Върбица са регистрирани 163 бр. земеделски производители и 2 бр. земеделски кооперации. Посоченият брой на земеделските производители през 2012 г. е най-ниската стойност на показателя за периода 2007-2012 г. В периода 2010-2012 г. броят на земеделските кооперации също намалява - от 3 бр. през 2010 и 2011 г., на посочените 2 бр. през последната разглежданата 2012 г.

По данни на Областна дирекция „Земеделие“ Шумен, обработваемата земя в община Върбица през 2012 г., е в порядъка на 83 358 дка /при стойност от 90 713 дка през 2010 г./.

Сред отглежданите култури на територията община Върбица се открояват: зърнено-фуражните /пшеница, ечемик, царевица/ и техническите /слънчоглед, тютюн/ култури, застъпено е и отглеждането на зеленчуци.

В периода 2007-2012 г. се отчита ръст в средните добиви /кг/дка/ на площите заети с пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. Средните добиви от пшеницата нарастват от 225 кг/дка през първата разглеждана година, на 314 кг/дка през последната 2012 г. /при най-големи добиви през 2008 г. - 330 кг/дка/. Въпреки че през 2012 г. средните добиви от ечемик /345 кг/дка/ нарастват спрямо 2007 г. /224 кг/дка/, с най-благоприятна стойност се отличава 2008 г., когато са отчетени средни добиви от ечемик в порядъка на 360 кг/дка.

Таблица 3.1.1.1.3. Производствена структура на растениевъдството в община Върбица в периода 2007-2013 г. - среден добив /кг/дка/

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Култура	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Пшеница	225	330	280	202	308	314
Ечемик	224	360	310	169	285	345
Слънчоглед	47	92	127	140	130	90
Царевица	120	140	169	329	235	139

Източник: ОД „Земеделие“ - Шумен

По данни на отдел „Агростатистика на МЗХ, през 2010 г. на територията на община Върбица първо място по брой отглеждани животни заемат овцете - 5 759 бр., следвани от говедата и биволиите - 2 420 бр. От друга страна, с най-малък брой се отличават отглежданите свине, чийто брой през посочената година е в порядъка на 169 бр. Посоченият източник на информация не предоставя данни на броя отглеждани птици през 2010 г.

Таблица 3.1.1.1.4. Брой стопанства по видове животни в община Върбица през 2010 г.

	Стопанства /бр./	Животни /бр./
Говеда и биволи	628	2 420
Крави и биволици	592	1 377
Овце	521	5 759
Кози	235	1 033
Свине	42	169
Еднокопитни	335	342
Птици	857	-
Зайци	105	747
Пчелни семейства	79	899

Източник: Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

По данни на ОД „Земеделие“ - Шумен, отглежданите овце на местно ниво през 2012 г. достигат 9 035 бр., кравите и биволиците нарастват до 2 719 бр., а отглежданите кози достигат стойност до 1 173 бр. Броят на отглежданите птици в общината през посочената година, е в порядъка на 7 560 бр.

Отглеждането на селскостопанските животни на територията на община Върбица, се осъществява предимно в малки частни земеделски стопанства.

- **Горско стопанство**

Горският фонд на територията на община Върбица се стопанисва от Държавно горско стопанство „Върбица“, като общият размер на горските територии е в порядъка на 19 161 ха. В структурата на собствеността на горските територии преобладават горите държавна /18 724,7 ха/, частна /246,4 ха/ и общинска /155,1 ха/ собственост. Залесената площ формира близо 98,0% /18 775,3 ха/ от горските територии на местно ниво.

Горският фонд на територията на общината благоприятства дърводобива и производството на дървен материал, както и развитието на други дейности, включващи се към раздел горско стопанство - събиране на диворастящи и недървесни продукти /билки, гъби, горски плодове/.

- **Рибно стопанство**

Налице е голямо водно разнообразие и природни дадености, които не са оползотворени в тази насока.

3.3.1.2. Вторичен сектор

Отнасяйки дейностите на вторичния сектор към използваната в КИД-2008 последователност при класификацията на икономическите дейности, настоящият елемент на разработвания анализ включва сектори: С - „Преработваща промишленост“, D - „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, E - „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ и F - „Строителство“. Броя предприятия в община Върбица за 2010г. е 14 за сектор С /преработваща промишленост/ и 8 броя за сектор F /строителство/. През 2013г. броя на тези предприятия е съответно 13 и 6.

Липсата на информация за дейността на някои от посочените сектори, се свързва с конфиденциалния характер на данните, тъй като икономически субекти на територията на общината са малко или единични.

Производствената структура на вторичния сектор в община Върбица е представена главно от нефинансови предприятия в сектор С - „Преработваща промишленост“. Сред тях се открояват: производство на дървен материал, производство на облекло и производство на хранителни продукти.

3.3.1.3. Третичен сектор

Настоящият структурен елемент на анализа включва няколко сектора съгласно КИД - 2008, които се отнасят към третичния икономически сектор. Липсата на информация за стойностите на някои и/или на всички разглеждани икономически показатели за нефинансовите предприятия в сектори се дължи на обстоятелството, че според наличната статистическа информация, тези данни попадат в категория „конфиденциални“. Броя предприятия с секторите G – 104 бр., H – 6 бр., I – 12 бр., Q – 4 бр., S – 10 бр. за 2010г. като техния брой се запазва непроменен до 2013г.

3.3.2. Структура на собствеността

В община Върбица най-голяма част заема държавната частна собственост (64.44%) на производствените и складовите дейности, следвано от частна собственост (22.22%) и обществени организации (12.78%) (Фиг. 3.3.2.1.).

Фиг. 3.3.2.1. Структура на собствеността на обектите за производствени и складови дейности в община Върбица

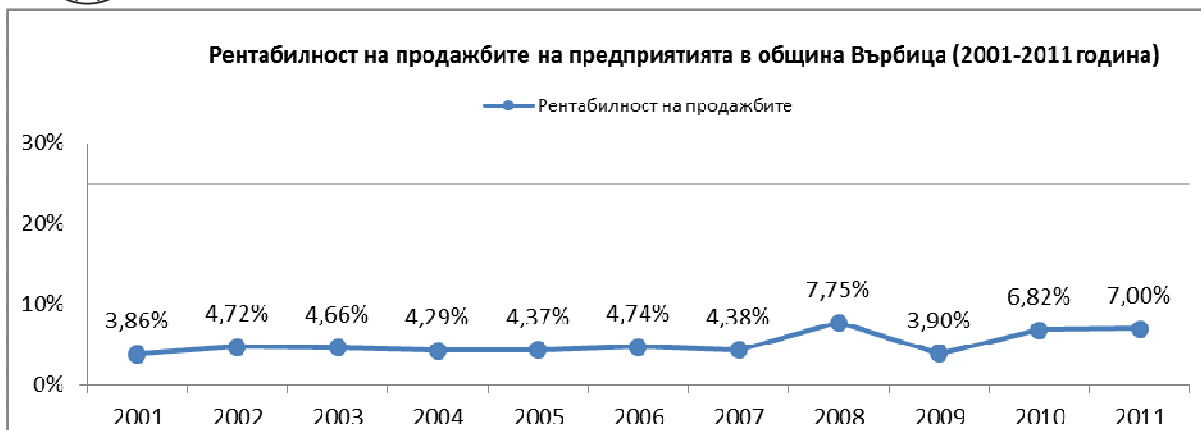

Източник: ГИС база данни на ОУП на община Върбица

3.3.3. Ефективност

След 2009 година до 2011 година се наблюдава плавна тенденция за увеличаване на рентабилността на продажбите при предприятията в община Върбица (Фиг. 3.3.3.1.)

Фиг. 3.3.3.1. Рентабилност на продажбите на предприятията в община Върбица (2001-2011 г.)

Източник: ТСБ

3.3.4. Регионални характеристики

Община Върбица попада в териториалния обхват на област Шумен /NUTS 3/, която е част от Североизточен район /NUTS 2/. Базирайки се на логичната последователност, отразяваща зависимостта между икономическото развитие на местно ниво и развитието на икономиката на по-високи териториални нива, настоящият анализ проследява динамиката в стойностите на посочените два икономически показателя в периода 2007-2013 г. Изборът на посочените години се базира на стремежа към избягване на неблагоприятен сценарий, който би насочил към икономически профил, който или не съществува или към настоящия момент не се отличава с водещата роля, която е имал в предишни периоди от развитието на общината.

Изборът на началната и крайната година в периода, се базира на следната логика:

- Първата година в периода /2007 г./ в ролята на реперна година: членство на страната ни в Европейския съюз;
- Последната година в периода /2013 г./ - годината, за която се отнасят последните налични статистически данни за стойността на показателя.

Избраният седемгодишен период отчита необходимостта от извършване на актуална оценка на наблюдаваните тенденции и процеси, съпътстващи съвременното развитие на изследваната територия.

- БВП и БВП на човек от населението:

В периода 2007-2013 г. БВП на национално ниво нараства от 62 358 млн. лв. през първата изследвана година /най-ниска стойност/, на 80 282 млн. лв. през последната 2013 г. /отчетена най-благоприятна стойност за периода/. Констатираният ръст в стойността на показателя между първата и последната години в анализирания период, е в размер на 17 924 млн. лв., които формират 28,7%. За същия период, стойността на БВП на територията на Североизточен район от ниво 2 нараства от 6 927 млн. лв. през 2007 г., на 8 713 млн. лв. /посочените данни представляват съответно най-ниската и най-висока стойност на показателя за периода/. Отчетеният ръст в стойността на показателя на ниво район от ниво 2 в изследвания период, възлиза на 1 786 млн. лв., равняващи се на 25,8%. В периода 2007-2013 г. БВП на Североизточен район нараства с по-малък относителен дял спрямо средния за страната - отчетена разлика в порядъка на 2,9%.

БВП на област Шумен варира между 1 016 млн. лв. през 2007 г. /най-ниска стойност/ и 1 266 млн. лв. през последната наблюдавана 2013 г., когато е отчетена най-висока стойност за наблюдавания период. Отчетеното нарастване в стойността на БВП на областно ниво

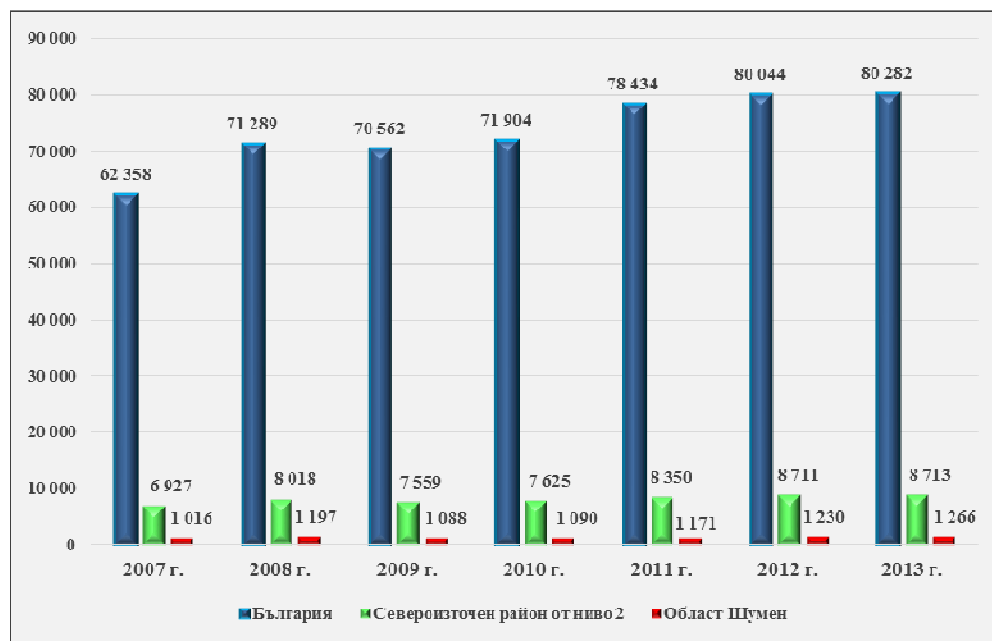

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

между посочените две години /най-ниска и най-висока стойност/, е в порядъка на 250 млн. лв., равняващи се на ръст от 24,6%.

На база посочените относителни стойности на нарастване на БВП на територията на България, Североизточен район и област Шумен в периода 2007-2013 г., следва да отбележим, че отчетената стойност на областно ниво /24,6%/ отрежда на областта по-неблагоприятна позиция спрямо тази за страната /ръст с 28,7%/ и за района от ниво 2 /ръст с 25,8%/.

Фиг. 3.3.4.1. Брутен вътрешен продукт в периода 2007-2013 г. на национално ниво, ниво от район 2 и областно ниво /млн. лв./

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

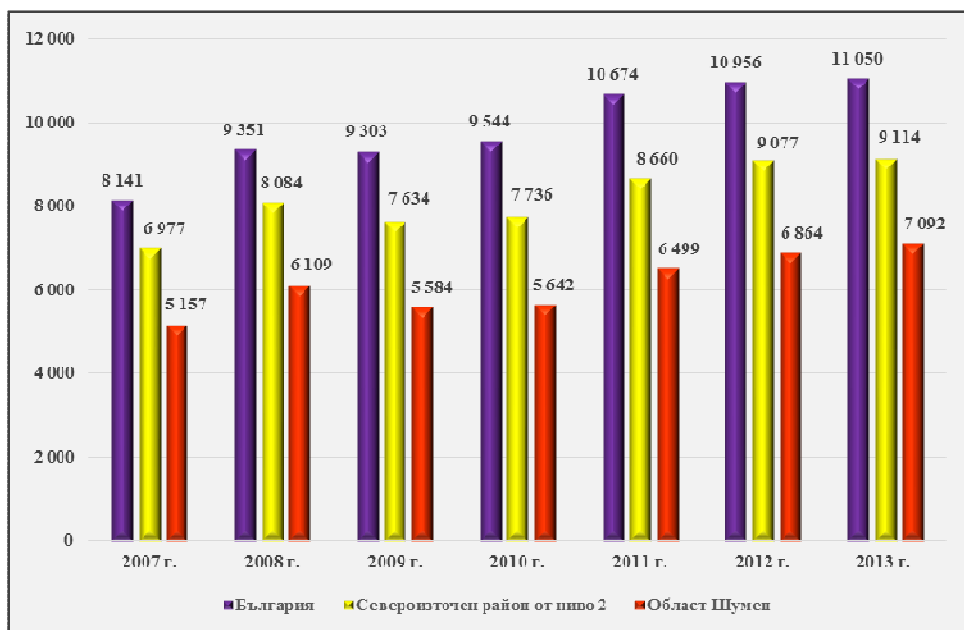
В периода 2007-2013 г. БВП на човек от населението на национално ниво нараства от 8 141 лв. през първата наблюдавана година /най-ниска стойност/, на 11 050 лв. през последната 2013 г., когато е отчетена най-благоприятна стойност показателя. Констатираният ръст на национално ниво е в порядъка на 2 909 лв., равняващи се на 35,7%. Отчетеният ръст за територията на Североизточен район за същия период е в размер на 2 137 лв., равняващи се на 30,6% - от 6 977 лв. през 2007 г., на 9 114 лв. през 2013 г. Посочената относителна стойност отрежда на района от ниво 2 по-неблагоприятна позиция спрямо тази на национално ниво - разлика от 5,1% в полза на средната стойност за страната.

БВП на човек от населението на областно ниво бележи ръст от 5 157 лв. през 2007 г., на 7 092 лв. през последната разглеждана 2013 г. - отчетен ръст в размер на 1 935 лв., или 37,5%. Посочената относителна стойност е по-висока от средната за България /разлика в порядъка на 1,8%/ и от тази за Североизточен район /разлика от 6,9% в полза на област Шумен/.

Фиг. 3.3.4.2. Брутен вътрешен продукт на човек от населението в периода 2007-2013 г. на национално ниво, ниво от район 2 и областно ниво /млн. лв./

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

БВП на Североизточен район от ниво 2 през 2013 г. /8 713 млн. лв./ формира 10,9% в общата структура на БВП на национално ниво /80 282 млн. лв./ и отрежда на района четвърто място сред 6-те района от ниво 2 в страната. С по-висока стойност на показателя се отличават районите: Югозападен /38 106 млн. лв./, Южен Централен /11 340 млн. лв./ и Югоизточен /9 935 млн. лв./.

През 2013 г. БВП на областно ниво /1 266 млн. лв./ формира 14,5% от стойността на показателя на ниво район от ниво 2. Отчетената стойност отрежда на област Шумен трето място сред 4-те области в обхвата на района. С по-ниска стойност на показателя през разглежданата година, се отличава само област Търговище с БВП в размер на 844 млн. лв.

Размерът на БВП на човек от населението в Североизточен район през 2013 г. /9 114 лв./ отрежда на района по-благоприятна позиция /трето място/ в сравнение с мястото на района по размер на БВП /четвърто място/. С по-високи стойности се отличават Югозападен /17 905 лв./ и Югоизточен /9 321 лв./ район.

През последната разглеждана 2013 г. област Шумен заема последно място /7 092 лв./ по показателя БВП на човек от населението сред четирите области в Североизточен район. Тоест, въпреки третото място на общината по показателя БВП, стойността на БВП на човек от населението отрежда на област Шумен най-неблагоприятна позиция сред 4-те области в района от ниво 2.

- Икономически показатели, характеризиращи развитието на нефинансовия сектор в община Върбица:

Анализът на стойностите на основните икономически показатели, характеризиращи местното развитие представлява ключов елемент, посредством който следва да се очертаят наблюдаваните тенденции, съпътстващи развитието на нефинансовия сектор в община Върбица.

В периода 2008-2013 г. броят на предприятията от нефинансовия сектор в общината варира между 185 бр. през първата 2008 г. и 175 бр. през 2013 г.

Относителният дял на нефинансовите предприятия в община Върбица в структурата на икономиката на областно ниво в изследвания период, е в порядъка на 2,6%.

Таблица 3.3.4.1. Нефинансови предприятия на областно и общинско ниво в периода 2008-2013 г. /брой/

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Област Шумен	-	-	6 648	6 503	6 631	6 629
Община Върбица	185	181	179	177	176	175
Относителен дял*	-	-	2,7%	-	-	-

* Относителен дял на предприятията от нефинансовия сектор в община Върбица в структурата на предприятията на областно ниво %/

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>, собствени изчисления

Предложената таблица представя данни за стойностите на основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Върбица за 2013 г.:

Таблица 3.3.4.2. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Върбица през 2013 г.

- Основни икономически показатели на нефинансовия сектор на територията на община Върбица през 2013 година:	
Произведена продукция /хил. лв./	12020
Приходи от дейността /хил. лв./	19400
Нетни приходи от продажби /хил. лв./	17636
Разходи за дейността /хил. лв./	18637
Печалба /хил. лв./	1203
Загуба /хил. лв./	482
Заети лица /брой/	551
Наети лица /брой/	396
Разходи за възнаграждения /хил. лв./	8396
Дълготрайни материални активи /хил. лв./	1800

Източник: НСИ, Собствени изчисления

Според броя на заетите лица нефинансовите предприятия се разделят на: микро /с до 9 заети/, малки /между 10 и 49 заети/, средни /между 50 и 249 заети/ и големи /с над 250 заети/. По данни на Общинския план за развитие на община Върбица 2014-2020 г., структурата на предприятията от нефинансовия сектор в изследваната територия е представена от микро, малки и средни предприятия.

В периода 2008-2013 г. съотношението между трите групи предприятия е в полза на микро предприятията, чийто брой достига до 166 бр. през последната изследвана 2013 г. Посочената абсолютна стойност за 2013 г. формира 94,8% в структурата на предприятията на местно ниво.

На второ място в структурата на нефинансовите предприятия се нареждат малките предприятия с дял през 2013 г. в порядъка на 4 % /бр./.

Таблица 3.3.4.3. Регистрирани микро и малки нефинансови предприятия в община Върбица в периода 2008-2013 г.

Предприятия според броя на заетите	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013г.
- Микро /с до 9 заети лица/	174	171	169	168	168	166
- Малки /между 10 и 49 заети лица/	8	7	8	7	7	7
- Средни /между 50 и 249 заети/	..	3	2	2	2	2

„ .. “ - конфиденциални данни

Източник: Общински план за развитие на община Върбица 2014-2020 г., собствени изчисления

3.4. Райони със специфични проблеми

- **Демография**

- Влошаваща се демографска структура и отрицателен естествен прираст през последните 5 години поради ниската раждаемост в общината;
- По-бързо намаляване на жените спрямо мъжете в общината;
- Ниско образователно равнище на населението съпоставено с общото за областта и държавата;

- **Пазар на труда**

- Висока икономическа неактивност на трудоспособното население в общината, съпътствано и с висока безработица;
- Ниското образователно равнище е съпроводено и с ¼ от населението упражняващи професии неизискващи специални квалификации;
- Отличително за общината е заетостта в селско и горско стопанство, преработваща промишленост, строителство, държавно управление и образование;

- **Икономическа база** - в резултат на извършения анализ на икономическото развитие на община Върбица, можем да направим следните основни изводи:

- В периода 2008-2013 г. нетните приходи от продажби в нефинансовия сектор на община Върбица намаляват от 19 383 хил. лв. през 2008 г., на 17636 хил. лв. през 2013 г.;
- Размерът на нетните приходи от продажби, реализирани в нефинансовия сектор в общината през 2013 г., формира 6% в структурата на показателя на областно ниво /3 088 702 хил. лв./;
- Водещо място в структурата на реализираните нетни приходи от продажби в местната икономика през 2013 г. заемат секторите преработвателна промишленост, селско и горско стопанство;
- Развитието на вторичния икономически сектор в общината, се свързва с дейността на функциониращите предприятия за производство на дървен материал, на облекло и на хранителни продукти;
- През 2013 г. в община Върбица са разположени 10,6% от средствата за подслон и местата за настаняване и 3,0% от хотелите в област Шумен. Отчетените стойности потвърждават незначителния принос на туристическия сектор на местно ниво в структурата на туризма в областта.

4. Териториални проучвания:

4.1. Релеф

Релефът на Шуменска област е равнинно-платовиден, хълмист и нископланински. Северната част обхваща част от Лудогорското плато, на юг то преминава в Самуиловските възвишения. В средната част се открояват две остатъчни карстови плата – Шуменското с височина 502 м и източно от него Провадийското - 389 м., северните склонове на което в района на селата Мадара и Кюлевча представляват внушителни скални венци. Южно от долината на р. Голяма Камчия се издигат Преславската и Драгоевската планини, разделени от пролома на реката, а на юг преминава билото на източната част на Котленската планина и билото на Върбишката планина.

4.2. Климат

Климатът е умерено-континентален, което в съчетание с плодородната земя предполага добро развитие на селското стопанство.

4.3. Геология и хидрология

- **Почви**

В община Върбица разпространение имат светлосивите и сиви горски почви. Сивите горски почви са образувани под влияние главно на широколистна горска растителност, като в ниските части се чувства влиянието на тревна растителност. Ето защо, за сивите горски почви е характерен хумусен хоризонт с малка мощност и силно развит и уплътнен глинест илувиален хоризонт. Светлосивите /псевдоподзолисти/ горски почви са образувани върху безкарбонатен скелетен субстрат и при участие на широколистни дъбови гори. Отличават се с ниско съдържание на органично вещество, слаба водопропускливост и повърхностно преувлажнение.

- **Геология и тектоника**

Във Върбишката площ е представен мощен комплекс от палеозойски, мезозойски и неозойски седименти. Интерес представляват отложенията, разкриващи се на повърхността. Такива са долнокредните (хотривски) мергели и кватернерните алувиални, елувиални, делувиални и наносни отложения. Хотривските мергели се разкриват в по-издигнатите части на терена и в коритата на реките и суходолията. Кватернерните наслаги покриват площно почти навсякъде мергелите. Представени са от глини, опочвени глини, пясъци и чакъли.

В сеизмично отношение районът е разположен в зона с интензивност от СЕДМА СТЕПЕН и сеизмичен коефициент $КС = 0,10$, съобразно скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник и прогнозното сеизмично райониране на Република България за 1000 годишен период.

- **Полезни изкопаеми**

По поречието на река Камчия има условия за добив на инертни материали – пясък, баластра. На територията на община Върбица няма подземни природни богатства с национално значение.

- **Хидроложки условия**

Речната мрежа в северната третина на Шуменския регион е слабо развита. Тук всички реки, водещи началото си от северните склонове на Самуиловските височини губят водите си в безоточни долини в Лудогорското плато. Този район попада в Дунавския водосборен басейн. Средната третина се отводнява към Черноморския басейн чрез Провадийска река и притоците ѝ, най-значителни от които са Крива река и р. Мадарска. На територията на Община Върбица е разположен яз. "Тича". Водата на язовира се използва за водоснабдяване на градовете Шумен, Търговище, Велики Преслав, както и за напоителни цели. Основните

реки, които преминават през територията на общината и се вливат в яз. "Тича" са р.Тича, р.Герила, р.Елешница и р. Вардун дере. Освен яз. "Тича" на територията на общината има още около 20 микроязовира, които са разпръснати по цялата територия на Общината и имат локално значение – за напояване и риборазвъждане. Основни отводнителни артерии за района на Върбица са р.Тича и р.Герила.

Същите се явяват естествени водосбори на дрениращите се валежни и др. води от високите части на терена. По своя характер те са порови, инфилтрационни води. Долен водоупор на същите се явяват хотривските мергели, подстилащи котловината.

4.4. Флора

Територията на държавно лесничество "Върбица" попада в три горскорастителни пояса:

- долният равнинно-хълмист;
- хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори ;
 - подпояс на крайречните и лонгозни гори - тополовите и борови култури;
 - подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори - състои се от зимен дъб, бук, цер, благун габър, келяв габър, а от изкуствен произход – черен бор, бял бор и акация;
 - подпояс на хълмисто-предпланинските широколистни гори – дъбовите и буквите чисти и смесени с габър насаждения и бялборови култури;
- средния планински пояс на горите от бук и иглолистни;
 - подпояс на планинските гори от горун, бук и ела.

В района на лесничеството се срещат и следните храстови видове: глог, дрян, обикновена леска, шипка, трънка, бъз, чашкодрян, птиче грозде, смрадлика, аморфа и др. Полухрастите са представени главно от къпината и по-ограничено от малината.

4.5. Фауна

Релефното разнообразие и богатите водни ресурси, както и наличието на язовир са създали благоприятни условия за наличието на разнообразни видове. На територията на общината са установени 182 вида птици, от които 51 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещаните се видове 81 са от европейско природно значение, общо 10 вида са световно застрашени и 71 са застрашени в Европа.

Важно е да се отбележи, чрез територията на общината преминава най-западната част на черноморския прелетен път Via Pontika. При ежегодните есенни миграции през общината преминават над 3000 вида птици. През есенно – зимния период язовир „Тича“ поддържа значителни количества водолюбиви птици, включително червеногушия гмуркач, големия корморан, зеленоглавата патица и др.

От бозайниците най-срещани са: широкоух прилеп, европейски вълк, видра, дългокрил прилеп, дългоух нощник, остроух нощник, дългопръст нощник, трицветен нощник, голям нощник, средиземноморски подковонос, южен подковонос, голям подковонос, малък подковонос, подковонос на Мехели, лалугер, пъстър пор и др.

От земноводните се срещат жълтокоремна бумка, ивичест смок, пепелянка, обикновена блатна костенурка, шипобедрена костенурка, шипоопашата костенурка, голям гребенест тритон.

4.6. Поземлен ресурс по фондове

В община Върбица най-голяма част от площта е заета от горски територии (57.82%), следвано от обработваеми земеделски земи (20.01%), необработваеми земеделски земи (11.97%), водни площи (5.20%), жилищни територии (2.16%) и обработваеми земеделски земи - трайни насаждения (1.65%).

Таблица 4.6.1. Поземлен ресурс по видове територии в община Върбица (дка)

ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ		СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ	
I	ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	площ (ха)	% от територията
1	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ		
1.1	Жилищни функции	989.9	2.16%
1.2	Обществено-обслужващи функции	0.9	0.00%
1.3	Смесени функции	0.0	0.00%
	в т.ч. в урбанизираната територия на гр. Върбица	0.0	0.00%
1.4	Производствени дейности	66.7	0.15%
1.5	Складови дейности	55.1	0.12%
1.6	Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	133.9	0.29%
1.7	Озеленяване, паркове и градини	36.3	0.08%
	в т.ч. гробищни паркове	36.3	0.08%
1.8	Спорт и атракции	5.1	0.01%
1.9	Комунално обслужване и стопанство	4.5	0.01%
2	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ		
2.1	Обработваеми земи – ниви	9157.8	20.01%
2.2	Обработваеми земи – трайни насаждения	756.2	1.65%
2.3	Необработваеми земи	5477.6	11.97%
2.4	Земеделски територии с възможна смяна на предназначението	0.0	0.00%
3	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ		
3.1	Гори	26464.8	57.82%
3.2	Горски земи	117.3	0.26%
4	Водни площи	2379.4	5.20%
5	Транспорт и комуникации	125.9	0.27%
6	Територии за инженерно-техническа инфраструктура	0.8	0.00%
II	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ		
1	Опазване на културното наследство	0.0	0.00%
2	С особена териториално-устройствена защита	0.0	0.00%
3	За възстановяване и рекултивация	0.0	0.00%
4	Други нарушени територии	0.4	0.00%
	Общо:	45772.7	100.00%
III	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ (припокриващи се)		
1	ЗМ "Червен божур"	1.6	0.00%
2	Резерват "Момин град"	6.6	0.01%
	Общо:	8.27	0.00%

Източник: КВС, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

4.7. Структура на собствеността

Поради факта, че най-голяма част от територията на общината е заета от горски територии то и най-голяма част от територията е държавна частна собственост (40.66%), следвано от държавна публична (24.46% - отново поради горските територии и водните площи и най-вече поради язовир тича), частна (15.99% - основно формирано от земеделските земи и техните под-видове и горските територии) и общинска частна (8.42%) и обществени организации (4.24%).

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица 4.7.1. Структура на собствеността по вид територии в община Върбица

Редови проценти	Държавна публична	Държавна частна	Обществени организации	Общинска публична	Общинска частна	Религиозна	Стопанисвано от общината	Съсобственост	Частна	Чуждестранна	Общо
Водни площи	81.13%	13.08%	0.35%	4.21%	1.23%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Горски земи	21.82%	78.18%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Горски територии	34.14%	64.39%	0.04%	0.00%	0.90%	0.00%	0.07%	0.00%	0.45%	0.01%	100.00%
Други нарушени територии	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Жилищни функции	2.47%	0.01%	0.00%	0.51%	0.00%	0.00%	0.08%	94.00%	2.94%	0.00%	100.00%
Комунално обслужване и стопанство	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Необработваеми земи	0.14%	9.42%	5.15%	16.91%	46.54%	0.01%	0.41%	0.11%	20.59%	0.74%	100.00%
Обработваеми земи - ниви	0.00%	5.95%	16.94%	0.01%	7.68%	0.15%	2.52%	0.70%	62.20%	3.84%	100.00%
Обработваеми земи - трайни насаждения	0.00%	0.41%	9.64%	0.00%	44.32%	0.04%	0.01%	0.65%	43.76%	1.17%	100.00%
Обществено - обслужващи функции	0.00%	0.00%	91.72%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	8.28%	0.00%	100.00%
Озеленяване, паркове и градини	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Производствени дейности	0.00%	62.86%	24.58%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	1.55%	11.02%	0.00%	100.00%
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	91.78%	4.50%	0.00%	1.75%	0.19%	0.00%	0.00%	1.21%	0.57%	0.00%	100.00%
Складови дейности	0.00%	87.70%	0.17%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	12.14%	0.00%	100.00%
Спорт и атракции	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Техническа инфраструктура	0.00%	9.59%	0.00%	90.00%	0.41%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Транспорт и комуникации	40.85%	6.47%	0.04%	52.13%	0.32%	0.00%	0.09%	0.00%	0.11%	0.00%	100.00%
Общо	24.46%	40.66%	4.24%	2.51%	8.42%	0.03%	0.59%	2.20%	15.99%	0.88%	100.00%

Източник: КВС, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

4.8. Изводи

- **Изводи**
 - Общината разполага с разнообразни природни и ресурсни дадености;
 - 2/3 от територията на общината са горски;
- **Проблеми**
 - Съществува опасност от сеизмична активност на района;
 - Множество застрашени животински видове;
- **Потенциали**
 - Съхраняване и експониране на невероятно богатия ресурс на флората, фауната и водата;

5. Обитаване

5.1. Количествено и качествено състояние на жилищния фонд

В община Върбица през 2013 година има 4677 жилища, от които преобладават двустайните и тристайните следвани от четиристайните и едностайните (Таблица 5.1.1.). Наблюдава се тенденция за увеличаване на броя на жилищата, както и увеличаването на техния брой на 1000 души от населението.

Таблица 5.1.1. Брой жилища, дял на жилищата по стаи и жилища на 1000 души от населението в община Върбица (2010-2013 година)

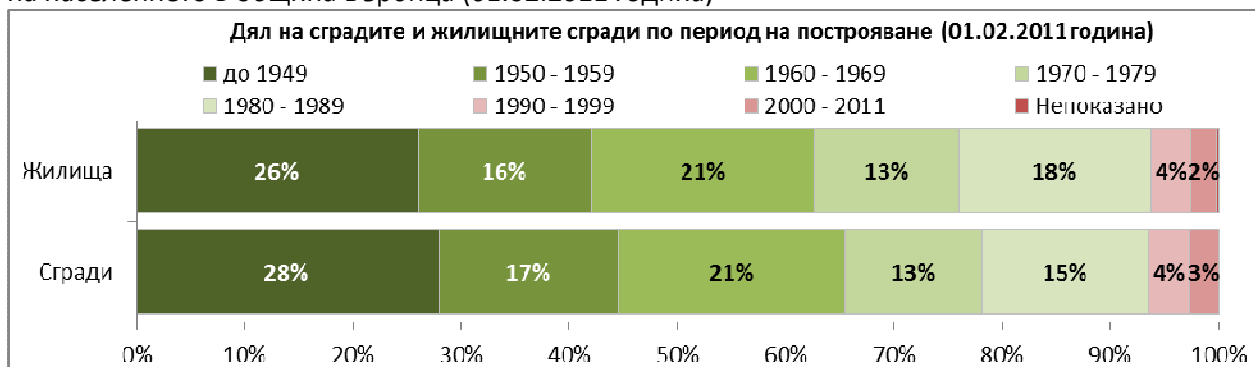
Индикатор	2010	2011	2012	2013
Жилища	4586	4670	4673	4677
Едностайни	17.44%	11.46%	11.45%	11.46%
Двустайни	29.90%	30.24%	30.22%	30.19%
Тристайни	29.33%	33.64%	33.66%	33.65%
Четиристайни	13.15%	16.08%	16.09%	16.10%
Петстайни	5.26%	4.03%	4.02%	4.02%
С шест и повече стаи	4.93%	4.56%	4.56%	4.58%
Жилища на 1000 човека от населението	444.47	451.25	453.87	456.20

Източник: НСИ

При преброяването на населението и жилищния фонд в община Върбица са отчетени, че 26% от жилищата са построени до 1949 година, 16% в периода 1950-1959 година, 21% между 1960-1969 година, 13% - 1970-1979 и 18% между 1980-1989 година. 6% са построени след 1990 година (Фиг. 5.1.1.).

Над 2/5 са построени преди 1959, което е индикация, че техния експлоатационен срок е отдавна минал и вероятно е необходимо обновяване на жилищните сгради.

Фиг. 5.1.1. Дял на сградите и жилищните сгради по период на построяване при преброяване на населението в община Върбица (01.02.2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

5.2. Видове пространствени структури на обитаване

От 4064 жилищни сгради в община Върбица 45.25% са тухлени, 53.94% други и 0.81% са стоманобетонни и панелни (Таблица 5.2.1.). Налице е тенденция за намаляване на „други“ жилищни сгради и плавно увеличаване на стоманобетонни и панелни.

Таблица 5.2.1. Дял на жилищните сгради по вид на конструкцията в община Върбица (2010-2013 година)

Индикатор	2010	2011	2012	2013
Жилищни сгради	4248	4057	4060	4064
Жилища - стоманобетонни и панелни	1.81%	0.71%	0.79%	0.81%
Жилища - тухлени	41.15%	45.26%	45.22%	45.25%
Жилища - други	57.04%	54.03%	53.99%	53.94%

Източник: НСИ

5.3. Техничко-икономически характеристики на видовете обитаване

В община Върбица полезната площ на жител от населението е 28.88 кв.м., а полезната жилищна е 21.30 кв.м (Таблица 5.3.1.).

Таблица 5.3.1. Полезна площ на жилищата в община Върбица (2010-2013)

Индикатор (кв.м)	2010	2011	2012	2013
Полезна площ общо	263506	295566	295769	296061
Площ на човек от населението – полезна	25.54	28.56	28.73	28.88
Площ на човек от населението – жилищна	17.09	21.06	21.18	21.30
Площ на човек от населението – спомагателна	4.26	4.63	4.65	4.68
Площ на човек от населението - кухни	4.19	2.87	2.89	2.90

Източник: НСИ

5.4. Градска динамика

¾-ти от жилищата в община Върбица са обитавани, а ¼ необитавани. В цялата община има само 21 вилни сгради (Таблица 5.4.1.).

Таблица 5.4.1. Общ брой на жилищните сгради, обитавани, необитавани и вила по населени места в община Върбица (01.02.2011 година)

Населено място	Общо	Обитавани	Необитавани	Вила
Община Върбица	4049	3042	986	21
с. Божурово	138	81	57	-
с. Бяла река	465	368	97	-
гр. Върбица	1065	840	224	1
с. Иваново	264	190	54	20
с. Конево	143	91	52	-
с. Крайгорци	68	61	7	-
с. Кьолмен	49	24	25	-
с. Ловец	246	132	114	-
с. Маломир	156	134	22	-
с. Менгишево	200	129	71	-
с. Методиево	232	152	80	-
с. Нова Бяла река	162	142	20	-
с. Станянци	234	171	63	-
с. Сушина	138	102	36	-
с. Тушовица	309	260	49	-
с. Чернооково	180	165	15	-

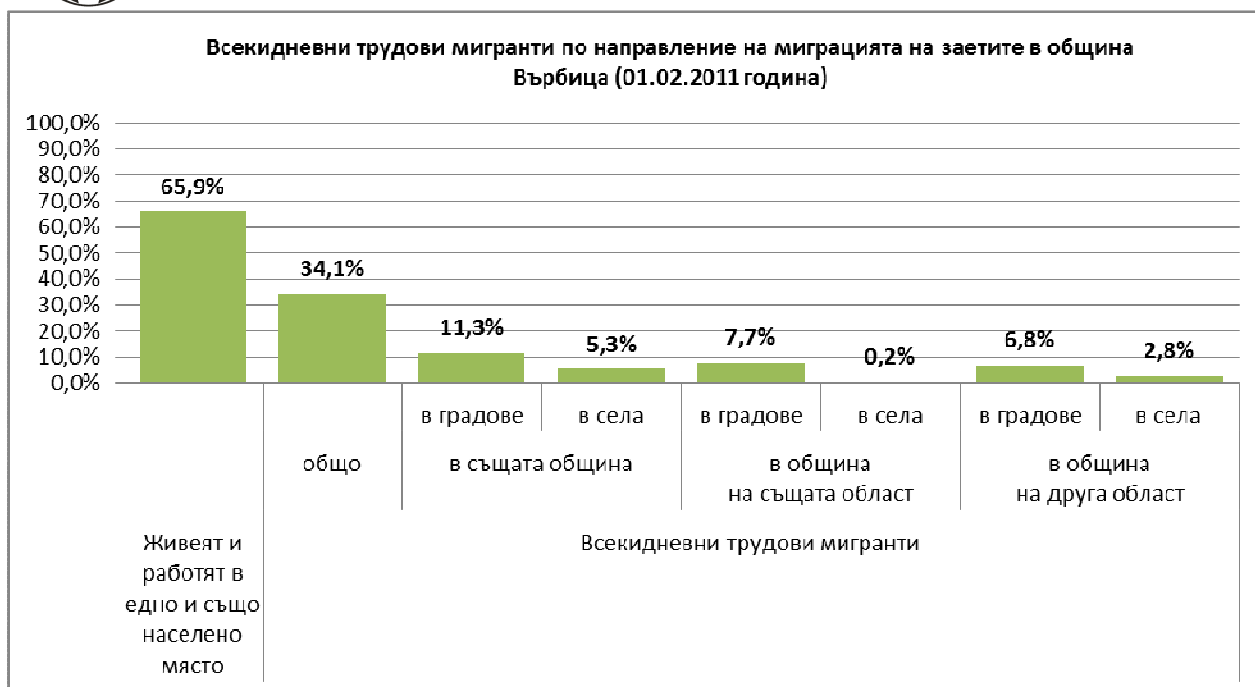
Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

От общо 2024 заети при последното преброяване през 2011 година, 65.9% от тях живеят и работят в едно и също населено място, а 34.1% пътуват до друго населено място за да работят (Фиг. 5.4.1.). До град Върбица пътуват 11.3% от заетите, до друг град в област Шумен пътуват 7.7% и 6.8% пътуват до град от друга област за да работят (Фиг. 5.4.1.).

Фиг. 5.4.1. Всекидневни трудови мигранти по направление на миграцията на заетите в община Върбица (01.02.2011 година)

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

5.5. Изводи, проблеми и потенциали

- **Изводи**

- 94% от всички жилища са построени преди 1989 година, като 26% са построени до 1949 година;
- 1/3 от заетите в общината са трудови мигранти и пътуват до друго населено място за да работят в или извън самата община;

- **Проблеми**

- 1/3 от жилищните сгради са необитавани, а 2/3 от всички жилищни сгради са построени от други материали но не и тухли и стоманобетон в земетръсен район от седма степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник;

- **Потенциали**

- Въпреки наличието на рекреационен ресурс в „лицето“ на яз. Тича, както и на голямото разнообразие от обекти на културното наследство и наличието на прекрасни природни дадености в общината има само 21 вилни сгради.

6. Здравеопазване

6.1. Териториално разположение на мрежата от обекти

В община Върбица има общо 7 лечебни заведения и всички те са за извънболнична помощ. Три са разположени в с. Бяла река, други 3 в гр. Върбица и един в с. Нова бяла река (Таблица 6.1.1.).

Таблица 6.1.1. Териториално разположение и брой на лечебните заведения за извънболнична помощ в община Върбица

Населено място	АПМПДМ - ИП	АПМП - ИП	Общо всички
с. Бяла река	2	1	3
гр. Върбица	1	2	3
с. Нова бяла река	-	1	1
Общо всички	3	4	7

Източник: РЗИ

6.2. Видове лечебни заведения по нива на обслужване

6.2.1. Ясли

Според НСИ на територията на община Върбица няма функциониращи ясли.

6.2.2. Доболнична помощ

В община Върбица има общо 4 амбулатории за първична медицинска помощ – индивидуални практики (АПМП-ИП) и 3 амбулатории за първична медицинска помощ по дентална медицина – индивидуални практики (АПМПДМ-ИП) (Таблица 6.1.1.).

6.2.3. Болнична помощ

В община Върбица няма лечебни заведения за болнична помощ. Най-близката много-профилна болница се намира в гр. Омуртаг на около 30 км разстояние.

6.2.4. Медицински персонал

Всички медицински лица и персонал се обособява от индивидуалните практики описани в Таблица 6.1.1. През 2013 година лекарите на 1000 души от населението са 0.39, което е в пъти по-малко от общото за област Шумен – 2.98 и съответно държавата - 4.02.

6.3. Собственост

Собствеността на лечебните заведения за извънболнична помощ е частна.

6.4. Изводи, проблеми и потенциали

- **Изводи**
 - Слабо развита здравна помощ за извънболнична помощ и отсъстваща такава за болнична помощ. Отсъстват яслени групи за отглеждане на малки деца.
- **Проблеми**
 - Липсва болнична помощ;
 - Твърде нисък брой на докторите на глава от населението съпоставено с областното и националното ниво;
- **Потенциали**
 - Групиране на здравните обекти в три населени места от общината с близко териториално разположение. Възможност за обединяване в един здравен център.

7. Образование

7.1. Териториално разположение на мрежата от обекти

В община Върбица функционират 6 училища и 12 детски градини (Таблица 7.1.1.).

Таблица 7.1.1. Териториално разположение на образователните обекти в община Върбица (учебна 2014/2015 година)

Населено място	ОУ (I - VIII клас)	СОУ (I - XII клас)	ЦДГ	Общо всички
с. Бяла река	1	-	1	2
гр. Върбица	-	1	1	2
с. Иваново	1	-	1	2
с. Конево	-	-	1	1
с. Ловец	1	-	1	2
с. Маломир	-	-	1	1
с. Менгишево	-	-	1	1
с. Нова бяла река	-	-	1	1
с. Станянци	-	-	1	1
с. Сушина	-	-	1	1
с. Тушовица	1	-	1	2
с. Чернооково	1	-	1	2
Общо всички	5	1	12	18

Източник: МОН - учебна 2014/2015 година

7.2. Образователни равнища

7.2.1. Детски градини

В 12 от 16 населени места в общината има функциониращи самостоятелни целодневни детски градини с общинско финансиране (Таблица 7.2.1.1.).

Таблица 7.2.1.1. Детски градини в община Върбица по населени места (учебна 2014/2015 г.)

Населено място	Детска градина	Финансиране
с. Бяла река	ЦДГ "Кокиче"	Общинско
гр. Върбица	ЦДГ "Славейче"	Общинско
с. Иваново	ЦДГ "Детски свят"	Общинско
с. Конево	ЦДГ "Миша"	Общинско
с. Ловец	ЦДГ "Детелина"	Общинско
с. Маломир	ЦДГ "Мир"	Общинско
с. Менгишево	ЦДГ "Червената шапчица"	Общинско
с. Нова бяла река	ЦДГ "Щастливо детство"	Общинско
с. Станянци	ЦДГ "Слънце"	Общинско
с. Сушина	ЦДГ "Снежанка"	Общинско
с. Тушовица	ЦДГ "Щурче"	Общинско
с. Чернооково	ЦДГ "Младост"	Общинско

Източник: МОН - учебна 2014/2015 година

7.2.2. Училища

В община Върбица има 1 СОУ и 5 основни училища разположени в 6 населени места (Таблица 7.2.2.1.). По данни на министерство на образованието и науката всички тези учебни заведения са с общинско финансиране през учебната 2014/2015 година.

Таблица 7.2.2.1. Училища в община Върбица по населени места (учебна 2014/2015 г.)

Град	Училище	Вид финансиране
с. Бяла река	ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	Общинско
гр. Върбица	СОУ "Св. Паисий Хилендарски"	Общинско
с. Иваново	ОУ "Васил Левски"	Общинско
с. Ловец	ОУ "Христо Ботев"	Общинско
с. Тушовица	ОУ "Христо Ботев"	Общинско
с. Чернооково	ОУ "Гео Милев"	Общинско

Източник: МОН - учебна 2014/2015 година

7.3. Собственост

Собствеността и финансирането са общинска на всички учебни заведения в община Върбица.

7.4. Изводи, проблеми и потенциали**• Изводи**

- Добре развита мрежа от учебни заведения в общината и най-вече на детските градини. Има само едно СОУ в общинския център.

• Проблеми

- Опасност от затваряне на учебни заведения и детски градини в дългосрочен аспект при намаляването на раждаемостта в общината и запазване на тенденцията през последните 5 години;

• Потенциали

- За създаване и развитие на вечерни училища в общината за повишаване на образователното равнище на населението.

8. Култура**8.1. Териториално разположение на мрежата от обекти****8.1.1. Библиотеки**

В община Върбица има общо 61318 томове разпределени в 7 библиотеки към народните читалища (Таблица 8.1.1.1.). Основната част от томове са разположени в библиотеката в град Върбица и село Бяла река.

Таблица 8.1.1.1. Библиотеки, разположение и брой томове в община Върбица

Населено място	Библиотека е към:	Брой томове
с. Бяла река	НЧ "Христо Ботев-1923"	10455
гр. Върбица	НЧ "Пробуда 1871"	28695
с. Иваново	НЧ "Съзнание"	8000
с. Маломир	НЧ "Светлина"	300
с. Менгишево	НЧ "Н.Й.Вапцаров-1934"	6600
с. Методиево	НЧ "Пробуда"	5000
с. Нова бяла река	НЧ "Просвета-1930"	2268

Източник: ОНР Върбица 2007-2013

8.1.2. Читалища

В община Върбица има 9 читалища с обща квадратура на залите 3069 кв.м. разположени в 9 от 16-те населени места в общината. Най-големи са залите в читалищата в гр. Върбица, селата Бяла река, Методиево и Нова бяла река. Според Регистъра на читалищата в Република България състоянието на всички читалища е добро (Таблица 8.1.2.1.).

Таблица 8.1.2.1. Читалища, разположение, квадратура и състояние в община Върбица

Населено място	Име на читалище	Квадратура	Състояние
гр. Върбица	"Пробуда - 1871"	999	Добро
с. Методиево	"Пробуда-1930"	500	Добро
с. Иваново	"Съзнание 1924"	200	Добро
с. Менгишево	"Н.Й.Вапцаров-1934"	48	Добро
с. Нова бяла река	"Просвета-1930"	360	Добро
с. Бяла река	"Христо Ботев - 1923"	680	Добро
с. Маломир	"Светлина-1956"	120	Добро
с. Ловец	"Надежда-1962"	150	Добро
с. Тушовица	"Герлово-1943"	12	Добро

Източник: Регистър на читалищата в Република България

8.1.3. Религия

В община Върбица има 21 религиозни обекта, като преобладаващия вид са джамии (18 броя), а освен тях има и три църкви (Таблица 8.1.3.1.). В град Върбица и селата Ловец, Бяла река и Иваново има по повече от един обект.

Таблица 8.1.3.1. Религиозни обекти в община Върбица

Населено място	Религия	Вид
с. Божурово	Ислям	Джамия
с. Бяла река	Ислям	Джамия
гр. Върбица	Ислям	Джамия
с. Иваново	Ислям	Джамия
с. Конево	Ислям	Джамия
с. Крайгорци	Ислям	Джамия
с. Кьолмен	Ислям	Джамия

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

с. Ловец	Ислям	Джамия
с. Ловец	Ислям	Джамия
с. Ловец	Ислям	Джамия
с. Маломир	Ислям	Джамия
с. Менгишево	Ислям	Джамия
с. Методиево	Ислям	Джамия
с. Нова бяла река	Ислям	Джамия
с. Станянци	Ислям	Джамия
с. Сушина	Ислям	Джамия
с. Тушовица	Ислям	Джамия
с. Чернооково	Ислям	Джамия
гр. Върбица	Православие	Църква
с. Бяла река	Православие	Църква
с. Иваново	Православие	Църква

Източник: Регистър на храмовете в Република България

8.1.4. Културни дейности

Дейността на деветте читалищата има ключова роля организирането и провеждането на културните дейности:

- Традиционни зимни обредни празници на града “Ивановден”;
- Традиционни зимни обредни празници на града “Бабинден”;
- Традиционно надсвирване на ромски оркестри;
- Традиционни културни празници на гр. Върбица;
- Традиционен есенен Върбишки панаир.

8.1.5. Културно наследство

В община Върбица общия брой на всички обекти е 125, ситуирани в 15 от общо 16 населени места. Това обуславя изключително богато наличие на обекти на недвижимите културни ценности (КЦ). Най-голям е броя на селищата (48), следван от некрополи (30), надгробни могили (22) и селищни могили (9) (Таблица 8.1.5.1.).

Таблица 8.1.5.1. Брой и вид недвижими културни ценности по землища в община Върбица

(Да/Не) Известно местоположение/ Землище	Крепост	Могила	Могилен некропол	Надгробна могила	Некропол	Път	Селище	Селищна могила	Църква	Ямно поле	Пещи	Общо всички
гр. Върбица	4	-	-	5	6	1	9	-	-	-	-	25
с. Божурово	-	-	-	3	-	-	2	1	-	-	-	6
с. Бяла река	1	-	-	-	-	1	3	1	-	-	-	6
с. Иваново	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3
с. Конево	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
с. Кьолмен	-	-	-	1	2	-	3	-	-	-	-	6
с. Ловец	-	-	1	-	1	-	7	2	-	-	1	12
с. Маломир	-	1	1	-	1	-	2	2	-	1	-	8
с. Менгишево	-	-	-	7	-	-	3	1	-	-	-	11
с. Методиево	1	-	-	1	-	-	4	1	1	-	-	8
с. Нова Бяла река	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	13
с. Станянци	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
с. Сушина	-	-	-	-	1	-	4	-	-	-	-	5
с. Тушовица	1	-	-	5	-	-	6	-	-	-	-	12
с. Чернооково	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	5
Общо всички	8	1	2	22	30	2	48	9	1	1	1	125

Източник: НИНКН - За детайлна информация виж приложенията на документа

В съответствие с актуализираният План за развитие на община Върбица, цел на раздела за недвижимо културно и природно наследство е:

Опазването, валоризацията и социализацията на природното и културното наследство на общината да се превърне в значим ресурс за нейното икономическо развитие и просперитет. Да се превърне във водеща туристическа и културна дестинация на Североизточна България.

Задачата на раздела за недвижимото културно наследство в рамките на проекта за изменение на Общия устройствен план на Община Върбица е да създаде предпоставки и устройствена основа за опазването, ревалоризирането и социализирането на недвижимото културно наследство.

Целта на разработката е да изпълни задълженията си към проекта за ОУП и чрез проучване и анализ да даде решение за териториалния обхват на зонирание и устройствен режим, произхождащ от наличната материална база на наследствоно, необходимостите за неговото опазване, развитие и социализация.

В приетия ОПР община Върбица 2014-2020г., е поставена цел на раздела за недвижимо културно и природно наследство :

Опазването, валоризацията и социализацията на природното и културното наследство на общината да се превърне в значим ресурс за нейното икономическо развитие и просперитет. Да се превърне в устойчива туристическа и културна дестинация на Североизточна България.

Валоризирането и социализирането на недвижимото културно наследство да направи връзка със съседните територии от други общини.

Културното наследство като потенциал за развитие на туризма във всичките му многообразия да направи синтез на културно, природно наследство и туризъм – вътрешен и международен, като база за устойчиво икономическо развитие на общината, създаване на индивидуален туристически продукт.

Предвид обхвата и задачите на настоящия проект за изработване на Общ устройствен план на община Върбица, в раздела за развитието на недвижимото културно-историческо наследство, са разгледани **териториалните модели на зонирание и принципите на интегриране на наследството в цялостното прогнозно развитие на общината**. Изведени са изисквания към последващите нива на устройствено планиране и предложения за допълнителни специализирани проучвания и проекти касаещи недвижимото наследство.

Като обобщен резултат от обхванатата проблематика са предложени **общински политики за опазване, валоризация и социализация на културните ценности на територията на община Върбица**.

Проучвателна основа

Като изходна информация при разработването на подсистема Културно и природно наследство са ползвани данни и информации от различни източници, съдържащи данни за налични в територията археологически и архитектурно-строителни обекти и ансамбли, деклариран и обявен паметник на културата - актуализиран списък на недвижимите културни ценности за община Върбица от НИНКН и РИМ-Шумен, изисквания от Заданието за проектиране на Общ устройствен план на Община Върбица.

В резултат на проучване и анализ на наличната изходна информация на картата на общината са сигнирани всички паметници с Протоколи и Решения на МК, със статут „зони с особена устройствена защита“, както и отделни идентифицирани археологически обекти, за които съществуват данни от посочените източници.

КРАТЪК ИСТОРИЧЕСКИ ОБЗОР ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Общи характеристики Историческо развитие

Община Върбица е разположена в Североизточна България, област Шумен. На североизток граничи с община Сунгурларе, област Бургас, а на югозапад с община Котел, област Сливен. От запад и северозапад граничи съответно с общините Омуртаг и Търговище.

Община Върбица има сравнително благоприятно географско положение, което ѝ дава възможност да търси преки контакти в икономическото си развитие с четири съседни областни града. Общината е разположена на раздела между Северна и Южна България. Според обхвата на районите за планиране, регламентиран с националния план за развитие тя е включена в групата на изостаналите селски райони.

Територията ѝ попада в старопланинската област, в Предбалкана и Герловския район, по северните склонове на главната старопланинска верига и Котленско-Камчийския район.

Добрите условия за живот, в този район на Предбалкана, са обусловили заселването му още от дълбока древност. Тук са оставили следи редица племена и народи: траки, римляни, славяни и българи. Не само живописен, но и богат на археологически и културни паметници е този край. Герловската котловина, в която е разположен и общинският център - гр. Върбица, който е и най-голямото селище, са включени 56 населени места. На юг от гр. Върбица се намира Върбишкият проход, който свързва чрез първокласния път I-7 Северна с Южна България. Седловината на Върбишкия балкан, с неговите крепости и калдъръмен път, известна сега като Върбишки проход, се споменава под името Веригава още през 679 год. от византийските хронисти, и се свързва с победите на кан Аспарух срещу Византия. Той поселил племето севери от предната клисура Веригава на изток, за да пазят близките до ромеите места в района.

Находките, както и могилите, които се разкопават и разкриват в района, датират от времето на траките, приблизително от IV–III век пр. Хр.

За произхода на името на гр. Върбица, според едно от предположенията, се счита, че то е дошло от наименованието на старинната крепост Урвизион, която израснала върху развалините на римската антична крепост Фабрициус, належаща се в местността Гайдар камък. Там и до днес могат да бъдат открити останки от крепостните ѝ стени.

Тук на така нареченото Върбишко градище, разположено на десния бряг на р. Герила, близо до вливането ѝ в река Камчия е била столицата на славянското племе "севери", известно също под името цика /чика/.

В теснините на обраслия с гори Върбишки проход на 26.07.811 год. става и решителната битка между византийските войски, водени от самия император Никифор I Геник, и българския владетел кан Крум. Удържаната победа тук в този бой става едно от най-тежките поражения, които Византия понася в своята многовековна история. В записките си, върбичанинът Петър Златев Груев пише: "Приказва се, че в този град (през първите години на османското робство) е имало три църкви: "Св.Димитър", църквата е била построена през 1842-1843 г. "Св.Троица", "Св.Никола". В османските регистри пише, че град Върбица е бил населен само от християни (БЪЛГАРИ). През 1870 г., Васил Левски създава революционния комитет в града. През 1877-1878г. в редовете на опълчението са влезли "Андон Радев-Комитата, Антон Димов, Ганчо Петков-Поборника, Димитър Янков, Неделчо Петров и други.

Територията на община Върбица носи следите на всички исторически епохи. Тракийско, елинистично, византийско, средновековно българско, възрожденско и съвременно присъствие са напластявали култура и ценности.

Културно-исторически потенциал на община Върбица.

Културно-историческия потенциал на община Върбица се определя от няколко основни фактора:

- * Исторически места, събития и личности
- * Археологически находки и паметници
- * Архитектурно-строителни паметници
- * Етнография и фолклор

В културата и традициите на населението от района тези четири фактора са неразделни компоненти от ежедневието и празничните ритуали на населението.

В цивилизационното развитие на разглежданата територия се различават

- бронзова епоха
- тракийска епоха
- гръцка цивилизация
- римска епоха
- I-ва българска държава
- II-ра българска държава
- Османско робство
- Освобождение и след Освобождение

1. Началото на първо хилядолетие пр.н.е. (тракийска мегалитна култура)

2. Гръцка колонизация (елинизъм)

3. Римска империя

4. Средновековие

5. Турско робство

По време на турското робство населението в тази територия променя своя етнически състав.

Религията, езика и обичаите стават главни носители на духа и народната култура. Преплитането във вековете на езичество, християнство и ислям и народен епос съхраняват до наши дни самобитната местна традиция. До наши дни са останали значимо количество мюсюлмански култови сгради, подменили по-предишните християнски.

6. Следосвободенски период.

От това време има запазени сгради, с необходимата научна и културна стойност, които не са декларирани и не са част от картата на културното наследство и база за туристическа активност.

Статистика и териториално разположение

Разположението на обектите на наследството по брой, вид и настоящия статут е представено както следва:

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ НКЦ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Легенда към приложените режими за ползване на териториите, на които се намират археологически обекти:

- **Режим „А“** – забраняват се всички видове дейности – строителни, добивни, благоустройствени, селскостопански, мелиоративни и други, които нарушават целостта на земния пласт в границите на археологическия обект.
- **Режим „Б“** – относно археологически обекти, попадащи в обработваеми земеделски площи; забраняват се всички видове изкопни работи, както и дълбочинната обработка на почвата (риголване), засаждане на трайни култури с дълбока коренова система, заблацияване и др., които могат да унищожат или засегнат археологическата субстанция в границите на обекта.

1. Регистрационна карта 10000231

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица, Асеновата воденичка. Обектът е локализиран на 1,7 км. и 124° от с. Иваново. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са: керамични, късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е голяма, над 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. Видът на обекта е **с площ до 5 дка. (махала)**, датиран от периода на Късната античност; с площ до 5 дка. (махала), датиран от периода на Римската епоха. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

2. Регистрационна карта 10000232

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,9 км. и 110° от с. Иваново. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са: керамични съдове. Концентрацията на находки е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **с площ до 5 дка. (махала)**, датиран от периода на Античността. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

3. Регистрационна карта 10000233

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица. Обектът е локализиран на 419 м. северно от центъра на с. Методиево. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са: късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **с площ до 5 дка. (махала)**, датиран от периода на Късната античност. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

4. Регистрационна карта 10000234

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица, Папаз бай. Обектът е локализиран на 1,1 км. северно и 190° от с. Методиево. Намерените съоръжения са стени. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находки е малка, 5 находка на кв. м., с едноцентрична концентрация. Видът на обекта е **църква, базилика**, датирана от периода на

Късната античност. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

5. Регистрационна карта 10000235

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица, Калето. Обектът е локализиран на 1 км. северно и 173° от с. Метадиево. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са стени. Намерените находки са: метални съдове. Концентрацията на находки е средна, до 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **стражници**, датирани от периода на Късната античност. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

6. Регистрационна карта 10000236

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица, местност Чуката. Обектът е локализиран на 2,1 км.югозападно и 40° от с. Методиево. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находки е средна, до 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **селища** с особена локализация, датирани от периода на Енеолита. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

7. Регистрационна карта 10000237

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица, местност Къз баир. Обектът е локализиран на 2,3 км. югоизточно и 344° от с. Методиево. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са могили. Видът на обекта е **надгробни паметници**, датирани от периода на Римската епоха. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

8. Регистрационна карта 10000238

Обектът се намира в с. Методиево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,8 км. западно и 77° от с. Иваново. Площта е 1 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е голяма, над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **с площ до 5 дка. (махала)**, датирани от периода на Късната античност. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

9. Регистрационна карта 10000971

Обектът се намира в с. Станянци, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,1 км. югоизточно от с. Станянци. Площта е 0 дка. Намерените съоръжения са могили. Видът на обекта е **група могили**, датирани от периода на Античността. Обектът е открит по време на експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

10. Регистрационна карта 10000972

Обектът се намира в с. Станянци, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,2 км. югоизточно от с. Станянци. Площта е 0 дка. Намерените съоръжения са могили. Видът на обекта е **група могили**, датирани от периода на Античността. Обектът е открит по време на

експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

11. Регистрационна карта 1100251

Обектът се намира в с. Станянци, община Върбица, местност Куру дере. Обектът е локализиран на 350 м. източно от джамията. Намерените съоръжения са могили. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит след разрешение за теренно проучване № 104 от 15.04.2009 г. Обектът е деклариран паметник на културата.

12. Регистрационна карта 10000613

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица, местност Куру дере. Обектът е локализиран на 900 м. североизточно и 37° от с. Нова Бяла река и на 150 м. от стопанския двор. В съседство от изток минава черен път. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

13. Регистрационна карта 10001001

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 900 м. югозападно от с. Нова Бяла рек. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, датирани от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

14. Регистрационна карта 10001002

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 960 м. югозападно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Намерените находки са тухли. Концентрацията на находките е малка – 1 находка на кв. м. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

15. Регистрационна карта 10001003

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. югозападно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Намерените находки са тухли. Концентрацията на находките е малка – 1 находка на кв. м. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

16. Регистрационна карта 10001004

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 950 м. югозападно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

17. Регистрационна карта 10001005

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,2 км. южно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

18. Регистрационна карта 10001006

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,5 км. южно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

19. Регистрационна карта 10001007

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,3 км. южно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

20. Регистрационна карта 10001013

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,3 км. южно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 3 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

21. Регистрационна карта 10001014

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,4 км. югоизточно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоразения са могили. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

22. Регистрационна карта 10001015

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 500 м. източно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

23. Регистрационна карта 10001016

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 2 км. северозападно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

24. Регистрационна карта 10001017

Обектът се намира в с. Нова Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 700 м. северно от с. Нова Бяла река. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са могили и струпвания. Видът на обекта е **група могили**, като не може да бъде определен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

25. Регистрационна карта 1100133

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, местност Кеневира. Обектът е локализиран на 2,5 км. североизточно от гр. Върбица. Площта на обекта 13 дка. Намерените находки са: каменни, кремъчни, късове мазилка, късове замазка, съдове. Концентрацията на

находки е голяма, над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е с **площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датиран от периода на Късноримската епоха; селищна могила, датирана от периода на Неолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия през 2009 и 2010. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

26. Регистрационна карта 1100252

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,3 км. северозападно и 315° от гр. Върбица, на десния бряг на Станяшка река. Площта на обекта 3 дка. Намерените находки са: кремъчна конкреция със следи от обработка, съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. Видът на обекта е **села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е без статут.

27. Регистрационна карта 11002533

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,5 км. северозападно от гр. Върбица. Площта на обекта 400 дка. Намерените находки са: късове мазилка и съдове. Концентрацията на находките е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

28. Регистрационна карта 1100257

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,3 км. северно от гр. Върбица, от двете страни на малка река и на 30 м. западно от р. Герила. Площта на обекта 2 дка. Намерените находки са: късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

29. Регистрационна карта 1100258

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, местност Корията. Обектът е локализиран на 3 км. северно от гр. Върбица. Намерените находки са: кремъчни и късове мазилка. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия през 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

30. Регистрационна карта 1100259

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, местност Корията. Обектът е локализиран на 3,2 км. северно от гр. Върбица. Намерените находки са: кремъчни и късове мазилка. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия през 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

31. Регистрационна карта 1100260

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, местност Корията. Обектът е локализиран на 3 км. североизточно от гр. Върбица. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирани от периода на Елинистическата епоха.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Обектът е открит по време на Експедиция Камчия през 2009. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

32. Регистрационна карта 10000385

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,3 км. източно и 87° от гр. Върбица. Площта на обекта е 17 дка. Намерените съоръжения са огнища. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв.м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната желязната епоха. Обектът е открит по време на теренни обхождания км. 80 – 125, по трасето на газопровода Набуко. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

33. Регистрационна карта 10000621

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 20,8 км. и 26° по азимут от центъра на гр. Върбица. Площта на обекта е 0 дка. **Видът на обекта е група могили**, датирани от периода на Античността. Обектът е регистриран по време на теренно издирване по трасето на газопровод Набуко, сектор 3. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е без статут.

34. Регистрационна карта 10000622

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 20,5 км. и 25° по азимут от центъра на гр. Върбица. Площта на обекта е 0 дка. **Видът на обекта е група могили**, датирани от периода на Античността. Обектът е регистриран по време на теренно издирване по трасето на газопровод Набуко, сектор 3. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е без статут.

35. Регистрационна карта 10000623

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 23,1 км. и 346° по азимут от центъра на гр. Върбица. Площта на обекта е 12 дка. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати находки. **Видът на обекта е с неопределена функция**, датиран от периода на Средновековието. Обектът е регистриран по време на теренно издирване по трасето на газопровод Набуко, сектор 3. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е без статут.

36. Регистрационна карта 10000624

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 25,3 км. и 351° по азимут от центъра на гр. Върбица. Площта на обекта е 0 дка. намерените съоръжения са могили, а намерените находки са керамични. Концентрацията на находки е средна – до 5 находки на кв. м. с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е гробове** и други съоръжения в краймогилното пространство, датирани от периода на Римската епоха; единична могила, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е регистриран по време на теренно издирване по трасето на газопровод Набуко, сектор 3. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е без статут.

37. Регистрационна карта 10000656

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,6 км. и 87° от центъра на гр. Върбица. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, датирани от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на теренни обхождания км. 80 – 125, по трасето на газопровода Набуко, ръководител гл. Ас. Д-р Андрей Аладжов НАИМ-БАН. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

38. Регистрационна карта 10000990

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 730 м. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 0 дка. Намерените съоръжения са гробни съоръжения и могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

39. Регистрационна карта 10000992

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 800 м. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са архитектурни детайли и струпвания. **Видът на обекта е укрепителни съоръжения**, датирана от периода на Къаноримската епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

40. Регистрационна карта 10000993

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 700 м. до 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 70 дка. Намерените съоръжения са мостове и настилки. **Видът на обекта е път**, датирана от периода на Римската епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

41. Регистрационна карта 10000994

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

42. Регистрационна карта 10000995

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 0 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

43. Регистрационна карта 10000996

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 0 дка. Намерените съоръжения са гробни съоръжения и могили. **Видът на обекта е група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

44. Регистрационна карта 10000997

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 0 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е**

група могили, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

45. Регистрационна карта 10000998

Обектът се намира в гр. Върбица, община Върбица, Върбишки проход. Обектът е локализиран на 3 км. югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ при гр. Върбица. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

46. Регистрационна карта 10000531

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица, в подножието на горист хълм в м. Буюклията. Обектът е локализиран в Преславско-Драгоевската планина, в на 3,7 км. северно и 180° от с. Тушовица и на 100 м. източно от черен път. Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

47. Регистрационна карта 10000532

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран на 3 км. северозападно и 334° от с. Тушовица и на 100 м. североизточно от язовир Тича, върху западния склон на естествено възвишение в м. Балъкямасъ (Наклоненото лозе). Площта на обекта 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

48. Регистрационна карта 10000533

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран 1,8 км. северно и 30° от с. Тушовица, на северния бряг на река Хасарлък. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

49. Регистрационна карта 10000534

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран 1,8 км. северно и 30° от с. Тушовица, на северния бряг на река Хасарлък. Площта на обекта е 8 дка. Намерените находки са късове замазка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

50. Регистрационна карта 10000604

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран в м. Конушнълък на 1,9 км. северно от с. Тушовица върху естествено гористо възвишение, от западната страна на река Хасърлък. Площта на обекта е 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е

открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

51. Регистрационна карта 10000605

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,9 км. северно от с. Тушовица, на 300 м. от устието на река Елешница и на 100 м. източно от бреговата ивица на язовир Тича. Площта на обекта е 2 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е без статут.

52. Регистрационна карта 10000606

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. северозападно от с. Тушовица, на 100 м. източно от водослива на малък приток в река, върху първите тераси на източния бряг на река Елешница. Площта на обекта е 2 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

53. Регистрационна карта 10000607

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран на 700 м. северозападно и 334° от с. Тушовица, на около 30 м. източно от брега на малка река, която се влива в река Елешница. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

54. Регистрационна карта 10000608

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица, м. Маялък (Хмела). Обектът е локализиран на 3,1 км. югоизточно и 112° от с. Тушовица, на 250 м. югоизточно от водослива на малка река в река Хисарлъка. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

55. Регистрационна карта 10000609

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,2 км. североизточно и 49° от с. Тушовица. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

56. Регистрационна карта 10000610

Обектът се намира в с. Тушовица, община Върбица, м. Мезарларсъртъ. Обектът е локализиран на 2,2 км. североизточно и 50° от с. Тушовица, на 200 м. източно от река Хасарлък. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**,

датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

57. Регистрационна карта 10000240

Обектът се намира в с. Сушина, община Върбица. Обектът е локализиран на 2 км. северозападно и 112° от с. Сушина. Площта на обекта е 5 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност; площ до 5 дка /махала/, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

58. Регистрационна карта 10000241

Обектът се намира в с. Сушина, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,6 км. северозападно и 113° от с. Сушина. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

59. Регистрационна карта 10000242

Обектът се намира в с. Сушина, община Върбица. Обектът е локализиран на 2,1 км. северозападно и 145° от с. Сушина. Площта на обекта е 5 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

60. Регистрационна карта 10002368

Обектът се намира в с. Сушина, община Върбица, м. Чанаджик. Обектът е локализиран на 1,5 км. югоизточно и 165° от с. Сушина. Площта на обекта е 2 дка. Намерените съоръжения са пещи и стени. Намерените находки са: амулети, бойни топки, животински кости, керамична конкреция със следи от обработка, култови предмети, накити, оръдия на труда, оръжия, отломък без вторична обработка, предмети на култа, прешлени, раковини и миди със следи от обработка, статуетки и скулптурни изображения, съдове, тежести, типологическо оръдие, хромели, части от накити, човешки кости, ядро. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с укрепен квартал**, датирана от периода на Късен енеолит; укрепен квартал, датирана от периода на Среден енеолит. През 2007 г. водата разкрива човешки кости, причина за започване на археологически проучвания на некропола на могилата. От 2009 г. започват редовни археологически проучвания на могилата. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

61. Регистрационна карта 10000880

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица. Обектът е локализиран на 800 м. до 1,5 км. северно от с. Божурово. Площта на обекта е 100 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е средна – до 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е с площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит

по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е деклариран паметник на културата.

62. Регистрационна карта 10000881

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,1 км. югоизточно от с. Божурово. Площта на обекта е 3 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка. Концентрацията на находки е средна – до 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е села**, като не може да бъде обределен периода, от който са. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е деклариран паметник на културата.

63. Регистрационна карта 10000882

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица, м. Разсадника. Обектът е локализиран на 2 км югоизточно от с. Божурово. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

64. Регистрационна карта 10000883

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица. Обектът е локализиран в северозападния край на село Божурово. Площта на обекта е 0 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

65. Регистрационна карта 10000975

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица, м. Разсадника. Обектът е локализиран на 2 км. югоизточно от с. Божурово. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

66. Регистрационна карта 10000983

Обектът се намира в с. Божурово, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. северозападно от с. Божурово. Площта на обекта е 100 дка. Намерените съоръжения са могили. Намерените находки са късове мазилка, оръдия на труда, отломък без вторична обработка и съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирана от периода на Късно Античност; селищна могила, датирана от периода на Неолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

67. Регистрационна карта 10000529

Обектът се намира в с. Бяла река, община Върбица, м. Среден Биюк. Обектът е локализиран на 1,1 км. югоизточно от с. Бяла река. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове мазилка, съдове и тухли. Концентрацията на находки е средна – до 5 находки на кв. м., концентрацията е на петна. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

68. Регистрационна карта 10000530

Обектът се намира в с. Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 0,7 км. югоизточно и 148° от с. Бяла река. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове

мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/,** датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

69. Регистрационна карта 10000611

Обектът се намира в с. Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,45 км. североизточно от с. Бяла река, на 50 м. северно от асфалтирания път, свързващ селата Бяла река и Тушовица и на 500 м. от река Елешница. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/,** датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е без статут.

70. Регистрационна карта 10000612

Обектът се намира в с. Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. югозападно от язовир Тича и 2,4 км. северно и 356° от с. Бяла река. Площта на обекта е 13 дка. Намерените съоръжения са могили. Намерените находки са: керамични, дялани камъни, късове мазилка, статуетки и скулпторни изображения и съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е селищна могила,** датирана от периода на Праисторията. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

71. Регистрационна карта 10000999

Обектът се намира в с. Бяла река, община Върбица. Обектът е локализиран в североизточния край с. Бяла река. Площта на обекта е 0 дка. Намерените съоръжения са настилки. **Видът на обекта е път,** датирана от периода на Римската епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2011. Режимът на ползване е Режим А. Обектът деклариран паметник на културата.

72. Регистрационна карта 10000932

Обектът се намира в с. Чернооково, община Върбица, под Сакара. Обектът е локализиран на 2,7 км. югоизточно от с. Чернооково. Площта на обекта е 4 дка. Намерените съоръжения са стени и хоросанови мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е стражници,** датирана от периода на Късната античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

73. Регистрационна карта 10000933

Обектът се намира в с. Чернооково, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,8 – 1,9 км. югоизточно от с. Чернооково. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили,** датирана от периода на Античността. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

74. Регистрационна карта 10000976

Обектът се намира в с. Чернооково, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,9 км. югоизточно от с. Чернооково. Площта на обекта е 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили,** датирана от периода на Античността. Обектът е открит по

време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

75. Регистрационна карта 10000977

Обектът се намира в с. Чернооково, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,5 км. югоизточно от с. Чернооково. Площта на обекта е 40 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв.м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е села**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е деклариран паметник на културата.

76. Регистрационна карта 10000984

Обектът се намира в с. Чернооково, община Върбица. Обектът е локализиран на 500 м. до 1 км. северозападно от с. Чернооково. Площта на обекта е 60 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находките е средна – до 5 находки на кв.м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е с площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е деклариран паметник на културата.

77. Регистрационна карта 10000230

Обектът се намира в с. Иваново, община Върбица, м. Аджи керез (Черешова градина). Обектът е локализиран на 626 м. северозападно и 114° от центъра с. Иваново. Площта на обекта е 1 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените съоръжения са мазилка. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находките е средна – до 5 находки на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност; площ до 5 дка /махала/, датирана от периода на Късно желязната епоха; площ до 5 дка /махала/, датирана от периода на Първата българска държава. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

78. Регистрационна карта 10000239

Обектът се намира в с. Иваново, община Върбица, м. Миля. Обектът е локализиран на 1 км. югозападно и 44° от центъра с. Иваново. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находките е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната Античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2010. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

79. Регистрационна карта 10000230

Обектът се намира в с. Иваново, община Върбица, м. Банята. Обектът е локализиран североизточния край на с. Иваново. Площта на обекта е 8 дка. Намерените съоръжения са замазки, мазилки, останки от дървени конструкции и палицади. Намерените находки са керамични, амулети, култови предмети, късове мазилка, накити, оръдия на труда, прешлени, статуетки и скулптурни изображения, съдове, тежести и хромели. Концентрацията на находките е голяма – над 5 находки на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е селищна могила**, датирана от периода Енеолита. През 2008 г. при незаконни строителни дейности частично е разрушена източната периферия на могилата. Извършват се аварийни археологически разкопки. От 2009 г. до 2014 г. се извършват редовни разкопки. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

80. Регистрационна карта 1100122

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,5 км. североизточно от селото. Площта на обекта е 1 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

81. Регистрационна карта 1100123

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,3 км. североизточно от селото. Площта на обекта е 2 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е група могили**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

82. Регистрационна карта 1100124

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица, м. Кодук Тарлъ. Обектът е локализиран на 1 км. североизточно от селото и на 500 м. западно от я. Тича. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията им е малка – 1 находка на кв. м., с едноточна концентрация. **Видът на обекта е с площ до 5 ска /махала/**, датирана от периода на Късната Античност; площ до 5 дка /махала/, датирана от периода на Ранножелязната епоха. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

83. Регистрационна карта 1100125

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица. Обектът е локализиран на 300 м. югоизточно и 142°, в стопанския двор на селото и на 50 м. северно от брега на я. Тича. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са съдове. Концентрацията им е средна – до 5 находки на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната античност; селищна могила, датирана от периода на Средния енеолит. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

84. Регистрационна карта 1100126

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица, м. Бараклар баир. Обектът е локализиран на 700 м. западно от селото и на 250 м. северно от р. Голяма Камчия. Площта на обекта е 35 дка. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията им е средна – до 5 находки на кв.м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е с площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датирана от периода на Късната античност; площ над 5 дка /коме, пагус и др./, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

85. Регистрационна карта 1100127

Обектът се намира в с. Кьолмен, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. югозападно от селото и на 50 м. северно от р. Голяма Камчия. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

86. Регистрационна карта 1100120

Обектът се намира в с. Конево, община Върбица. Обектът е локализиран на 850 м. и 230° югозападно от селото и на 150 м. северно от р. Палиска. Площта на обекта е 2 дка. Намерените находки са съдове. Концентрацията им е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната античност. Обектът е открит при Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

87. Регистрационна карта 1100107

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под водите на я. Тича. Обектът е локализиран на 2 км. северно от Маломир. Намерените съоръжения са ями. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е култови ями**, датирана от периода на Ранножелязната епоха; плоски, датирани от периода на Първата българска държава. Обектът е открит при разкопки през 2007 г. Обектът е без статут.

88. Регистрационна карта 1100108

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под водите на я. Тича. Обектът е локализиран на 2 км. северно от Маломир. Намерените съоръжения са ями. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност. Обектът е без статут.

89. Регистрационна карта 1100109

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под водите на я. Тича. Обектът е локализиран на 1 км. североизточно от с. Ловец. Намерените съоръжения са пещи. Намерените находки са керемиди. Концентрацията им е средна - до 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е керамични пещи**, датирани от периода на Втората българска държава. Обектът е без статут.

90. Регистрационна карта 1100110

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под водите на я. Тича. Обектът е локализиран на около 500 м. южно от с. Ловец. Намерените съоръжения са замазки и ями. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната античност. Обектът е без статут.

91. Регистрационна карта 1100111

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под водите на я. Тича. Обектът е локализиран на около 1 км. югозападно от с. Ловец. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е селища** от градски тип, датирани от периода на Късната античност. Обектът е без статут.

92. Регистрационна карта 1100112

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, под нивото на я. Тича. Обектът е локализиран на около 1,5 км. югозападно от с. Ловец. Намерените съоръжения са ями. Намерените находки са керамични. Концентрацията им е средна - до 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е култови ями**, датирани от периода на Късно желязната епоха. Обектът е без статут.

93. Регистрационна карта 1100118

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, м. Оасан баба. Обектът е локализиран на 1,5 км. и 272° западно от с. Ловец, на десния бряг на р. Вардун дере. Площта на обекта е 4 дка. Намерените находки са съдове. Концентрацията им е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната античност. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е обявен за паметник на културата от местно значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

94. Регистрационна карта 1100119

Обектът се намира в с. Ловец, община Върбица, м. Баиралгъ. Обектът е локализиран на 2,3 км. и 255° югозападно от с. Ловец и на 300 м. северно от р. Палиска. Площта на обекта 5 дка. Намерените находки са съдове. Концентрацията им е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ над 5 дка /коме, пагус и др./**, датирани от периода на Късно желязната епоха. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

95. Регистрационна карта 1100134

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица, с. Мал юк. Обектът е локализиран на 2 км. северозападно от с. Маломир и на 150 м. североизточно от устието на р. Върбишка. Намерените съоръжения са могили. Намерените находки са късове мазилка, прешлени и съдове. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късната Античност; села, датирани от Тракийския период; селищна могила, датирана от периода на Енеолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

96. Регистрационна карта 1100255

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица, с. Чокур тарла. Обектът е локализиран на 1,4 км. югозападно от с. Маломир. Площта на обекта е 2 дка. Намерените находки са късове мазилка, керамични. Концентрацията им е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирани от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

97. Регистрационна карта 1100256

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица, с. Мал юк. Обектът е локализиран на 1,6 км. северозападно от с. Маломир. Намерените находки са статуетки и скулптури, изображения и съдове. Концентрацията им е средна - до 5 находки на кв. м., с многоцентрична концентрация. **Видът на обекта е плоски**, датирани от периода на Среден Енеолит. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

98. Регистрационна карта 10000986

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,9 км. югоизточно от с. Маломир. Площта на обекта е 10 дка. Намерените съоръжения са мазилки. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията им е малка - 1 находка на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим В. Обектът е обявен за паметник на културата за сведение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

99. Регистрационна карта 10000987

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица, Могилата. Обектът е локализиран на 880 м. югоизточно от с. Маломир. Обектът е с площ 27 дка. Намерените съоръжения са могили. Намерените находки са късове мазилка, оръдия на труда, отломък без вторична обработка и съдове. Концентрацията им е голяма - над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е села**, датирана от периода на Късно желязната епоха; селищна могила, датирана от периода на Неолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

100. Регистрационна карта 100001018

Обектът се намира в с. Маломир, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,9 км. югоизточно от с. Маломир и на 2 км. северозападно от с. Нова Бяла река. Обектът е с площ 2 дка. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2012. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е обявен за паметник на културата от национално значение в ДВ, съгласно ПМС № 1711/21.10.1962 г.

101. Регистрационна карта 1100128

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 530 м. и 137° югоизточно от с. Менгишево и на 350 м. северно от р. Голяма Камчия. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

102. Регистрационна карта 1100129

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. и 204° югозападно от с. Менгишево и на 300 м. южно от р. Голяма Камчия. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

103. Регистрационна карта 1100130

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,4 км. и 188° южно от с. Менгишево и на 300 м. южно от голям меандър на р. Голяма Камчия. Площта на обекта е 1 дка. Намерените находки са съдове. Концентрацията на находки е малка – 1 находка на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е с площ до 5 дка /махала/**, датирана от периода на Късната античност. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

104. Регистрационна карта 1100131

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,6 км. и 171° южно от с. Менгишево и на 400 м. южно от голям меандър на р. Голяма Камчия. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2009. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

105. Регистрационна карта 1100132

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1 км. и 149° югоизточно от с. Менгишево и на 200 м. южно от р. Голяма Камчия. Намерените съоръжения са могили. Намерените находки са късове мазилка и съдове. Концентрацията на находките е голяма – над 5 находки на кв.м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е селищна**

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

могила, датирана от периода на Енеолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

106. Регистрационна карта 1100135

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,5 км. и 56° югозападно от с. Менгишево. Площта на обекта е 5 дка. Намерените находки са: късове мазилка, оръдия на труда и съдове. Концентрацията на находки е голяма – над 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е селищна могила**, датирана от периода на Енеолита. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

107. Регистрационна карта 1100136

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 900 м. и 30° североизточно от с. Менгишево. Площта на обекта е 5 дка. Намерените находки са: керамични, съдове и други. Концентрацията на находки е средна – до 5 находки на кв. м., равномерно разпръснати. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

108. Регистрационна карта 1100137

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 1,4 км. и 33° североизточно от с. Менгишево. Намерените съоръжения са могили. **Видът на обекта е единична могила**, като не може да бъде определен периода, от който е. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим А. Обектът е деклариран паметник на културата.

109. Регистрационна карта 1100138

Обектът се намира в с. Менгишево, община Върбица. Обектът е локализиран на 800 м. югозападно от с. Менгишево. Намерените находки са късове мазилка и съдове. **Видът на обекта е села**, датирана от периода на Късно желязната епоха. Обектът е открит по време на Експедиция Камчия 2008. Режимът на ползване е Режим Б. Обектът е деклариран паметник на културата.

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ОБЕКТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Общ бр. археологически обекти – 109 бр.

- Селища, коме, пагус, махала
- Могили, единични, селищни
- Късноантична и средновековна крепост-

От изброените по-горе археологически НКЦ, неизследвани, непроучени, неописани но с потенциал за развитие на туризма, с възможност за социализация и включване в образователно-опознавателни туристически маршрути.

НЕДВИЖИМИ ПАМЕТНИЦИ НА КУЛТУРАТА ОТ НДА НА НИНKN

Област Шумен, община Върбица

1. с. Бяла река, Късноантична крепост до Горското стопанство- 3 км. Югоизточно, обявен в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
2. гр. Върбица, Късноантична крепост "Орлицата", м. "Бял град", 2,5 км. Южно, обявена в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

3. гр. Върбица, Крепостни съоръжения "Демир капия", 11 км. Южно, обявени в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 4. гр. Върбица, Късноантична и средновековна крепост в „Стара планина“, 15 км. Южно, обявена в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 5. гр. Върбица, Крепост- „Завойското поле“, в Стара планина- 15 км. Югозападно, обявена в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 6. гр. Върбица, Римски път, м."Ненкова чешма"- 11 км. Южно, обявен в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 7. гр. Върбица, Антично градище "Герил град"- 3 км. Северозападно, обявено в ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 8. гр. Върбица, Къща на Васил Тодоров, списък от 07.04.1972 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен..
 9. гр. Върбица, Къща на наследници на Илия Бодуров, списък от 07.04.1972 г. Вид на ПК: Архитектурно- Строителен.
 10. гр. Върбица, Хадживълчиновият хан, списък от 07.04.1972 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен.
 11. гр. Върбица, Църква "Св.Димитрий", списък от 07.04.1972 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен.
 12. гр. Върбица, Училище, списък от 07.04.1972 г. Вид на ПК: Архитектурно- Строителен.
 13. с. Иваново, Селищна могила над селото, Регистър на ПК от 1956 г., РМС № 1711 от 22.10.1962 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: национално значение.
 14. с. Кьолмен, Тракийско селище- м."Унджи", 1 км. Северозападно, ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: за сведение.
 15. гр. Върбица, Къща на Кирил Христов, списък от 07.04.1970 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен.
 16. с. Кьолмен, Праисторическо и тракийско селище – м."Мал юг", 2 км. Източно., ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 17. с. Кьолмен, Средновековно селище-м."Деленджи орман", 200 м. Северно, ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 18. с. Ловец, Църква / „Клисаия“/- м."Софларски", в блока на ТКЗС, СОПК от 26.01.1955 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 19. с.Ловец, Некропол от една могила – м."Аланджик", в блока на ТКЗС, СОПК от 26.01.1955 г., РМС № 1711 от 22.10.1962 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: национално значение.
 20. с. Ловец, Некропол от една могила – м."Мезарлък", СОПК от 26.01.1955 г., РМС № 1711 от 22.10.1962 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК:
 21. с. Маломер, Тракийски некропол- 2 км. Западно, ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК: Археологически. Категория на ПК: местно значение.
 22. с. Методиево, Юртлук чешма, д.п. № 535 от 0602.1982 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен.
 23. с. Методиево, Джамията, Регистър на ПК от 1956 г. Вид на ПК: Архитектурно-Строителен.
- с. Тушовица, Късноантична крепост- 4 км. Южно, ДВ бр.46 от 1970 г. Вид на ПК:

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ НКЦ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Археологически обекти – 17 бр.

АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛНИ НКЦ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Архитектурно-строителни НКЦ – 8 бр.

От изброените по-горе архитектурно-строителни паметници НКЦ са с потенциал за развитие на туризма, с възможност за социализация и включване в образователно-опознавателни туристически маршрути.

Сигниране на обявените защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство. Териториален анализ.

След анализ и съпоставка на данните за недвижимите КЦ, те са локализирани и съответно сигнирани на топографска карта на общината в мащаб 1:50000.

С координатна точност са сигнирани и защитените територии с наличие на археологически паметници, съобразно с предоставени схеми по КВС и Протоколи на МК.

Археологическите обекти (регистрирани и деклариращи) са сигнирани обобщено и приблизително, съобразно текстовите описания.

Особености на териториалната локализация на археологическите обекти и архитектурно-строителните паметници.

Останалите съхранени материални следи на археологическото наследство се локализируют предимно в извънселищни територии, отдалечени от урбанизираните структури на съвременните населени места.

Не съществуват достоверни данни за датиране на съвременната териториална структура на селищната мрежа в общината, но по предложение тя е формирана в днешния си вид в края на 18-ти и през 19-ти век. За разлика от тракийския, античния и средновековния период, съвременното заселване се е формирало предимно във връзка с търсене на препитания и сигурно убежище от исторически катаклизми.

В разглежданата територия ясно се различават двете непокриващи се мрежи на заселване:

- тази на съвременните населени места, разположени в близост до препитанието
- и тази на първичното заселване и усвояване на територията, определено от основния поминък на траките и от нуждата на укрепления, които да защитават рударските селища.

Изявяване на тематични зони с концентрация на НКН

Археологически тематични зони : могили и некроопни

Археологически зони на заселване, крепости : селища, махали и укрепени места

Анализ и диагноза на състоянието на НКН в територията. Проблемни зони.

Анализът е базиран на критериите значимост, физическо състояние, застрашеност и близост със зони с активни процеси на урбанизация, неприлагане законовите задължения, обезлюдяване и липса на финансов ресурс.

В проблематиката на ОУПО се разглежда начинът на взаимодействие на така обявените тематични зони със тяхната историческа стратификация по отношение на съвременната селищна мрежа и прогнозното функционално зонироване на територията на общината.

НКЦ се разглеждат не като единични или групи обекти, а като зони, в които съвременните функции получават определена специфика и възможности за обогатяване в сферата на културния и познавателния туризъм.

Недвижимите културни ценности на територията на община Върбица (археологически и архитектурно-строителни) са анализирани на първо място според тяхното

местоположение спрямо съвременната селищна мрежа и по отношение на начина на взаимодействие с прогнозното функционално зонироване на териториите на общината.

Именно тяхното местоположение по отношение на съвременните урбанизирани среди и съвременния начин на ползване на извънселищните територии (зеделски и горски) се оказва от решаващо значение за тяхното физическо състояние и застрашеност.

НКЦ във всичките им видове и категории особено в извънселищните територии са неделими от специфичната природна среда и тази уникална характеристика предполага целенасочена интеграция на обектите и дейностите по опазване и социализация на историческото и природно наследство.

Физическо състояние и застрашеност на обектите, във връзка с тяхното местоположение в територията.

Анализираните източници на информация не дават конкретни сведения и оценки за физическото състояние на недвижимото културно-историческо наследство в територията.

Археологическите и архитектурно-историческите НКЦ могат да се разглеждат в няколко основни групи.

- археологически находки, идентифицирани обекти и археологически недвижими културни ценности в извън селищна среда.

Тези обекти, поради тяхното местоположение - в отдалечени и трудно достъпни местности, без директен достъп (дори и по черен път), са относително запазени, в рамките на тяхната естествена природна среда, често пъти в близост или в съчетание със защитени местности (по ЗЗТ) или природни забележителности. Най-често са видими или частично видими на терен.

- археологически находки, обекти и археологически паметници на културата на територията на съвременните населени места.

- археологически находки, обекти и археологически паметници на културата в извънселищна среда в процес на активна урбанизация.

Тези територии се определят като проблемни зони. В тях археологическите обекти в най-голяма степен са застрашени от неправомерно заличаване и разрушаване.

- Голяма част от архитектурно-строителните НКЦ разположени в съвременните села в общината са със статут „декларирани“ и „обявени“, има и много обекти с качества на НКЦ, за които не са провеждани процедури по деклариране. Някои от тях, особено в селата, към днешна дата са изчезнали. Предимно това са жилищни сгради от типологията. Определено този тип НКЦ са застрашени от изчезване на територията на Община Върбица.

По състояние на информацията и документацията за обектите.

Наличните опорни данни за недвижимото материално и природно наследство, следва да се преразгледат с цел създаване на актуална база данни.

Археологическите обекти и находки в извънселищна среда са локализирани приблизително по описание. Данните за тях се свеждат до наименование и приблизително датиране. Липсва картиране, архитектурно и геодезическо заснемане. Не са придружени със снимков материал.

Архитектурно-строителните НКЦ разположени в съвременните селища не са сигнирани в кадастралните карти/планове. Липсва архитектурно заснемане и снимков материал дори на характерни типологични образци. Съществува опасност от заличаване на тези типологии.

Обобщена оценка (диагноза) на състоянието на подсистема НКН.

- неравномерна степен на проученост на археологическите обекти в различните части на крайбрежната зона;

- ниска степен на проученост и документиране на археологическите и архитектурно-строителните обекти в територията във вътрешната (южна част на общината);

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

- ниска степен на социализация, или липса на социализация на по-голяма част от обектите на Наследството;
- липса на актуализиран статут и териториално и обектно насочени норми и режими за опазване на голяма част от недвижимите културни ценности;
- липса на достатъчно конкретни намерения в приетите вече документи на местната власт, по отношение социализацията на обектите на наследството. Не е създаден План за опазване и управление на НКЦ, няма изработена Програма за развитие на туризма . Единствения стратегически документ, който сезира НКЦ е и Общински План за развитие (2014-2020 г). Община Върбица. Липсват междубщински проекти, с общините извън границите на областта, макар тези съвременни административни граници да са относителни спрямо историческите факти и връзки, и разпространение на еднакви и близки артефакти, които са подходящи за изработване на нови нематични маршрути.
- лошо физическо състояние на обектите, част от които са застрашени от обезличаване и разрушаване;
- затруднена или липса на физическа достъпност до голяма част от тях
- ниска или липса на популяризация на обектите сред населението и туристите;
- липса на единна информационна система за НКЦ;
- липса на информираност на обитателите /собствениците на НКЦ за изискванията за опазването им, ниска мотивация на управлението на общината и липса на управленски механизми за финансиране на дейности за експониране и експлоатация и адаптация на обектите.

Систематизиране на съществуващите нормативни документи и конкретни изисквания за опазване на НКЦ.

Систематизиране на съществуващите нормативни документи и конкретни изисквания за опазването на НКЦ.

Правна и Нормативна база при реализация дейностите по ОУП в сферата на наследството:

Според международните и европейските ангажименти на Р България, за територията на страната, респ. за община Върбица са в сила.

- Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство, обн. Дв, бр. 44 от 27.05.2005 г.
- Конвенция за защита на архитектурното наследство на Европа (ратифицирана с решение на Великото народно събрание от 25 януари 1991 г, ДВ, бр. 13 от 1991 г в сила от 1 май 1991 г), обн. ДВ. Бр. 42 от 28 май 1991 г.
- Европейска конвенция за опазване на археологическото наследство, Обн. ДВ, бр. 70 от 10 август 2004 г.
- Европейска конвенция за ландшафта, обн. Дв.Бр. 22 от 15 март 2005 г.
- Конвенция за опазване на подводното културно наследство, обн. ДВ, 06 октомври 1987 г.
- Национална нормативна система ЗНКЦМ и от 10.04.2009 г. - ЗКН, ЗУТ, ЗЗТ и съответните подзаконовни актове, Концепция за Културния туризъм на МК и др.;
- Специализирани, териториално насочени нормативни документи и решения ;
- Писма, Заповеди, Протоколи и Решения на МК с придружаващите ги схеми.

За територията на община Върбица освен общата законова база за страната (ЗКПЦМ до 10.04.2009 г и ЗКН от 10.04.2009) не действат изискванията на конкретни териториално насочени поднормативни актове.

За съществуващите недвижими културни ценности (НКЦ) на територията на община Върбица не са издавани във времето различни нормативни, поднормативни и административни актове, с изключение на Заповеди за определяне на граници и режими,

които формират специфична териториално-устройствена защита на обекти недвижими културни ценности.

Статут на недвижимите културни ценности

Съгласно чл. 46 от ЗКН, според принадлежността им към определен исторически период недвижимите културни ценности са:

- праисторически,
- антични,
- средновековни,
- възрожденски,
- от ново и най-ново време.

На територията на община Върбица са идентифицирани недвижими културни ценности от праисторическия период, античността и средновековието. Според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са:

1. **археологически**: материални следи за човешка дейност, неделими от средата, в която са създадени, които се идентифицират чрез археологически изследвания;
2. **исторически**: сгради, съоръжения, други структури и паметни места, свързани със забележителни исторически събития и личности;
3. **архитектурно-строителни**: сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и производствено-техническа, пространствена и функционална стойност;
6. **културен ландшафт**: съвкупността от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия;
9. **културен маршрут**: съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафти.

Според пространствената структура и териториалния обхват недвижимите културни ценности са:

1. единични;

2. групови:

- а) ансамбъл - териториално обособима структура от обекти на недвижимото културно наследство, чиито елементи се намират в определени смислови, пространствени и естетически връзки помежду си и с прилежащата им среда;
- б) комплекс - разновидност на ансамбъла, чиито елементи са функционално свързани;
- в) историческо селище - урбанизирана структура, наситена с културно-исторически ценности от една или няколко епохи;

Съгласно чл. 50 ал.1 от ЗКН недвижимите културни ценности според културната и научната стойност и обществената значимост се включват в следните категории:

1. "световно значение" - вписаните в Списъка на световното наследство;
2. "национално значение" - археологическите резервати, както и други културни ценности с изключителна стойност за културата и историята на страната;
3. "местно значение" - свързаните с културата и историята на населени места, общини или области;
4. "ансамбловое значение" - поддържащите пространствената характеристика и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат;
5. "за сведение" - самостоятелни обекти с ниска индивидуална стойност - носители на информация за научната и културната област, към която се отнасят.

Съгласно документацията на НИНКН на територията на общината са изброени следните НКЦ:

- археологически недвижими културни ценности

- сгради обявени за недвижими културни ценности - с местно значение и за сведение от които: Недвижими културни ценности с национално значение ;Сгради декларирани като Недвижими културни ценности; Сгради участващи в обемно-пространствено изграждане на населените места.

За селата в общината са изброени НКЦ - декларирани, архитектурно-строителни и археологически по приложените списъци.

Режими на опазване на НКЦ

С режима за опазване на недвижимата културна ценност се посочват териториалният обхват и предписанията за опазване на недвижимата културна ценност и нейната среда.

Териториалният обхват се определя от границите на недвижимата културна ценност и на охранителната ѝ зона.

Изработени и приети са Режими на опазване на НКЦ по смисъла на ЗКН за три обекта.

До изготвянето на граници и режими на останалите археологически и архитектурно-строителни НКЦ важат изискванията на чл. 79, ал. 4 от ЗКН, когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.

Единичните недвижими културни ценности с техните граници и охранителни зони формират защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство, които се отразяват в кадастралните карти съгласно Закона за кадастъра и имотния регистър и в общите и подробните устройствени планове съгласно Закона за устройство на територията.

До тяхното изработване местната власт, собствениците на имоти и инвеститорите във всички зони с особена устройствена защита, сигнирани в проекта за ОУПО Върбица (М 1:25000 и за населените места-детайл М 1:5000) следва да спазват режимите на ползване, описани в административните актове (Протоколи) за констатиране на съответната НКЦ, местност с НКЦ, или Зона, приложени към настоящата документация, за които има такива.

За археологическите паметници - според Протоколите на комисиите към МК.

До приемането на СПН към ОУПО остава в сила задължителното изискване за съгласуване на всяка инвестиционна намеса по реда на чл. 84 от ЗКН с /МК след становище на НИНКН/.

Развитието на туризма в бъдеще, правят неотложна необходимостта от изработване на специфични правила за опазване на природните и културни ценности, на проектираната територия . До приемането на СПН към ОУП, остава в сила задължителното изискване за съгласуване на всяка инвестиционна намеса с МК (респ. становище от НИНКН).

Концепция и прогноза за развитие на системата на НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Общият устройствен план на община Върбица разглежда обектите на недвижимото културно наследство в пълния им обхват, като не включва устройствени предвиждания, застрашаващи тяхната цялост и физическо опазване. ПЛАНЪТ създава устройствени условия за опазване на недвижимите културни ценности и тяхната среда и за реализация на социално-икономическия им потенциал като ресурс на туризма и достойние на населението.

Актуални процеси на взаимодействие на системата на НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО с прогнозното функционално зонироване на проблемните зони

Преобладаваща част от достигналото до наши дни недвижимо културно наследство е съхранено именно поради неговата отдалеченост, обособеност и в голяма степен - недостъпност и изолираност спрямо съвременното функциониращите урбанизирани, селскостопански и горски територии в общината.

Що се отнася до недвижимите архитектурно-строителни паметници в селата на общината от по-късни периоди (Възраждане и следосвобожденски период), бидейки включени в жилищните зони на съвременните н. м., претърпяват негативно развитие - разрушаване, изчезване и частична адаптиране към съвременните функции на средата. Това се отнася както към цялостната градоустройствена структура на жилищните зони, така и към физическото състояние на конкретните НКЦ. Селските населени места са претърпели значителни изменения на уличните пространства, в следствие на прилагане на нова улична регулация.

Интеграция и развитие на системата на НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО при взаимодействие с другите функционални подсистеми в прогнозния период.

Наличната база на НКЦ не е застрашена толкова от екстензивно развиващи се процеси на урбанизация, колкото от други съпътстващи процеси като демографска и икономическа криза и липса на основни документи, произтичащи от прилагане на специализираните закони или стратегически документи. Ето защо, задължително е тяхното създаване, и прилагане, след което ще се започнат археологически и архитектурни обследвания и проучвания. В зависимост от резултатите на тези проучвания, следва да се предприемат мерки за консервация и експониране на обектите и археологическите и архитектурни обекти, и тяхното социализиране като значим елемент на културния туризъм в общата структура на зоната.

Към обособените и отдалечените зони и отделни значими обекти на археологическото наследство с последващи устройствени мерки е необходимо да се осигури подходящ достъп (обслужващи пътища, екопътеки), а при доказана необходимост и посетителски центрове.

Във вътрешността на общината и свързаните с тях укрепления и могилни некрополи необходимата съпътстваща туристическа инфраструктура следва да се развива и в самите населени места.

В рамките на цялата територия на общината следва да се проектира и реализира цялостна информационна система за проучените и експонирани недвижими паметници с основен туристически и информационен център в гр. Върбица.

Специфични/Специализирани режими на устройство на територията и изисквания към последващи фази на устройствено планиране за зони с наличие на КИН.

А. Режим на особена устройствена защита по ЗКН - за археологическите подобекти в неурбанизираните среди се определят конкретизиращи изисквания към начините на земеползване.

- за зоните с установен статут по ЗКН в неурбанизирани среди не са допустими изкопни работи, несвързани със селскостопанските работи, а за тези намиращи се в земи - горски фонд, не са допустими сечи или залесителни мероприятия в радиус 200 м около координатно локализираните обекти;

Б. Превантивна устройствена защита - за зони с установени по описание, но нелокализирани археологически НКЦ:

- за зони с установено наличие на археологически обекти и за имотите на археологическите обекти, след тяхното определяне, не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м;

В. Специализирани устройствени режими за урбанизирани територии и такива предложени за урбанизация с функция „селища с потенциал за селски туризъм“:

Зоните с наличие на идентифицирани и категоризирани НКЦ са зони с ОСОБЕНА териториално-устройствена защита, съгласно чл. 10, ал(2) от ЗУТ, (защитени по ЗКН).

Тези зони са означени със специална сигнатура в чертежа на ОУПО и означават допълнителен специфичен режим на устройство към основната функционална характеристика на устройствената зона. Този допълнителен, специфичен режим на устройство преди всичко е свързан с допълнителни проучвания на НКЦ и съгласувателни процедури при следващите нива на планиране и проектиране, във връзка с опазването на характера на зоната и непосредствената околна среда на НКЦ (комплекс, ансамбъл, групов или единичен паметник).

С допълнителни изисквания към устройствения режим в процедурно отношение (задължително съгласуване на ПУП и ИП с МК) са и всички означени на плана зони с особена (по отделен закон - в случая ЗКН) устройствена защита, а именно

Специализираните допълващи устройствени режими са свързани с наблюдение и съгласуване на проектите за подробни планове и инвестиционни проекти с МК (респ.НИНКН) при задължителни предварителни и съпътстващи археологически проучвания - предварителни, недеструктивни геофизични, сондажни, проучвания за конкретни обекти в зоната, частични - за определени строителни петна, или цялостни - за целия имот. Документиране на археологическите находки, процедиране на проучените обекти за получаване на статут по ЗКН, наблюдение на изкопните работи при строителството на сгради, полагане на технически мрежи, реализиране на вертикални планировки и пр. от археологии, вида на археологическото проучване се уточнява съвместно от наблюдаващия археолог и НИНКН; Извършване на КРР „ин сито“ когато това е препоръчано; дейности по експониране и социализация на обектите;

Тематичните зони сигнирани в специализираната схема „Природно и културно наследство“ са потенциално защитени с превантивна устройствена защита по ЗУТ като Зони с концентрация на археологически НКЦ и характерни ландшафти и природни забележителности. Техните граници следва да се конкретизират след допълнителни теренни проучвания. За тези потенциално защитени територии, сигнирани в схемата „Природно и културно наследство“, като Тематични зони с данни за наличие на археологически недвижими НКЦ се въвежда режим на археологическо наблюдение. Формулировката „Зони наблюдаеми в археологическо отношение“ се отнася за територии с потенциал за разкриване на археологически структури. За тези зони се предлага да се разработи т.нар. „Прогнозна археологическа карта“ на базата на теренни обхождания и наблюдения, с цел изявяване на конкретни фокуси с археологически потенциал.

Предложените с проекта на ОУПО устройствени параметри са рамкови и имат за цел само най-общо дефиниране на режима на застрояване, който да гарантира съхраняването на специфичния облик и въздействие-разгледан като цялостен обект. В процедурно отношение този специализиран режим налага задължителен контрол и съгласуване с МК (респ. със становище на НИНКН).

При изработване на ПУП за населените места в общината след актуализиране на списъците на НКЦ и допълване на кадастралните данни за тях, при констатиране на селищни структури (квартали или части от тях) с концентрация на НКЦ, жилищни сгради и обществени сгради-училища, църкви, джамии, с прилежащите им структури, следва да се обособяват жилищни зони със специализиран режим (ЖМ-НКН) и съответните Специфични правила и нормативи към тях.

Подробните устройствени планове в такива зони се придружават с Правилник за приложение и специфични правила и нормативи.

За строежи в границите на имоти с недвижими културни ценности и в охранителните зони на единични културни ценности, в случаите, когато няма одобрени специфични правила и нормативи, визата за проектиране на инвестиционен проект се предхожда от

Работен устройствен план със задължителни линии на застрояване, максимално допустима кота корниз и силуетни проучвания, съгласуван с МК.

Предложения за тематични маршрути за познавателен културен туризъм

Културно-исторически забележителности на територията на Община Върбица:

- Късноантична крепост до Горското стопанство, 3км югоизточно - с. Бяла река
- Късноантична крепост "Орлицата", м "Бял град", 2.5 км. южно - гр. Върбица
- Крепостни съоръжения "Демир капия", 11 км. южно - гр. Върбица
- Късноантична и средновековна крепост в Стара планина, 15 км. южно - гр. Върбица
- Крепост - "Завойското поле" в Стара планина, 15 км югозападно - гр. Върбица
- Антично градище „Герила град“ – 3 км сееозападно - гр. Върбица
- Тракийско селище - м. "Унджи", 1 км северозападно - с. Кьолмен
- Праисторическо и тракийско селище -м."Мал юг", 2км източно - с. Кьолмен
- Средновековно селище -м."Деленджи орман". 200м северно - с. Кьолмен
- Некропол от една могила - м."Алънджик", в блока на ТКЗС – с. Ловец
- Некропол от една могила - м "Мезарлък" – с. Ловец
- Юртлук чешма - с. Методиево
- Селищна могила над селото – с. Иваново
- Късноантична крепост, 4 км южно - с. Тушовица
- Късноантична крепост Калето/Асарлък тешлър - в пр. Каменна крепост/ - 4 км южно-югоизточно от селото, върху гористо стъпало при източния склон на хребета Сакара -
- североизточен дял на Котленската планина - с. Чернооково
- Храм-паметника „Св. Димитър“ в гр. Върбица.

На територията на община Върбица съществуват около двадесет и четири молитвени храмове, от които двадесет джамии и четири църкви:

- Църква „Св.Димитър“ построена през 1842 г. , намираща се в гр.Върбица.
- Джамия Трошка Махала построена през 1900 г., намираща се в гр.Върбица.
- Молитвен дом в процес на изграждане, намиращ се в гр.Върбица.
- Джамия построена през1800г., намираща се в с.Крайгорци.
- Джамия в с.Чернооково, построена през 1900 г.
- Джамия в с.Божурово,построена през 1800 г.
- Джамия в с.Станянци,построена през 1880 г.
- Джамия в с.Тушовица, построена през 1900 г.
- Джамия в с.Бяла река, построена през 1800 г.
- Джамия в с.Бяла река, построена през 1800 г.
- Църква в с. Бяла река, построена през 1700 г.
- Джамия в с.Нова Бяла река, построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Маломир, построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Менгишево , построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Менгишево , построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Конево, построена преди 1750 г.
- Джамия в с.Ловец, построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Ловец, построена преди 1800 г.
- Църква в с.Ловец, построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Сушина, построена преди 1800 г.
- Джамия в с.Иваново, построена преди 1800 г.
- Църква в с.Иваново, построена преди 1924 г.
- Джамия в с.Методиево построена преди 1800 г.

- Джамия в с.Методиево построена преди 1750г.

В община Върбица има множество защитени територии, зони и обекти, а именно:

По Закона за защитените територии:

- „Момин град“;
- „Конски кестен“;
- „Червен божур“.

На територията на общината се намира

защитен природен обект – резервата “Момин град” с площ 6,6 ха.

- курорт Върбица, известен още като Минералната вода.
- язовир “Тича”

Туристическите маршрути обхващат антични и средновековни крепости и молитвени храмове, както защитени територии, резерват Момин град, курорт Върбица, язовир Тича.

Насоки за формиране на политики на община Върбица, насочени към развитие на културния и познавателния туризъм

В община Върбица съществува потенциал за развитие на туризъм, но като отрасъл със стопанско значение не е развит.

Селският туризъм, с възраждането на местните фолклорни традиции и обичаи и стари, забравени, местни занаяти, е една добра перспектива за общината, съчетан с еко-туризма. Необходимо е общинската администрация да картотекира характерни естествени природни дадености, чешми, кладенци, както и културни паметници, етнографски къщи и др., които биха могли да бъдат интересни обекти и уникални туристически продукти за селския и еко-туризъм, съчетани с културен туризъм.

Наличието на голям туристически потенциал създава възможности за свързване с туристическите маршрути на съседните общини, където има традиции от десетилетия за развитие на културния и селски туризъм.

Приоритети за развитие на сектор туризъм:

- изиявяване на проблемни зони по териториален признак- зони с голям инвестиционен натиск, зони с голям потенциал на НКН;
- интегрирано развитие на културния, познавателния, научния и еко - туризма;
- интегрирано развитие с другите подсистеми - инфраструктура, комуникации и транспорт, рекламно и информационно обезпечаване, развитие на леглова база и обслужване, система от туристически информационни центрове;
- формиране на различни видове културни маршрути; по териториален принцип ; тематични - по исторически периоди - тракийски паметници; антични паметници - тракийски, гръцки и римски, антични и средновековни паметници; култови паметници; традиционна жилищна архитектура;
- стимулиране създаване на исторически, краеведски, етнографски и други подобни дружества и НПО в населените места от центровата система на Плана, и там където има струпване на НКЦ;
- въвеждане на лекционен курс

Изработване на План - концепции за опазване и управление (ПОУ) за териториите придружени с правилници за приложението им и със Специфични правила и нормативи към инвестиционните намеси в средата;

- Разработване на Програма за изготвяне и реализиране на инвестиционни проекти за консервация, реставрация, експониране и благоустрояване за отделни обекти.

По нормативно приетите критерии община Върбица се включва в районите за целенасочено въздействие, попада в категория „изостанал селски район“.

Природата е значително съхранена, поради липсата на големи предприятия на тежката индустрия. На територията на община Върбица има много хижи и почивни бази.

Природен и културен потенциал на община Върбица:

Община Върбица има условия за развитие на туризъм, което се обуславя от редица благоприятни предпоставки.

Водещите сред тях са Курортен комплекс “ Върбишки проход “ с минерална вода с доказани лечебни качества за стомашно-чревните заболявания; красивата природа; значителният рекреативен потенциал на привлекателните водни площи на язовир “Тича”.

Много добра база е създадена в курортния комплекс, който се намира на 5 км южно от гр. Върбица, богата на горска растителност предлага различни условия за отдих.

Изградената материална база в КК “ Върбишки проход “ е с възможен капацитет за общо 1690 легла.

Друга зона за отдих на територията на общината е при язовир “Тича”, където материалната база е около 550 легла, но нейното състояние също не е добро.

Пещерата на Раковски се намира в Стара планина, близо до град Котел. Тя е достъпна - разположена е на стръмен склон срещу върха. Препоръчително е да се посещава през сухия сезон. До нея се стига по тясна пътека, виеща се по склона. Общата дължина на пещерата е 136 м, а денивелацията достига до 10 метра.

Средновековната крепост Садовско кале се намира край село Садово, Бургаска област. Крепостта е служила за охраняване на пътищата по Садовската река. Днес е запазена част от източната стена на крепостта. Дебелината и е 2.3 м, а височината - 3.5 м. Изградена е от каменни блокове и червен хоросан. Край нея е намерена керамика от IV-VII век.

Язовир Тича е седмият по големина в страната. Намира се Североизточна България, до Велики Преслав. Височината на стената е 55,50 м. Обиколката му е над 100 км, което я прави най-голямата язовирна обиколка в България. В язовира могат да се ловят разнообразни видове риба. Рекордът на Тича, а и на България, за улов с въдица е 112 кг сом с дължина 254 см. Богат е на бабушка, бяла риба, каракуда, кефал, костур, слънчева риба, сом, уклей, шаран и червеноперка.

- Тук са създадени условия за рекреация и туризъм. Има активно участие по проекти и международни програми за туризъм в страната и съседни страни и Европейския съюз.
- Тук е формиран местен туристически продукт, осигуряващ разпознаваемост на общината на туристическия пазар.
- Има развитие на съпътстващите туристическите услуги (транспорт, хотелиерство, развлечения, спорт)
- Разнообразява и обогатява на културния календар на общината
- Има наличие на богато културно-историческо наследство, което е важен ресурс за развитието на туризма.
- Разработва проекти за съхраняване и възстановяване на културно-историческото наследство и популяризирането му в страната и чужбина.
- Има наличие на защитени територии, на природни обекти и културно-историческо наследство, атрактивни туристически обекти. Това благоприятства развитието на туризма.

Визия:

Целта е концентрация на ресурсите на общината за постигане на устойчиво развитие, да бъде атрактивна за живот и инвестиции, като се интегрират социалните, културните, природни цели, което гарантира комплексен продукт и устойчиво развитие на общината. Има необходимост от създаване на нова туристическа инфраструктура и превръщане на общината в територия за трансгранично сътрудничество и коопериране.

Предложение за първостепенни мерки, свързани с опазването НЕДВИЖИМИТЕ ПАМЕТНИЦИ НА НКН;

- Като първостепенна мярка със спешен характер за опазване и социализация на НКН в общината се предлага изработване на цялостен План за опазване и управление на местността

- Актуализиране на списъците на обявените и декларираните обекти на недвижимото материално културно наследство и отпадане на изчезнали или обезличени НКЦ и предложение за нови;

- Определяне значимостта и статута на археологическите паметници;

- Създаване на систематизирана база данни за НКЦ съобразно наличната документация и създаване на цялостен каталог на археологическите обекти и зони на територията съвместно с Районен исторически музей Шумен - клон на ИМ при БАН.

- Картиране на всички археологически НКЦ в извънселищните територии, придружено с бази данни- съществуващ или новообразуван имот, собственост, обособяване на охранителна зона, състояние, датировка и други;

- Регламентиране на статут „зона наблюдаема в археологическо отношение“ на територии със засилени урбанизационни процеси и данни за наличие на археологически обекти (Дяволски мост, например)

- Предварителни планови археологически проучвания на всички територии и зони с предстояща урбанизация;

- При въвеждане на кадастралните карти на населените места с въвеждане на код за НКЦ и въвеждане на сервитут на охранителна зона при необходимост

- Издирване и сканиране на всички исторически кадастрални планове на населените места;

- При следващите фази на устройствено планиране - подробни устройствени планове за територии с наличие на недвижими културни ценности с особена териториално-устройствена защита по ЗКН, обозначени в предвижданията на ОУПО - Върбица задължително да се изработват Правилници за приложението им и Специфични правила и нормативи.

Необходими последващи специализирани проучвания, програми и мерки за опазване и социализация на НКН.

- Попълване на Археологическа карта на България за община Върбица - с база данни за археологическите обекти, с картиране и обособяване на самостоятелни имоти и охранителни зони;

- На база проведени археологически проучвания и доказана научна и културна стойност на отделните археологически обекти, да бъдат изведени граници и режими на опазване, като предпоставка за формиране на защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство, територии с особена териториално-устройствена защита, които да се отразяват в Специализирани кадастрални карти съгласно Закона за кадастъра и имотния регистър;

- Подробни устройствени планове за опазване и социализация на единични или групови недвижими ценности определени с устройствените схеми;

- инвестиционни проекти за консервация, експониране, благоустрояване, озеленяване и ефектно осветление на единични или групови недвижими ценности.

Общински политики за опазване, валоризация и социализация на културните ценности на територията на община Върбица.

Цел: Опазването, валоризацията и социализацията на природното и културното наследство на общината да се превърне в ресурс за нейното икономическо развитие и просперитет.

Културните ценности и културните традиции в общината да се утвърдят като значим компонент на туристическата марка Върбица.

Ключови етапи при развитието на системата на културното наследство е:

Идентификация (определяне) на разнообразни обекти, групи обекти и зони на исторически запазените материалните следи на човешката дейност в територията, определени като недвижими културни ценности (НКЦ).

Защита и опазване на недвижимите културни ценности и тяхната околна среда от последващо разрушаване, деградация и обезличаване.

Валоризация на НКЦ (обекти, комплекси или зони) чрез реставрация, експониране и подобряване на околната среда, адаптация (приспособяване към съвременна функция) и в крайна сметка интеграция със съвременната урбанизирана или частично урбанизирана среда в единство с естествените природни компоненти.

Общински политики за опазване на културните ценности на територията на община Върбица.

1. Създаване на информационна база за недвижимите културни ценности на територията на общината.

1.1. На ниво област - създаване на статут „НАБЛЮДАЕМА ОБЩИНА“, по отношение на недвижимите културни ценности.

1.2. Създаване и поддържане на актуална геобаза данни за недвижимите културни ценности на територията на общината.

1.3. Периодична актуализация на списъците на недвижими културни ценности на територията на общината и допълването им с кадастрални данни при съдействието на НИНКН.

На ниво община

1. Създаване на цифров модел (географска информационна система) с карта и свързана с нея база данни за Защитени територии, групови и единични НКЦ извън и във населените места.

2. Координатно локализиране на археологическите обекти извън населените места.

На ниво Землище

1. Създаване на териториално обвързана с цифровите модели на кадастралната карта и имотния регистър на землищата и на населените места, база данни за културните ценности за всяко землище.

2. Актуализиране и допълване на КВС/КК/ на всички землища с данни за НКЦ и техните охранителни зони извън населените места и вписването им в атрибутните данни на съответните имоти.

3. Формиране на имоти с отреждане „траен начин на ползване“ - „имот на културна ценност“ за археологическите обекти, попадащи на територията на имоти държавна или общинска собственост (публична и частна).

На ниво населено място

1. Община Върбица да възложи на НИНКН допълване и актуализация на списъците на НКЦ с актуални кадастрални данни за съответните им имоти.

Актуализиране и допълване на Кадастрални планове /КК на населените места данни за недвижимите КЦ в съответното селище, според предоставените от НИНКН списъци на НКЦ, с последваща процедура за попълване на Кадастрален план и КК в АГК - клон Шумен.

На ниво конкретни обекти и селищни структури - създаване на Досие (документация) за НКЦ с геодезически и архитектурни заснемания в подходящи мащаби.

2. Изработване и поддържане на Опорни планове - с категоризация, охранителни зони и режими на опазване на НКЦ за общината, за всяко землище и по населени места. Тези данни да са задължителна база при издаване на допускане за изработване на ПУП (И-ПУП), РУП или виза за инвестиционен проект.

3. Изработване на териториален модел на хронологичното развитие на заселването и съответно хронологична стратификация на НКЦ в територията и обособяване на Зони с концентрация на обекти от съответния исторически период.

На ниво община със Схемата за природно и културно наследство е разработен такъв модел (с наличните към момента данни).

На ниво населено място - хронологична стратификация за отделни селищни структури, като елемент на Опорния план.

4. Осигуряване на действени механизми за прилагане на съществуващата нормативна защита за опазване на НКЦ, определена със закон, поднормативни и административни актове.

5. Своевременно въвеждане и прилагане на актуални Режими на опазване на НКЦ по смисъла на ЗКН, които ще се изработят от НИНКН като задължително изискване при ползване, планиране и инвестиционна намеса в имоти и зони с наличие на НКЦ.

Общински политики за интеграция и социализация на системата на недвижими културните ценности другите функционални подсистеми на устройство на средата, на територията на община Върбица.

6. Устройство политики за опазване и интеграция на недвижимите КЦ.

6.1 Устройство планиране и планово обезпечаване. Видове планове:

- Проучванията и предложенията на проекта за ОУПО Върбица поставят проблемите, очертават зоните и най-обобщените режими на устройство на териториите съдържащи недвижими културни ценности.

- За изясняване на мерките и дейностите за опазване и интеграция на недвижимото културно наследство са необходими последващи специализирани проучвания и проектни предложения.

Видове планове и нива на планиране на система НКН

6.1.1. Специализирани устройствени схеми и планове за развитие на недвижимото културно наследство

По нива на планиране- ниво община, ниво землище; ниво населено място/селищно образувание, селищни структури.

Резултатите от разработената част за НКН към материалите на ОУПО - Върбица аргументират необходимостта от Специализирана устройствена схема за опазване и валоризиране на НКН в община Върбица.

Наличието и концентрацията на НКЦ в определени части от територията, които определят необходимостта от изработване на Директен план-схема на Защитените територии. Чрез подробно устройствено проучване да се изяснят археологическите структури и комплекси в тяхната цялост и взаимовръзка, за да могат успешно да се дефинират последващи благоустройствени мероприятия касаещи тяхното експониране и социализация - алеи, променадни, изгледни площадки, лапидариуми, подходящо озеленяване и пр. и пр. Резултатите от подобни проекти ще отворят и пътищата за намиране на адекватно финансиране.

За имотите - археологически паметници, за които са със значителни и ясно определени територии и граници също предполагат като следващо ниво на планиране изработване на ПУП със СПН.

По критерия на разглежданата проблематика от съществено значение за плановата обезпеченост на територията е изработването и на ландшафтно-устройствени схеми и планове.

Чрез тях се гарантира устройството и управлението на специфичните за общината ландшафти.

Специализиран обект на внимание и планиране следва да бъдат и ландшафтно-устройствените планове на курортните гори по хълмиста верига.

6.1.2. Специализирани устройствени планове за проблемни зони.

Определянето на проблемни зони с наличие и/или концентрация на НКЦ и съответно обезпечаването им със специализирани устройствени проекти придружени със специфични правила и нормативи за тяхното прилагане е основата за тяхното опазване интеграция във формираните и прогнозните елементи на средата.

Плановото обезпечаване на проблемните зони ще осигури синхронизирането на мозаечно възникващите частни инициативи с изискванията за опазване и интеграция на НКЦ и ще облекчи процедурите за съгласуването на ПУП за един или няколко имота и последващите ги инвестиционни проекти.

За тези зони следва да се разработят специализирани устройствени схеми за интеграция на НКЦ към нуждите на туризма ; подходящо изработването на Специализирана устройствена схема за интеграция на археологическо и природно наследство.

По критерий селски н.м. със застрашени от изчезване селищни структури и сгради НКЦ отново се очертават селищата във групова концентрация.

За тези проблемни зони е подходящо изработване на ПУП и/или РУП със СПН за застрашените селищни структури.

За опазване на природното наследство в крайречната зона и за новите лесопаркове и ландшафтно-устройствени мероприятия е препоръчително изработването на ландшафтно-устройствени планове и схеми.

6.2. Устройство и защита на зони с НКЦ чрез специализиране поднормативни документи (Правилници, правила и нормативи)

6.2.1. Общи изисквания

Съществена и необходима предпоставка за прилагане на действащата нормативна защита на НКЦ и аз нейната актуализация е създаване и поддържане на актуална геобаза данни за всички техни видове и категории в общината и Карта с териториалния обхват на действащите поднормативни актове. Задължително е допълването на имотния регистър с информация за налични в имотите НКЦ и информирането на собствениците.

Действащата към момента териториално и обектно насочена нормативна защита на различните видове НКЦ е наложително да се допълни с Режими на ОПАЗВАНЕ, по смисъла на ЗКН както и със специализирани Правилници за приложение на устройствените планове от различно ниво и Специфични правила и нормативи (СПН) към начина на застрояване на защитените зони, територии, местности, групи и отделни обекти на недвижимото НКН.

Към проекта за ОУПО е предложен и Правилник за прилагане, с условия за защита на НКЦ и изисквания към следващите нива на планиране.

За населените места и териториите с наличие на недвижими културни ценности (археологически обекти) следва да се изработват Правилници за приложение и Специфични правила и нормативи към Подробните устройствени планове:

По обхват и съдържание Правилниците за приложение на устройствени планове и СПН могат да регламентират.

Предмет (тематичен обхват) на правилник за приложение на ПУП:

1. Определяне на устройствените зони с наличие и/или концентрация на НКЦ - техните граници и територия;
2. Режимите на застрояване - подзони на съответните устройствени зони с наличие на НКН - допустими и недопустими дейности, параметри на застрояването;
3. Градоустройствената структура на подзоните- квартали, публичните пространства, уличната мрежа
4. Начина на урегулиране на поземлените имоти

5. Характерът и начинът на застрояване
6. Благоустрояването и озеленяването на публичните пространства- градини, скверове, улици и площади и пешеходни алеи
7. Изисквания към елементите на техническата инфраструктура
По предмет (тематичен обхват) на Специфични правила и нормативи са насочени към

1. Обемното решение на архитектурните елементи на новите сгради.
2. Изисквания при намеса в архитектурата на сгради - недвижими културни ценности, в зависимост от тяхната категория и статут
3. Материали за оформление на фасадите и благоустрояване на средата;
4. Озеленяването на публичните пространства и урегулираните поземлени имоти;
5. Благоустрояване и естетизация на средата;
6. Изработване на елементи на градския дизайн, указателни и рекламни надписи и др.

7. Елементи на инженерните системи
Специализираните ПП и СПН се прилагат в съответствие с действащата нормативна база по устройство на територията и ЗКН.

6.2.2. Специфични режими за Опазване и устройство на зони с НКЦ, въведени с проекта на ОУПО и Правилника за неговото приложение - Превантивна устройствена защита (по чл.10, ал. (3) от ЗУТ) и Особена устройствена защита (по чл. 10, ал.(2) от ЗУТ).

За всички зони и територии с наличие на недвижими културни ценности на територията на общината с проекта за ОУПО е предложен режим за превантивна устройствена защита или за особена устройствена защита според разпоредбата на (по чл.10, ал.(2) и ал.(3) от ЗУТ).

И двата вида специфични устройствени режими налагат изисквания за допълнителни проучвания и съгласуване на проектите от следващите нива - за ПУП и ИП със съответните съгласувателни институции - МК, респ. НИНКН.

За всички идентифицирани недвижими културни ценности в зависимост от техния конкретен вид и категоризация, действат и определените към момента режими/изисквания на опазване и съответните охранителни зони, според документа за определяне на съответната НКЦ или общите правила на ЗКН, когато липсват граници на НКЦ и режими на опазване.

Специфичните /специализираните режими на устройство и опазване на недвижимите културни ценности в голям териториален обхват са свързани преди всичко със степента на познанието (наличната информация) за тях. Според характера на наличната информация за подобни обекти с плана са предложени:

1. Територии и зони с данни за археологически обекти;
 2. Територии и зони с идентифицирани археологически обекти;
 3. Зони с наличие на НКЦ в селищна среда - за селата от общината;
- * Територии и зони с данни за археологически обекти

За тези територии се установява режим на превантивна устройствена защита по чл.10, ал. (3) от ЗУТ - запазва се фактическото им ползване, без да се влошават техните качества, наличните данни за НКЦ са предимно описателни, обектите /зоните не са добре локализирани. Първата и решаващо важна стъпка за такива обекти е тяхната точна (координатна) локализация. След позиционирането им, в зависимост от характера на околната среда се определя превантивен режим на опазване - допустими и забранени дейности в рамките и без промяна наначина на трайно ползване на земята.

За такива зони са задължителни предварителни и съпътстващи изработването на устройствените планове и инвестиционните проекти археологически проучвания.

Последните могат да бъдат различни по вид предварителни сондажни, геофизични, проучвания на конкретни обекти в зоната.

Зоните с превантивна защита и необходими предварителни и съпътстващи археологически проучвания са обозначени на плана (с пиктограми) и в Схемата за природно и културно наследство към ОУПО с шрих и се вписват с издаването на визата за изработване на ПУП в техния обхват. Вида на археологическото проучване се определя от НИНКН, съвместно с наблюдаващия археолог в зависимост от наличните данни за археологически обекти.

В правилника за приложение на ОУПО - Върбица е предложен специализиран раздел по проблемите касаещи недвижимото културно наследство.

С проекта за ОУПО - Върбица се предлагат и следните допълнителни специфични тематични зони на опазване на НКЦ извън границите на н.м. - за зони и местности с данни за археологически обекти.

Тематични археологически зони:

- Строителство от възраждането
- Тракийска и антична обитавана зона

За така описаните и териториално обособени зони се предлага режим на археологическо наблюдение, точна (координатна) локализация на археологическите обекти и последващо допълнително разкриване и проучване.

Формиране на поземлени имоти за археологическите обекти, държавна собственост, попадащи в територия на държавен горски фонд; за така формираните имоти се въвеждат режими на опазване по смисъла на ЗКН, разработени от НИНКН; в рамките на лесоустройствените планове и програми се предвиждат конкретизация на трасета на екопътеки, алеи, горски пътища за достъп до обектите.

Формиране на имот за археологическа културна ценност, попадаща в държавна собственост в територията на ДГФ; забрана за стопанско използване на гората в имота - забрана за сечи и планови засаждания на дървета; планиране на екопътеки за достъп; при разположение на археологическата ценност в земи, земеделски фонд, формиране на охрана зона - сервитут със забрана за нарушаване на почвения слой и използване на земята само за пасище; при разположение на НКЦ в устройствена зона за урбанизация (Ок-кин, Оз-кин), се прилага задължително триетапно археологическо проучване (предварително археологическо проучване, сондажно археологическо проучване и спасително археологическо проучване при извършване на строителството) и съответно съгласуване на ПУП и ИП с МК.

2. Конкретни зони със Особена териториално-устройствена защита съгласно чл.10, ал. (2) от ЗУТ (защитени по ЗКН) и СПЕЦИАЛИЗИРАНИ УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ в Община Върбица.

Това са зоните и местностите с установен статут на НКЦ, които на плана са отбелязани със специална сигнатура (плътна линия оранж с черни напречни шрихи) и оранжев шрих.

Специализираните допълващи устройствени режими са свързани с наблюдение и съгласуване на проектите за подробни планове и инвестиционни проекти с МК (респ. НИНКН) при задължителни предварителни и съпътстващи археологически проучвания - предварителни, сондажни, геофизични, проучвания за конкретни обекти в зоната, частични - за определени строителни петна, или цялостни - за целия имот; наблюдение на изкопните работи при строителството от археолог; вида на археологическото проучване се уточнява съвместно то наблюдаващия археолог и НИНКН.

Като първоетапна мярка се препоръчва изработване на План за управление и опазване на НКЦ на местността, на основата на цялостен археологически кадастър в границите на установената охранителна зона.

3. Специализирани устройствени зони и режими в селата

Видно от Приложените официални списъци, в селата има декларирани и недекларирани НКЦ като почти всички са архитектурно-строителни паметници на жилищна архитектура и култови сгради от 19 и началото на 20 в.

Селата с наличие на такива НКЦ са сигнирани със специален знак в специализираната схема към проекта за ОУП, М 1:50 000 и на Схемата за природно и културно наследство.

Специфичния режим на устройство и опазване включва следните стъпки:

Съвместно със специалисти от НИНКН да се извърши:

- Локализация на единични и групови НКЦ в кадастъра /кадастралната карта на населеното място;
- Локализация на автентични селищни структури
- Актуализация на списъците на НКЦ - включително отпадане на изчезналите ПК;
- Формиране на зони с наличие и концентрация на ПК и такива с автентична улично-квартална структура;
- Изработване на специализиран Опорен план за НКЦ и ПУП със СПН

До приключването на археологическите проучвания на отделните обекти е целесъобразно регламентиране на ограничен достъп на посетители. Етапът на социализация на обектите след тяхната консервация и евентуално експониране да следва минимална намеса при изграждане на благоустрояването за достъп до обектите при пълна координация с РИОСВ и МОСВ.

Предложената зона Ок-кин задължително включва цялостно археологическо проучване и документиране на разкритите обекти и след оценка на качествата им консервация и експониране на място.

Ландшафтното устройство, благоустрояването и озеленяването на територията също следва дефинитивно да се съобразяват с археологическите разкрития.

Подземните технически мрежи (ВиК, Кабели ниско и високо напрежение) следва да се провеждат след предварителни проучвания и извън законите на археологическите структури.

Въвеждането на тежка строителна техника при реконструкцията на терена на НКЦ следва да се съобрази със специален план за организация на строителството, който да осигури опазването на археологията.

Цялостната реконструкция и благоустрояването на средата следва да се извърши на основата на цялостна Концепция за развитието на територията на полуострова.

7. Специфични мерки за опазване на зони с данни за археологически обекти:

Археологическите обекти, попадащи в ДГФ, общиски гори или водни терени да бъдат координатно локализирани и нанесени по външен контур в кадастралната карта на землищата. За констатираните обекти да се образуват охранителни зони и/или имоти. Обектите в зоните бъдат координатно локализирани и нанесени по външен контур в КВС, като се формират охранителни зони според спецификата на обектите.

- Специфични мерки и режими в селата - описани са по-горе във връзка с специфичните устройствени режими, предполагащи реализиране на определени мерки за опазване на НКЦ.

8. Етапност на мерките за опазване, валоризация и интеграция на НКН

8.1. Спешни

- подготовка на Задание за изработване на ПУП със ПП и СПН за всички налични обекти на територията на общината и в последствие и за новопредложените и провеждане на конкурс за възлагането му

- подпомагане на актуално провежданите археологически изследвания на територията на Община Върбица.

- инициране и координиране на летни стажове и практики - експедиции на студенти по архитектура и археология за допълване на информацията за архитектурно-строителни и археологически НКЦ съвместно с УАСГ - кат. История и теория на архитектурата и със СУ, Исторически факултет.

8.2. Първостепенни

- Изработване на Стратегия за развитие на културния туризъм;

- Изработване на Концепция за опазване и управление на НКЦ на територията на Община Върбица

- Изработване на ПУП със ПП и СПН за тази територия

- Включване на темата за опазването на недвижимото наследство на Община Върбица в ежегодния културен фестивален календар на изкуствата на област Шумен.

8.3. Средносрочни

- Изработване на План – концепция за опазване и управление на НКЦ-Върбица

- Изследване и предложение за институционализиране на нови обекти на НКЦ

8.4. Перспективни

- Системни археологически проучвания на археологическите ЗТ и обекти;

- Подготовка на инвестиционни технически проекти (ИТП) за КРР и експониране на ключови археологически обекти

8.5. Текущи дейности

- В сферата на образованието. Създаване на ежегоден курс - СИП към гимназия с вътрешно профилиране за екскурзоводи;

- попълване и поддръжка на геобазата данни за НКЦ;

- планиране на изработка на Опорни и устройствени планове за селата с НКЦ.

9. Организационно осигуряване и управление на дейностите

Артикулиране на видовете дейности и необходимостта от конкретни консултантски и проектантски услуги.

Взаимодействие с институциите - НИМ, НИНКН, НПО-фондации

10. Бюджетиране на дейността по опазване, валоризация и социализация на НКЦ.

Ежегодно програмиране на мерките по време и прогнозиране на финансовия ресурс.

Кандидатстване по различни програми в сферата на културните ценности и туризма.

Търсене на партньори и възможности на ПЧП.

11. Мониторинг на дейностите по устройство и опазване на недвижимите културни ценности на територията на общината.

8.2. Значимост

В община Върбица има 51 недвижими културни ценности с национално значение, от които 50 от категория „А“ и 1 от категория „Б“, 54 с местно значение, от които 11 от категория „А“ и 43 от категория „Б“, както и 7 обекта за сведение (категория „В“) (Таблица 8.2.1.). От 125 недвижими културни ценности 13 са без точно географско местоположение и един без обозначена значимост.

Таблица 8.2.1. Значимост на недвижимите културни ценности в община Върбица

(Да/Не) Известно местоположение/ Землище	КЦ за сведение В	КЦ с местно значение А	КЦ с местно значение Б	КЦ с национално значение А	КЦ с национално значение Б	Няма информация	Общо всички
Да	7	11	43	50	1	-	112
гр. Върбица	-	3	9	9	-	-	21
с. Божурово	1	-	1	4	-	-	6

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

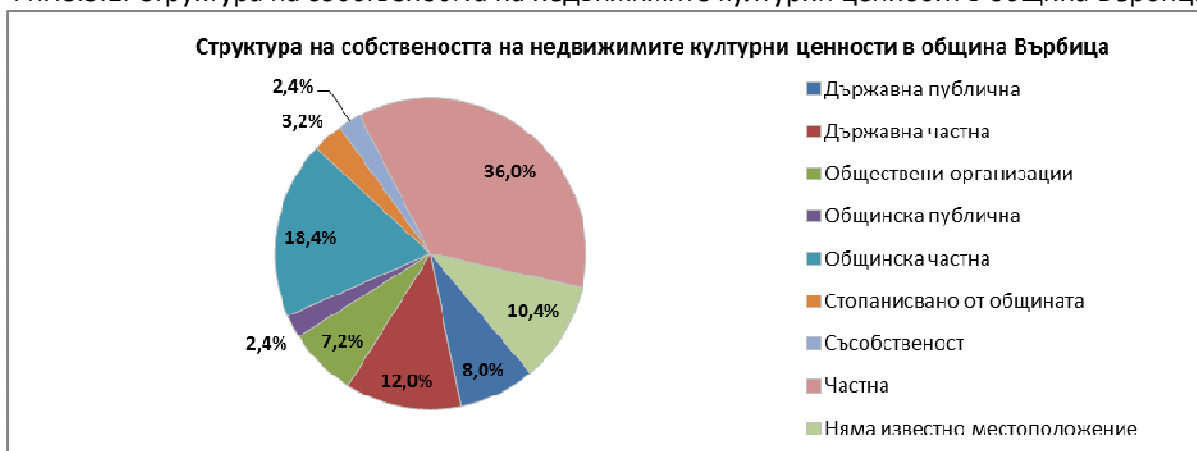
с. Бяла река	3	-	-	2	-	-	5
с. Иваново	-	-	2	1	-	-	3
с. Конево	-	-	1	-	-	-	1
с. Кьолмен	-	1	2	3	-	-	6
с. Ловец	2	-	6	-	-	-	8
с. Маломир	1	-	4	2	-	-	7
с. Менгишево	-	5	3	2	-	-	10
с. Методиево	-	2	4	1	1	-	8
с. Нова Бяла река	-	-	-	13	-	-	13
с. Станянци	-	-	-	4	-	-	4
с. Сушина	-	-	3	1	-	-	4
с. Тушовица	-	-	6	5	-	-	11
с. Чернооково	-	-	2	3	-	-	5
Не	-	1	6	5	-	1	13
гр. Върбица	-	-	4	-	-	-	4
с. Бяла река	-	-	-	1	-	-	1
с. Ловец	-	-	-	3	-	1	4
с. Маломир	-	-	1	-	-	-	1
с. Менгишево	-	1	-	-	-	-	1
с. Сушина	-	-	-	1	-	-	1
с. Тушовица	-	-	1	-	-	-	1
Общо всички	7	12	49	55	1	1	125

Източник: НИНКН – За детайлна информация виж приложенията на документа

8.3. Собственост

В общината преобладаващата собственост върху недвижимите културни ценности е частна (36,0%), следвана от общинска частна (18,4%) и държавна частна (21,0%).

Фиг.8.3.1. Структура на собствеността на недвижимите културни ценности в община Върбица

Източник: НИНКН, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

8.4. Изводи, проблеми и потенциали

• Изводи

- В общината се разположени 9 читалища и 7 библиотеки с 61318 книги;
- Богато културно-исторически и религиозен потенциал формиран от 125 обекта на недвижими културни ценности и 21 религиозни обекта;

• Проблеми

- Собствеността на имотите на обектите на културните ценности е предимно частна;

• Потенциали

- 51 обекта на културни ценности с национално значение и 54 с местно значение;

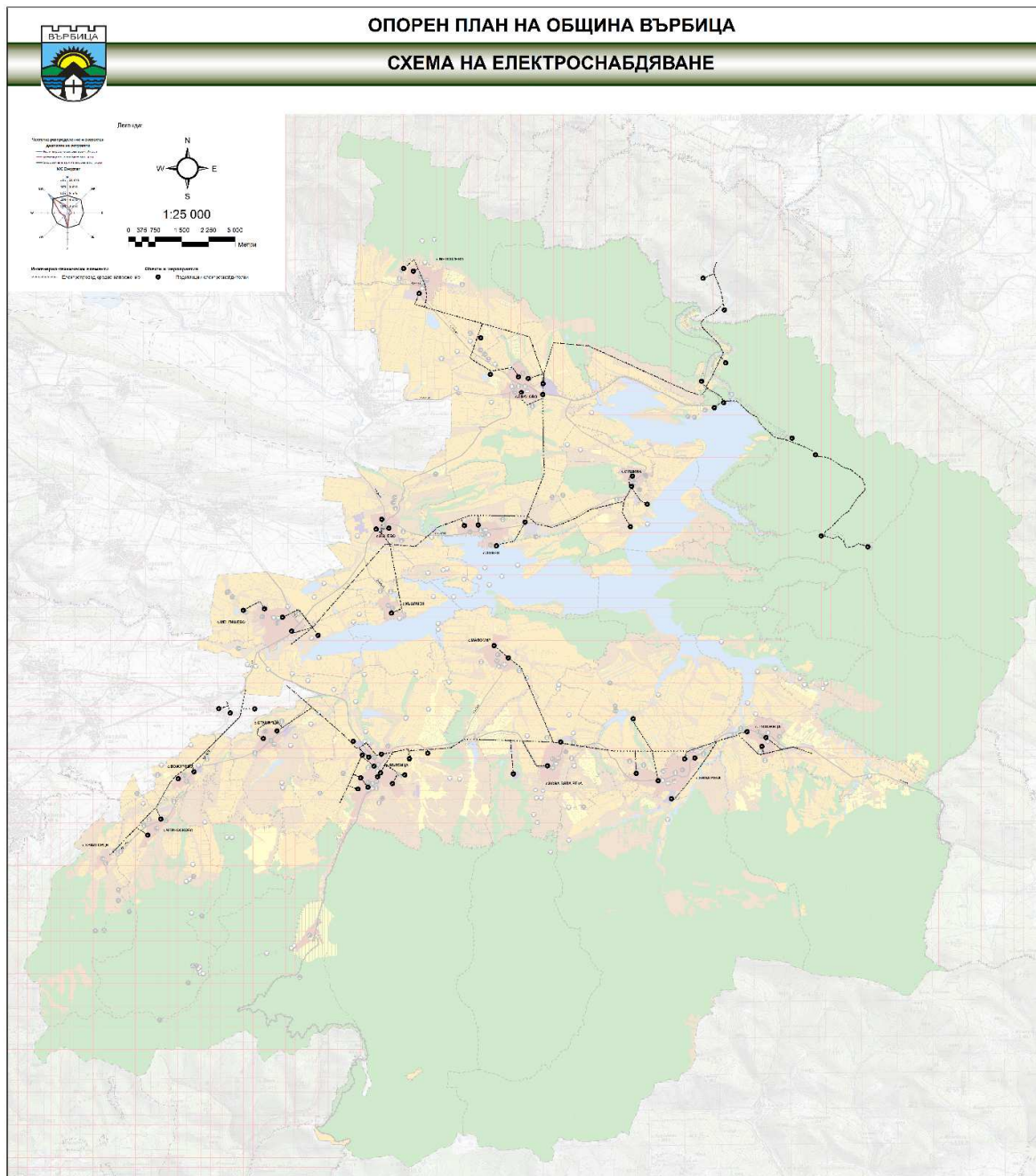
9. Техническа инфраструктура

9.1. Електроснабдителна инфраструктура

9.1.1. Трасета

Всички населени места в общината са електроснабдени, както и основните производствени и складови територии (Фиг. 9.1.1.1.)

Фиг. 9.1.1.1. Трасета на електропреносната мрежа на територията на община Върбица

Източник: КВС, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

9.1.2. Съоръжения

Според „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД електропроводните трасета са средно напрежение с обща дължина 105 км. Подстанции високо напрежение няма.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

В общината функционират 2 фотоволтаични електроцентрали и един ВЕЦ с обща мощност 3.64 MW (Таблица 9.1.2.1.). Според електроразпределителното дружество са налице 40 трафопоста.

Таблица 9.1.2.1. Съоръжения и технически параметри на електроснабдителната инфраструктура в община Върбица

Съоръжения	Брой	Техническа информация
П/ст	0 бр.	-
Ел. Проводи СН	-	105 км
ТП	40 бр.	24500 kVA
ВЕИ - налични	3 бр.	3.64 MW
ВЕИ - проект	1 бр.	2,1 MW

Източник: „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД

9.1.3. Технически параметри

В действащия план за развитие на община Върбица са описани основните проблеми по отношение на електроснабдяването и технически параметри на мрежите:

- Електропроводите са основно 20 и 10 кв. и не позволява да се поемат сегашни и бъдещи товари, свързани с развитието на общината;
- Модернизирането на електропреносната мрежа е ключово за развитие на жилищните функции, производствените и рекреационни такива, поради което в ОПР 2014-2020 са заложили:
 - подмяна на мрежата за средно и ниско напрежение, в съответствие с териториалното развитие на общината
 - построяване на подстанция – високо напрежение – средно напрежение – 110/20/10 кв.
 - доизграждане на допълнителни трансформатори в град Върбица и района.

9.2. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Водоснабдителната система на Община Върбица обхваща всички населени места. Изграждането ѝ е в рамките на 1943-1988 г. Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби. Експлоатационна им възраст е между 40 и 70 години. Експлоатационният период на водопроводите и съоръженията отдавна е изтекъл. Това от своя страна води до:

- големи загуби;
- намалена проводимост;
- чести аварии;
- влошено качество на питейната вода.

Водоснабдяването на Община Върбица се състои от 13 водоснабдителни подсистеми. Те обслужват населените места на разглежданата общинска територия, както следва:

- Водоснабдителна система Върбица - гр. Върбица, с. Нова бяла река, с. Маломир;
- Водоснабдителна система Станянци - с. Станянци;
- Водоснабдителна система Божурово - с. Божурово;
- Водоснабдителна система Чернооково - с. Чернооково;
- Водоснабдителна система Крайгорци - с. Крайгорци;
- Водоснабдителна система Бяла река - с. Бяла река;
- Водоснабдителна система Тушовица - с. Тушовица;
- Водоснабдителна система Менгишево- с. Менгишево и с. Кьолмен;
- Водоснабдителна система Конево – с. Конево;

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

- Водоснабдителна система Ловец – с. Ловец;
- Водоснабдителна система Иваново – с. Иваново, яз. Тича – селище;
- Водоснабдителна система Методиево – с. Методиево;
- Водоснабдителна система Сушина – с. Сушина.

Характерните данни за параметрите на отделните водоснабдителни подсистеми са дадени в следващата таблица:

Таблица 9.2.1. Параметри на отделните водоснабдителни системи

№	Населено място	Дължина на довеждащите водопроводи, км	Дължина на разпределителната мрежа, км
1.	гр. Върбица	14	13
2.	с. Тушовица	25	25
3.	с. Бяла река	10	6
4.	с. Нова Бяла река	11	3
5.	с. Маломир	7	3
6.	с. Крайгорци	0	1
7.	с. Чернооково	3	3
8.	с. Божурово	1	1
9.	с. Станянци	4	9
10.	с. Менгишево	3	3
11.	с. Кьолмен	3	3
12.	с. Конево	3	3
13.	с. Ловец	2	2
14.	с. Сушица	5	5
15.	с. Иваново	2	2
16.	с. Методиево	2	2
ОБЩО:		95	84

В община Върбица няма изградени канализационни мрежи и системи за отпадъчни води, вкл. и в общинския център. Отпадъчните води постъпват в реките Елешница, Герила и Тича, като същите реки се вливат в язовир Тича.

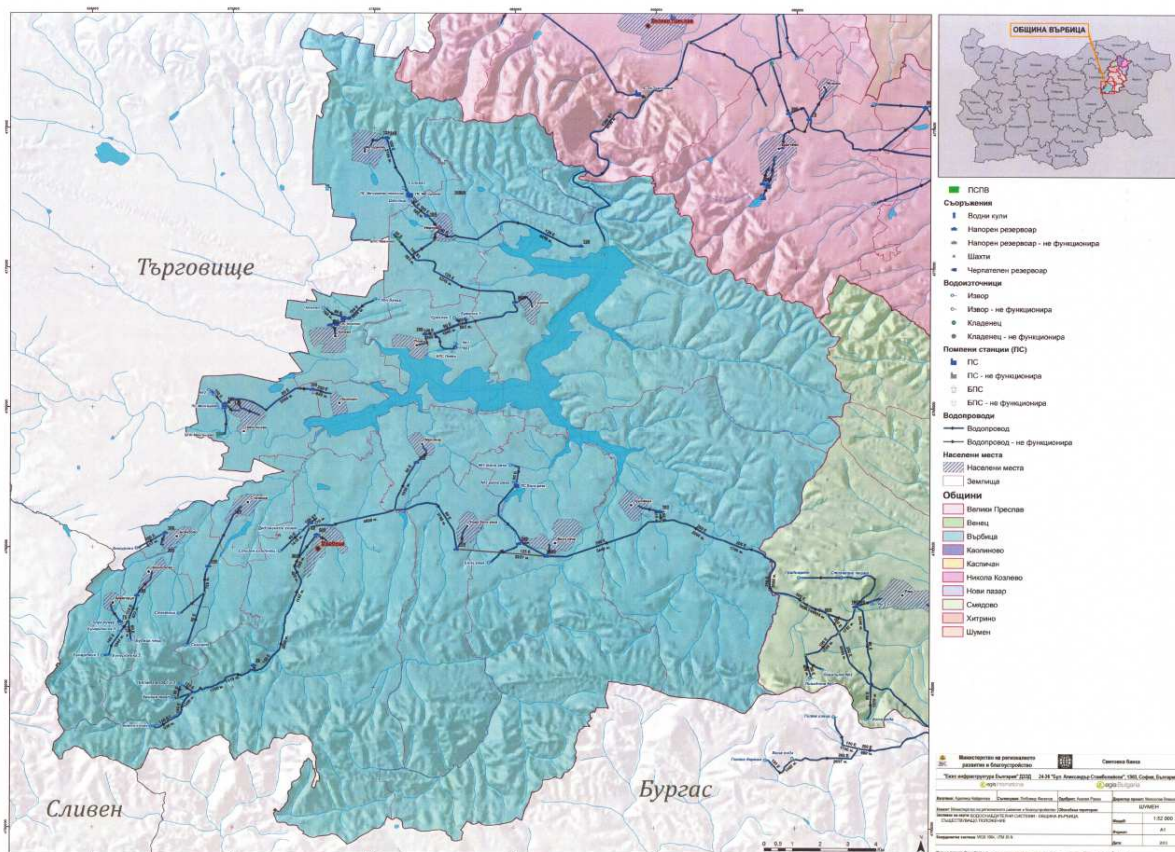
9.2.1. Трасета

В общината има изградени 6 основни трасета обвързващи отделните населени и подsigуряващи водоснабдяването им. Най-дългото от които започва югозападно от град Върбица и свързва селата Нова бяла река, Бяла река, Маломир и Тушовица и продължава извън самата община (Фиг. 9.2.1.1.).

Фиг. 9.2.1.1. Карта на трасетата на водопроводната мрежа на територията на община Върбица

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: МРРБ

9.2.2. Съоръжения

В община Върбица 78.05% от водоснабдителните съоръжения са построени преди 1980 година, 19.51% са построени в периода 1981-1990 година. Едва 2.44% от всички съоръжения са построени след 2000 година (Таблица 9.2.2.1.). Периода на построяване индикира, че основната част от този вид мрежи е с изтекъл или изтичащ експлоатационен период и модернизацията и подмяната е наложителна.

Таблица 9.2.2.1. Брой съоръжения по тяхното местоположение и период на построяване в община Върбица

Землище	1931-1940	1941-1950	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	2001-2010	2011-2015	Общо всички
с. Божурово	-	-	-	5	-	-	-	-	5
с. Бяла река	-	1	1	-	10	-	-	-	12
гр. Върбица	1	-	32	2	2	1	-	-	38
с. Иваново	-	2	1	13	3	1	-	-	20
с. Конево	1	-	1	2	9	1	-	-	14
с. Крайгорци	-	-	-	6	-	-	-	-	6
с. Кьолмен	-	-	-	4	-	-	-	-	4
с. Ловец	-	-	2	-	1	10	-	-	13
с. Маломир	-	-	-	4	3	-	-	-	7
с. Менгишево	-	-	-	14	2	2	-	-	18
с. Методиево	-	-	1	7	1	1	-	-	10
с. Нова Бяла река	-	-	5	-	1	-	3	-	9
с. Станянци	-	-	-	-	8	2	-	-	10
с. Сушина	-	-	-	-	5	-	-	-	5
с. Тушовица	-	-	-	-	-	22	-	2	24
с. Чернооково	-	2	-	8	-	-	-	-	10

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Общо всички	2	5	43	65	45	40	3	2	205
Дял от всички (%)	0.98	2.44	20.98	31.71	21.95	19.51	1.46	0.98	100.00

Източник: ВиК – Шумен ООД

Според ВиК – Шумен ООД в община Върбица има 5 помпени станции, 21 водоема (Таблица 9.2.2.2.).

Таблица 9.2.2.2. Видове съоръжения по вид на материала на изграждане в община Върбица

Общо всички	АЦ	Бодлива тел	ПОЦ.	РЕ	ст. бетон	стом.	чугун	Няма информация	Общо всички
Водоем	-	-	-	-	21	-	-	-	21
Водопровод	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Външен водопровод	38	-	-	2	-	12	-	-	52
Вътрешна водопроводна мрежа	72	-	2	-	-	13	1	-	88
Каптаж	-	-	-	-	-	-	-	23	23
Ограда	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Помпена станция	-	-	-	-	5	-	-	-	5
Помпена станция бункерна	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Сграда сервизна	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Сграда хлораторна	-	-	-	-	5	-	-	-	5
Шахта въздушник и отток	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Шахта прекъсвателна	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Шахтов кладенец	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Общо всички	110	1	2	3	40	25	1	23	205

Източник: ВиК – Шумен ООД

9.2.3. Технически параметри

Обобщени данни за капацитета и размерите на съоръженията е представена в таблица 9.2.3.1. – по данни на ВиК – Шумен ООД.

Таблица 9.2.3.1. Технически параметри на водоснабдителните съоръжения в община Върбица

	Божурово	Бяла река	Върбица	Иваново	Конево	Крайгорци	Кълмен	Ловец	Маломир	Менгишево	Методиево	Нова Бяла река	Станянци	Сушина	Тушовица	Черноокково	Общо всички
кв.м	-	-	32	96	18	-	-	40	-	48	127	-	-	-	-	-	362
Помпена станция	-	-	-	16	-	-	-	-	-	38	127	-	-	-	-	-	181
Помпена станция бункерна	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Сграда сервизна	-	-	-	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62
Сграда хлораторна	-	-	32	18	18	-	-	31	-	10	-	-	-	-	-	-	109
куб.м	-	209	589	440	189	84	-	223	10	353	164	100	183	260	244	180	3228
Водоем	-	200	575	440	185	75	-	180	10	320	160	100	160	260	180	160	3005
Каптаж	-	9	14	-	4	9	-	43	-	23	4	-	11	-	64	20	201
Помпена станция бункерна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10
Шахта прекъсвателна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	12
м	3985	15673	35232	23303	8838	1167	6443	6543	9532	14466	8839	5637	13404	7453	31613	6300	198428
Водопровод	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	15
Външен водопровод	813	9893	-	6647	2310	100	3860	6543	6730	2567	2180	2780	4068	5536	23606	3194	80827
Вътрешна водопроводна мрежа	3172	5780	35232	16656	6528	1067	2583	-	2802	11899	6659	2842	9336	1917	8007	3106	117586
Шахтов кладенец	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Източник: ВиК – Шумен ООД/ За детайлна информация виж приложенията на документа

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Основните съоръжения, чрез които се осъществява питейното водоснабдяване, са: каптажи, външни водопроводи, помпени станции, водоеми и вътрешни водопроводни мрежи.

Подадените водни количества на вход „водоснабдителна система“ са както следва (Таблица 9.2.3.2.)

Таблица 9.2.3.2. Подадени водни количества на вход на водоснабдителните системи

Водоснабдителна система, населено място	Количества вода на вход ВС
	$m^3/год.$
ВС ВЪРБИЦА	191544
гр. Върбица	153440
с. Маломир	13664
с. Нова бяла река	24440
ВС ИВАНОВО	83501
ВС БОЖУРОВО	8932
ВС КРАЙГОРЦИ	6567
ВС СТАНЯНЦИ	26830
ВС ЧЕРНООКОВО	19975
ВС ТУШОВИЦА	31536
ВС МЕТОДИЕВО	14590
ВС СУШИНА	15866
ВС КОНЕВО	10476
ВС МЕНГИШЕВО	20840
с. Менгишево	17312
с. Кьолмен	3528
ВС БЯЛА РЕКА	36790
ВС ЛОВЕЦ	19110

Източник: ВиК – Шумен ООД

9.3. Газопроводна инфраструктура

В община Върбица няма изградени газопреносни системи и според областната стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 и Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 не се предвижда изграждането на такива мрежи на територията на общината.

Най-близкото трасе на газопреносна мрежа за община Върбица се предвижда да преминава през съседната община Котел от югоизток на северозапад – Проект „Набуко“.

Според общинския план за развитие на община Върбица 2014-2020 в общината се предвижда изграждане на газопреносна мрежа с общата дължина на 30 км с работно налягане 4 Bar изградено от полиетиленови тръби /PE – HD/, с което ще се захранят около 12 общински обекта. Целта е да се покрие отоплителните потребности на обществени обекти.

9.4. Далекосъобщителна инфраструктура

9.4.1. Трасета и съоръжения

На територията на община Върбица има 4 ретранслатора – два, от които разположени около град Върбица, един до село Методиево и един до село Тушовица.

9.4.2. Технически параметри

Ретранслаторните съоръжения предават MUX-2 и MUX-3 и покриват 90% от територията на общината с четири телевизионна канала. Единствено селата Нова бяла река,

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Сушина и Тушовица имат колебания в покритието – отчасти поради сложността на релефните дадености.

9.5. Пътна мрежа

9.5.1. Класификация

На територията на община Върбица преминава един първокласен път номер 7 с обща дължина 43,885 км, както и два третокласни пътя – номер 111 и номер 7304 с обща дължина 18,963 км. (Таблица 9.5.1.1.).

Таблица 9.5.1.1. Класификация на пътната мрежа в община Върбица

№	Път №	Наименование на Републикански път	от км.	до км.
ОБЩИНА ВЪРБИЦА				
1	1-7	Граница Румъния - о.п.Силистра- о.п.Дулово-о.п.Шумен-о.п.Велики Преслав-Върбица-Бероново-Мараша- о.п.Ямбол-о п.Елхово-Гранитово- Мелница-Лесово-граница Турция"	145+415	149+150
			149+150	166+650
			166+650	183+000
			183+000	189+300
			-	-
За пътища I-ри клас				
2	111-7304	(Веселиново-Лозарево) - Риш - Тушовица -Бяла река - Нова Бяла река - Върбица	9+667	13+500
			13+500	28+630
			-	-
За пътища III-ти клас				

Източник: Областно пътно управление Шумен

9.5.2. Състояние

Почти ½ от първокласната пътна мрежа е в лошо състояние, а останалата част е в средно добро състояние. При второкласната пътна мрежа 4/5-ти е в лошо състояние и едва 1/5-та е със средно добро състояние (Таблица 9.5.2.1.).

Таблица 9.5.2.1. Състояние на републиканската пътна мрежа в община Върбица

№	Път №	Наименование на Републикански път	Добро	Средно	Лошо
ОБЩИНА ВЪРБИЦА			-	-	-
1	1-7	Граница Румъния - о.п.Силистра- о.п.Дулово-о.п.Шумен-о.п.Велики Преслав-Върбица-Бероново-Мараша- о.п.Ямбол-о.п.Елхово-Гранитово- Мелница-Лесово-граница Турция"	-	-	3,735
			-	17,500	-
			-	-	16,350
			-	6,300	-
			0,000	23,800	20,085
За пътища I-ри клас			0,000	23,800	20,085
2	111-7304	(Веселиново-Лозарево) - Риш - Тушовица -Бяла река - Нова Бяла река - Върбица	-	3,833	-
			-	-	15,130
			0,000	3,833	15,130
За пътища III-ти клас			0,000	3,833	15,130

Източник: Областно пътно управление Шумен

9.6. Железопътна мрежа

Според Национална компания железопътна инфраструктура (НКЖИ) в общината няма изградени железопътни трасета. Най-близката жп гара се намира в град Велики Преслав.

9.7. Големи структурни обекти

Един от най-големите структурни обекти за общината е язовир Тича. Той има регионално значение за покриването на водоснабдителните и мелиоративни нужди в региона.

9.8. Радио–телевизионно покритие на територията на общината

На територията на общината функционират 4 ретранслатора: Върбица 1, Върбица 2, Методиево, Тушовица.

9.9. Покритие с други комуникационни системи

В Община Върбица има покритие на GSM операторите – Теленор, Виваком и М-тел. В общината има кабелна телевизия и интернет само в гр. Върбица.

9.10. Пречистване на отпадъчни води

Основен проблем на общината, е липсата на канализационна мрежа. Само 32 са жилищата, които използват обществена канализация, 26 от които са в селата. 1971 жилища са свързани с попивна яма, а 714 с изгребна. Със септична яма или друго пречиствателно съоръжение са свързани 587 жилища, а 266 са тези без канализация.

9.11. Отпадъци

В община Върбица е въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците във всички населени места и е обхванато 100% от населението.

9.11.1. Сметосъбиране

През 2008 г. ПУДООС е финансиран проект „Усъвършенстване на събиране и транспортиране на битови отпадъци от всички населени места в община Върбица“. Доставени са 528 броя контейнери тип „Бобър“ и два броя сметосъбиращи автомобили – закрити с надстройка „Рото прес“ - 10 м³, които ще работят ежедневно на 1 смяна и обслужват районите ежедневно по отделен маршрут веднъж на две седмици.

Транспортната схема включва маршрутни графици по определен район както следва:

- I район - обслужва се с 110 литрови кофи тим „Меви“ – с. Маломир (143 бр.), с. Станянци (211 бр.), с. Божурово (109 бр.), с. Чернооково (186 бр.) и с. Крайгорци (67 бр.);
- II район обслужва се от контейнери 1,1 м³ тип „Бобър“ – с. Кьолмен (6 бр.), с. Конево (19 бр.), с. Ловец (27 бр.), с. Иваново (26 бр.), с. Методиево (34 бр.) и с. Сушина (21 бр.);
- III район обслужва се от контейнери 1,1 м³ тип „Бобър“ – гр. Върбица, курортен комплекс (197 бр.), с. Менгишево (33 бр.), с. Нова Бяла река (27 бр.), с. Бяла река (82 бр.) и с. Тушовица (56 бр.).

Разстоянията от районите до регионалното депо гр. Омуртаг в една посока е както следва:

- I район от гр. Върбица до гр. Омуртаг – 35 км.
- II район от с. Методиево до гр. Омуртаг – 49 км.
- III район от с. Тушовица до гр. Омуртаг – 60 км.

Ежемесечно се изготвя справка за ликвидирани незаконни сметища и се изпраща до РИОСВ - гр. Шумен. Ежегодно общинска администрация Върбица попълва информационни карти за Териториално статистическо бюро и РИОСВ за количествата битови и строителни отпадъци, събрани на територията на общината.

9.11.2. Третиране

На територията на Общината няма площадки за разделно събиране на отпадъците, няма претоварни и сепариращи станции за отпадъците преди предаването им за крайна преработка.

Предстои стартиране и на разделно събиране на отпадъците. Събраните отпадъци се извозват до депо в гр. Омуртаг.

9.11.3. Депониране

В община Върбица капацитетът на депо за отпадъци до кв. Трошка е изчерпан. То е затворено и има изготвен технически проект за неговата рекултивация. Освен него на територията на общината има още 10 депа за твърди битови отпадъци, които според Общинския план за развитие на община Върбица 2014-2020 година са премахнати (Таблица 9.11.3.).

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Разработен е проект и предстои изграждане и на претоварна станция в с. Менгишево.
Таблица 9.11.3. Депа за твърди битови отпадъци

Имот	Местност	Населено място	Вид собственост	Начин на трайно ползване	Площ (дка)
0.2	В СЕЛО	с. Божурово	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	1.762
0.58	-	с. Божурово	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	0.465
0.196	-	с. Божурово	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	1.640
0.231	МЕЗАРЛЪК	с. Бяла река	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	3.756
0.233	МЕЗАРЛЪК	с. Бяла река	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	13.229
0.536	КРАЙОЛУ	с. Бяла река	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	13.871
0.120	КАРА КОРУ	с. Конево	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	1.636
0.15	КАРШИ	с. Иваново	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	4.074
0.163	БАХЧЕ ТАРЛА	с. Станянци	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	2.246
0.96	ТАУКЧИЯТА	с. Маломир	Общинска публична	Депа на битови отпадъци /сметища/	2.703

Източник: КВС, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

Всички генерирани отпадъци в населените места на територията на общината се третират, чрез депониране в РЦКОТБО в гр. Омуртаг. Няма внос или износ на промишлени или опасни отпадъци.

Депонирането на неопасните твърди битови отпадъци се осъществява на регионалното депо в община Омуртаг. То обслужва общините Омуртаг, Котел и Върбица.

9.12. Изводи, проблеми и потенциали

• Изводи

- В общината е налице добра комуникационна обвързаност на населените места, наличие на преминаваща републиканска пътна мрежа от първи клас. Наличие на инициативи за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници. Наличие на богати водни ресурси.

• Проблеми

- Електрическата мрежа не отговаря на потребностите на бизнеса и жителите. Няма изградена подстанция за високо напрежение.
- Амортизирана водопроводна мрежа;
- Липса на развита канализационна мрежа;
- Предимно лошо или средно добро състояние на републиканската пътна мрежа;

• Потенциали

- Големите структурни обекти в общината като язовир Тича и наличие на множество водоизточници;
- Наличие на изградени ВЕИ и инициативи за бъдещи такива;
- Инициатива на местно ниво за изграждане на газопроводна мрежа за решаване на отоплителните проблеми с обществените сгради в общината;
- Намерения за изграждане на сепариращи инсталации;

10. Отдых и туризъм**10.1. Обекти на отдыха и туризма**

С решение 3-1 на Общински съвет Върбица от 14.03.2012 г. е създаден „курортен комплекс Върбица“ и през 08.05.2012 е зачислен с код 95306 към НСИ след обявление в ДВ, брой 35/2012 г.

Изградената материална база в к.к. Върбишки проход е с възможен капацитет за общо 1690 легла. През последните години се забелязва тенденция на изоставяне на създадената материална база, която не се поддържа и непрекъснато се руши, не се посещава от туристи и почиващи. Изоставени и разграбени са почивните бази и бунгалата, резултат от безстопанствеността на държавата. От 1998 г. функционират само туристическата хижа и почивния дом към болницата в гр. Шумен.

Друга зона за отдых на територията на общината е при язовир Тича, където материалната база е около 550 легла, но нейното състояние също не е добро.

Общия брой на имотите отделени за рекреационна дейност на територията на общината са 20 разположени в землищата на град Върбица, с. Сушина и кв. Винаца и с. Ловец.

10.2. Значимост на обектите

Курортния комплекс селищно образувание (с местно значение) и един измежду 8-те курортни комплекса в страната. Намира се на Върбишки проход в общо 8 имота с площ 1473.748 дка. Освен курортния комплекс и останалите рекреационни обекти имат местно значение.

10.3. Собственост

В общината само два от обектите са частна собственост и един в съсобственост. Останалата основна част от собствеността върху имотите е държавна и общинска публична и частна (Таблица 10.3.1.).

Таблица 10.3.1. Вид собственост на туристическите обекти по населени места в община Върбица

Населени места	Държавна публична	Държавна частна	Общинска публична	Общинска частна	Съсоб- ственост	Частна	Общо всички
гр. Върбица	8	1	-	-	-	-	9
кв. Винаца	-	2	2	1	1	-	6
с. Ловец	-	-	-	-	-	1	1
с. Сушина	-	3	-	-	-	1	4
Общо всички	8	6	2	1	1	2	20

Източник: КВС, ГИС база данни на ОУП на община Върбица

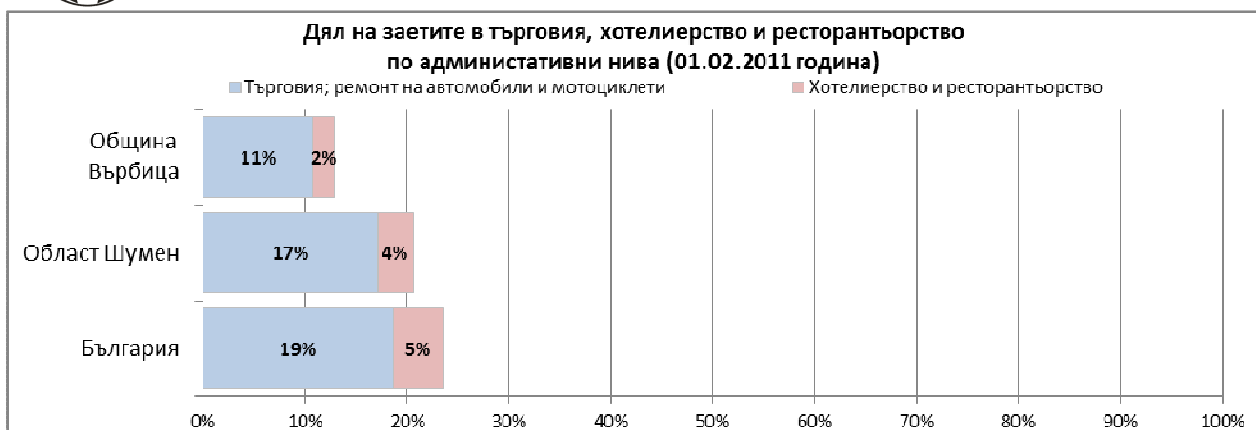
10.4. Влияние в общото икономическо развитие

Заетите в сектор хотелиерство и ресторантьорство в община Върбица са 2% и са два пъти по-малко като дял от областното и националното ниво. Сходна е тенденцията при търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети (Фиг.10.4.1.).

Фиг.10.4.1. Дял на заетите в търговия, хотелиерство и ресторантьорство по административни нива (01.02.2011 година)

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Източник: НСИ – Преброяване на населението 01.02.2011 година

Община Върбица притежава потенциал за развитие на природен /екотуризм/, селски туризъм, ловен и риболовен туризъм. На територията на общината се намира Курортен комплекс „Върбишки проход“, като понастоящем голяма част от материалната база на комплекса не функционира /към момента функционира само хижа „Върбишки проход“/. При язовир „Тича“ също е изградена зона за отдих, чието състояние на материално-техническата база също не е добро. На територията на някои села от общината /Ловец, Сушина, Иваново/ са изградени и функционират къщи за гости.

На територията на община Върбица се намира поддържан резерват „Моминград“, който се простира на площ от 10,9 ха. Изграждането на екопътека до резервата, може да се разглежда като благоприятна предпоставка за бъдещото развитие на природния /еко- и пешеходен/ туризъм на територията на общината.

В периода 2010-2013 г. броят на средствата за подслон и местата за настаняване в община Върбица нараства от 1 бр. през 2010 г., на 5 бр. през 2013 г. В резултат на отчетеното увеличение в броя на разглежданите обекти, в посочения период се отчита ръст в стойностите на показателите „легла“, „легладенонощия“ и „стаи“. През 2013 г. реализираните приходи от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване в общината, са на стойност от 65 681 лв. Посочената стойност е по-висока спрямо тази за предходната 2012 г. /35 656 лв./. Поради конфиденциалния характер на данните за приходите от нощувки през 2010 и 2011 г., динамиката на разглеждания показател в периода 2010-2013 г. не може да се проследи.

Таблица. 10.4.1. Средства за подслон и хотели на територията на община Върбица в периода 2010-2013 г.

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
- Средства за подслон и места за настаняване ¹⁰	1	1	3	5
Легла /бр./	52	52	92	120
Легладенонощия /бр./	18 980	18 980	28 392	36 002
Стаи /бр./	13	13	35	52
Реализирани нощувки /бр./	1 107	..	2 432	3 757
Пренощували лица /бр./	507	..	1 343	3 003
Приходи от нощувки /лв./	..	..	35 656	65 681
- Хотели ¹¹	-	-	1	1

¹⁰ Съгласно водената от НСИ статистика, към посочения брой се включват категоризирани средства за подслон и места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответната година.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Легла /бр./	-	-	16	16
Легладенонощия /бр./	-	-	2 816	4 960
Стаи /бр./	-	-	10	10
Реализирани нощувки /бр./	-	-	..	..
Пренощували лица /бр./	-	-	..	..
Приходи от нощувки /лв./	-	-	..	..

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Отнасяйки стойностите на показателите, характеризиращи дейността на разглеждани-те обекти на местно ниво към общата структура на показателите на областно ниво през 2013 г., установяваме, че в община Върбица са концентрирани 10,6% от средствата за подслон и местата за настаняване и 3,0% от хотелите в областта. През същата година, в общината са разположени 8,6% от леглата в средствата за подслон и местата за настаняване и 1,4% от леглата в хотелите на областно ниво.

Таблица. 10.4.2. Средства за подслон и хотели в община Върбица и в област Шумен през 2013 г.

	Община Върбица	Област Шумен	Относителен дял на община Върбица*
- Средства за подслон и места за настаняване	5	47	10,6%
Легла /бр./	120	1 402	8,6%
Легладенонощия /бр./	36 002	469 195	7,7%
Стаи /бр./	52	757	6,9%
Реализирани нощувки /бр./	3 757	74 327	5,1%
Пренощували лица /бр./	3 003	45 226	6,6%
Приходи от нощувки /лв./	65 681	2 227 537	2,9%
- Хотели	1	33	3,0%
Легла /бр./	16	1 105	1,4%
Легладенонощия /бр./	4 960	378 798	1,3%
Стаи /бр./	10	630	1,6%
Реализирани нощувки /бр./	..	59 853	-
Пренощували лица /бр./	..	37 625	-
Приходи от нощувки /лв./	..	1 958 013	-

* Относителен дял на община Върбица в общата структура на показателя на областно ниво.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

10.5. Изводи, проблеми и потенциали

- **Изводи**
 - Общината разполага с прекрасни рекреационни дадености, които не са оползотворени. Необходимо е тяхното възстановяване и популяризиране.
- **Проблеми**
 - Занемарено поддържане и непопуляризиране на курортен комплекс Върбица;
 - В сектора са заети само 43 души или общо 2% от всички заети в общината;
- **Потенциали**

¹¹ Съгласно водената от НСИ статистика, към посочения брой се включват **категоризирани хотели** с над 10 легла, функционирали през съответната година.

- Реставрирането на старите почивни станции в курортен комплекс, както и в другите комплекси може да даде възможност за развитието на сектора и осигуряването на нови работни места;
- Наличието на разнообразни водни ресурси е предпоставка за развитие на балнеоложки и спортно-риболовен туризъм.

11. Екологично състояние

Състояние на въздух, води, почви, шум и радиация

Като цяло екологичната характеристика на Община Върбица е много добра.

Въздух

Към настоящият момент няма данни за състоянието на въздуха поради липса на изследвания правени на територията на общината, която не попада в обхвата на автоматичната измервателна станция на компонентите на атмосферния въздух, разположена в гр. Шумен.

Промишлеността е доста слабо развита, което не предполага замърсяване на атмосферния въздух в района, качеството на което се определя предимно от увеличени брой на моторните превозни средства и от увеличеното потребление на твърди горива в битовия сектор.

Но като цяло качеството на въздуха на територията на община Върбица е много добро.

Води

За периода 2007-2012 г. от РЗИ гр. Шумен са взети за изследване 198 проби вода от населените места в община Върбица. Проведени са общо 3583 анализа, от които 3055 по химични показатели и 528 по микробиологични показатели. От общия брой проведени анализи 56 са нестандартни – 1,56 % нестандартност, от които по химични показатели нестандартните изследвания са 23 - 0,75 % нестандартност, а тези по микробиологични показатели са 33 - нестандартност 6,25 %. Наднормени стойности на нитрати са установени в 8 населени места – с. Методиево, с. Иваново, с. Нова бяла река, с. Коневе, с. Сушина, с. Станянци, с. Ловец и с. Крайгорци. Броят на населените места, в които са установени нестандартни проби по микробиологични показатели по години е както следва: 2007 г. – 9 (гр. Върбица, с. Методиево, с. Менгишево, с. Нова бяла река, с. Бяла река, с. Кьолмен, с. Крайгорци, с. Станянци и с. Тушовица); 2008 г. – 4 (с. Нова бяла река, с. Бяла река, с. Ловец и с. Тушовица); 2009 г. – 4 (с. Маломир, с. Сушина, с. Станянци и с. Тушовица); 2010 г. – 1 (гр. Върбица); 2011 г. – 2 (с. Методиево и с. Бяла река); 2012 г. – 0

Таблица: Състояние на водите в Община Върбица за периода 2007-2012 г.

	2007-2012 г.	2007г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Брой проби	198	39	33	35	39	26	26
Брой анализи	3583	702	644	678	714	430	415
Брой нестандартни анализи	56	27	12	9	2	4	2

Източник: РЗИ-гр. Шумен

Почви

На територията общината са определени два пункта от Националната система за почвен мониторинг: Пункт № 352 село Методиево и Пункт № 351 гр. Върбица. Получени са следните резултати:

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица Почвен мониторинг в Община Върбица

Показател	ПУНКТ № 351	ПУНКТ № 352
Органичен въглерод	10,3	15,7
Общ азот	670	1640
Общ фосфор	500	620
Азот нитратен	1,2	4,7
Арсен	5,6	8,5
Кадмий	0,18	0,23
Кобалт	10,1	13,3
Хром	40	52,3
Мед	11,5	21,4
Желязо	2,7	3,09
Манган	527	830
Олово	16	18
Цинк	55	65
Никел	46	42

Източник: Община Върбица

Залежалите и негодни за употреба пестициди са депонирани в 6 броя Б-Б куба, намиращи се в село Коневе на прилежащата територия на бивш склад за ПРЗ в количествата 12 600 кг. прахообразни и 500 л. течни пестициди. На територията на Община Върбица няма действащи обекти за добив и първична обработка на подземни богатства.

Шум

РЗИ гр. Шумен не извършва мониторинг на шума на територията на община Върбица.

Радиация

На територията на Община Върбица няма данни за нарушения на радиационната обстановка и наличие на вредни нейонизиращи лъчения. Промените в радиационния статус на общината остават в границите на нормативните изисквания.

II. Прогноза

1. Прогнози за социално – икономическо развитие

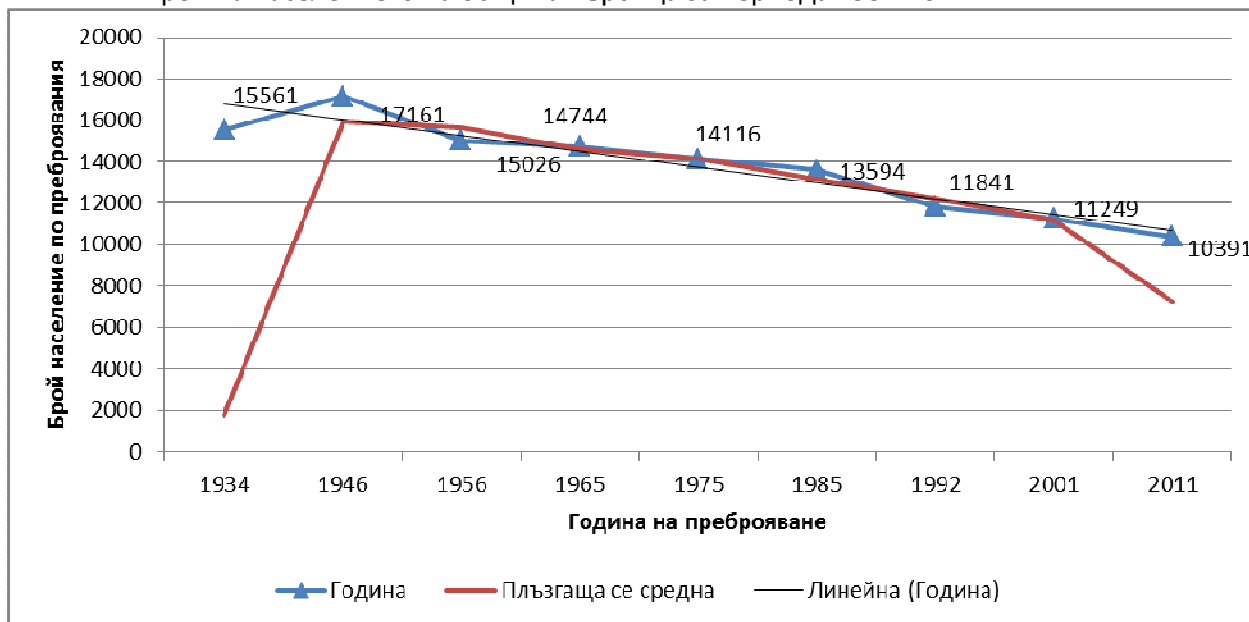
1.1. Демографско развитие

Прогнозата за броя на населението на община Върбица се основава на няколко основни допускания, отчитани в различните методи. В литературата не съществува установен метод, който напълно да гарантира точността на демографските прогнози, но те имат важна ориентировъчна значимост при определянето на пазарни, социални, икономически и устройствени въпроси. Процесът е комплексен и зависи от много фактори, някои от които са по-лесно прогнозируеми, като нивото на раждаемост, смъртност и продължителност на живота, тъй като преди всичко зависят от установените социално-психологични навици и нивото на здравеопазване. Други фактори, като миграциите, зависят от редица други величини, предимно със социално-икономически и политически характер. Именно на тях се дължи отчетеният постепенен спад в броя на жителите на общината в периода 1946-2011 г. Налице са трудови миграции на младото население със запазване на постоянното местожителство в общината, но реализация в по-големите градове в страната и чужбина. Така трудовите миграции към установените пазарни центрове се превръщат в стимул за емиграция от гледна точка на постоянното население.

За периода на последните девет преброявания на населението в България /1934-2011 г., 77 годишен период/, жителите на община Върбица намаляват с 5 170 д., равняващи се на 33,2%. Намалението в броя на населението между годината с най-голям брой жители /данни към 31.12.1946 г./ - 17 161 д. и годината с отчетен най-тревожен брой 2011 г. - 10 391 д., е в порядъка на 6 770 д., които формират спад от 39,4%.

Сред основните причини за наблюдаваната неблагоприятна тенденция, характеризираща динамиката на населението, се открояват протичащите негативни демографски процеси, изразяващи се в ниска раждаемост, висока смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.

Фиг. 1.1.1. Брой на населението на община Върбица за периода 1934-2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Определянето на степента на промяна на населението може да се извърши посредством всеки две точки, тъй като нивото на промяна ще зависи от броя години, които

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

се включват в периода. Тъй като нашата прогноза се изчислява за 25 г. период /до 2040 г./, ще вземем за базов последния 14 годишен период с начало 2001 г. и край 2014 г.

Темп на промяна: $\Delta P = (P_t / P_{t-1} - 1)$

В рамките на периода от 2001 до 2014 г. степента на промяна е -0,1053

Темп на промяна в %: $\Delta P = (P_t / P_{t-1} - 1) \times 100\%$

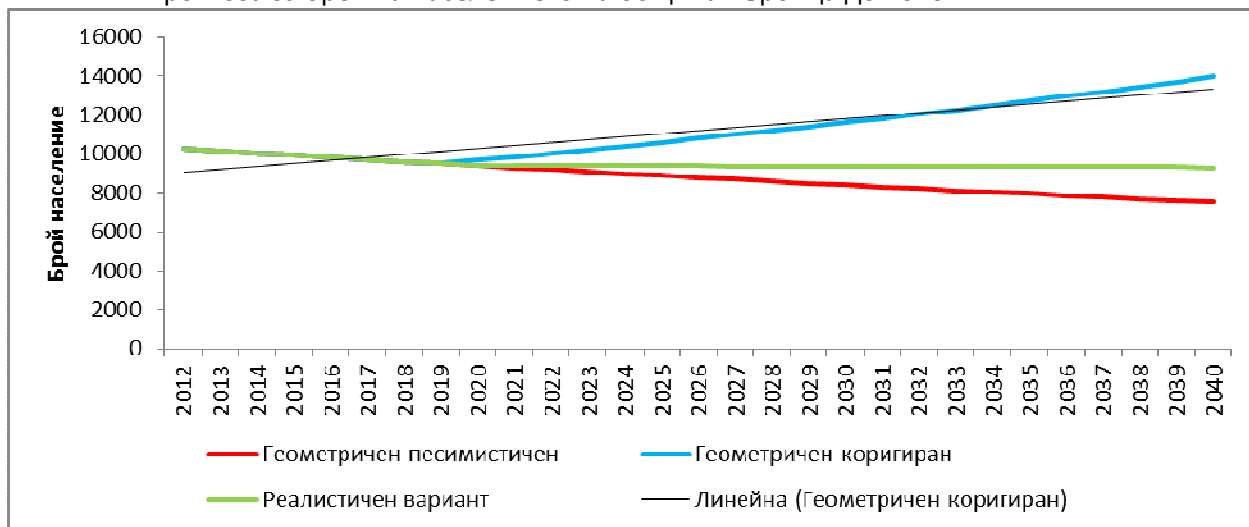
В рамките на периода от 2001 до 2014 г. степента на промяна е -10,53%

Изчисляването на темпа на промяна се извършва в условията на две основни допускания. Първо, темпът на промяна за последните 14 години се разпределя равномерно за целия 14 годишен период. Допуска се, че текущата тенденция на намаляване на населението за периода от последните две преброявания 2001 и 2011 г. /858 д, или 7,6%/ се дължи в много по-голяма степен на външни възможности - емиграция на население, отколкото на влошени репродуктивни показатели и продължителност на живота. Второ, очаква се броят на населението да намалява със същия темп както в миналия период, но е необходимо да отчетем миграционния фактор. Изчисленията на база последния темп на промяна /-0,1053/ ще представляват песимистичния вариант на прогнозата, при който броят на населението към 2040 г. е 7 525 д.

За да предотвратим прогноза, базирана единствено на негативния демографски план от последния период 2001-2014 г., е необходимо да отчетем вероятността от забавяне на темпа на намаляване на населението, а също така и да допуснем минимален темп на нарастване в неговия брой. За целта получените темп на промяна ще коригираме с темп, близък до нула, но положителен за периода след 2020 г., когато редица демографски и социално-икономически показатели ще бъдат значително променени в положителна посока. Поради това, допускаме минимален темп на нарастване на броя на населението от 0,2% на годишна база. В този случай оптимистичната прогноза предвижда население от 13 941 д. към 2040 г. Тъй като този темп е малко вероятен от гледна точка на репродуктивните възможности на населението, той би бил възможен единствено и само при външни фактори - имиграция на територията на община Върбица.

Третата крива отразява реалистичната прогноза, която оценява единствено и само възможностите на територията и нейното население за естествено възпроизводство. За целите на тази прогноза се допуска намаляване на броя на населението до 2020 г. с темп характерен за периода 2001-2014 г. и след това нулев естествен прираст /или близък до нулата/. Така в края на периода 2040 г. броят на населението би бил 9 307 д.

Фиг. 1.1.2. Прогноза за броя на населението на община Върбица до 2040 г.

Източник: Прогнозни данни

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

За анализа е изчислена прогноза с три разновидности за броя на населението за периода до 2040 г.:

- **Песимистичен вариант:** 2040 г. - **7 525** души
- **Коригиран оптимистичен вариант:** 2040 г. - **13 941** души
- **Реалистичен вариант:** 2040 г. - **9 307** души

Много по-вероятни са оптимистичната и реалистичната демографски прогнози, които допускат:

- Оптимистична прогноза: достигане до един минимум население към 2019 г. /около 9 500 души/, след което ще последва стабилизиране и постепенно повишаване в броя на населението в периода до 2040 г.;
- Реалистична прогноза: допуска брой на жителите на общината към 2020 г. в порядъка на около 9 400 души, след което динамиката на населението ще продължи да бъде с отрицателен, но с по-благоприятен /близък до нула/ темп спрямо този в периода до 2020 г.

1.2. Икономическо развитие

- **Прогноза за икономическото развитие на община Върбица по икономически сектори /КИД 2008/ - Динамичен анализ на движението на дяловете (ДАДД) "Dynamic Shift-Share analysis" за целите на икономическата прогноза на ОУП - община Върбица**

Приложението на ДАДД има няколко различни разновидности. В планирането тази методика се използва като прогностичен инструмент с цел да се определи как макро-прогнозите за тренда на националния растеж ще повлияят на едно суб-национално ниво, например регион, област или община.

Този метод позволява да се изследва икономическата конкурентоспособност на конкретна територия чрез използване на данни за наетите или друг показател по сектори за определен период. Така, факторите, засягащи конкурентоспособността във всяка от изследваните територии /национална, районна и общинска/ са емпирично тествани за тяхната значимост.

С цел да се определи конкурентната позиция на всяка териториална суб-единица, поотделно се прилага ДАДД (DSSA-dynamic shift-share analysis) анализ за всяка една от тях. Това позволява да „изолира“ конкурентната позиция на всяка по-малка територия от влиянието на националния тренд и т.нар. индустриален микс в динамиката на броя наети, който съществува за анализирания период. Отделно, индустриалният микс се улавя в самия процес на изследване.

Техниката на анализа позволява да декомпозираме растежа на три части или компонента /фактори/: национален растеж, индустриална структура /микс/ и регионална конкуренция.

Компонентът „Национален растеж“ N измерва нарастването на броя наети, който би възникнал, ако всички сектори на икономиката нарастваха с националния темп на изменение на броя на наетите. Неговото изчисляване има следния общ вид:

За БВП

За наети

$$(1) N = S [N_y * R_i] \text{ или}$$

$$N_i = e^{i^{t-1}} \left(\frac{E^t}{E^{t-1}} \right)$$

където:

N_y - темпът на растеж на БВП през изследвания период;

където:

e^i - заетостта в сектор i ;

E^t - националната заетост в края на

R_i - процентът на БВП, произведен в икономически сектор i ;

периода;

E^{t-1} - националната заетост в началото на периода;

Ефектът на индустриалната структура I или S_i улавя влиянието на индустриалната структура на националната икономика върху регионалната заетост или ръста на БВП. Страна с концентрация на бързо растящи индустрии ще има позитивен ефект на индустриалната структура. Обратно, страна с концентрация на бавно растящи индустрии ще има негативен ефект на индустриалната структура върху региона.

Към настоящия етап на развитие на България редица производства отчитат бързо нарастване на броя наети спрямо средно европейските стойности. Причините за това са няколко. Първо, редица „прохождащи“ подсектори имат изключително ниска база за сравнение и появата на всяка нова по-голяма фирма дава осезаем ефект в общите данни за заетостта. Второ, страната ни отчита и по-високи темпове на ръст на БВП от редица страни на ЕС (27), като причините за това са сходни.

Ефектът на индустриалната структура се представя от следното уравнение:

За БВП За наети

$$(2) I = S [R_i * (N_i - N_y)] \text{ или}$$

$$S_i = e^{t-1} \left(\frac{E_i^t}{E^{t-1}} - \frac{E_i^t}{E^{t-1}} \right)$$

където:

N_i - националният темп на растеж на индустрията i .

N_y - темпът на растеж на БВП през изследвания период;

R_i - процентът на БВП, произведен в икономически сектор i ;

където:

e^{t-1} - местната заетост в началото на периода;

E^t - националната заетост в края на периода;

E^{t-1} - националната заетост в началото на периода;

S_i - ефекта от секторния дял;

Регионалният конкурентен ефект, PKE или R_i , измерва разликата между регионалния и националния индустриален темп на растеж. Той показва дали съответния сектор или подсектор е адаптивен в регионален аспект. Ако след изчисляване на националния темп на растеж и на индустриалния микс на съответния регион, той има позитивни стойности, то се предполага, че регионът/общината има някакви сравнителни предимства, които осигуряват икономически постижения, превъзхождащи националния темп на растеж в съответния подсектор и/или като цяло. Това може да се изрази чрез следното уравнение:

За БВП За наети

$$(3) PKE = S [R_i * (S_i - N_i)] \text{ или}$$

$$R_i = e^{t-1} \left(\frac{e_i^t}{e^{t-1}} - \frac{E_i^t}{E^{t-1}} \right)$$

където:

S_i - темпът на растеж на индустрията i в изследвания регион;

където:

R_i - ефектът от регионалния дял;

Чрез комбиниране на уравнения (1), (2) и (3) се установява общото влияние на националния спрямо регионалния БВП, на съответния сектор и на регионалната икономика.

Следното уравнение илюстрира процедурата:

$$(4) \text{Реален ръст на БВП} = S [N_y * R_i] + S [R_i * (N_i - N_y)] + S [R_i * (S_i - N_i)]$$

или

Реалният ръст на заетостта и разпределение на влиянието в изследваната територия се определя както следва:

$$(5) \quad e^t - e^{t-1} = Ni = ei^{t-1} \left(\frac{E^t}{E^{t-1}} \right) + Si = e^{t-1} \left(\frac{Ei^t}{Ei^{t-1}} - \frac{Ei^t}{Ei^{t-1}} \right) + Ri = ei^{t-1} \left(\frac{ei^t}{ei^{t-1}} - \frac{Ei^t}{Ei^{t-1}} \right)$$

$$(6) \quad e^t - e^{t-1} = Ni + Si + Ri$$

Финалната процедура на формула (6) изисква да се направи верификация на получения резултат.

Той се основава на логиката, че регионалният растеж е равен на сбора от регионалния дял и изменението, или

$$G \text{ (Регионален ръст)} = R \text{ (регионалния дял)} + S \text{ (изменението/shift/)}$$

От своя страна изменението се разделя на: **Диференциален дял** и **Пропорционален дял** (Sd) (Sp)

или

$$G \text{ (Регионален ръст)} = R \text{ (регионалния дял)} + Sd + Sp \text{ (изменението/shift/)}$$

В настоящата прогноза за нуждите на ОУП на община Върбица се прилага подходът, използващ данни за броя наети по трудово или служебно правоотношение за периода 2008-2013 г. В началото на периода влизат в сила последните изменения в структурата на КИД - 2008 /A21/. С помощта на изчисляването на коефициент на локализация (LQ) на база данните за наети, се търси местоположението на секторите в двумерно пространство. Целта е да се определят сектори, които притежават сравнителни предимства, базови са за регионалната икономика на община Върбица и са носителите на растеж, но разпределен спрямо националния импулс, секторния дял и регионалната адаптивност.

Прилаганата разновидност на ДАДД налага изчисляването на диференциален и пропорционален дял, чрез които се търси каква е степента на конкурентоспособност на секторите на регионалната икономика.

Диференциален ефект - известен също като:

- Ефект на местния фактор;

Диференциалният ефект представлява тази част от общата регионална промяна, която се дължи на факта, че регионалните/локални индустрии могат да се развиват в различна степен и посока от същия сектор в национален мащаб.

Пропорционален ефект - известен също като:

- Индустриален микс /смесен/ ефект;

Пропорционалният ефект представлява тази част от общата регионална промяна, която може да се обясни със съединяване, смесване на икономическите дейности на региона в комбинация с общата национална тенденция в развитието на отделните икономически сектори. Пропорционалният дял или ефект възниква от факта, че на национално ниво някои сектори нарастват по-бързо или по-бавно от други.

Заедно пропорционалният и диференциалният ефект формират общата промяна /Total shift/.

След като се направят необходимите изчисления и анализи, се пристъпва към верификация на получените данни. Това става чрез изчислителен метод със следния общ вид:

Категория	Формули на числови стойности
1 Обща заетост в региона в началото на периода	(-) e^{t-1}
2 Обща заетост в региона в края на периода	e^t

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

3	Реална промяна в заетостта /ръст/	$= e^t - e^{t-1}$
4	Националният компонент в ръста на заетостта	$(-) Ni = e^{t-1} \times \left(\frac{E^t}{E^{t-1}} \right)$
5	Обща промяна /Total shift/	$= e^t - (e^{t-1} \times \left(\left(\frac{E^t - E^{t-1}}{E^{t-1}} \right) \times 100 \right))$
6	• Диференциален ефект	$e^t - e^{t-1} + e^{t-1} \times \left(\left(\frac{E^t - E^{t-1}}{E^{t-1}} \right) \times 100 \right)$
7	• Пропорционален ефект	$e^t - e^{t-1} \times \left(\left(\frac{E^t - E^{t-1}}{E^{t-1}} \right) \times 100 \right) - e^t - e^{t-1} + e^{t-1} \times \left(\left(\frac{E^t - E^{t-1}}{E^{t-1}} \right) \times 100 \right)$

За да е сигурен крайният резултат е необходимо сборът на категориите от 1 до 4 да бъде равен на сбора от категориите 6 и 7, тоест на категория 5 - общата промяна /Total shift/.

В настоящата прогноза се използва показателят „Наети лица по трудово или служебна правоотношение“ по икономически сектори на КИД - 2008.

По дефиниция наети лица¹² са:

- Наети лица са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда и в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, по силата на които правоотношения те получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа, независимо дали договорът за наемане е постоянен или временен, на пълно или непълно работно време.

Предложената методология позволява да се извърши задълбочен разрез на секторите на икономиката на Североизточен район от ниво 2 и на община Върбица.

Анализ на национално ниво и Североизточен район

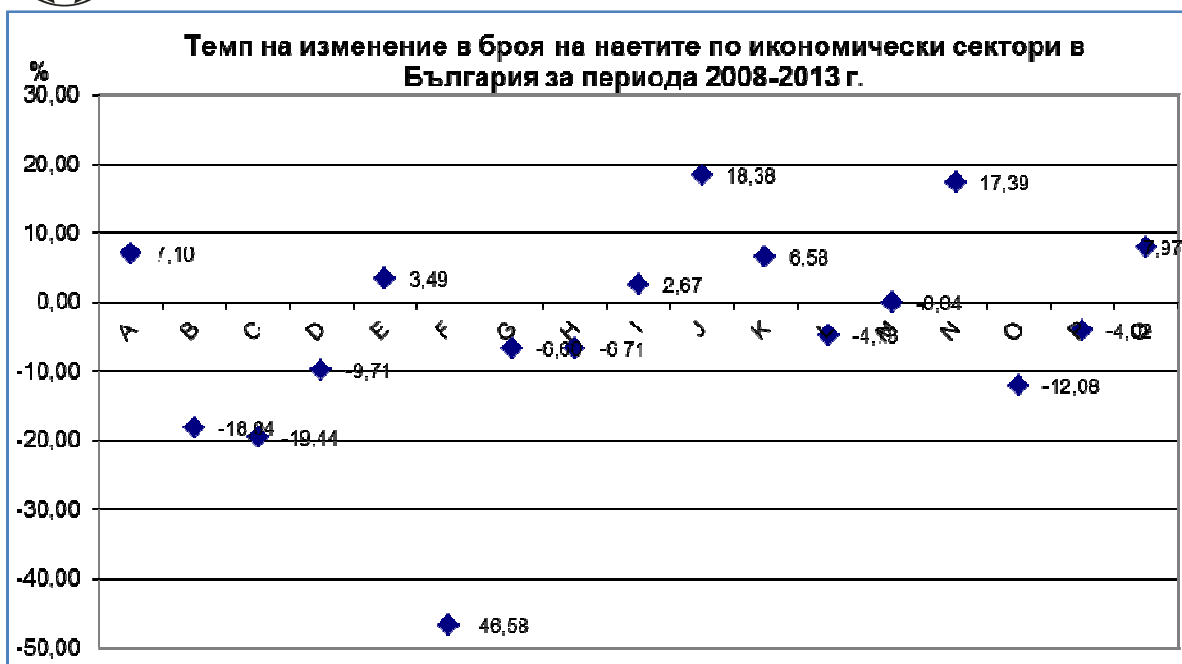
Използването на ДАДД позволява да се установят с голяма точност постигнатите от икономическите сектори резултати по отношение на заетостта. Анализът позволява да се разкрие до каква степен националните тенденции стимулират или забавят развитието, как се отразяват секторните изменения на региона и накрая как самия регион се адаптира.

В национален мащаб положителен темп по отношение на броя наети имат секторите А, J, K, Q, R и S. Всички останали сектори имат негативен темп. Това поражда и негативно национално влияние в тези сектори.

На национално ниво най-значително е намаляването на наетите в секторите строителство /F/, В /добивна промишленост/, С /преработваща промишленост/ и О /държавно управление/. Налице е ускорен процес на деиндустриализация на страната независимо от редица мерки насочени към стимулиране на нефинансовия сектор, което ярко се илюстрира от броя наети. Особеността е, че при миграция на работната сила към сектора на услуги тя загубва своите производствени традиции и навици и много трудно се връща към производствени дейности.

Фиг. 1.2.1. Темп на изменение в броя на наетите по икономически сектори в България за периода 2008-2013 г.

¹² Източник: www.nsi.bg

Секторите, които почти не променят своето състояние по отношение на броя наети са E, G, H, I, K, L, M, и P. Всички те имат темп на изменение не по-голям от 7%.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица 1.2.1. Таблица Североизточен район - Динамичен анализ на движението на дяловете на Североизточен район 2008-2013 г. спрямо България 2008-2013 г.

КИД 2008	Икономически дейност (A21)	България 2008	България 2013	Промяна %	СИР 2008	СИР 2013	Промяна %	Очаквана заетост на база -9,79%	State Growth Effect	Обща промяна	Очаквана промяна	Диф. ефект	Проп. ефект	LQ
	1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	10	11	12	13
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	65580	70235	7,10	12568	14181	12,83	11386,61	-1181,39	2794,39	13460,10	721	2073,49	0,66
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	29611	24268	-18,04	1154	943	-18,28	1045,52	-108,48	-102,52	945,77	-3	-99,75	0,13
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	608206	489948	-19,44	60737	46418	-23,58	55027,72	-5709,28	-8609,72	48927,45	-2509	-6100,27	0,31
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	34706	31337	-9,71	3711	3094	-16,63	3362,17	-348,83	-268,17	3350,76	-257	-11,40	0,32
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	34034	35222	3,49	4352	5005	15,00	3942,91	-409,09	1062,09	4503,91	501	561,00	0,46
F	СТРОИТЕЛСТВО	241400	128947	-46,58	35049	19134	-45,41	31754,39	-3294,61	-12620,39	18721,89	412	-13032,51	0,48
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	396932	370716	-6,60	46754	45584	-2,50	42359,12	-4394,88	3224,88	43666,06	1918	1306,93	0,40
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	146987	137131	-6,71	21463	18086	-15,73	19445,48	-2017,52	-1359,48	20023,83	-1938	578,35	0,43
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	108878	111788	2,67	19516	18195	-6,77	17681,50	-1834,50	513,50	20037,61	-1843	2356,11	0,53
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	59943	70961	18,38	3348	3281	-2,00	3033,29	-314,71	247,71	3963,39	-682	930,10	0,15
K	ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	53210	56709	6,58	3750	4416	17,76	3397,50	-352,50	1018,50	3996,59	419	599,09	0,25
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	24800	23627	-4,73	3383	3305	-2,31	3065,00	-318,00	240,00	3222,99	82	157,99	0,46
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	70570	70542	-0,04	7502	7010	-6,56	6796,81	-705,19	213,19	7499,02	-489	702,21	0,32
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	104124	122231	17,39	12686	13747	8,36	11493,52	-1192,48	2253,48	14892,08	-1145	3398,56	0,37
O	ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	129422	113791	-12,08	13897	12303	-11,47	12590,68	-1306,32	-287,68	12218,58	84	-372,10	0,35
P	ОБРАЗОВАНИЕ	171363	164469	-4,02	22748	22347	-1,76	20609,69	-2138,31	1737,31	21832,84	514	1223,15	0,44
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	126402	136480	7,97	15783	16796	6,42	14299,40	-1483,60	2496,60	17041,37	-245	2741,98	0,40
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	31586	31793	0,66	3786	4041	6,74	3430,12	-355,88	610,88	3810,81	230	380,70	0,41
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	30340	36208	19,34	4194	4383	4,51	3799,76	-394,24	583,24	5005,15	-622	1205,39	0,39
Общо		2468094	2226403	-9,79	296381	262269	-11,51	268521,19	-27859,81	-6252,19	267120,22	-4851	-1400,97	

Данните получени за темпа на нарастване на наетите по сектори показват, че районът има положителен темп на нарастване в секторите А, Е, К, N, Q, R и S. Във всички останали случаи темпът е отрицателен. Този резултат показва положителен темп в 7 от 19 сектора и по същество показва, че районът следва националните тенденции в икономическо отношение. Най-значителен позитивен темп от секторите имат А /12,83%, Е /15,0%/ и К /17,76%/.

Можем да интерпретираме получените данни като ги разделим на две големи групи. Първата група (1) обхваща секторите, в които районът следва националния тренд без оглед на това дали той е отрицателен или положителен. Втората група (2) са секторите, при които темпът на нарастване е обратен по посока на националния, независимо от това дали е положителен или отрицателен.

Към първата група са секторите:

(1) А, В, С, D, Е, F, G, H, K, L, M, N, O, P, Q, R, S. Всички те следват националната тенденция в своя темп на развитие по отношение на заетостта. Това не е изненадващо, тъй като районът е водещ в икономическо отношение и формира значителна част от националния тренд. Тази група можем да поделим на две подгрупи с положителен и отрицателен темп (1.1 и 1.2).

(1.1.) С положителен - А, Е, К, N, Q, R, S;

(1.2.) С отрицателен - В, С, D, F, G, H, L, M, O, P;

(2.) Към втората голяма група принадлежат - I, J.

По отношение на заетостта на съответния сектор в района можем да поделим втората група на две подгрупи с отрицателен и положителен темп. След като един сектор попадне в една от тези подгрупи, то задължително националният темп е обратен по знак.

(2.1.) С положителен районен темп - няма сектори с положителен темп;

(2.2.) С отрицателен районен темп - I, J.

Интерпретацията на резултатите за Североизточен район от ниво 2:

Първата голяма група (1) ни разкрива, че секторите които допринасят най-много за заетостта са от първата подгрупа 1.1, тъй като те следват националния темп на развитие, който в случая е позитивен. Следователно, в бъдеще пропорционалният ефект към тези сектори ще бъде също позитивен, като някои сектори ще имат и позитивен диференциален ефект. По отношение на група 1.2. можем да кажем, че тези сектори са групата на най-бавно развиващите се за района. Те, освен че регистрират негативен районен темп, имат и негативен национален темп. Следователно тези сектори в бъдеще ще имат и негативен пропорционален ефект, но някои от тях могат да имат положителен диференциален ефект. Така или иначе, тяхното значение за регионалната икономика в бъдеще ще намалява.

Втората голяма група включва секторите, които не следват националния тренд. Тоест, те се развиват под влиянието на фактори с различно действие спрямо националния тренд. Към първата подгрупа (2.1.) са секторите, които имат позитивен темп на нарастване на заетостта в района, но тези сектори имат отрицателен темп на нарастване в национален план. Следователно, районът разполага с някакво сравнително или конкурентно предимство, което преодолява негативната национална тенденция. Това са секторите, които в нашия анализ осигуряват позитивния диференциален ефект заедно с някои от подсекторите от подгрупа 1.1. За територията на Североизточния район от ниво 2 не се установяват сектори с позитивен темп на

нарастване на заетостта в района, но с отрицателен темп на нарастване на национално ниво.

Втората подгрупа (2.2) включва подсекторите, които в районен план имат негативен темп, но в национален положителен. Това са секторите в които районът губи бързо наети, защото, след като в национален план секторът е нарастващ, то има други райони в страната, в които заетостта нараства благодарение на много повече инвестиции в тези сектори. Тези сектори могат да допринесат, както положителен така и отрицателен диференциален и/или пропорционален ефект.

- **Приложение на ДАДД спрямо броя на наети по сектори на КИД 2008 за община Върбица за периода 2008-2013 г.**

От данните получени за темпа на нарастване на заетостта по сектори става ясно, че общината има положителен темп на нарастване в секторите А, В, D, E, G, H, K, N и Q. Във всички останали случаи темпа е отрицателен.

Можем да интерпретираме получените данни, като ги разделим на две големи групи. Първата група (1) обхваща секторите, в които общината следва националния тренд, без оглед на това дали той е отрицателен или положителен. Втората група (2) са секторите, при които темпът на нарастване е обратен по посока на националния, независимо от това дали е положителен или отрицателен.

Към първата група са секторите:

(1) А, С, Е, F, G, K, L, M, N, O, P и Q. Всички те следват националната тенденция в своя темп на развитие по отношение на наетите. Тази група можем да поделим на две подгрупи с положителен и отрицателен темп (1.1 и 1.2).

(1.1.) С положителен – А, Е, K, N, Q;

(1.2.) С отрицателен - С, F, L, M, O, P.

(2.) Към втората голяма група принадлежат – В, D, G, H, I, J, R, S.

По отношение на заетостта на съответния подсектор в общината можем да ги поделим на две подгрупи с отрицателен и положителен темп секторите в общината. След като един сектор попадне в една от тези подгрупи, то задължително националния темп е обратен по знак.

(2.1.) С положителен местен темп – В, D, G, H;

(2.2.) С отрицателен местен темп - I, J, R, S.

Интерпретация на резултатите за община Върбица:

Първата голяма група (1) ни разкрива, че секторите, които допринасят най-много за заетостта, са от първата подгрупа 1.1, тъй като те следват националния темп на развитие, които в случая е позитивен. Следователно в бъдеще пропорционалният ефект към тези подсектори ще бъде също позитивен, като някои сектори ще имат и позитивен диференциален ефект. Група 1.2. са секторите на най-бавно развиващите се за общината. Те освен, че регистрират негативен общински темп, имат и негативен национален темп. Следователно тези сектори в бъдеще ще имат и негативен пропорционален ефект, но някои от тях могат да имат положителен диференциален ефект. Тяхното значение за регионалната икономика в бъдеще ще намалява.

Втората голяма група включва секторите, които не следват националния тренд. Те се развиват под влиянието на фактори с различно действие спрямо националния тренд. Към първата подгрупа (2.1.) са секторите, които имат позитивен темп на нарастване на заетостта в общината, но тези сектори имат отрицателен темп на нарастване в национален план. Следователно общината разполага с някакво

сравнително или конкурентно предимство, което преодолява негативната национална тенденция. Това са секторите, които в нашия анализ осигуряват позитивния диференциален ефект, заедно с някои от секторите от подгрупа 1.1. На територията на община Върбица за периода 2008-2013 г. към тази група се включва секторите В, D, G, Н.

Втората подгрупа (2.2) включва секторите, които в общински план имат негативен темп, но в национален положителен. Това са секторите, в които общината губи бързо наети, защото, след като в национален план секторът е нарастващ, то има други области и общини в страната, в които заетостта нараства благодарение на много повече инвестиции в тези сектори. Тези сектори могат да допринесат както положителен, така и отрицателен диференциален и/или пропорционален ефект.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица 1.2.2. Община Върбица - Динамичен анализ на движението на дяловете за периода 2008-2013 г. спрямо България 2008-2013

КИД 2008	Икономически дейност (A21)	България 2008	България 2013	Промяна %	Общ. Върбица 2008	Общ. Върбица 2013	Промяна %	Очаквана заетост -9,79	State Growth Effect	Обща промяна	Очаквана промяна	Дифер. ефект	Пропор. ефект	LQ.
	1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	10	11	12	13
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	65580	70235	7,10	27	30	9,65	28,75	1,46	1,17	29,22	1	0,47	0,01
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	29611	24268	-18,04	3	3	11,09	2,94	0,15	0,16	2,29	1	-0,65	0,00
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	608206	489948	-19,44	137	94	-31,33	143,88	7,33	-50,11	110,00	-16	-33,88	0,00
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	34706	31337	-9,71	3	3	11,09	2,83	0,14	0,15	2,42	1	-0,40	0,00
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	34034	35222	3,49	8	10	21,78	8,89	0,45	1,38	8,73	2	-0,16	0,01
F	СТРОИТЕЛСТВО	241400	128947	-46,58	36	20	-44,77	38,41	1,96	-18,28	19,47	1	-18,94	0,00
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	396932	370716	-6,60	59	62	5,06	61,68	3,14	-0,18	54,67	7	-7,01	0,00
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	146987	137131	-6,71	18	19	3,66	19,36	0,99	-0,31	17,15	2	-2,22	0,00
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	108878	111788	2,67	11	10	-10,07	11,58	0,59	-1,70	11,28	-1	-0,30	0,00
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	59943	70961	18,38	3	2	-28,26	3,61	0,18	-1,15	4,06	-2	0,45	0,00
K	ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	53210	56709	6,58	4	4	6,90	4,00	0,20	0,06	4,05	0	0,05	0,00
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	24800	23627	-4,73	3	3	-3,58	3,30	0,17	-0,28	2,98	0	-0,32	0,00
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	70570	70542	-0,04	7	5	-18,37	6,97	0,35	-1,57	6,61	-1	-0,36	0,00
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	104124	122231	17,39	22	29	36,37	22,65	1,15	6,67	25,24	4	2,59	0,00
O	ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	129422	113791	-12,08	27	22	-17,24	28,43	1,45	-6,10	23,72	-1	-4,71	0,00
P	ОБРАЗОВАНИЕ	171363	164469	-4,02	42	40	-4,14	44,40	2,26	-4,01	40,44	0	-3,96	0,00
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	126402	136480	7,97	28	30	6,15	29,92	1,52	0,22	30,66	-1	0,74	0,00
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	31586	31793	0,66	4	3	-15,18	4,25	0,22	-0,83	4,06	-1	-0,19	0,00
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	30340	36208	19,34	6	5	-17,51	6,17	0,31	-1,34	6,99	-2	0,82	0,00
Общо		2468094	2226403	-9,79	448	396	-11,61	472,01	24,04	-76,04	404,05	-8	-67,97	
	.. Конфиденциални данни													

- **Прогноза за икономическата система на община Върбица на база ефект на мултипликатора**

Въздействието на ефекта на мултипликатора и прогнозирането на растежа в един конкретен регион може да бъде изследвано чрез уравнение на мултипликатора. Мултипликаторният ефект, както на регионално, така и на градско ниво на свързано с понятията на регионалните експортни бази като първоначален източник на растежа. Тези сектори са отбелязани като експортно ориентирани или често наричани още „икономическа база”. Основно се различават по това, че се стремят по-скоро да открият и установят онези стоки и услуги, които регионът изнася, отколкото да установят всички продукти, които регионът произвежда със собствените си фактори и условия. Същността на експортнобазираната теория се основава на факта, че всеки регион в случая община Върбица, има два фундаментално различаващи се сектора в икономиката:

1. Експортно ориентирани сектори (E_{ex}) - включват всички дейности, за които ефективното търсене е външно за региона и основната част от продукцията се изнася. Тези сектори осигуряват по-голямата част от нетните парични потоци в региона.
2. Местни сектори (E_{res}) - включват се всички сектори, за които ефективното търсене е вътрешно за региона. Това са производствените системи, които всекидневно обслужват потребностите на местното население.

Събрани заедно, двата типа сектори формират общата икономическа структура на региона. Експортно ориентирани сектори са онези, които играят водеща роля при първоначалното стартиране на икономическото развитие. Тези сектори определят нивата на абсолютните приходи в региона и предопределят успеха и стабилността на местно базираните индустрии. Те са онези сектори, които придават ефекта на измененията в националната икономика в местния регион или диференциалния ефект от модела на ДАДД. Общото допускане може да бъде разписано така: нивото на местните икономически дейности по отношение на заетост, приходи и др., е функция на експортно ориентирани икономически дейности. Нещо повече, ако допуснем, че тази взаимовръзка е относително стабилна за определен период от време - т. е. пропорцията между експортно ориентирани и местно ориентирани сектори е стабилна, то тогава е възможно да изчислим влиянието на промяната в експортно базираните сектори върху местните сектори и следователно върху цялата икономика и да извършим прогноза.

Например: ако регион разполага с общо 100 000 души работна сила, като в експортно ориентирани сектори са заети 40 000, а в местните - 60 000, това означава, че съотношението между местни и експортно ориентирани дейности е 1,5. С други думи, всеки две създадени допълнително работни места в експортно ориентирани сектори, ще генерират 3 нови работни места в местните сектори. От тази гледна точка бихме могли да изчислим общото въздействие при нарастването на експортно ориентирани сектори. Например разкриването на ново предприятие, което създава работа за 200 души, ще създаде 300 нови работни места в местните сектори. Така общият кумулативен ефект би се равнявал на 500 нови работни места.

Уравнението на икономическия мултипликатор има следния общ вид:

$$E_t = \frac{1}{1 - a} (E_{ex})$$

където: E_t е общата заетост

E_{ex} - заетостта в експортно базираните сектори.

a - параметър, който определя взаимовръзката между експортно базираните и местните икономически дейности. Например ако заетостта в местните сектори е 75%, то a ще има стойност от 0,75.

Трябва задължително да се отбележи, че мултипликаторното съотношение действа и в обратния смисъл. Например, затварянето на предприятия в експортно ориентирани сектори задължително ще доведе до много по-голяма загуба на работни места в местните сектори. Това пряко се отчита от пропорционалния ефект в ДАДД на община Върбица.

За целите на прогнозата ще определим експортно ориентирани сектори и местните сектори.

Експортно ориентирани: А, С, D, G, I, K, M, R. Всички те обхващат 189 от наетите за 2013г., или 47,12% от всички наети. В общината за 2013 г. са получени 17636 хил. лв. нетни приходи от продажби от нефинансовите сектори. В резултат на един нает се падат по 44,57 хил. лева нетни приходи от продажби.

Местни сектори: E, F, H, L, N, O, P, Q, S, като всички те обхващат 209 наети. Коефициентът между експортно ориентирани и местни сектори е 0,89. На база горната логика, то параметър a има стойност 0,53. Трябва да имаме предвид, че община Върбица изпитва намаляване на наетите през целия наблюдаван период. Тъй като това е сегашното съотношение за периода 2008-2013 г. ще приемем, че при стойност от 0,20 той отразява реалистичния сценарий на развитие. Параметър a със стойност 0,30 би представлявал оптимистичния и стойност на параметър a от -0,10 би представлявал песимистичния вариант на развитие. Тази прогноза допуска нарастване на нетните приходи от продажби във всички варианти за развитие, тъй като сегашната икономическа система допуска реализирането на растеж и без физическо нарастване на броя на заетите. Този растеж, ще бъде резултат от подобряване на ефективността и производителността на труда на един нает. Най-добрият вариант би бил нарастване, както на броя на наетите, така и на нетните приходи от продажби на един нает. На този етап, демографската прогноза не допуска теза за бързо нарастване на броя на наетите.

При така поставените условия може да се извърши средната обща прогноза за броя наети за период от 20 години, до края на 2035 г.:

Таблица 1.2.3. Прогнозни стойности за броя на наетите в община Върбица

КИД 2008	Икономически дейност (A21)	Общ. Върбица 2013	Оптимистичен $a = 0,30$	Реалистичен $a = 0,20$	Песимистичен $a = -0,10$
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	30	42,74	37,40	27,20
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	3	4,43	3,87	2,82
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	94	133,95	117,21	85,24
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	3	4,26	3,72	2,71
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	10	14,67	12,84	9,34
F	СТРОИТЕЛСТВО	20	28,76	25,16	18,30
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	62	87,86	76,88	55,91
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	19	27,21	23,81	17,32
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	10	14,12	12,35	8,98
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	2	3,51	3,08	2,24
K	ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	4	5,80	5,08	3,69
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	3	4,31	3,78	2,75
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	5	7,71	6,75	4,91
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ	29	41,89	36,65	26,65

	ДЕЙНОСТИ				
O	ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	22	31,90	27,91	20,30
P	ОБРАЗОВАНИЕ	40	57,70	50,49	36,72
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	30	43,06	37,68	27,40
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	3	4,89	4,28	3,11
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	5	6,90	6,04	4,39
		396	565,68	495	360

С оглед на реалистичността на прогнозата в следващите 20 години, нека допуснем икономически растеж от 1,5 % на годишна база. При тази консервативна прогноза към 2035 г. при пропорционално нарастване на нетните приходи от продажби, стойността би била 60,03 хил. лв на един нает.

Таблица 1.2.4. Прогнозни стойности за нетните приходи от продажби в община Върбица

	Оптимистичен $a = 0,30$	Реалистичен $a = 0,12$	Песимистичен $a = -0,10$
Нетни приходи от продажби 2035 г. хил. лв	33957	29712	21609

От данните е видно, че дори при песимистичния вариант, икономически растеж по отношение на нетни приходи ще се реализира. Той ще произтича от все по-високите технологии, обновяването на икономическите сектори, националния растеж, както и други фактори с външен характер.

1.3. Развитие на социалната база

По прогнозни данни за развитието на заетостта в общината през следващите 20 години реалистично е посочено нарастване на заетите в четирите икономически дейности посочени по-долу с общо 22 души.

Таблица 1.3.1. Прогноза за броя на наетите за период от 20 години до края на 2035г.

КИД 2008	Икономически дейност (A21)	Общ. Върбица 2013	Оптимистичен $a = 0,30$	Реалистичен $a = 0,20$	Песимистичен $a = -0,10$
	1	2	3	4	5
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	10	14,67	12,84	9,34
P	ОБРАЗОВАНИЕ	40	57,70	50,49	36,72
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	30	43,06	37,68	27,40
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	3	4,89	4,28	3,11
	Общо	83	120.32	105.29	76.57

Източник: Прогнозни данни

1.3.1. Развитие на здравеопазване

В пространствен аспект здравната мрежа е ситуирана основно в две населени места – Върбица и Бяла река. За доразвиването и се планира изграждането на болница към спешния център в общинския център.

В общинските стратегически документи са заложили изграждането на защитени жилища

1.3.2. Развитие на образование

Мрежата от образователни обекти е добра и необходимо добро стопанисване и опазване. Не се планира изграждането на образователни обекти поради , достатъчността на настоящите такива и поради демографските прогнози за общината.

1.3.3. Развитие на култура

Общината разполага с добра мрежа от културни и религиозни обекти, богат библиотечен фонд и зали за провеждането на културни събития в сградите на читалищата. Подходящото стопанисване и достъпност сред местните общности ще позволи тези сгради да останат живи.

1.3.4. Развитие на комунални дейности

Общината е разделена на райони, от които периодично се извозват битовите отпадъци, чрез два камиона към регионалното демо в община Омуртаг. Планира се изграждането на площадка за сепариране в землището село Менгишево – в производствената зона на селото или в покрайнините на селото по протежение на транспортната връзка с община Омуртаг.

2. Прогноза за пространствено развитие

2.1. Основно предназначение на териториите, режими на устройство и параметри на натоварване

Основната цел на Общия устройствен план на община Върбица е да даде цялостна концепция за развитие на територията на общината, отчитаща изискванията за интегриран подход, ресурсна ефективност, опазване на околната среда и адаптация към промените. Решенията на задачите, които произтичат от основната цел съответстват на нормативната уредба за устройство на територията и на съвременните постановки за интегрирано пространствено планиране и устойчиво развитие.

Обхватът на разработката включва землищата на всички села на територията на община Върбица (Божурово, Бяла река, Иваново, Конево, Крайгорци, Кьолмен, Ловец, Маломир, Менгишево, Методиево, Нова бяла река, Станянци, Сушина, Тушовица и Чернооково), както и землището на общинския център – гр. Върбица.

Преобладаващата селищна структура на общината е компактна, обуславяна от природо-географските условия и преминаващи през населените места реки и главни пътища, които са градообразуващи фактори.

Предвижданията на ОУПО Върбица за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното развитие.

Моделът на развитие на общината се характеризира със самите селищни системи и стремеж към устойчиво и балансирано развитие на цялата територия съобразявайки се с естествените демографски процеси, природните дадености и потенциала за развитие на туризма.

2.1.1. Основно предназначение на териториите

Териториалната структура на община Върбица според вида на територията се дели на:

- Урбанизирани територии (населени места и селищни образувания);
- Територии на транспорта
- Земеделски територии;
- Горски територии;
- Територии, заети от води и водни обекти;
- Защитени територии;
- Нарушени територии за възстановяване.

2.1.2. Режими на устройство на територията

На територията на общината са въведени два режима:

- Земеделски територии с допустима смяна на предназначението (ЗЗтп) – допуска се смяна на предназначението според решение на ОбС, ОЕСУТ и компетентни органи.

2.1.3. Параметри на натоварване

Показателите за застрояване са съобразени с условията на Наредба 7 за ПНУОВТУЗ и те са следните за основните видове устройствени зони и територии - описани в Приложение 1 на Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица (виж точка 4.2)

2.1.4. Баланс на територията

Спрямо изискванията на Наредба №8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове, в табличен вид е представено разпределението на териториите по основно предназначение, основаващо се на данните за начин на трайно ползване (НТП) в обхвата на община от проектното предвиждане.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица 2.1.4.1. Баланс на територията на община Върбица

ОБЩИНА ВЪРБИЦА					
ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ		СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ		ПРОЕКТ	
I	ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	площ (ха)	% от територията	площ (ха)	% от територията
1	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ				
1.1	Жилищни функции	989.9	2.16%	1014.4	2.22%
1.2	Обществено-обслужващи функции	0.9	0.00%	3.2	0.01%
1.3	Смесени функции	0.0	0.00%	0.9	0.00%
	в т.ч. в урбанизираната територия на гр. Върбица	0.0	0.00%	0.0	0.00%
1.4	Производствени дейности	66.7	0.15%	169.0	0.37%
1.5	Складови дейности	55.1	0.12%	0.0	0.00%
1.6	Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	133.9	0.29%	163.5	0.36%
1.7	Озеленяване, паркове и градини	36.3	0.08%	45.4	0.10%
	в т.ч. гробищни паркове	36.3	0.08%	42.5	0.09%
1.8	Спорт и атракции	5.1	0.01%	0.0	0.00%
1.9	Комунално обслужване и стопанство	4.5	0.01%	0.0	0.00%
2	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ				
2.1	Обработваеми земи – ниви	9157.8	20.01%	8755.9	19.13%
2.2	Обработваеми земи – трайни насаждения	756.2	1.65%	751.2	1.64%
2.3	Необработваеми земи	5477.6	11.97%	5400.4	11.80%
2.4	Земеделски територии с възможна смяна на предназначението	0.0	0.00%	374.7	0.82%
2.4.1	за жилищни зони	0.0	0.00%	146.5	0.32%
2.4.2	за предимно производствени зони	0.0	0.00%	80.8	0.18%
2.4.3	за курорти и допълващи го дейности	0.0	0.00%	110.5	0.24%
2.4.4	за смесени зони	0.0	0.00%	36.8	0.08%
3	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ				
3.1	Гори	26464.8	57.82%	26351.0	57.57%
3.2	Горски земи	117.3	0.26%	117.3	0.26%
3.3	Горски територии с възможна смяна на предназначението	0.0	0.00%	113.8	0.25%
3.3.1	за курорти и допълващи го дейности	0.0	0.00%	113.8	0.25%
4	Водни площи	2379.4	5.20%	2379.4	5.20%
5	Транспорт и комуникации	125.9	0.27%	126.3	0.28%
6	Територии за инженерно-техническа инфраструктура	0.8	0.00%	1.5	0.00%
II	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
1	Опазване на културното наследство	0.0	0.00%	0.0	0.00%
2	С особена териториално-устройствена защита	0.0	0.00%	0.0	0.00%
3	За възстановяване и рекултивация	0.0	0.00%	4.9	0.01%
4	Други нарушени територии	0.4	0.00%	0.0	0.00%
	Общо:	45772.7	100.00%	45772.7	100.00%
III	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ (припокриващи се)				
1	ЗМ "Червен божур"	1.6	0.00%	1.6	0.00%
2	Резерват "Момин град"	6.6	0.01%	6.6	0.01%
	Общо:	8.27	0.00%	8.27	0.00%

Източник: КВС и ГИС база данни на ОУП на община Върбица

2.2. Развитие на урбанизираните територии

Спрямо чл.16 от Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове, с общият устройствен план на общината се определят границите на урбанизираните територии, които са „строителна граница на населено място“.

За територията на община Върбица има действащи кадастрални и регулационни планове, актуални цифрови модели на картите на възстановената собственост (КВС), както и актуални кадастрални карти (за землищата на с. Сушина).

Предвиждания на ОУПО Върбица за разширяване на строителните граници на населените места обхващат основно непосредствено прилежащите земеделски територии до населените места, които са подходящи за застрояване, или вече са с променено предназначение, но са разпръснати, самостоятелни или не са в група.

• Землище с. Божурово

- **Урбанизирани** – жилищните територии не се разширяват, а само се въвеждат показатели на застроява за зони Жм. Формира се предимно производствена зона североизточно на базата на съществува такава и се включва в строителните граници на населеното място.
- Разширяват се гробищния парк източно от селото до 0.8 ха и се налага рекултивиране на нерегламентираните депа за битови отпадъци.
- **Земеделски** - допуска смяната на предназначението на земеделски земи **за жилищни нужди** западно (1,06 ха) и източно (2,22 ха) от населеното място.
- **Горски** територии не се променят.

• Землище с. Бяла река

- **Урбанизирани** – обособява се Жм зона на юг с площ от 4.13 ха, както и на югоизток с площ 4.46 ха. Формира се производствена зона на база на съществуваща така на юг с площ от 7.70 ха и всички тези зони се включват в строителните граници на населеното място. Разширява се северното гробище до 0.77 ха.
- **Земеделски земи** – западно от селото е обособена зона с допустима смяна на предназначението на жилищни нужди с площ от 5,6 ха.
- **Горските** територии не се променят.

• Землище гр. Върбица

- **Урбанизирани** - обособява се Жм зона на запад с площ 2.24 ха, а също така се формира и две предимно производствени зони на северозапад от 7.72 ха и североизток от 1.21 ха. Също така се формира и селищно образование източно от град Върбица с площ 7.87 ха. Обособява се второ селищно образование на базата на съществуващия к.к Върбица в курортна зона (Ок) с площ от 147.43 ха по протежение на Върбишки проход южно от града. Разширяват се и двата гробищни парка – западния до 1.81 ха и източния до 1.54 ха. Отделя се терен за пречиствателна станция северно от града с площ 0.40 ха.
- **Земеделски земи:**
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за жилищни нужди от 48.7 ха западно от града, както и източно за изграждане на болница и жилищни нужди с площ от 9.6 ха;

- Предоставя се възможност за смяна на предназначението за предимно производствени дейности с площ 72.5 ха северозападно от града;
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за смесени зони южно от града с площ от 5.6 ха.
 - Въвеждат се режими за рекултивация на нерегламентираните сметища северно от населеното място.
- **Горските територии** – предоставя се възможност за смяна на предназначението за курортни дейности югозападно от града с площ 113.8 ха.
- **Землище с. Иваново**
 - **Урбанизирани** – обособяват се Жм зони: на запад с площ 0.99 ха и на юг 1.94 ха. Формира се предимно производствена зона източно от селото с площ 18.46 ха и се включва в строителни граници на населеното място. Гробищния парк се разширява до 1.61 ха.
 - **Земеделски земи:**
 - Допуска се смяна на предназначението на запад от населеното място за жилищни нужди с площ 2.13 ха и на изток с площ 2.32 ха;
 - Допуска се смяна на предназначението на юг за смесени зони с площ от 31.3 ха;
 - Допуска се смяна на предназначението на изток за предимно производствени зони с площ 8.4 ха.
 - **Горски територии** не се променят.
- **Землище с. Коневе**
 - **Урбанизирани** – жилищните територии на населеното място не се променят, а се обособява ново селищно образование за предимно производствени нужди западно от селото с площ 13.19 ха, както и Пп зона източно от селото на базата на съществуваща такава с площ 2.81 ха. Разширяват се гробищните паркове съответно: източен до площ от 0.52 ха и югоизточен до площ от 1.71 ха.
 - **Земеделски земи:**
 - Допуска се смяна на предназначението на земеделски земи за жилищни нужди западно от селото с площ 8.80 ха.
 - Допуска се смяна на предназначението на земеделски земи за курорт и допълващите до дейности с площ 14.3 ха.
 - **Горски** остават непроменени.
- **Землище с. Крайгорци**
 - **Урбанизирани** – разширяват се жилищните територии на север с зони Жм (запад) от 0.22 ха и изток 0.41 ха. Формира се предимно производствена жилищна зона на север с обща площ 2.29 ха на базата на съществуваща такава. Разширяват се гробищните паркове (изток) до 0.65 ха и западното до 0.35 ха
 - **Земеделски** – предоставя се възможност за смяна на предназначението на земеделски земи за жилищни нужди западно от селото с площ от 2.31 ха.
 - **Горските територии** остават непроменени.

- **Землище с. Кьолмен**

- **Урбанизирани** – към строителните граници на селото се присъединява предимно производствена зона обособена на база на съществуваща такава с площ 1.17 ха. Разширяват се гробищните паркове с площ от 0.45 ха.
- **Земеделски земи:**
 - Допуска се смяна на предназначението на земеделски земи за жилищни нужди източно от селото с площ от 2.48 ха.
 - Допуска се смяна на предназначението на земеделски земи за курорт и допълващите до дейности с площ 17.2 ха.
- **Горски** – територии не се променят.

- **Землище с. Ловец**

- **Урбанизирани** – обособява се жилищна зона Жм южно от селото с площ 1.74 ха. Формира се предимно производствена зона с площ от 3.56 ха, както и ново селищно образование със същите функции източно от селото с площ 12.25 ха. Отделят се терени за изграждане на пречиствателна станция югоизточно от селото с площ 0.66 ха, а също така се разширяват и гробищния парк с площ 1.69 ха.
- **Земеделски** - земи се предоставят с възможност за смяна на предназначението северно от населеното място **за жилищни нужди** с площ от 2.62 ха и източно с площ 8.68 ха.
- **Горски** територии не се променят.

- **Землище с. Маломир**

- **Урбанизирани** – обособява се жилищна зона (Жм) източно от населеното място с площ 1.48 ха, както и предимно производствена зона отново на изток с площ 1.45 ха. Разширяват и се двата гробищни парка – западния до площ от 1.57 ха, а източни до площ от 2.07 ха.
- **Земеделски земи:**
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за жилищни нужди южно от населеното място с площ от 3.29 ха и 0.43 ха.
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за курорт и допълващите го дейности с площ 31.6 ха.
- **Горските** територии не се променят.

- **Землище с. Менгишево**

- **Урбанизирани** – формиране на Жм зона с площ 4.30 ха на базата на съществуваща промяна на предназначението на териториите с жилищни функции – западно на населеното място, както и обособяването на предимно производствена зона от 9.59 ха. Гробищния парк се разширява до площ от 1.91. ха.
- **Земеделски** – допуска смяна на предназначението на земеделски земи северно от селото **за жилищни нужди** с площ 24.28 ха.
- **Горските** територии не се променят.

- **Землище с. Методиево**

- **Урбанизирани** – жилищните територии на населеното място не се разширяват, а се формират южна предимно производствена зона с площ 8.20 ха, както и източна с площ 3.61 ха. Разширява се западния гробищен парк до 2.90 ха, а източния до 1.19 ха.
- **Земеделски** – допуска се смяна на предназначението на север с 0.94 ха и на юг с площ 4.19 ха **за жилищни нужди**.
- **Горски** територии не се променят.
- **Землище с. Нова бяла река**
 - **Урбанизирани** – обособява се източна Жм зона с площ 2.92 ха и се включва към строителните граници на населеното място. Формира се северна предимно производствена зона от 15.41 ха. Западно от населеното място се запазва без промяна съществуваща предимно производствената зона. И трите гробищни парка се разширяват съответно: северозападния до площ от 0.52 ха, североизточния до площ от 1.06 ха и източния до 0.92 ха. Формира се тангираща транспортна връзка за извеждане движението от населеното място северно между настоящите строителни граници на селото и новосформираната Пп зона.
 - **Земеделски** – западно от населеното място се предоставят земеделски земи с възможност за смяна на предназначението **за жилищни нужди**.
 - **Горските** територии не си променят.
- **Землище с. Станянци**
 - **Урбанизирани** – формират се малки Жм зони западно (с вече променено предназначение) 0.14 ха и 0.17 ха, южно 0.37 ха и източно от 0.94 ха и още една от 0.12. Обособява се предимно производствена зона на изток с площ от 1.04 ха. Разширяват и се двете гробища – северното до 0.60 ха и западното до 1.63 ха.
 - **Земеделски** – предоставят се земеделски земи с възможност за смяна на предназначението **за жилищни нужди** на юг с площ 1.96.
 - **Горските** територии не се променят.
- **Землище с. Сушина**
 - **Урбанизирани** – формира се централна зона с настоящите строителни граници на населеното място с площ 3.15 ха, обособява се Жм източно от селото с площ 8.67 ха, както и предимно производствена с площ 12.56 ха.
 - **Земеделски земи:**
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за жилищни нужди източно от населеното място с площ от 0.80 ха и 3.28 ха;
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за курорт и допълващите го дейности с площ 6.6 ха;
 - Предоставя се възможност за смяна на предназначението за курорт и допълващите го дейности с площ 40.9 ха в землище 99165;
 - **Горски** територии не се променят.
- **Землище с. Тушовица**

- **Урбанизирани** – формира се Жм зона на югоизток от площ 4.62 ха, както и на юг с площ 6.04 ха. Обособява се западна предимно производствена зона с площ 3.04 ха, източна (2.45 ха) и селищно образование на изток с площ 7.68 ха. Северно от населеното място се предвижда изграждане на пречиствателна станция за отпадни води. Гробищните паркове се разширяват както следва: западния (до площ от 2.35 ха), югозападния до площ от 1.23 ха и южния до 0.54 ха.
- **На земеделските земи** се допуска смяна на предназначението на северозапад с площ 3.90 ха **за жилищни нужди**.
- **Горските** територии остават без промяна.
- **Землище с. Чернооково**
 - **Урбанизирани** – присъединяват се малки жилищни имоти към строителните граници на населеното място (западно) от 0.25 ха и се формира жилищна зона на север (3,39 ха), както и се обособява предимно производствена зона на север от 5.14 ха. Разширят се гробищните паркове с 0.74 ха.
 - **Земеделски** - формира се зона с възможност за смяна на предназначението северно от селото с площ 3,68 ха **за жилищни нужди**.
 - **Горските** територии не се променят.

2.3. Развитие на зелената система

Ландшафтното устройство и зелената система на Община Върбица се обуславя от природо- географските характеристики на региона - географско положение, релеф, климатични и водни ресурси, почвена и геоложка характеристика и биологично разнообразие.

Община Върбица е с площ 45680 ха (456,8 кв.км) и попада в старопланинската област, в предбалкана и Герловския район, по северните склонове на главната старопланинска верига и Котленско-камчийския район. Релефът на общината се характеризира като полупланински. Климатът е умерено-континентален, което в съчетание с плодородната земя предполага добро развитие на селското стопанство. На територията на общината е разположен яз."Тича" с площ 19 000 дка. В община Върбица разпространение имат светлосивите и сиви горски почви от IV и V категория. Територията на общината попада в два горскорастителни пояса: долният равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори с подпояс на крайречните и лонгозни гори, подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори и подпояс на хълмисто-предпланинските широколистни гори, и средния планински пояс на горите от бук и иглолистни с подпояс на планинските гори от горун, бук и ела. Горската растителност е представена от три основни групи насаждения: естествени смесени високостеблени насаждения, представляващи основната част от дървесните запаси на лесничейството, съставени предимно то бук, зимен дъб, габър, цер и благун; изкуствено създадени насаждения главно от бял бор, черен бор и акация; естествени издънкови насаждения от бук, зимен дъб, габър, цер, благун, келяв габър и др. С единично или по-малко участие в насажденията и от трите основни групи се срещат още явор, ясен, шестил, сребролистна и едролистна липа, турска леска, планински ясен, мъждрян, клен, брекина, череша, трепетлика, а от внесените по изкуствен път – червен дъб, зелена дугласка, смърч, ела, бреза и евроамерикански тополи.

В подпояса на крайречните и лонгозни гори преобладават тополовите и борови култури. Естествената горска растителност в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори се състои от зимен дъб, бук, цер, благун, габър, келяв габър, а от изкуствен произход – черен бор, бял бор и акация. В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори преобладават зимендъбовите и буковите чисти и смесени с габър насаждения и бялборови култури. В

подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела преобладават чистите букови и по-ограничено зимендъбови насаждения.

В зелена система на територията на Общината са включени следните територии и зони:

- **Територии с общо предназначение:**
 - Гори;
 - Горски земи;
 - Специални гори с рекреационно значение;
 - Спорт и атракции;
- **Защитени територии:**
 - Защитени природни зони за опазване на дивите птици;
 - Защитени природни зони за опазване на местообитания;
 - Защитени местности;
- **Устройствени зони:**
 - Зони за озеленяване;
 - Рекреационно – устройствени зони предназначени за курорт и допълващи го дейности.

- **Територии с общо предназначение:**

- Гори

В тези територии са обединени:

Стопански и защитни гори с основно дървопроизводителни, средообразуващи (регулиране на климата), водоохранни, противоерозионни и мелиоративни функции.

Към този тип ландшафт спадат и териториите около водни течения и обекти, заети с влаголюбива дървесно-храстова растителност, която подчертава и засилва изразителността на бреговия силует. Площ на горските територии е 10802,56 ха.

- **Горски земи**

Този тип територии са част от горските територии и включват земите за залесяване и не дървопроизводителните земи които са част от горските територии.

Площа им е 117,26 ха.

- **Специални гори с рекреационно значение**

В тази категория се включват рекреационни (курортни гори и местности , горски паркове и зелени зони извън урбанизираните територии (населени места и селищни образувания) . Гори в защитени територии (горите и земите от горския фонд, попадащи в защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии, и в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие). Горски територии свързани с отдих и туризъм с допустимо обслужващо строителство съвместимо с основното предназначение на специалните горски територии с рекреационно значение. В специалните горски територии не се допуска промяна на предназначението на териториите с цел обитаване, производствени и складови дейности. Инфраструктурата на отдиха и туризма (алеи, заслони, поставяеми елементи и оборудване – пейки, маси, огнища, детски съоръжения и др.) се изгражда по правилата на чл. 152 от ЗГ без смяна предназначението на горите. Обща площ 15745,87 ха.

- **Спорт и атракции**

Това са територии част от зелената система за спортни и атракционни паркове, голф игрища, панаири и др. със специфичен устройствен режим.

Обща площ на тези терени е 5,1 ха

- **Защитени територии:**

- **Защитени природни зони за опазване на дивите птици**

Това са географски обособени територии, обявени съгласно Директивата за опазване на дивите птици с цел опазване на видовете, които изискват специални природозащитни мерки за техните местообитания на територията на ЕС.

На територията на община Върбица има обособени следните зони:

- „Котленска планина” за опазване на дивите птици, с код BG0002029. Площ 4829,13 ха

- **Защитени природни зони за опазване на местообитания**

Това са географски обособени територии, определени от Страните членки на ЕС съгласно Директивата за местообитанията, в които се провеждат действия за опазване и възстановяване на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания или на видовете, за които зоните са определени.

На територията на община Върбица има обособени следните зони:

- „Котленска планина” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000117; Площ 4829,13 ха

- „Преславска планина” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Площ 3609,66 ха;

- „Голяма Камчия” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000501;

- „Еко коридор Камчия - Емине” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000393. Площ 6231,82 ха

- **Защитени местности**

Това са категория защитена територии.. За такива се обявяват територии със забележителни ландшафти, включително и положително повлияни от човека, местообитания на застрашени и редки видове животни и растения

В община Върбица под защита се намират три обекта:

- резерват “Момин град” с площ 6,6 ха, който представлява елитна букова гора;
- защитена местност Червен божур с площ 11,15 ха.

- **Устройствени зони:**

- **Зони за озеленяване (Оз);**

Озеленените територии, означени като (Оз), извън населените места и селищните образувания. В тези зони се включват обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, извънселищни паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

Обща площ 45,4 ха.

- **Рекреационни устройствени зони предназначени за курорт и допълващи го дейности (Ок).**

Териториите за рекреационни дейности, като част от зелената система на общината включват устройствени зони извън населените места и селищните образувания. Към тази категория зони се включват курорти, ваканционни селища, други рекреации (къмпинг, голф селища, хотелски комплекси), санаториуми, курортни паркове и други озеленени площи в курортните зони както и обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване.

Обща площ 163,52 ха.

Обща площ на терените включени в зелената система на общината (в това число и защитените природни зони и местности) са 26796,1 ха което е 58,5% от територията на общината.

2.4. Развитие на инфраструктурата

2.4.1. Пътна мрежа

В община Върбица се запазват изградените пътни връзки, като единственото място, където се предвиждат нови пътни трасета е тангента около село Нова бяла река, с цел осигуряване на достъп до производствената зона и прилежащите територии и отвеждане на трафика извън самото населено място.

2.4.2. Електроснабдителна инфраструктура

В общината захранването се извършва от подстанции (110/20 kV) при гр. Омуртаг и Велики Преслав, които са собственост и се поддържат от ЕСО АД.

Поддържането на електроразпределителната мрежа (20 kV) и съоръженията към нея на територията на община Върбица, както и електроснабдяването, се осъществява от „Енерго-про България“ (собственик на съоръженията). Електрифицирани са всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока.

Електроразпределението се осъществява от 57 трафопоста (20/0,4 kV). Съществуващите съоръжения имат капацитет към тях да се присъединят, както нови потребители на електроенергия, така и малки производители на електроенергия от Алтернативни източници на електроенергия. Предвижда се поетапно въвеждане на система за дистанционно управление на комутационните съоръжения с цел намаляване броя и времетраенето на прекъсванията.

Важен проблем е уличното осветление и неговата енергийна ефективност. Част от него е била реконструирана и подменена по проекти, през периода 2009-2013г., но все още на места се нуждае подмяна на уличното осветление с LED. Това ще доведе до по-добра енергоефективност и ще намали разходите за улично осветление значително.

2.4.3. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Бъдещото прогнозно развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура в община Върбица може да се систематизира на база следните принципни постановки:

- (1) Продължаване използването на сегашните водоизточници на питейна вода с полагане на необходимите мерки за запазване на нейното качество. Особено внимание следва да се отдели на завишеното съдържание на нитрати, както и решаването на въпроса със санитарно-охранителните зони.
- (2) Реконструкция на съществуващите водовземни съоръжения, външни довеждащи водопроводи, напорни резервоари, помпени и хлораторни станции. Тази реконструкция ще обхваща около 15 км съществуващи водопроводи, полагане на 9 км нови водопроводи и рехабилитация на 5 бр. напорни резервоари.
- (3) Рехабилитация на съществуващите водопроводни мрежи на всички населени места в обхвата на общината. Касае се за подмяна на около 85 км селищна водопроводна мрежа.
- (4) Включване на нови водоизточници във водоснабдителните системи на Общината и изграждане на нови водоснабдителни системи. Това се отнася най-вече за проектирането на нова водоснабдителна система със стратегическо значение, а именно: „Яз. Тича – с. Иванова – гр. Върбица – с. Тушовица“. Тази система ще се състои от външни водопроводи с дължина от порядъка на 70 км, 2 бр. помпени станции и 2 бр. нови резервоари с обем съответно 10 хил. куб. м и 3 хил. куб. м.
- (5) Проектиране и изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ на гр. Върбица.
- (6) Изграждане на битова канализация на селата Бяла и Ловец с пречистване на отпадъчните им води (с локални ПСОВ или в ПСОВ „Върбица“).
- (7) Изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ „Тушовица“.

В Общинския план за развитие на община Върбица са предвидени следните дейности за развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура, а именно:

- (1) Воден цикъл – проектиране и изграждане на подмяна на водопровод, канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Върбица.
- (2) Воден цикъл – проектиране и изграждане на подмяна на водопровод, канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води на села Бяла река, Нова бяла река и Тушовица;
- (3) Воден цикъл – проектиране и изграждане на подмяна на водопровод, канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води на с. Ловец.
- (4) Изграждане на довеждащ водопровод за водоснабдителна група „Тушовица“ от Риш за селата Тушовица и Бяла река.

От своя страна „Водоснабдяване и канализация-Шумен“ ООД е заложила краткосрочна, средносрочна и дългосрочна инвестиционна програма в Регионалния генерален план за водоснабдяване и канализация, както следва:

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Таблица 2.3.3.1. Инвестиционна програма за водоснабдяване и канализация

Водоснабдителна	Захранвани	брой жители		Проекти		
система	НМ	2011	2038	Краткосрочна инвестиционна	Средносрочна инвестиционна	Дългосрочна инвестиционна
				програма	програма	програма
ВС ВЪРБИЦА Общ. ВЪРБИЦА	гр. Върбица	3325	3167	1. Реконструкция на довеждащ		
				в-д /от ВС Върбица/ от водоизт. Каптажи "Сеймен конал", "Бялата вода" 1 и 2 и "Кривия трап" до НВ 500 гр. Върбица;		
				2. Реконструкция на НВ 500 гр. Върбица;		
				3. Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа, гр. Върбица, L=1,7км;		
				4. Изграждане на канализационна мрежа на гр. Върбица;		
				5. Изграждане на ПСОВ гр. Върбица		
	с. Маломир	489	476		1. Реконструкция на довеждащ водопровод	
					от РШ гр. Върбица до РШ с. Маломир - Ф80 етернит L=4,8км;	
					2. Реконструкция на довеждащ водопровод	
					от РШ с. Маломир, до вътрешна водопроводна мрежа с. Нова бяла река, общ. Върбица - 2,8км, Ф80 етернит;	
	с. Нова бяла река	565	563		3. Реконструкция на довеждащ водопровод	
					от РШ с. Маломир, до вътрешна водопроводна мрежа с. Маломир, общ. Върбица - 1,9км, Ф80 етернит;	
					4. Реконструкция на НВ 100м3, с. Маломир	
ВС ИВАНОВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Иваново	489	452		5. Реконструкция на НВ 100м3, с. Нова бяла река	
					ПРОЕКТ яз. Тича - ИВАНОВО:	
					- Водоснабдяване от яз. Тича за селата Иваново, Методиево, Сушина, Ловец, Конево, Менгишево и Кьолмен - дължина 18500м., ф250.	
					- Изграждане на нови довеждащи водопроводи за селата, обща дължина 2050м, ф90 и 3100м. Ф110;	
ВС БОЖУРОВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Божурово	242	199	Изграждане на нов водопровод		
				от НВ 160м3 с. Чернооково до НВ 100м3 с. Божурово ф90, L=2,5км		

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

ВС КРАЙГОРЦИ Общ. ВЪРБИЦА	с. Крайгорци	206	242			
ВС СТАНЯНЦИ Общ. ВЪРБИЦА	с. Станянци	559	473			
ВС ЧЕРНООКОВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Чернооково	577	512			
ВС ТУШОВИЦА Общ. ВЪРБИЦА	с. Тушовица	851	730	ПРОЕКТ "ТУШОВИЦА" : - Реконструкция на довеждащ водопровод от водоизточници каптажи "Гюлюк дермен", "Бяла вода" и "Голям извор" до РШ с. Тушовица, общ. Върбица; - Реконструкция на довеждащ водопровод от РШ с. Риш до РШ с. Тушовица, общ. Върбица; - Реконструкция на довеждащ водопровод от РШ с. Тушовица до НВ 300 с. Бяла река; - Реконструкция на довеждащ водопровод от РШ с. Тушовица до НВ 180 с. Тушовица; - Реконструкция на НВ 180 с. Тушовица; - Реконструкция на хлораторна станция; - Реконструкция на НВ 300 с. Бяла река;	1. Изграждане на битова канализация на с. Тушовица; 2. Изграждане на отвеждащ колектор и включване към ПСВО Върбица - Алтернатива 1 Изграждане на ЛПСОВ с. Тушовица - Алтернатива 2	
ВС МЕТОДИЕВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Методиево	393	258	Проект яз. Тича - ИВАНОВО		
ВС СУШИНА Общ. ВЪРБИЦА	с. Сушина	319	288	Проект яз. Тича - ИВАНОВО		
ВС КОНЕВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Коневево	254	226	Проект яз. Тича - ИВАНОВО		
ВС МЕНГИШЕВО Общ. ВЪРБИЦА	с. Менгишево	458	439	Проект яз. Тича - ИВАНОВО		
	с. Кьолмен	80	60	Проект яз. Тича - ИВАНОВО		
ВС БЯЛА РЕКА Общ. ВЪРБИЦА	с. Бяла река	1181	1135	ПРОЕКТ ТУШОВИЦА	1. Изграждане на битова канализация на с. Бяла; 2. Изграждане на отвеждащ колектор и включване към ПСВО Върбица - Алтернатива 1 Изграждане на ЛПСОВ с. Тушовица - Алтернатива 2 ;	
ВС ЛОВЕЦ Общ. ВЪРБИЦА	с. Ловец	403	385	Проект яз. Тича - ИВАНОВО	1. Изграждане на битова канализация на с. Ловец; 2. Изграждане на отвеждащ колектор и включване към ПСВО Върбица - Алтернатива 1; Изграждане на ЛПСОВ с. Ловец - Алтернатива 2;	

Източник: „Водоснабдяване и канализация-Шумен“ ООД

3. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица

3.1. Условия, при които може да се изменя планът

Съгласно чл. 134, 135 и 136 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) условията, при които може да се изменя ОУПО Върбица са както следва:

Чл. 134. (1) Влезлите в сила общи устройствени планове могат да се изменят, когато:

1. настъпят съществени промени в общественно-икономическите и устройствените условия, при които е бил съставен планът;

2. възникнат нови държавни или общински нужди за обекти - собственост на държавата, на общините или на експлоатационните дружества;

3. възникнат инвестиционни инициативи, които ще се реализират със средства, осигурени по международни договори или от държавния бюджет, както и от инвеститори, сертифицирани по реда на Закона за насърчаване на инвестициите;

4. отпадне необходимостта от изграждане на сгради, мрежи и съоръжения за специални нужди на отбраната и сигурността на страната;

5. се констатира явна фактическа грешка, имаща значение за предвижданията на плана;

(2) Влезлите в сила подробни устройствени планове могат да се изменят, освен на основание по ал. 1, и когато:

1. в съответния срок по чл. 208 не е започнала процедурата за отчуждаване;

2. при изменение на кадастрален план или при одобряване или изменение на кадастрална карта в урегулирана територия имотните граници на поземлените имоти не съвпадат с регулационните;

3. планът не осигурява възможност за застрояване по действащите устройствени правила и нормативи вследствие на установени геоложки и хидрогеоложки условия и за запазване на разкрити археологически, исторически и културни ценности;

4. планът съдържа явна фактическа грешка, която има значение за неговите предвиждания;

5. планът е одобрен при съществени закононарушения; на това основание не могат да се изменят планове, за които има влязло в сила решение на съд или когато планът е приложен;

6. има съгласие на всички собственици на имоти по чл. 131, ал. 2, т. 1, както и на носителите на ограничени вещни права върху тях;

7. има предложение на съда по дела за делба на урегулирани поземлени имоти;

8. планът е одобрен без план-схеми по чл. 108, ал. 2.

(3) Когато изменението на подробния устройствен план налага и изменение на действащ общ устройствен план, първо се изменя общият устройствен план. Органът по чл. 124, който разрешава изработването на проекта за изменение на общия устройствен план, може да допусне двата плана да се изменят едновременно при условията и по реда за съответния план, предвидени в закона, като изменението на подробния устройствен план се одобрява след одобряване изменението на общия устройствен план.

(4) Влезли в сила подробни устройствени планове не могат да се изменят с цел:

1. узаконяване на незаконно изградени строежи;

2. промяна на предназначението на терени, определени с подробните устройствени планове за озеленени площи, освен в случаите по ал. 2, т. 1 и по чл. 62а, ал. 2 - 5.

(6) Когато при прилагане на действащи подробни устройствени планове се променят само разположението и конфигурацията на предвидените сгради, в т.ч. при пристрояване и надстрояване на съществуващи сгради, без да се променят начинът и характерът на застрояването и правилата и нормативите за съответната устройствена зона, не е необходимо да се изменят тези планове. В тези случаи конкретното застрояване се определя с виза по чл. 140.

(7) С изключение на случаите по ал. 2, т. 1 изменение на подробните устройствени планове за промяна на предназначението на урегулирани поземлени имоти, отредени за обекти на образованието, науката, здравеопазването или културата, както и на спортни обекти и съоръжения, може да се извърши при условията и по реда на този закон само след писмено съгласие на съответния министър по реда на чл. 39, ал. 3.

Чл. 135. (1) Лицата по чл. 131 могат да правят искания за изменение на устройствените планове с писмено заявление до кмета на общината, а в случаите по чл. 124а, ал. 3 и 4 - съответно до областния управител или до министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) Когато искането е за изменение на подробен устройствен план, към заявлението се прилага скица с предложение за изменението му.

(3) Компетентният орган по ал. 1 в 14-дневен срок от постъпване на заявлението разрешава или отказва да се изработи проект за изменение на плана.

(4) Заповедите по ал. 3 се издават въз основа на становище на:

1. главния архитект на общината - когато актът се издава от кмета на общината;
2. кмета на общината - когато актът се издава от областния управител;

(5) При наличие на някое от основанията по чл. 134, ал. 1 и 2 компетентният орган по ал. 1 може да нареди служебно с мотивирано предписание да се изработи проект за изменение на действащ устройствен план.

(6) Мотивираните предписания по ал. 3 и 5, с които се допуска да се изработи проект за изменение на плана спират прилагането на действащите устройствени планове в частите, за които се отнасят.

Чл. 136. (1) Проектите за изменения на устройствените планове на основанията по чл. 134, ал. 1 и 2 се изработват, съгласуват, обявяват, одобряват и влизат в сила при условията и по реда на раздел III от глава седма.

(2) За проектите за изменение на устройствените планове на основание чл. 134, ал. 2 в обхват до три квартала не се прилагат изискванията за съгласуване по чл. 127, ал. 2, с изключение на случаите по чл. 134, ал. 2, т. 5 и 6, когато се засягат имоти - недвижими културни ценности.

(3) Действието на съответния предходен устройствен план се прекратява от деня на влизането в сила на новия или изменения устройствен план.

(4) Копия от влезлите в сила изменения на подробни устройствени планове, с които се променят границите на поземлените имоти, се изпращат на Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

3.2. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица

ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО ВЪРБИЦА

Чл.1. Тези правила и нормативи за прилагане на Общия устройствен план на община Върбица уреждат устройството на територията на общината в административните ѝ граници.

Чл.2. (1) Целта на ОУП на община Върбица е да предложи и осигури необходимите условия за по-нататъшното комплексно и устойчиво развитие и функциониране на общинската територия, като същевременно отчита и съхранява уникалната природна среда, опазва и интегрира богатото ѝ културно историческо наследство.

(2) В съответствие с целта по чл.2 ал.1, правилата и нормативите за прилагане на ОУПО Върбица конкретизират и се съобразяват с разпоредбите на Наредба 7/2003 г. на МРРБ за Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

Чл.3. (1) Общият устройствени план обхваща територията на община Върбица в административно-териториалните ѝ граници. Графичната част на плана се изработва в мащаб

1:25 000

(2) Неразделна част от общия устройствен план са:

1. придружаващите го схеми и обяснителни текстове;
2. правилата и нормативите за прилагането му.

Чл.4. (1) В общия устройствен план са определени:

1. Съществуващите и новите граници на урбанизираните територии на населените места;
2. Територии с общо предназначение;
3. Комуникационно-транспортните елементи;
4. Елементите на техническата инфраструктура;
5. Нарушени територии;
6. Защитени територии;
7. Устройствовените зони и територии с устройствен режим;
8. Терени със самостоятелен устройствен режим.

Чл.5 (1) С Общия устройствен план се обособяват видове територии с основно предназначение, видове устройствени зони и самостоятелни терени с устройствен режим.

Чл.6 (1) С основно предназначение са териториите:

1. Урбанизирани територии;
2. Земеделски територии;
3. Горски територии;
4. Нарушени територии;
5. Защитени територии;
- (2) Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояване, означена „Жм“;
- (3) Предимно производствена зона, означена с „Пп“;
- (4) Рекреационна устройствена зона предназначена за курорт и допълващите го дейности „Ок“
- (5) Рекреационни устройствени зони за вилен отдих „Ов“
- (6) Устройствови зони за многофункционално ползване от тип смесена централна зона „Ц“
- (7) Смесените многофункционална зона „Смф“:
- (8) Озеленени територии (Оз);
- (9) Територии с допустима промяна на предназначението
- земеделски земи с допустима промяна на предназначението за жилищни, производствени, смесени или курортни дейности;
- (10) Терени за гробищни паркове;

Чл.7 Границите определящи устройствените зони са трасета на улици, естествени ограничители – пътища, теренни форми, водни течения и площи и др., по имотни граници и квартали.

Чл.8 В териториите с основно предназначение и в устройствените зони се допуска обособяването на терени с устройствен режим за;

1. Обслужващи дейности;
2. Производствено-складови дейности;
3. Инфраструктура, обслужваща селското стопанство;
4. Транспортно-комуникационна инфраструктура;
5. Обществено озеленяване за широко ползване и със специфично предназначение.
6. Недвижими културни ценности;

Чл. 9 (1) Определянето на конкретно предназначение, устройство и застрояване на поземлените имоти в новообразуваните територии, става чрез изработването на подробни

устройствени планове.

(2) Подробни устройствени планове следва да се съобразяват с изискванията на Наредба 7/2003 г. на МРРБ за Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони за неурегулирани поземлени имоти и за територии с не приложена първа регулация.

(3) При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните структурни единици и за самостоятелните терени в новоурбанизираните територии, урегулираните поземлени имоти в смесените многофункционални зони се устройват и застрояват съгласно показателите посочените в Приложение 1.

Чл.10 При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните терени се спазват показателите посочени в Приложение 1.

Чл.11 Влезлите в сила подробни устройствени планове, одобрени до датата на обнародването на заповедта за одобряването на общия устройствен план на община Върбица запазват давността си.

Чл.12 Устройство зони за курортен отдих (Ок) са предназначени предимно за краткотраен отдих, спортен риболов и туризъм в природна среда и се устройват в съответствие с разпоредбите на чл.27 и чл.28,от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Чл.13 Допуска се промяна на предназначението на поземлените имоти на водни обекти и строителството в тях след предварително съгласуване на инвестиционното намерение с МОСВ и Басейнова дирекция. Изключение се прави за изграждането на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения.

Чл.14 (1) Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУПО Върбица не отменят действащите общи нормативни актове на общината в областта на селищното устройство.

(2) За тези въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията, които с настоящите правила и нормативи остават неуточнени и неуредени, се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията, Закона за биологичното разнообразие, Закона за културното наследство, Закона за защитените територии, техните подзаконови нормативни уредни и други относими нормативни актове.

Чл.15 Всички инвестиционни намерения, свързани с изграждането на сгради и съоръжения с височина над 20 м над терена, водоеми, сметища, надземни силнотоккови линии, ями, кариери и други подобни обекти, подлежат на съгласуване от ГД „ГВА“.

Чл.16 (1) Терени с обекти на културно-историческото наследство се устройват съобразно изискванията и определенияте от НИОНКЦ режими за опазване на недвижимите културни ценности.

(2) В частите извън урбанизираните територии на община Върбица, за които са установени данни за наличие на недвижими културни ценности, се установява режим на превантивна устройствена защита. За тях се изготвят специализирани подробни устройствени планове, придружени от специфични правила и нормативи, с които се предвиждат устройствени мерки за запазване на фактическото им ползване, без да се влошават техните качества. След декларирането им или след предоставянето на статут на недвижима културна ценност по реда на Закона за културното наследство, допустимите дейности и ограниченията при стопанисването, ползването и застрояването на тези територии се определят с режима за опазване и с планове за опазване и управление на недвижимите културни ценности, приети съгласно изискванията на Закона за културното наследство.

Чл. 17 (1) В терените с обекти на недвижимите археологически културни ценности (НАКЦ) се разрешава:

а) археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на НАКЦ;

- б) строителство, свързано с охрана, проучване, експониране и социализиране на обекта;
(2) Обектите на ниско и подземно застрояване се съгласуват с МК;
(3) При възникване на инвестиционна инициатива предварително трябва да бъдат извършени пълни археологически проучвания в границите на имота. При наличие на археологически структури се назначава комисия от Министъра на културата, която определя статут и специфични правила за опазване културната ценност;

Чл.18 (1) В охранителната зона на НАКЦ се разрешава ниско застрояване, като инвестиционните проекти за обектите на ниско и подземно строителство се съгласуват с МК;

(2) За устройството и опазването на териториите на селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове - всички искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват по реда на ЗКН.

(3) На територията на НАКЦ се разрешава:

1. археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на НАКЦ;

2. промяна на предназначението на земята, проектиране и строителство, свързано с охрана, проучване, експониране и социализиране на обекта.

Чл. 19 Инвестиционните проекти в охранителната зона на НАКЦ се съгласуват с МК.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Настоящите правила и нормативи са изработени на основание чл. 104, ал. 2 от Закона за устройство на територията и са неразделна част от Общия устройствен план на община Върбица. Правилата и нормативите са изработени в съответствие с наредбата по чл. 13, ал. 1 ЗУТ и се одобряват едновременно с Общия устройствен план.

(2) За неуредените с настоящите правила и нормативи въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията на община Върбица, се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията и подзаконовата нормативна уредба към него.

§ 2. Оригиналът на графичната част на Общия устройствен план се съхранява в община Върбица.

§ 3. Общият устройствен план на община Върбица и правилата и нормативите за неговото прилагане са публични. Община Върбица изработва и поддържа регистър, съдържащ информация за границите на устройствените структури/зони и самостоятелни терени, правилата и нормативите за застрояване и ограниченията за застрояване в тях.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ПОКАЗАТЕЛИ НА ЗАСТРОЯВАНЕ В ЗОНИТЕ

Наименование на зоната	Макс. Плътност на застр. (%)	Макс. Кинт	Мин.озеленява Площ (%)	Н макс. (етажи)
Ц	от 30 до 60	от 1,0 до 2,0	от 30 до 50	-
Жм	от 20 до 60	от 0,5 до 1,2	от 40 до 60	до 10м (3 ет.)
Смф	до 60	до 2	от 30	до 15м (5 ет.)
Пп	от 40 до 80	от 1,0 до 2,5	от 20 до 40	до 10м (3 ет.)
Ов	до 40	до 0,8	от 50	до 7м (2 ет.)
Ок	до 30	до 1,5	от 50	до 15м (5 ет.)
Зтп	Според решение на ОбС, ОЕСУТ и компетентни органи			

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: СПИСЪК НА ИМОТИ, ЗА КОИТО СЕ ИЗИСКВА СЪГЛАСУВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИТЕ НАМЕРЕНИЯ С МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА И РЕСПЕКТИВНО СТАНОВИЩЕ ОТ НИНКН - ОХРАНИТЕЛНИ ЗОНИ ПО ЧЛ.79 АЛ.4 ОТ ЗКН

Номер	Регистрационна карта на археологически обект	Номер на имот	Режим
1	10000880	05075.20.29	КЦ с местно значение Б
2	10000881	05075.0.44	КЦ за сведение В
3	10000882	05075.39.41	КЦ с национално значение А
4	10000883	05075.3.52	КЦ с национално значение А
5	10000975	05075.39.41	КЦ с национално значение А
6	10000983	05075.0.448	КЦ с национално значение А
7	10000529	07692.38.4	КЦ за сведение В
8	10000530	07692.0.255	КЦ за сведение В
9	10000611	07692.11.24	КЦ за сведение В
10	10000612	07692.6.43	КЦ с национално значение А
11	10000999	07692.0.586	КЦ с национално значение А
12	10000932	81222.0.214	КЦ с национално значение А
13	10000933	81222.0.214	КЦ с национално значение А
14	10000976	81222.25.21	КЦ с национално значение А
15	10000977	81222.24.2	КЦ с местно значение Б
16	10000984	81222.1.7	КЦ с местно значение Б
17	10000230	32113.5.5	КЦ с местно значение Б
18	10000239	32113.30.59	КЦ с местно значение Б
19	10001678	32113.7.12	КЦ с национално значение А
20	1100122	38306.28.25	КЦ с национално значение А
21	1100123	38306.0.99	КЦ с национално значение А
22	1100124	41054.5.52	КЦ с местно значение Б
23	1100125	41054.0.35	КЦ с местно значение А
24	1100126	47785.24.19	КЦ с местно значение Б
25	1100127	47785.0.97	КЦ с национално значение А
26	1100120	38306.21.27	КЦ с местно значение Б
27	1100107	43949.0.136	КЦ за сведение В
28	1100108	43949.0.136	КЦ за сведение В
29	1100109	43949.0.136	КЦ за сведение В
30	1100110	43949.0.136	КЦ с местно значение Б
31	1100111	43949.0.136	КЦ с местно значение Б
32	1100112	43949.0.136	КЦ с местно значение Б
33	1100118	38306.26.8	КЦ с местно значение Б
34	1100119	38306.0.99	КЦ с местно значение Б
35	1100121	38306.29.2	КЦ с местно значение Б
36	10000986	51785.1.1	КЦ с местно значение Б
37	10000987	46773.18.7	КЦ с национално значение А
38	10001018	51785.1.1	КЦ с местно значение Б
39	1100134	46773.0.4	КЦ с национално значение А
40	1100255	46773.13.35	КЦ с местно значение Б

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

41	1100256	41054.0.2	КЦ с местно значение Б
42	-	47785.0.211	КЦ с национално значение А
43	1100128	47785.0.209	КЦ с местно значение А
44	1100129	47785.30.1	КЦ с местно значение А
45	1100130	47785.29.27	КЦ с местно значение Б
46	1100131	68847.0.8	КЦ с местно значение А
47	1100132	47785.0.124	КЦ с национално значение А
48	1100135	<Null>.<Null>	КЦ с местно значение Б
49	1100136	47785.15.4	КЦ с местно значение А
50	1100137	47785.0.77	КЦ с местно значение А
51	1100138	47785.28.5	КЦ с местно значение Б
52	10000231	47915.21.2	КЦ с местно значение Б
53	10000232	47915.30.14	КЦ с местно значение Б
54	10000233	47915.101.1	КЦ с местно значение Б
55	10000234	47915.0.1	КЦ с местно значение А
56	10000235	47915.0.1	КЦ с местно значение А
57	10000236	47915.131.1	КЦ с национално значение А
58	10000237	47915.117.1	КЦ с национално значение Б
59	10000238	32113.1.7	КЦ с местно значение Б
60	10000613	51785.8.12	КЦ с национално значение А
61	10001001	51785.25.1	КЦ с национално значение А
62	10001002	51785.24.11	КЦ с национално значение А
63	10001003	51785.24.11	КЦ с национално значение А
64	10001004	51785.23.19	КЦ с национално значение А
65	10001005	51785.27.1	КЦ с национално значение А
66	10001006	51785.27.5	КЦ с национално значение А
67	10001007	51785.0.198	КЦ с национално значение А
68	10001013	07692.0.362	КЦ с национално значение А
69	10001014	07692.0.378	КЦ с национално значение А
70	10001015	07692.0.43	КЦ с национално значение А
71	10001016	51785.11.8	КЦ с национално значение А
72	10001017	51785.2.42	КЦ с национално значение А
73	10000971	68847.0.9	КЦ с национално значение А
74	10000972	68847.0.9	КЦ с национално значение А
75	1100251	68847.0.9	КЦ с национално значение А
76	1100251	68847.0.9	КЦ с национално значение А
77	10000240	70398.18.17	КЦ с местно значение Б
78	10000241	70398.28.2	КЦ с местно значение Б
79	10000242	99164.240.7	КЦ с местно значение Б
80	10002368	70398.85.7	КЦ с национално значение А
81	10000531	73537.52.3	КЦ с национално значение А
82	10000532	73537.1.3	КЦ с национално значение А
83	10000533	73537.9.4	КЦ с национално значение А
84	10000534	73537.7.1	КЦ с местно значение Б
85	10000604	73537.0.18	КЦ с национално значение А

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

86	10000605	73537.6.4	КЦ с местно значение Б
87	10000606	73537.13.2	КЦ с местно значение Б
88	10000607	73537.13.17	КЦ с местно значение Б
89	10000608	73537.36.1	КЦ с местно значение Б
90	10000609	73537.11.1	КЦ с местно значение Б
91	10000610	73537.11.65	КЦ с национално значение А
92	10000385	12766.63.25	КЦ с местно значение Б
93	10000621	12766.39.1	КЦ с местно значение А
94	10000622	12766.40.1	КЦ с местно значение А
95	10000623	12766.45.13	КЦ с местно значение Б
96	10000624	12766.42.34	КЦ с местно значение А
97	10000656	12766.0.66	КЦ с национално значение А
98	10000990	12766.0.501	КЦ с национално значение А
99	10000992	12766.0.506	КЦ с местно значение Б
100	10000993	12766.0.506	КЦ с местно значение Б
101	10000994	81222.0.215	КЦ с национално значение А
102	10000995	81222.0.215	КЦ с национално значение А
103	10000996	81222.0.215	КЦ с национално значение А
104	10000997	81222.0.215	КЦ с национално значение А
105	10000998	81222.0.215	КЦ с национално значение А
106	1100133	12766.33.9	КЦ с национално значение А
107	1100252	68847.25.4	КЦ с местно значение Б
108	1100253	68847.23.5	КЦ с местно значение Б
109	1100257	12766.48.1	КЦ с местно значение Б
110	1100258	68847.3.14	КЦ с местно значение Б
111	1100259	12766.27.3	КЦ с местно значение Б
112	1100260	41054.10.27	КЦ с национално значение А
16	10000984	81222.22.28	КЦ с местно значение Б
16	10000984	81222.22.23	КЦ с местно значение Б
16	10000984	81222.0.35	КЦ с местно значение Б

4. Заключение

Общия устройствен план на община Върбица решава ключовите пространствени проблеми на общинско ниво, съобразявайки се с богато природно разнообразие и съпътстващите го защитени територии. Планът, ще повиши комфорта на обитаване, доразвие транспортните връзки и дооформи и позиционира система труд и рекреация за безконфликтно функциониране.

III. Приложения**1. Приложение 1****Приложение 1. Пълен списък на обектите на недвижимите културни ценности**

Картон	№	Вид на обекта, датировка, описание, местоположение	Вид на обекта общо	Статут на КЦ категория	Регистрация	Охрана
-	92	Надгробна могила. Североизточно от селото, срещу стадиона (N 43°02'19.8" E 026°38'40.6").	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	-	-
1100107	78	Ямно поле от ранната желязна епоха и некропол от ранното средновековие. На 2 км северно от с. Маломир, върху полу-остров в я. Тича. Археологически разкопки през 2007 г.	Ямно поле	КЦ за сведение В	АКБ картон № 1100107	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100108	63	Селище от късната античност. На 2 км северно от с. Маломир, върху полу-остров в я. Тича.	Селище	КЦ за сведение В	АКБ картон № 1100108	-
1100109	64	11 пещи за строителна керамика. На 1,5 км югоизточно от селото, сега в чашата на я. Тича. Ранно средновековие.	Пещи	КЦ за сведение В	АКБ картон № 1100109	-
1100110	65	Селище от късната античност. На 0,5 км южно от с. Ловец, сега в чашата на я. Тича.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100110	-
1100111	66	Селище от късната античност. На 1 км югозападно от с. Ловец, сега в чашата на я. Тича.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100111	-
1100112	67	Селище от елинистичния период. На 1,5 км югозападно от с. Ловец, сега в чашата на я. Тича.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100112	-
1100118	62	Селище в м. Хасан баба с площ 4 дка. На 1,5 км западно от селото (272°) на десния бряг на р. Вардун дере. Късна желязна и късна антична епоха.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100118	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100119	68	Селище с площ 5 дка в м. Баир алгъ на 2,3 км югозападно от селото (255°) и на 300 м северно от р. Палиска. Късна желязна епоха.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100119	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100120	55	Селище. Късна античност. На 850 м югозападно от селото (230°) и на 150 м северно от р. Палиска.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100120	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100121	69	Селище. Римски период (II-IV век). На 1,5 км югоизточно от селото (209°) и на 400 м западно от язовир Тича.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100121	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100122	56	Некропол от 2 надгробни могили през разстояние от 150 м. На 1 км североизточно от селото и на 400 м от р. Палиска. Могила 1	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100122	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100123	57	Некропол от 2 надгробни могили през разстояние от 150 м. На 1 км североизточно от селото и на 400 м от р. Палиска. Могила 2	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100123	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100124	59	Селище в м. Кодук тарлъ. Ранна желязна и късноантична епоха. На 500 м западно от я. Тича и на 1 км североизточно от селото.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100124	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100125	61	Селище с площ 600 м2 в стопанския двор на селото. Халколит и късна античност.	Селище	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100125	Уведомена Общинска администрация Върбица през

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

						2013 г.
1100126	58	Селище в м. Бараклар баир с площ 35 дка. Късна желязна и късна антична епоха. На 700 м западно от селото (255°) и на 250 м северно от р. Голяма Камчия.	Селище	КЦ с местно значение Б	ДВ Пер. № 4485, 84. АКБ картон № 1100126	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100127	60	Некропол с 5 надгробни могили, проучен с археологически разкопки. Южно, югозападно и западно от селото. В могила I са открити две гробници с кремирани кости, съдове, оръжие, накит. В могила II е разкрит гроб с трупопологане и бронзова фибула. В могила III е проучена каменна гробница с трупопологане, съдове, оръжие, накит. В могила IV е проучена каменна гробница с трупопологане и оръжие, накити, съдове, каменна бравичка и др. Друга надгробна могила с диаметър 20 м е открита на 1 км (251°) югозападно от селото и на 50 м северно от р. Голяма Камчия.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100127	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100128	82	Надгробна могила с диаметър 20 м. На 530 м югоизточно от селото (137°) и на 350 м северно от р. Голяма Камчия.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100128	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100129	83	Надгробна могила с диаметър 20 x 30 м. На 1 км югозападно от селото (204°) и на 300 м южно от р. Голяма Камчия. Непосредствено до главния път за гр. Върбица.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100129	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100130	88	Селище. Късна античност. На 1,4 км южно от селото (188°) и на 300 м южно от голям меандър на р. Голяма Камчия.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100130	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100131	84	Надгробна могила – „Върбишката“ с диаметър 50 x 60 м. На 1,6 км южно от селото (171°) и на 400 м южно от голям меандър на р. Голяма Камчия. Проучена е при археологически разкопки. Разкрита е гробница от каменни квадри с двускатен покрив.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100131	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100132	90	Селищна могила “Ясъ юк” с височина 7 м и диаметър 70 м. Халколит. На 200 м южно от р. Голяма Камчия и на 1 км югоизточно от селото (149°).	Селищна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100132	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100133	18	Селище в м. Кеневира. Неолит, късна желязна и късна антична епоха. На 2,5 км североизточно от града на западния бряг на Върбишка река.	Селище	КЦ с национално значение А	АКБ картон №1100133	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100134	74	Селищна могила в м. Мал юк, известна като “Кьолменската”. На 2 км северо-западно от селото (302°) и на 150 м североизточно от устието на Върбишка река. Халколит, късна желязна и късна антична епоха.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	ДВ Пер. № 4484, 83 АКБ картон № 1100134	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100135	91	Селище с площ от 5 дка. Халколит. На 1,5 км югозападно от селото (56°), върху висока тераса на около 100 м от р. Голяма Камчия, вдясно от пътя за с. Величка.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100135	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100136	86	Надгробна могила с диаметър 40 м. На 0,9 км североизточно от селото (30°) и на 200 м югоизточно от микроязовир.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100136	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100137	85	Надгробна могила с диаметър 40 м. На 1,4 км североизточно от селото (33°) и на 100 м източно стената на микроязовир.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 1100137	Уведомена Общинска администрация

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

						Върбица през 2013 г.
1100138	89	Селище. Късна желязна епоха. На 800 м югозападно от селото и на 150 м от десния бряг на р. Голяма Камчия.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100138	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100251	114	Некропол от 4 надгробни могили в м. Кору дере. Могила 1 е с диаметър 20 x 30 м. На 510 м източно от селото (99°).	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100251	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100251	115	Некропол от 4 надгробни могили в м. Кору дере. Могила 2 е с диаметър 30 м. На 660 м източно от селото (73°).	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100251	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100252	16	Селище с площ 3 дка. Късна античност. На 2,3 км северозападно от града (315°), на десния бряг на Станяшка река.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100252	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100253	17	Селище с площ 400 дка. Късна античност. На 2,5 км северозападно от града, на 70 м западно от Станяшка река и на 400 м югозападно от водослива й с р. Дермен дере.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100253	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100255	76	Селище в м. Чокур тарла с площ от 2 дка. Късна желязна епоха. На 1,4 км югозападно от селото и на 50 м югоизточно от приток на Върбишка река.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100255	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100256	75	Некропол в м. Мал юк. На 1,6 км северозападно от селото и на 200 м северно от устието на Върбишка река. Сега е в чашата на я. Тича. Халколит.	Некропол	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100256	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100257	13	Селище върху площ от 2 дка. Късна античност. На 1,3 км северно от града, от двете страни на малка река и на 30 м западно от р. Герила.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100257	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100258	14	Селище в м. Корията. Късна античност. На 3 км северно от града (157°), на 50 м от десния бряг на р. Дермен дере и на 50 м югоизточно от р. Герила.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100258	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100259	15	Селище в м. Корията. Късна античност. На 3 км северно от града (355°), на 50 м от р. Дермен дере и р. Герила.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1100259	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1100260	25	Надгробна могила в м. Калината с височина 7 м и диаметър 25 x 30 м. На 3,3 км североизточно (20°) от града върху естествено залесено възвишение.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1100260	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000230	52	Селище в м. Аджикерез. На 626 м северозападно (114°) от селото и южно от р. Посткелик. Желязна, късноантична и ранносредновековна епоха.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000230	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000231	93	Селище в м. "Асеновата воденичка" с площ 1 дка. Римска и късна антична епоха. На 1,7 км северозападно от с. Иваново (124°). Върху рид от възвишението Къз баир.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000231	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000232	94	Селище. На 1,9 км западно от с. Иваново (110°). В северното подножие на възвишението Къз баир. Римска и късна	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000232	Уведомена Общинска администрация

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

		антична епоха.				Върбица през 2013 г.
10000233	98	Селище. Късна античност. На 420 м северно от селото, на западния бряг на р. Куру дере.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000233	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000234	97	Църква в м. Папаз бай. Късна античност. На 1,1 км северно от селото (190°), на източния бряг на река Куру дере.	Църква	КЦ с местно значение А	ДВ бр. 46/1970 АКБ картон № 10000234	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000235	96	Укрепление Калето с площ от 250 м2. Римска и късноантична епоха. На 1 км северно от селото (173°), на върха на гористо възвишение. Зидовете са изградени от плочести камъни, споени с хоросан.	Крепост	КЦ с местно значение А	ДВ бр. 46/1970 АКБ картон № 10000235	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000236	100	Селищна могила Чуката. Халколит. На 2,1 км югозападно от селото (40°). С диаметър 40 x 50 м и височина 4 м.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000236	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000237	99	Надгробна могила. На 2,3 км югоизточно от селото върху залесеното възвишение Къз баир. Могилата е с височина 2 м и диаметър 30 м.	Надгробна могила	КЦ с националнозначени е Б	АКБ картон № 10000237	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000238	95	Селище с площ ½ дка. Късна желязна, римска и късна антична епоха. На 1,8 км западно от с. Иваново и на 600 м южно от гористото възвишение Къз баир.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000238	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000239	53	Селище в м. Милиа с площ от ½ дка. Късна античност. На 1 км югозападно (44°) от селото.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000239	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000240	119	Селище с площ 5 дка. Късна желязна и късна антична епоха. На 2 км северозападно от селото (112°). Върху североизточния склон на залесено възвишение.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000240	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000241	120	Селище с площ 5 дка. Късна желязна и късна антична епоха. На 1,6 км северозападно от селото (113°). Върху билото и северния склон на рид.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000241	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000242	121	Селище. Късна античност. На 2,1 км северозападно от селото (145°), между западния край на Ивановския ръкав на я. Тича и залесено възвишение.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000242	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000385	46	Селище с площ от 17 дка. Късна желязна епоха. На 2,3 км източно от града.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000385	-
10000529	9	Селище в м. „Среден Бюиук“ с площ ½ дка. Късна античност. На 1,1 км югоизточно от селото и на 100 м западно от р. Елешница	Селище	КЦ за сведение В	АКБ картон № 10000529	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000530	10	Селище в м. „Среден Биук“ върху площ от ½ дка. На 700 м югоизточно от селото и на 100 м западно от р. Елешница.	Селище	КЦ за сведение В	АКБ картон № 10000530	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000531	123	Надгробна могила в м. Буюклията. На 3,7 км северно от селото (180°). Диаметър 20 м и височина 4 м.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000531	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

10000532	124	Надгробна могила в м. Балъкямасть. На 2 км северозападно от селото (334°) и на 100 м североизточно от я. Тича. Диаметър 40 м и височина 7 м.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000532	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000533	125	Надгробна могила. На 1,2 км северно от селото (30°), на десния бряг на р. Хасарлък. Диаметър 20 м. Част от периферията и е разрушена при изграждането на горски път.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000533	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000534	128	Селище. Късна античност. На 1,8 км северно от селото, на източния бряг на р. Хасарлък.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000534	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000604	126	Надгробна могила в м. Конушнлък. На 1 км северно от селото на левия бряг на р. Хасарлък, върху билото на естествено гористо възвишение. Диаметър 50 м.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000604	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000605	129	Селище с площ 1,5 дка. Късна античност. На 1,9 км северно от селото, на 300 м източно от устието на р. Елешница и на 100 м от я. Тича.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000605	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000606	130	Селище с площ 2 дка. Късна античност. На 1 км северозападно от селото и на 100 м източно от водослива на малък приток в р. Елешница.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000606	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000607	131	Селище. Късна античност. На 700 м северозападно от селото (334°) и на 100 м източно от водослива на малък приток в р. Елешница.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000607	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000608	133	Селище в м. Маялък. Късна античност. На 3,1 км югоизточно от селото (112°), на западния бряг на р. Хасарлък. През селището преминава асфалтирания път между селата Тушовица и Риш.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000608	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000609	132	Селище. Късна желязна епоха. На 2,2 км северозточно от селото (49°), на източния бряг на р. Хасарлък между горски път и малко суходолие.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000609	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000610	127	Надгробна могила в м. Мезарларсъртъ. На 2,2 км североизточно (50°) от селото и на 200 м източно от река Хасарлък. Диаметър 10 м и височина 2 м.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000610	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000611	11	Селище с площ 1 дка. Късна античност. На 1,5 км североизточно от селото и на 500 м източно от р. Елешница.	Селище	КЦ за сведение В	АКБ картон № 10000611	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000612	7	Селищна могила с площ 13 дка. Неолит, късна желязна и късна антична епоха. На 2,4 км северно от селото и на 40 м източно от река Кобарня.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000612	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000613	101	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 1. На 900 м североизточно от селото (37°) и на 150 м от стопанския двор.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000613	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000621	47	Надгробна могила с височина 2,5 м и диаметър 20 м. На 2,1 км северно от града.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 10000621	-
10000622	50	Надгробна могила с височина 1 м и диаметър 15 x 20 м. На 2 км северо-източно	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	№ 10000622	-

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

		от града (25°).				
10000623	49	Селище с площ от 12 дка. Ранно средновековие. На 2,3 км северозападно от града (346°).	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000623	-
10000624	48	Надгробна могила с вторични гробове, диаметър 22 x 25 м и височина 2,5 м. На 1,5 км северозападно от града (351°). Ранна желязна, късна желязна и римска епоха.	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	АКБ картон № 10000624	-
10000656	26 - 40	Некропол с 15 надгробни могили с височина между 1,5 и 7 м и диаметър 10 м/ 30 м. През 2009 г. има следи от 8 могили, а през 2011 г. от 4. Източно от квартал Трошка махала, на 50 м южно от стопански помещения до сметището на града.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000656	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000880	2	Селище с четири махали. Късна античност. На 0,8 до 1,5 км северно от селото.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000880	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000881	6	Селище. На 1,1 км югоизточно от селото и на около 300 м западно от разсадник за трайни насаждения има разнесени следи от нетрайни постройки, тип кошари.	Селище	КЦ за сведение В	АКБ картон № 10000881	-
10000882	3	Надгробна могила 1 от некропол в м. Разсадника с диаметър 20 м и височина 1,5 м.. На 2 км югоизточно от селото.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000882	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000883	5	Надгробна могила с диаметър 10 м. В северозападния край на селото, западно от стопанския двор.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000883	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000932	139	Укрепление „Калето“ с площ от 3,5 дка. Късна античност. На 2,7 км югоизточно от селото в м. „Под Сакара“. На 30 м от западния бряг на приток на Стаяншка река е разположен преграден зид с дължина 10 м, чиято западна страна опира в естествена скала. Западно от нея върху е разположено укрепление с неправилна четириъгълна форма и кръгла кула в югозападния ъгъл. Зидовете са изградени от каменни плочи, споени с хоросан и счукана тухла.	Крепост	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000932	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000933	137	Некропол от две надгробни могили. На 1,9 км южно от селото. Могила 1 е разположена в началото на горския масив и е силно обрасла. Тя е висока 3 м и има диаметър 25 м. Могила 2 се намира в овощна градина.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000933	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1.1E+08	116	Некропол от 4 надгробни могили в м. Кору дере. Могила 3 е с височина 0,5 м и диаметър 17 м. На 960 м югоизточно от селото (165°) и на 550 м южно от стената на Стаянския язовир, между черен път и дере.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 110000971	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1.1E+08	117	Некропол от 4 надгробни могили в м. Кору дере. Могила 4 е с височина 1,5 м и диаметър 20 м. На 1,2 км югоизточно от селото (168°) и на 400 м южно от стената на Стаянския язовир, между черен път и дере.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 110000972	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000975	4	Надгробна могила 2 от некропол в м. Разсадника с диаметър 20 м и височина 2 м.. На 2 км югоизточно от селото. Съставен е от две надгробни могили през 50 м една от друга, всяка	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000975	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000976	138	Некропол от две надгробни могили. На 1,9 км южно от селото. Могила 2 се намира в овощна градина и е с диаметър 30 м.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000976	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

10000977	135	Селище с площ от 40 дка. Късна желязна епоха. На 1,5 км югоизточно от селото.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000977	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000983	1	Селищна могила с площ 27 дка. Неолит и късна желязна епоха. На 1 км северозападно от селото.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон №10000983	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000984	136	Селище. Късна античност. На 400 до 600 м северозападно от селото. Върху площ от 960 x 700 м се оформят четири махали, разположени на разстояние една от друга между 200 и 500 м.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000984	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1000986	80	Селище с площ от 6 дка. Късна желязна епоха. На 1,9 км югоизточно от селото и на 170 м южно от левия бряг на река.	Селище	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 1000986	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
1000987	79	Селищна могила в м. Могилата с площ 27 дка. Неолит и късна желязна епоха. На 900 м югоизточно от селото.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 1000987	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000990	19	Надгробна могила. На 730 м югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“, вдясно от самия път. Могилата е с диаметър 12 x 15 м и височина 1 м. В центъра на могилата има зид от суха зидария.	Надгробна могила	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000990	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000992	42	Укрепление с площ от 1,3 дка и следи от зидове. Късна античност. На 800 м югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“ и на 20 м южно от р. Герила.	Крепост	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000992	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000993	41	Път. Римска епоха. На 700 м до 3 км югозападно от курортен център Върбиш-ки проход и на 20 м южно от р. Герила. Каменната настилка е запазена по протежение на 2,4 км с ширина 3 – 3,5 м и запазени бордюри.	Път	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10000993	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000994	20	Некропол от 5 надгробни могили през разстояние от 30 до 80 м. На 3,5 км югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“. Могила 1 е с диаметър 27 x 33 м и височина 6 м.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000994	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000995	21	Некропол от 5 надгробни могили през разстояние от 30 до 80 м. На 3,5 км югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“. Могила 2 е с диаметър 20 м и височина 2 м.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000995	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000996	22	Некропол от 5 надгробни могили през разстояние от 30 до 80 м. На 3,5 км югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“. Могила 3 е с диаметър 17 x 19 м и височина 3 м.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000996	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000997	23	Некропол от 5 надгробни могили през разстояние от 30 до 80 м. На 3,5 км югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“. Могила 4 е с диаметър 18 x 24 м и височина 3 м.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000997	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000998	24	Некропол от 5 надгробни могили през разстояние от 30 до 80 м. На 3,5 км югозападно от курортен комплекс „Върбишки проход“. Могила 5. През южната половина на могилата преминава горски път.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000998	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10000999	8	Път, силно разрушен. Римска епоха. До стопанския двор в североизточния край на селото, известен като „Преславският“. По	Път	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10000999	Уведомена Общинска администрация

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

		протегане на 35 м от пътя са запазени следи от осевата линия с плътно наредени камъни. Южната половина на пътя е с ширина 2 м.				Върбица през 2013 г.
10001001	102	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 2 е с височина 3 м и диаметър 20 x 30 м. На 900 м югозападно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001001	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001002	103	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 3 е с височина 1 м и диаметър 15 м. На 960 м югозападно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001002	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001003	104	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 4 е с височина 0,5 м и диаметър 15 м. На 1 км югозападно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001003	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001004	105	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 5. На върха и има триангулационна точка, а част от западната и периферия е унищожена. На 950 м югозападно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001004	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001005	106	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 6 е с височина 1 м и диаметър 16 x 27 м. На 1,2 км южно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001005	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001006	107	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 7 е с височина 5 м и диаметър 30 м. На 1,5 км южно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001006	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001007	108	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 8 е с диаметър 17 x 18 м На 2,3 км южно от селото в подножието на гористо възвишение, на 10 м южно от черен път.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001007	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001013	109	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 9 – „Рошавата могила“ е с диаметър 50 x 60 м. На 2,3 км южно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001013	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001014	110	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 10 е с диаметър 25 м и височина 3 м. На 1,4 км югоизточно от селото и на 150 м от р. Кобарня, в гора между две дерета.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001014	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001015	111	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 11 е с диаметър 20 м. На 500 м източно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001015	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001016	112	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 12 е с диаметър 22 м и височина 1 м. На 2 км северозападно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001016	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001017	113	Некропол от 13 надгробни могили. Могила 13 е с диаметър 30 x 34 м. На 700 м северно от селото.	Некропол	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10001017	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001018	81	Могила с диаметър 40 x 50 м. На 1,9 км югоизточно от селото и на 170 м южно от левия бряг на река.	Могила	КЦ с местно значение Б	АКБ картон № 10001018	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
10001678	54	Селищна могила в м. Банята с площ от 8 дка	Селищна	КЦ с национално значение А	АКБ картон	Уведомена

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

		и височина 6,5 м. Халколит. В североизточния край на селото. Археологически разкопки 2008 – 2014 г.	могила	значение А	№ 10001678	Общинска администрация Върбица през 2008 г.
10002368	122	Селищна могила Нури юк. Халколит. На 1,5 км югоизточно от селото (165°). Разкрита е каменна крепостна стена. Северозападно от селището е разположен некропол, от който са проучени 15 гроба. Археологически разкопки 2007-2014 г.	Селище	КЦ с национално значение А	АКБ картон № 10002368	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ, Пер. № 4410, 8	12	Крепост в м. Асаря с площ от 7 дка. Късна античност. На 3 км югоизточно от селото, върху рид от Върбишка планина, на левия бряг на р. Равна,. Крепостта е елипсовидна с кръгла кула на северната стена и квадратна на южната. Зидовете са от ломен камък и хоросан със счукана керемиди. Находки: статуйка и монети.	Крепост	КЦ с национално значение А	ДВ, Пер. № 4410, 8	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ Пер. № 4423, 21	43	Укрепление „Орлица“ върху височината Бял град. Римски период. Укреплението е на 2,5 км южно от града с площ 12 дка от ломен камък и бял хоросан.	Крепост	КЦ с местно значение Б	ДВ Пер. № 4423, 21	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
Пер. № 4424, 22.	45	Крепостта „Демиркапия“. Римска и късноантична епоха Запазена е крепостна стена дълга 120 м и широка 1,60 м. На 11 км южно от града.	Крепост	КЦ с местно значение Б	Пер. № 4424, 22.	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ Пер. № 4426, 24	44	Крепостта „Завойско кале“ с площ 50 дка и зидове с ломен камък и бял хоросан. Римски период. На източната страна има квадратна кула, а пред нея ров. На около 15 км югоизточно от града, върху хребет на Върбишка планина.	Крепост	КЦ с местно значение Б	ДВ Пер. № 4426, 24.	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ, Пер. № 4428, 26	51	Селище в м. Биюкмезар, „Герилов град“ или „Градището“. На 3 км североизточно от града, на левия бряг на Върбишка река. Преди години са били открити следи от зидове от каменни блокове с дължина над 1 м, тухли, керемиди. Римска и средновековна епоха. На около 400 м на десния бряг на реката се намира некрополът.	Селище	КЦ с местно значение Б	ДВ, Пер. № 4428, 26.	-
ДВ, Пер. № 4516, 93	77	Могилен некропол. Късна желязна епоха. На 2 км западно от селото. Проучени са каменни гробници с урни и инвентар съдове, бронзов кантарос, фибули и др.	Могилен некропол	КЦ с местно значение Б	ДВ, Пер. № 4516, 93	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ, Пер. № 4672, 161	118	Некропол от две надгробни могили. На 300 м западно от с. Староселка (сега в чашата на я. Тича) е проучена гробница от старожелязната епоха. Инвентар: чернофирнисови и сребърни съдове и накити. На десния бряг на р. Голяма Камчия, върху един от ридовете на Драгоевска планина се намират други две могили. В едната от тях е разкрита двукамерна гробницата с преддверие, положена върху друга, по-стара.	Некропол	КЦ с национално значение А	ДВ, Пер. № 4672, 161	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
ДВ, Пер. № 4683, 172	134	Крепостта Хисаркале с площ над 30 дка. Късна античност. На 2 км източно от селото, върху хълм в Драгоевска планина. Крепостният зид е широк 2 м и е от обработени камъни с хоросан. В североизточния ъгъл има кула.	Крепост	КЦ с местно значение Б	ДВ, Пер. № 4683, 172.	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.
-	70	Могилен некропол. Североизточно от селото. Археологически разкопки на могила №1 – двукамерен гроб с трупополагане, съдове и оръжие. Късна желязна епоха.	Могилен некропол	КЦ с национално значение А	-	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

-	71	Некропол с 1 гроб с трупополагане и 3 с кремация. Инвентар: керамични съдове, накити и монети. Археологически разкопки през 2008 г. Римски период (II-III век). На 1 км източно от селото, на брега на я. Тича.	Некропол	-	-	-
-	72	Селищна могила в м. Ереклик. Неолит и халколит. На 2,5 км североизточно от селото. Археологически разкопки през 2006 г.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	-	-
-	73	Селищна могила „Змийски остров“ в чашата на я. Тича. Халколит. На 2,5 км югоизточно от селото (125°). Диаметър 40 x 50 м, височина 4 м. Археологически разкопки през 2007 г.	Селищна могила	КЦ с национално значение А	-	-
-	87	Надгробна могила – Бюк алан. На 750 м северно от селото (12°).	Надгробна могила	КЦ с местно значение А	-	Уведомена Общинска администрация Върбица през 2013 г.

2. Приложение 2

Приложение 2. Списък на обектите на водопроводната мрежа в община Върбица

№ ПО ред	Период на въвеждане	Местоположение на актива (адрес)	Обслужва (заведено)	Вид на съоръжението (актива)	Технически параметри на актива/Вид материал	Площ/Дължина/Обем	кв.м/м.лин./куб.м	Диаметър /см/
1	1971-1980	Върбица	Върбица	Сграда хлораторна	ст. бетон	32.4	кв.м	-
2	1961-1970	Иваново	Иваново	Сграда хлораторна	ст. бетон	18	кв.м	-
3	1971-1980	Иваново	Иваново	Сграда сервизна	ст. бетон	62.2	кв.м	-
4	1961-1970	Конево	Конево	Помпена станция	ст. бетон	-	кв.м	-
5	1961-1970	Конево	Конево	Сграда хлораторна	ст. бетон	18	кв.м	-
6	1981-1990	Ловец	Ловец	Сграда хлораторна	ст. бетон	30.8	кв.м	-
7	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Сграда хлораторна	ст. бетон	10.17	кв.м	-
8	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Помпена станция	ст. бетон	37.99	кв.м	-
9	1971-1980	Методиево	Методиево	Помпена станция	ст. бетон	40.96	кв.м	-
11	1981-1990	Методиево	Методиево	Помпена станция	ст. бетон	85.56	кв.м	-
19	1931-1940	Върбица	Върбица	Каптаж	-	7	куб.м	-
20	1951-1960	Върбица	Върбица	Каптаж	-	4.5	куб.м	-
21	1951-1960	Върбица	Върбица	Каптаж	-	2.8	куб.м	-
22	1961-1970	Върбица	Върбица	Водоем	ст. бетон	25	куб.м	-
23	1961-1970	Върбица	Върбица	Водоем	ст. бетон	50	куб.м	-
24	1981-1990	Върбица	Върбица	Ограда	бодлива тел	-	-	-
25	1971-1980	Върбица	Върбица	Водоем	ст. бетон	500	куб.м	-
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	5062	м	60
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	7694	м	80
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	3066	м	100
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	112	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	198	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	132	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	406	м	150

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	203	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	113	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	348	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	150	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	240	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	102	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	170	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1046	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	594	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	333	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	183	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	стом.	536	м	80
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	стом.	112	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	стом.	198	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	стом.	132	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	ПОЦ.	550	м	1
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	700	м	125
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	8848	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1016	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	200	м	200
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	474	м	150
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	1414	м	60
28	1951-1960	Върбица	Върбица	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	900	м	125
30	1961-1970	Божурово	Божурово	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1853	м	80
30	1961-1970	Божурово	Божурово	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	298	м	100
30	1961-1970	Божурово	Божурово	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	353	м	125
30	1961-1970	Божурово	Божурово	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	668	м	150
30	1961-1970	Божурово	Божурово	Външен водопровод	АЦ	813	м	100
33	1951-1960	Бяла река	Бяла река	Каптаж	-	9	куб.м	-
34	1941-1950	Бяла река	Бяла река	Водоем	ст. бетон	200	куб.м	-
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1104	м	80
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	2462	м	100
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	1480	м	80
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	чугун	572	м	80
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	поц.	162	м	1

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

37	1971-1980	Бяла река	Бяла река	Външен водопровод	стом.	1556	м	80
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река, Нова Бяла река	Външен водопровод	АЦ	2462	м	125
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река, Тушовица	Външен водопровод	АЦ	4392	м	200
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река, Нова Бяла река	Външен водопровод	стом.	465	м	125
37	1971-1980	Бяла река	Бяла река, Тушовица	Външен водопровод	стом.	1018	м	200
41	1941-1950	Иваново	Иваново	Каптаж	-	-	-	-
44	1941-1950	Иваново	Иваново	Каптаж	-	-	-	-
45	1971-1980	Иваново	Иваново	Шахтов кладенец	ст. бетон	-	м	D=3.H=12
46	1951-1960	Иваново	Иваново	Водоем	ст. бетон	180	куб.м	-
47	1971-1980	Иваново	Иваново	Водоем	ст. бетон	140	куб.м	-
48	1961-1970	Иваново	Иваново	Водоем	ст. бетон	120	куб.м	-
51	1981-1990	Иваново	Иваново	Помпена станция	ст. бетон	16	кв.м	-
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	4249	м	60
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	4876	м	80
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	3676	м	100
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	3526	м	125
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	276	м	150
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	53	м	125
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Външен водопровод	АЦ	580	м	100
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Външен водопровод	АЦ	247	м	125
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Външен водопровод	АЦ	4900	м	126
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Външен водопровод	АЦ	880	м	80
52	1961-1970	Иваново	Иваново	Външен водопровод	стом.	40	м	60
56	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Каптаж	-	9	куб.м	-
57	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Водоем	ст. бетон	75	куб.м	-
60	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	567	м	80
60	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	440	м	100
60	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	60	м	100
60	1961-1970	Крайгорци	Крайгорци	Външен водопровод	АЦ	100	м	100
64	1931-1940	Конево	Конево	Каптаж	-	3.68	куб.м	-
65	1951-1960	Конево	Конево	Водоем	ст. бетон	160	куб.м	-
66	1981-1990	Конево	Конево	Водоем	ст. бетон	25	куб.м	-
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1436	м	60
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	3449	м	80
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	208	м	100
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	248	м	150
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	672	м	50
70	1971-1980	Конево	Конево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	515	м	100
70	1971-1980	Конево	Конево	Външен водопровод	АЦ	1604	м	50

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

70	1971-1980	Конево	Конево	Външен водопровод	АЦ	700	м	60
70	1971-1980	Конево	Конево	Външен водопровод	стом.	6	м	50
72	1961-1970	Кьолмен	Кьолмен	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	2044	м	80
72	1961-1970	Кьолмен	Кьолмен	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	539	м	125
72	1961-1970	Кьолмен	Кьолмен	Външен водопровод	АЦ	3260	м	80
72	1961-1970	Кьолмен	Кьолмен	Външен водопровод	АЦ	600	м	250
76	1951-1960	Ловец	Ловец	Каптаж	-	9	куб.м	-
77	1951-1960	Ловец	Ловец	Каптаж	-	4	куб.м	-
78	1971-1980	Ловец	Ловец	Водоем	ст. бетон	180	куб.м	-
80	1981-1990	Ловец	Ловец	Каптаж	-	15	куб.м	-
81	1981-1990	Ловец	Ловец	Каптаж	-	15	куб.м	-
84	1981-1990	Ловец	Ловец	Помпена станция бункерна	ст. бетон	9.62	кв.м	-
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	1150	м	60
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	3310	м	80
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	583	м	60
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	180	м	80
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	1060	м	80
85	1981-1990	Ловец	Ловец	Външен водопровод	АЦ	260	м	100
87	1971-1980	Маломир	Маломир	Водоем	ст. бетон	10	куб.м	-
88	1971-1980	Маломир	Маломир	Външен водопровод	АЦ	1930	м	60
88	1971-1980	Маломир	Маломир, Върбица	Външен водопровод	АЦ	4800	м	80
88	1961-1970	Маломир	Маломир	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	311	м	125
88	1961-1970	Маломир	Маломир	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1175	м	60
88	1961-1970	Маломир	Маломир	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	741	м	80
88	1961-1970	Маломир	Маломир	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	575	м	100
94	1961-1970	Менгишево	Менгишево, Кьолмен	Каптаж	-	8	куб.м	-
95	1961-1970	Менгишево	Менгишево, Кьолмен	Каптаж	-	7	куб.м	-
96	1961-1970	Менгишево	Менгишево, Кьолмен	Каптаж	-	8	куб.м	-
97	1971-1980	Менгишево	Менгишево, Кьолмен	Водоем	ст. бетон	180	куб.м	-
98	1971-1980	Менгишево	Менгишево, Кьолмен	Водоем	ст. бетон	140	куб.м	-
99	1981-1990	Менгишево	Менгишево	Шахтов кладенец	ст. бетон	-	м	D=3, H=11
101	1981-1990	Менгишево	Менгишево	Помпена станция бункерна	ст. бетон	10.17	куб.м	-
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	4239	м	80
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	4073	м	100
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	799	м	125
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	2713	м	150
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Вътрешна водопроводна мрежа	стом.	75	м	125
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Външен водопровод	АЦ	160	м	80
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Външен водопровод	АЦ	617	м	150
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Външен водопровод	АЦ	1490	м	100
102	1961-1970	Менгишево	Менгишево	Външен водопровод	стом.	300	м	100

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

107	1951-1960	Методиево	Методиево	Каптаж	-	4	куб.м	-
108	1961-1970	Методиево	Методиево	Водоем	ст. бетон	120	куб.м	-
109	1961-1970	Методиево	Методиево	Водоем	ст. бетон	40	куб.м	-
113	1961-1970	Методиево	Методиево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	3885	м	60
113	1961-1970	Методиево	Методиево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1040	м	80
113	1961-1970	Методиево	Методиево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1251	м	100
113	1961-1970	Методиево	Методиево	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	483	м	125
113	1961-1970	Методиево	Методиево	Външен водопровод	АЦ	2180	м	100
118	1971-1980	Нова Бяла река	Нова Бяла река	Водоем	ст. бетон	100	куб.м	-
119	2001-2010	Нова Бяла река	Нова Бяла река	Водопровод	РЕ	15	м	90
120	2001-2010	Нова Бяла река	Нова Бяла река	Шахта въздушник и отток	ст. бетон	-	-	-
121	2001-2010	Нова Бяла река	Нова Бяла река	Шахта въздушник и отток	ст. бетон	-	-	-
122	1951-1960	Нова Бяла река	Нова бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1534	м	60
122	1951-1960	Нова Бяла река	Нова бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	445	м	80
122	1951-1960	Нова Бяла река	Нова бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	700	м	100
122	1951-1960	Нова Бяла река	Нова бяла река	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	163	м	125
122	1951-1960	Нова Бяла река	Маломир. Нова Бяла река	Външен водопровод	АЦ	2780	м	80
123	1971-1980	Станянци	Станянци	Водоем	ст. бетон	160	куб.м	-
124	1981-1990	Станянци	Станянци	Каптаж	-	11	куб.м	-
125	1981-1990	Станянци	Станянци	Шахта прекъсвателна	ст. бетон	12	куб.м	-
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1950	м	60
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	5065	м	80
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	376	м	100
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	88	м	125
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1857	м	150
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Външен водопровод	АЦ	728	м	60
129	1971-1980	Станянци	Станянци	Външен водопровод	АЦ	3340	м	80
131	1971-1980	Сушина	Сушина	Водоем	ст. бетон	260	куб.м	-
132	1971-1980	Сушина	Сушина	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1254	м	80
132	1971-1980	Сушина	Сушина	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	663	м	125
132	1971-1980	Сушина	Иваново, Сушина	Външен водопровод	АЦ	5243	м	125
132	1971-1980	Сушина	Иваново, Сушина	Външен водопровод	стом.	293	м	100
133	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Каптаж	-	14	куб.м	-
134	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Каптаж	-	18	куб.м	-
135	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Каптаж	-	16	куб.м	-
136	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Каптаж	-	16	куб.м	-
140	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Водоем	ст. бетон	180	куб.м	-
141	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Шахта прекъсвателна	ст. бетон	-	-	-

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

145	2011-2015	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	РЕ	60	м	110
145	2011-2015	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	РЕ	200	м	40
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	5252	м	80
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1209	м	100
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	766	м	125
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	760	м	150
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Вътрешна водопроводна мрежа	СТОМ.	20	м	125
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	1760	м	200
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	4660	м	250
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	300	м	300
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	СТОМ.	109	м	80
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	СТОМ.	300	м	100
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	СТОМ.	160	м	150
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	СТОМ.	245	м	200
146	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	СТОМ.	460	м	250
147	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	3315	м	150
147	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	2657	м	200
147	1981-1990	Тушовица	Тушовица	Външен водопровод	АЦ	9380	м	200
148	1941-1950	Чернооково	Чернооково	Каптаж	-	11	куб.м	-
149	1941-1950	Чернооково	Чернооково	Каптаж	-	9	куб.м	-
150	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Водоем	ст. бетон	160	куб.м	-
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	1869	м	80
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	650	м	100
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Вътрешна водопроводна мрежа	АЦ	587	м	125
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Външен водопровод	АЦ	737	м	80
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Външен водопровод	АЦ	1044	м	100
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Външен водопровод	АЦ	580	м	125
153	1961-1970	Чернооково	Чернооково	Външен водопровод	АЦ	833	м	125

3. Приложение 3

Приложение 3. Източници на информация

Номер	Източник
1	Димитрова, П., Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година, Том 3, Книга 27 – Шумен, Булгед ООД, София, 2012, ISBN 978-954-2997-54-2
2	Костова, М., К. Кръстева, Е. Белева, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година, Том 1, Книга 1, Население по области, общини и население места, Булгед ООД, София, 2012, ISBN 978-954-9689-67-6
3	Националният институт за недвижимо културно наследство
4	Община Върбица – Общински план за развитие 2014-2020
5	Попов, Д., Районите, областите и общините в Република България 2010, „Образование и Наука“ ЕАД, София, 2012, ISSN 1312-8515
6	Попов, Д., Районите, областите и общините в Република България 2011, „Образование и Наука“ ЕАД, София, 2013, ISSN 1312-8515
7	Попов, Д., Районите, областите и общините в Република България 2012, „Образование и Наука“ ЕАД,

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

	София, 2014, ISSN 1312-8515
8	Попов, Д., Районите, областите и общините в Република България 2013, „Образование и Наука“ ЕАД, София, 2014, ISSN 1312-8515
9	Планово задание за разработване на ОУПО Върбица
10	ВиК Шумен ООД
11	Регионален исторически музей
12	ТСБ - Шумен
13	http://chitalishta.com/?act=regions&do=list&special=1&region_id=27&community_id=52&city_id=&bulstat=&reg_num=&name=
14	http://eea.government.bg/zpo/docs/1-6-442-311-2006.pdf
15	http://mpes.government.bg/Pages/Registers/sports_clubs.aspx
16	http://natura2000.moew.government.bg/Home/Natura2000ProtectedSites
17	http://pdbase.government.bg/zpo/bg/index_download.jsp
18	http://registarnaobshtinite.administraciya.catalog.bg/company/%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0+%D0%B2%D1%8A%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%86%D0%B0/49403
19	http://varbitsa.org/raw/uploads/NUO.pdf
20	http://varbitsa.org/raw/uploads/plan%202007-2013.pdf
21	http://www.bgpost.bg/?cid=208&NewsId=454#03
22	http://www.hramove.bg/
23	http://www.hramove.bg/myadmin/popup_temple.php
24	http://www.hramove.bg/myadmin/popup_temple.php
25	http://www.nkr.government.bg/app
26	http://www.nsi.bg/nrm/show2_1.php?sid=1007357&ezik=bul&e=1018367&h=1
27	http://www.predavatel.com/bg/6/varbitsa
28	http://www.rail-infra.bg/%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B0%D1%82%D0%B0/
29	http://www.rzi-shumen.net/pages/registri/reg_lzbp.htm
30	http://www2.mon.bg/adminmon/schools/CIFillFrame.asp
31	http://www2.mon.bg/adminmon/schools/CIFillFrame.asp